

ANKARA
HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

KLÂSİK TÜRK MÛSİKÎSİ'NDE AĞIRSEMÂİ
FORMUNUN TAHLİLİ VE TASNİFİ

Eray CİNİR

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Serda TÜRKEL OTER

YÜKSEK LİSANS TEZİ
TÜRK MÜZİĞİ ANABİLİM DALI

AĞUSTOS – 2019

ANKARA
HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**KLÂSİK TÜRK MÛSİKÎSİ'NDE AĞIRSEMÂİ
FORMUNUN TAHLİLİ VE TASNİFİ**

Eray CİNPİR

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Serda TÜRKEK OTER**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
TÜRK MÛZİĞİ ANABİLİM DALI**

AĞUSTOS – 2019

**KLÂSİK TÜRK MÛSİKÎSİ'NDE AĞIRSEMÂÎ FORMUNUN TAHLİLİ
VE TASNİFİ**

Eray CİNPİR

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
TÜRK MÛZİĞİ ANABİLİM DALI/ANASANAT DALI**

**ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

AĞUSTOS 2019

Eray CİNPİR tarafından hazırlanan “Klâsik Türk Mûsikî’sinde Ağır Semâi Formunun Tahlili ve Tasnifi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ ile Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Türk Müziği Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Serda TÜRKEK OTER

Ses Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Başkan: Doç. Dr. Emrah HATİPOĞLU

Müzik Teorisi Anabilim Dalı, Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Üye: Dr. Öğr. Üyesi. Beste ESEN BİÇER

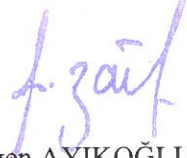
Türk Müziği Anabilim Dalı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Tez Savunma Tarihi: 02/08/2019

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Figen AYIKOĞLU ZAİF

Enstitü Müdürü

ETİK BEYAN

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Eray CİNPİR

02.08.2019

Klâsik Türk Mûsikîsi'nde Ağırsemâi Formunun Tahlili ve Tasnifi
(Yüksek Lisans Tezi)

Eray CİNİR

ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Ağustos 2019

ÖZET

Ulaşabildiğimiz ilk örnekleri Abdülkâdir Merâgî'ye (ö. 1435) kadar uzanan Ağırsemâiler, Klasik Türk Mûsikîsi'nin temel müzikal formlarından birisidir. Genellikle murabba adı verilen dört mısralı şiirlerden bestelenen bu form her dönemde bestekârlar tarafından rağbet görmüş ve günümüze kadar ulaşmıştır.

Klasik takım sıralamasında Beste formundan sonra gelen Ağırsemâiler, ağır ve girift bir form olan Besteden hızlı ve ritmik bir form olan Yürüksemâiye geçişte bir köprü vazifesi görmektedir. Ayrıca zamanla biçim ve anlam yönünden sadeleşerek, günümüzde sıkça kullanılan Şarkı formuna zemin hazırlaması cihetiyle de önemli bir yere sahiptir.

Günümüz literatüründe Türk Mûsikîsi'nin sözlü beste formları ile ilgili yapılan çalışmaların azlığı dikkat çekmektedir. Yapılan çalışmalarda ise bu formlar hakkında verilen bilgiler yüzeysel ve birbirini tekrarlar niteliktedir. Kullanılan analiz yöntemlerinin sözlü formları ifade etmedeki yetersizliği bu formun işleyişinin tam olarak anlaşılmasına olanak sağlayamamıştır.

Bu tezde Ağırsemâi formunun yapısal özelliklerinin daha iyi kavranması için klasik üslubu yansıttığı düşünülen on beşinci yüzyıldan Zekâi Dede'ye (ö. 1897) kadar olan dönemdeki tüm Ağırsemâiler analiz edilmiştir. 144 adet eserin analiz edildiği bu çalışmada Ağırsemâilerin yapısal özellikleri ortaya konulmuş ve bestelendiği yüzyıl, makam ve alt türlerine göre değişimi değerlendirilmiştir. Yeni bir analiz yöntemi kapsamında incelenen eserlerin beste ve güfte ilişkisi daha iyi anlaşılmiş ve neredeyse her eserde bir simetrisinin olduğu görülmüştür. Bu simetrik formlar dikkate alınarak bazı hatalı veya eksik olduğu düşünülen notalarda düzeltme-restorasyon yapılmıştır. Eldeki bilgiler ışığında farklı kullanımları tespit edilen Ağırsemâiler daha detaylı bir sınıflandırmaya tabi tutulmuştur.

Bilim Kodu	:	40101
Anahtar Kelimeler	:	Türk Mûsikîsi, Ağırsemâi, Müzik Formları, Murabba, Nakış
Sayfa Adedi	:	463
Tez Danışmanı	:	Doç. Dr. Serda Türkel OTER

The Analysis and Classification of Ağırsemâi Form in Classical Turkish Music
(MA Thesis)

Eray CİNİR

ANKARA HACI BAYRAM VELİ UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL FOR ANKARA HACI BAYRAM VELİ UNIVERSITY

August 2019

ABSTRACT

The first known examples of Ağırsemâi, a basic form in Turkish Music, were written by Abdülkadir Meragi (d. 1435) in the fifteenth century and then many musicians used this form in their works. The works in this form were mostly composed on a four-verse poem, known as murabba in Turkish literature.

There are three forms in a “classical set” of Turkish Classical Music: Beste (a slow and viscous form), Ağırsemâi (a bridge between the first and the last form), and Yürüksemai (a fast and rhythmic form). Moreover, Ağırsemâi forms became more simpler in meaning and form in time and these changes paved the way for a popular form in Turkish Music, şarkı.

The secondary works on the analysis of forms in Turkish Music are limited to few studies and they usually make similar observations by referring to the same primary sources. Futhermore, the methods in these studies to analyze the forms in Turkish Music are not helpful in general. These three problems, the lack of secondary sources, similar observations and outcomes in the literature, and insufficient methods cause the lack of detailed examinations of the forms in Turkish Music.

This thesis covers one hundred and forty four Ağırsemâi works from the fifteenth century to Zekâi Dede (d. 1897), the classical period of Turkish Music. It explains the structural features of these one hundred and forty four works. The works are also analyzed in terms of their time, composer, maqam and new sub-groups. This thesis aims to contribute the literature within three points. First, it gives the full list and the notes of Ağırsemâi works form 1400s to 1897. Second, it offers new primary and secondary classifications to categorize these works since the previous classifications tend to overlook the new and irregular works. Finally, it points out and corrects the mistakes in certain works by referring the main features of the form group it belongs.

Science Code	:	40101
Keywords	:	Turkish Music, Ağırsemâi, Music Forms, Murabba, Nakış
Page Number	:	463
Supervisor	:	Assoc. Prof. Serda Türkel OTER

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolarIN LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLERİN LİSTESİ	x
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	5
1.2. Problem Cümlesi	6
1.3. Alt Problemler	6
1.4. Amaç	7
1.5. Önem	7
1.6. Varsayımlar	8
1.7. Sınırlılıklar.....	8
2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	11
3. YÖNTEM.....	15
3.1. Araştırmanın Modeli	15
3.2. Evren ve Örneklem.....	17
3.3. Veri Toplama Teknikleri	23
3.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması	24
4. AĞIRSEMÂİ FORMUNUN YAPISAL ANALİZLERİ.....	25
4.1. Murabba.....	25
4.1.1. En Sade Haldeki Murabbalar	30
4.1.2. Mısranın Tamamını veya Bir Kısmını Terennümden Sonra Tekrar Eden Murabbalar	150
4.1.2.1. Mısranın bir kısmını terennümden sonra tekrar edenler....	150

	Sayfa
4.1.2.2. Mısranın tamamını terennümden sonra tekrar edenler	247
4.1.3. Mısranın Tamamını veya Bir Kısmını Mısradan Sonra Tekrar Eden Murabbalar.....	253
4.1.3.1. Her mısranın birinci kısmını tekrar edenler.....	253
4.1.3.2. Her mısranın ikinci kısmını tekrar edenler	259
4.1.4. Mısranın Tamamını veya Bir Kısmını Mısra ve Terennümden Sonra Tekrar Eden Murabbalar.....	268
4.1.5. Usûl Geçkili Olan Murabbalar	297
4.1.5.1. En sade hale benzeyenler.....	297
4.1.5.2. Mısranın bir kısmını terennümden sonra tekrar edenler....	304
4.2. Nakış.....	319
4.2.1. Birinci, İkinci ve Dördüncü Mısraları Aynı Melodik Yapıda Olan Nakışlar	322
4.2.1.1. Usûl geçkili olanlar.....	322
4.2.1.2. Usûl geçkili olmayanlar	331
4.2.2. Birinci ile Üçüncü, İkinci ile Dördüncü Mısraları Aynı Melodik Yapıda Olan Nakışlar.....	335
4.2.2.1. Usûl geçkili olanlar.....	335
4.2.2.2. Usûl geçkili olmayanlar	338
4.2.3. Yalnızca İkinci ile Dördüncü Mısraları Aynı Melodik Yapıda Olan Nakışlar	352
4.2.3.1. Usûl geçkili olanlar.....	352
4.2.3.2. Usûl geçkili olmayanlar	360
4.2.4. Her Mısrası Farklı Melodik Yapıda Olan Nakışlar.....	383
4.2.5. Özel Kullanımlar.....	390
4.3. Terennümsüzler	395
4.3.1. Murabba Kullanımına Benzeyen Terennümsüzler	396
4.3.2. Nakış Kullanımına Benzeyen Terennümsüzler.....	408

	Sayfa
4.3.3. Özel Kullanımlar.....	416
4.4. İki, Sekiz ve On İki Mısralılar.....	417
4.4.1. İki Mısralılar	418
4.4.2. Sekiz Mısralılar	426
4.4.3. On İki Mısralılar	431
5. BULGULAR VE YORUM.....	439
5.1. Birinci Alt Problem	439
5.2. İkinci Alt Problem	442
5.3. Üçüncü Alt Problem.....	445
5.4. Dördüncü Alt Problem	446
5.5. Beşinci Alt Problem	448
5.6. Altıncı Alt Problem	449
5.7. Yedinci Alt Problem.....	449
5.8. Sekizinci Alt Problem	450
6. SONUÇ	453
KAYNAKLAR	459
ÖZGEÇMİŞ	463

TABLULARIN LİSTESİ

Tablo	Sayfa
Tablo 3.1. Ağırsemâilerin Bestekâr ve Makamları	18
Tablo 4.1. Murabba Ağırsemâiler	27
Tablo 4.2. Nakış Ağırsemâiler	321
Tablo 4.3. Terennümsüz Ağırsemâiler.....	395
Tablo 4.4. İki, Sekiz ve On İki Mısralı Ağırsemâiler.....	417
Tablo 5.1. Ağırsemâi Bestekârları ve Beste Sayıları	447
Tablo 5.2. Ağırsemâilerin Vezin Kalıpları.....	448
Tablo 5.3. Ağırsemâilerin Makamlara Göre Dağılımı	449

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 1.1. Türk Mûsıkîsi'nin Türleri.....	3
Şekil 4.1. Ağırsemâilerin Tasnifi	26
Şekil 4.2. Arazbar Ağırsemâi, Sermüezzîn Sâdullah Efendi	30
Şekil 4.3: Arazbar-bûselik Ağırsemâi, Sâdullah Ağa	34
Şekil 4.4. Bayati-Arabân Ağırsemâi, Hacı Sâdullah Ağa	38
Şekil 4.5. Bayati-Arabân Ağırsemâi, Hamparsum Limonciyan	41
Şekil 4.6. Bûselik Ağırsemâi, Dellalzâde İsmail Efendi.....	43
Şekil 4.7. Bûselik Ağırsemâi, Eyyûbi Mehmed Bey	46
Şekil 4.8. Eviç-Bûselik Ağırsemâi, Dede Efendi.....	48
Şekil 4.9. Gülizar Ağırsemâi, Tanburi İzak	50
Şekil 4.10. Hicaz Ağırsemâi, Hacı Fâik Bey	52
Şekil 4.11. Hicaz Ağırsemâi, İbrahim Ağa	54
Şekil 4.12. Hisar Ağırsemâi, İtri (Dil-i pür ıstırabım)	57
Şekil 4.13. Hisar-bûselik Ağırsemâi, Dede Efendi	60
Şekil 4.14. Hisar-bûselik Ağırsemâi, Hamparsum Limonciyan	63
Şekil 4.15. Hisar-bûselik Ağırsemâi, Zekâi Dede.....	65
Şekil 4.16. Hüseyini Ağırsemâi, Hâfız Kômür	68
Şekil 4.17. Irak Ağırsemâi, Dede Efendi	71
Şekil 4.18. Karcıgar Ağırsemâi, Haşim Bey	73
Şekil 4.19. Mâhur Ağırsemâi, Ebûbekir Ağa (Yakdı o lale ruh)	76
Şekil 4.20. Mâhur Ağırsemâi, Eyyûbi Mehmed Bey	79
Şekil 4.21. Mâhur-bûselik Ağırsemâi, Dellalzâde İsmail Efendi.....	82
Şekil 4.22. Muhayyer Ağırsemâi, Hacı Sâdullah Ağa	85

Şekil	Sayfa
Şekil 4.23. Muhayyer-sünbüle Ağırsemâi, III. Selim	88
Şekil 4.24. Neva Ağırsemâi, Kadri Efendi.....	91
Şekil 4.25. Neveser Ağırsemâi, Kömürcüzâde Hâfız Mehmed Efendi.....	94
Şekil 4.26. Nikriz Ağırsemâi, Osman Efendi (Galatalı)	97
Şekil 4.27. Nişâburek Ağırsemâi, Enfi Hasan Ağa.....	100
Şekil 4.28. Rehâvi Ağırsemâi, Ali Dede (Nalizâde)	102
Şekil 4.29. Revnaknümâ Ağırsemâi, Hacı Hâşim Bey	104
Şekil 4.30. Saba Ağırsemâi, Hâfız Rıfat	107
Şekil 4.31. Segah-araban Ağırsemâi, Neyzen Râşit Efendi.....	109
Şekil 4.32. Şevkefzâ Ağırsemâi, Kömürcüzâde Hâfız Mehmed Efendi	111
Şekil 4.33. Şevkutarab Ağırsemâi, III. Selim	114
Şekil 4.34. Sipihir Ağırsemâi, Zekâi Dede	117
Şekil 4.35. Sultâniyegâh Ağırsemâi, Dede Efendi.....	119
Şekil 4.36. Sûzidil Ağırsemâi, Hacı Sâdullah Ağa	121
Şekil 4.37. Sûzidil Ağırsemâi, Zekâi Dede	124
Şekil 4.38. Sûzidilâra Ağırsemâi, III. Selim	127
Şekil 4.39. Sûzinak Ağırsemâi, Küçük Mehmed Ağa	130
Şekil 4.40. Tâhir Ağırsemâi, Küçük Müezzin.....	133
Şekil 4.41. Tâhir Ağırsemâi, Nâne Ahmed Çelebi.....	136
Şekil 4.42. Tâhir-bûselik Ağırsemâi, Dede Efendi	139
Şekil 4.43. Tarz-ı Nevin Ağırsemâi, Hâşim Bey	142
Şekil 4.44. Uşşak Ağırsemâi, Ebûbekir Ağa.....	144
Şekil 4.45. Uşşak Ağırsemâi, Zekâi Dede	147
Şekil 4.46. Bayâti Ağırsemâi, Hacı Sâlim Ağa.....	150

Şekil	Sayfa
Şekil 4.47. Bayâti Ağırsemâi, Müezzîn Mustafa Ağa.....	153
Şekil 4.48. Bestenigâr Ağırsemâi, Hamparsum Limonciyan.....	156
Şekil 4.49. Bûselik Ağırsemâi, Recep Çelebi (Çömlekçizâde).....	159
Şekil 4.50. Bûselik-aşîran Ağırsemâi, Ethem Dede.....	161
Şekil 4.51. Büzürg Ağırsemâi, Sâdık Efendi	164
Şekil 4.52. Dügah Ağırsemâi, Osman Ağa	166
Şekil 4.53. Dügah Ağırsemâi, Tab’i Mustafa Efendi.....	169
Şekil 4.54. Evcâra Ağırsemâi, Küçük Mehmed Ağa	172
Şekil 4.55. Eviç Ağırsemâi, Osman Ağa.....	175
Şekil 4.56. Gerdâniye Ağırsemâi, Hacı Fâik Bey	178
Şekil 4.57. Hicaz Ağırsemâi, Dede Efendi	181
Şekil 4.58. Hicaz Ağırsemâi, Zaharya	184
Şekil 4.59. Hicaz-hümayün Ağırsemâi, Şerbetçi İbrahim Ağa.....	187
Şekil 4.60. Hisar Ağırsemâi, İtri (Sanman ki mugan).....	190
Şekil 4.61. Hüseyni Ağırsemâi, Hâfız Kumral	193
Şekil 4.62. Hüseyni-aşîran Ağırsemâi, Hacı Sâdullah Ağa	196
Şekil 4.63. Hüseyni-aşîran Ağırsemâi, Zekâi Dede	199
Şekil 4.64. Muhayyer-bûselik Ağırsemâi, Dellalzâde İsmail Efendi.....	202
Şekil 4.65. Muhayyer-kürdi Ağırsemâi, Zekâi Dede	205
Şekil 4.66. Neva-Bûselik Ağırsemâi, Hâfız Abdullah Ağa	207
Şekil 4.67. Neva-bûselik Ağırsemâi, Zekâi Dede	211
Şekil 4.68. Nihavend-i Kebîr Ağırsemâi, Abdürrahim Dede (Hâfız Şeyda)	214
Şekil 4.69. Nühüft Ağırsemâi, İtri.....	217
Şekil 4.70. Rehavî Ağırsemâi, Tab’i Mustafa Efendi	220

Şekil	Sayfa
Şekil 4.71. Sazkar Ağırsemâi, İlya.....	223
Şekil 4.72. Şedaraban Ağırsemâi, Hacı Sâdullah Ağa.....	226
Şekil 4.73. Şehnaz Ağırsemâi, Ebûbekir Ağa.....	228
Şekil 4.74. Sultani-irakAğırsemâi, Abdülhalim Ağa.....	230
Şekil 4.75. Vech-i Arazbar Ağırsemâi, Seyyid Ahmet Ağa.....	233
Şekil 4.76. Yegâh Ağırsemâi, Dellalzâde İsmail Efendi.....	236
Şekil 4.77. Yegâh Ağırsemâi2, Dellalzâde İsmail Efendi.....	238
Şekil 4.78. Yegâh Ağırsemâi, Tab’i Mustafa Efendi.....	241
Şekil 4.79. Zâvil Ağırsemâi, Küçük Mehmed Ağa.....	244
Şekil 4.80. Bayâti Ağırsemâi, Abdülaziz Efendi (Hekimbaşı).....	247
Şekil 4.81. Nühüft Ağırsemâi, Tab’i Mustafa Efendi.....	250
Şekil 4.82. Acemkürdi Ağırsemâi, Zekâi Dede.....	253
Şekil 4.83. Irak Ağırsemâi, Itri.....	256
Şekil 4.84. Acemaşiran Ağırsemâi, Dede Efendi.....	259
Şekil 4.85. Hicazkar Ağırsemâi, Zekâi Dede.....	262
Şekil 4.86. Isfahan Ağırsemâi, Itri.....	265
Şekil 4.87. Hicaz-aşiran Ağırsemâi Zekâi Dede.....	268
Şekil 4.88. Hüzzam Ağırsemâi, Zekâi Dede.....	272
Şekil 4.89. Karcıgar Ağırsemâi, Dellalzâde İsmail Efendi.....	275
Şekil 4.90. Karcıgar Ağırsemâi, Zekâi Dede.....	278
Şekil 4.91. Müstear Ağırsemâi, Ebûbekir Ağa.....	282
Şekil 4.92. Rehavi Ağırsemâi, Hâfız Post.....	285
Şekil 4.93. Saba-bûselik Ağırsemâi, Dede Efendi.....	288
Şekil 4.94. Segah Ağırsemâi, Itri.....	292

Şekil	Sayfa
Şekil 4.95. Eviç Ağırsemâi, Ebûbekir Ağa (Ey gül-i zar).....	297
Şekil 4.96. Saba Ağırsemâi, Tâhir Efendi.....	301
Şekil 4.97. Bayati Ağırsemâi, Hamparsum Limonciyan.....	304
Şekil 4.98. Hicaz Ağırsemâi, Abdürrahim Şeyda Dede.....	306
Şekil 4.99. İsfahanek Ağırsemâi, Hâfız Abdullah Ağa.....	311
Şekil 4.100. Mâhur Ağırsemâi, Ebûbekir Ağa (Sarsam miyanın)	314
Şekil 4.101. Uşşak Ağırsemâi, Kürkçüzâde İbrahim Efendi	317
Şekil 4.102. Bayati Ağırsemâi, Tab’i Mustafa Efendi.....	322
Şekil 4.103. Dilkeşhâveran Ağırsemâi, Küçük Mehmed Ağa	325
Şekil 4.104. İsfahan Ağırsemâi, Zaharya	328
Şekil 4.105. Saba-zemzeme Ağırsemâi, Küçük Mehmed Ağa	331
Şekil 4.106. Hüseyini Ağırsemâi, Zaharya	335
Şekil 4.107. Dilkeşhâveran Ağırsemâi, Zekâi Dede	338
Şekil 4.108. Eviç Ağırsemâi, Ebûbekir Ağa (O şuha arz-ı niyaz)	340
Şekil 4.109. Hüseyini Ağırsemâi, Şeştari Murad Ağa	342
Şekil 4.110. Mâhur-bûselik Ağırsemâi, Zekâi Dede.....	345
Şekil 4.111. Neva Ağırsemâi, Dede Efendi	348
Şekil 4.112. Rast Ağırsemâi, Abdülkadir Meragi	350
Şekil 4.113. Ferahnak Ağırsemâi, Dede Efendi.....	352
Şekil 4.114. Pesendide Ağırsemâi, III. Selim	356
Şekil 4.115. Acem Ağırsemâi, Zekâi Dede.....	360
Şekil 4.116. Hicaz-hümâyün Ağırsemâi, Seyyid Nuh	362
Şekil 4.117. Hicazkar Ağırsemâi, Hamparsum Limonciyan.....	365
Şekil 4.118. Muhayyer Ağırsemâi, Ebûbekir Ağa	368

Şekil	Sayfa
Şekil 4.119. Neva-kürdi Ağırsemâi, Zekâi Dede	370
Şekil 4.120. Nişaburek Ağırsemâi, Sâlih Ağa (Yağlıkçı)	373
Şekil 4.121. Şehnaz-bûselik Ağırsemâi, Zekâi Dede	375
Şekil 4.122. Tâhir Ağırsemâi, Zekâi Dede.....	378
Şekil 4.123. Tarz-ı Cedid Ağırsemâi, Dede Efendi	381
Şekil 4.124. Ferahfeza Ağırsemâi, Dede Efendi	383
Şekil 4.125. Şivenüma Ağırsemâi, Abdülhalim Ağa	385
Şekil 4.126. Sûznâk Ağırsemâi, Dede Efendi	387
Şekil 4.127. Pençgâh Ağırsemâi, Abdülkadir Meragi.....	390
Şekil 4.128. Rast Ağırsemâi, Recep Çelebi	393
Şekil 4.129. Bayati-bûselik Ağırsemâi, Zekâi Dede	396
Şekil 4.130. Beste-ısfahan Ağırsemâi, Ebûbekir Ağa.....	398
Şekil 4.131. Hicaz-bûselik Ağırsemâi, Dede Efendi.....	401
Şekil 4.132. Rast Ağırsemâi, Nailçezâde Mehmed Efendi	404
Şekil 4.133. Saba Ağırsemâi, Zekâi Dede	406
Şekil 4.134. Mâhur Ağırsemâi, İtri	408
Şekil 4.135. Mâye Ağırsemâi, Halil Efendi (Cerrahpaşa Müezzini)	410
Şekil 4.136. Nişaburek Ağırsemâi, Kantemiroğlu	412
Şekil 4.137. Şehnaz Ağırsemâi, Nazim.....	414
Şekil 4.138. Rast-mâye Ağırsemâi, Dede Efendi.....	416
Şekil 4.139. Bayati Ağırsemâi, Bolâhenk Nuri Bey	418
Şekil 4.140. Gerdaniye Ağırsemâi, Zekâi Dede.....	420
Şekil 4.141. Rast Ağırsemâi, İtri.....	422
Şekil 4.142. Saba-bûselik Ağırsemâi, Dede Efendi	424

Şekil	Sayfa
Şekil 4.143. Bestenigâr Ağırsemâi, Dede Efendi.....	426
Şekil 4.144. Segah Ağırsemâi, Büyük Osman	429
Şekil 4.145. Acembûselik Ağırsemâi, Küçük Mehmed Ağa	431
Şekil 5.1. Yüzyıllara Göre Ağırsemâi Sayısı	446
Şekil 5.2. Ağırsemâi Formunun Kullanım Çeşitleri	450

1. GİRİŞ

Bazı kavramların zaman içerisinde çeşitli tanımları oluşmuştur. Tek bir zeminde yükselen bu tanım yelpazesi, farklı bakışlar ile kavramın sınırlarını büyüterek onu daha geniş bir evrene taşımıştır. Bu türden kavramların yalın sözlük anlamları aynıymış gibi görünse de, teori-pratik eksenini göz önüne alındığında tam olarak tanımlanabilmeleri için daha dikkatli ve titiz bir yaklaşımı hak ederler. İnsanın en temel hislerinden olan estetik ve güzeli arama hissiyatından doğan mûsikî de böyle bir kavram evrenine sahiptir (Uludağ, 1992: 13).

Yunanca “Musike” latince “Musica” olarak yazılan mûsikî “İnsanın kendisini seslerle ifade etmesine imkân veren sanat,” “Melodi, ritm ve armoni bakımından ele alınan sesler bilimi”, “İnsan kulağında uyandırdığı etki bakımından ele alınan sesler dizisi” anlamlarına gelir (Meydan Larousse, 1972: 183). Bir başka tanımda mûsikî “İnsan sesi ve insan sesini taklîden yapılmış çalgılarla belirli sanat kuralları ve estetik hedef ile elde edilen sanat” şeklinde anılır (Yeni Türk Ansiklopedisi, 1985: 2510). Son dönem gerek icrasıyla gerek müzikolog kişiliği ve mûsikî kültürü ile öne çıkan müzik adamı Cinuçen Tanrıkorur¹ ise mûsikî kelimesini şu şekilde açıklar; “Yunancada, o dilin alfabesine göre m-o-u-s-a harfleriyle yazılan ve mûsa diye okunan ‘peri’ anlamında bir kelime vardır. Yunancanın kurallarına göre, bir kelimenin sonuna gelen –ike veya –ika takısı, o kelimeye ‘konuşulan dil’ anlamını kazandırır. Mûsa’ya eklenen –ike takısı, peri kelimesine de ‘perilerin konuştuğu dil’ anlamını verir. Mûsikî ve şiire daha sonraları –İslâmi terimle- ‘meleklerin dili’ denmiş olmasından da anlaşılacağı gibi, müzik kelimesinin kökündeki bu ‘perice’ anlamı, bu sanatın sonradan yapılan bütün tariflerinin sadece en kısası değil, bizce en güzelidir de” (Tanrıkorur, 2004: 11).

Evren tarihinin henüz yazıya ulaşamadığı en eski çağlarda başlayan mûsikî her dönemde kendi zamanının getirdiği hem coğrafi hem kültürel etkiler sebebiyle değişik alanlarda gelişmeler göstermiştir (Şardağ, 1992: 3). Bu gelişmeler kimi zaman bir ihtiyaçtan kimi zaman ise estetik bir kaygıdan meydana gelmektedir. Bu

¹ 20 Şubat 1938’de İstanbul’da doğdu. TRT, Kültür Bakanlığı ve birçok üniversitede ud sanatçılığı ve mûsikî hocalığı yaptı. Aynı zamanda bir müzikolog olan sanatçının farklı mecralarda yayınlanan sayısız makale ve kitapları vardır. 28 Haziran 2000’de vefat etti.

gibi gelişmeler zamanla mûsikînin farklı alanlarda çeşitlenmesine yol açmış ve Dînî, Askerî, Dindışı Mûsikî gibi farklı müzik türleri peydâh olmuştur.

Mûsikîde tür konusuyla birlikte öncelikle, bu kavramla karıştırılan fakat aslında farklı şeyleri ifade eden form/biçim kullanımlarına açıklama getirmek gerekir. Tür genel anlamıyla; ortak özelliklere sahip olguların her biridir ve daha büyük bir evreni kapsamaktadır (Akdoğu, 1995). Form veya biçim kelimesi ise o mûsikî türünün altındaki kendine has müzikâl kalıpları ifade eder. Örneğin Dînî Mûsikî bir türdür fakat İlâhi bir formdur.

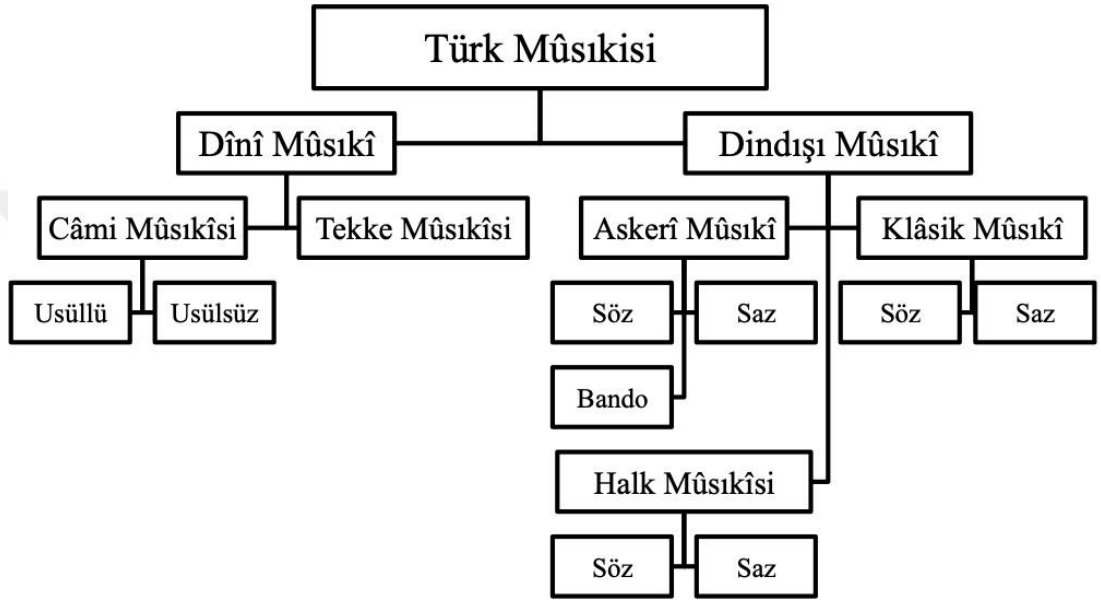
Neyzen ve Hânende Ahmed Şahin'e² göre türleri belirlemede en önemli öge icra mekânıdır. Şahin bu durumu şöyle ifade eder: “Türleri icrâ edildiği mekâna göre kategori etmemiz daha doğru olabilir. Ve tabii taşıdığı manalara göre. Bazıları için kullanılan ifadeler isabetli olmayabilir. Mesela Tasavvuf Mûsikîsi diyorlar. Ayrım için o şekilde söyleme ihtiyacı hissediliyor. Fakat Tasavvuf o kültürün genel adıdır. Mûsikî ise Tekkede yapılır. Mûsikî Tasavvuf anlayışında yapılmıyor yani bir mekânda yapılıyor, o da Tekke. Ona Tekke Mûsikîsi demek daha doğru olur.” (Ahmed Şahin, kişisel görüşme, 20.05.2018 - Bursa)

Genel olarak baktığımızda türü belirleyen başka birçok faktör vardır. Bu faktörleri aşağıdaki gibi sıralamamız mümkündür:

- a) Müziğin genel olarak bakıldığında içeriğinin inançsal yahut dünyasal olması (dînî mûsikî, dindışı mûsikî)
- b) Müziğin icra edildiği enstrümana/vâsıtaya göre (ses müziği, saz müziği)
- c) Müziğin daha çok hangi alanda kullanıldığı (askerî müzik, dinî müzik, klasik müzik, halk müziği, eğlence müziği)
- d) Müziğin ziyadesiyle icra edildiği mekâna göre (ordu müziği-saray müziği, câmi müziği-tekke müziği, şehir müziği-köy müziği)
- e) Müziğin icra edilirken belli bir ritmik kalıba göre icra edilip edilmemesi (usûllü icra, usûlsüz icra) (Akdoğu, 1995: 1-5; Tanrıkorur, 2003: 48),

² 1964 yılında İstanbul'da doğdu. 1983'te İTÜ devlet Konservatuarına girerek Niyazi Sayın'ın öğrencisi oldu. İcra sahasında Alaeddin Yavaşca ve Bekir Sıdkı Sezgin'den faydalandı. Uzun yıllar TRT'de ney sanatkarlığı yapıp emekli oldu.

Literatüre bakıldığı zaman birçok kıymetli müzikoloğumuz tür konusunda farklı yorumlar ve sınıflandırmalar yapmışlardır. Ancak genel fikir; Türk Mûsikîsi’ni önce “Dîni” ve “Din-dışı” olmak üzere iki ana türde incelemek ve bu türlerin altındaki farklı formları da icra edildiği mekânlarla göre ayırmak gerektiği yönündedir. Aşağıdaki sınıflandırma buna örnek olarak gösterilebilir:

Şekil 1.1. Türk Mûsikîsi’nin Türleri (Tanrıkorur, 2003: 74)

Her milletin edebiyatında, yazarların şairlerin uymak durumunda oldukları, zamanla ortaya çıkmış edebi kalıplar ve kurallar vardır. Bunun gibi farklı çeşit müziklerde de yine zaman içerisinde ortaya çıkmış, bestekârların iç dünyalarındaki duyguları bestelere dökerken uymak durumunda buldukları beste kalıpları vardır. Bu kuralların, kalıpların oluşturduğu yapıların ismine genel olarak –Fransızcadan aldığımız bir terimle- ‘form’ denmektedir” (Tanrıkorur, 2005: 48). Türk Mûsikîsi’nin dîni mûsikî, askerî mûsikî vb. oluşan türlerine bakıldığında geniş bir form çeşitliliğinin olduğu görülmektedir.

Süregelen zaman dilimi içerisinde toplumun sosyal ve kültürel yaşayışıyla alakalı olarak mevcut bazı müzikal formlar zeminlerinin durumuna bağlı olarak zamanla kaybolmuş veya değişime uğramış kimisi de önemli bir konumda bulunmuşlardır. Örneğin Dini Mûsikî türünün bir formu olarak “Temcid” icra ediliş amacı ve yeri

olarak bir tekke veya dergâha ihtiyaç duyar. Bu mekânlar ve yaşattıkları kültürler yavaş yavaş kayboldukça ihtiva ettiği formlar da kaybolmaya başlamıştır. Diğer taraftan; zirvede olduğu zamanla ilişkili olarak Klasik müziğimizde, bir makam terkip ederken formların önem kazandığı görülmektedir. Terkip edilen makamda bir klasik takım bestelenmesi gerekliliğinden, bu formlar, her zaman önemli bir konumda bulunmuşlardır (Ahmed Şahin, kişisel görüşme, 11 Mayıs 2019). Klasik bir takımda; icra ediliş tarzı olarak ağırdan yürüğe, dolayısıyla usûl olarak büyükten küçüğe farklı beste çeşitlerini içeren, aynı zamanda makamın, büyük ve küçük farklı usûllerden oluşmuş müzik formlarında uygulanabilirliğini sorgulayan bir sistem vardır.

Bestekârların bir makamı anlatmak için besteledikleri klasik takım içerisinde Kâr, Kârçe, Beste ve Semâiler yer almaktadır. Kâr, Kârçe ve Beste formları, gerek usûllerinin büyük olması, gerekse icra tarzı ve müzikal cümleleri açısından daha ağırca olması cihetiyle klâsik takımın başında yer alırken, Semâi formu; Besteden sonra gelen, daha küçük usûllerden oluşan iki formu kapsamaktadır.

Semâi kelimesi bizim geleneğimizde edebi bir tür, Klâsik Türk Mûsikîsi'nde ise bir form olarak farklı manaları ifade etmektedir.

Edebi bir tür olarak Semâi; “Bir kurala bağlı olmadan yalnız işitilerek öğrenilen söz” manasına gelmektedir. Saz şairlerinin koşmadan sonra en çok kullandıkları nazım biçimidir (Talat, 1928). Kendine has bir melodiyle söylenen semâinin nazım birimi dördürlüktür. İlk semâi on altıncı yüzyıl şairlerinden Usulî tarafından söylenmiştir (Dizdaroğlu, 1969: 89-90). Semâilerde daha çok aşk, özlem, gurbet, ayrılık gibi konular işlenir. Az söz sarf ederek ahenkli ve yoğun bir anlatım sunması cihetiyle Semâi, basit gibi görünse de zor bir nazım çeşididir. Mûsikîmizde sözlü form olan Semâiler de usûllerinin küçük olması sebebiyle basit gibi görünse de, daha kısıtlı bir alanda, daha kısa mûsikî cümleleriyle makam kullanımı ile zor bir form olması bakımından bu anlatımla bağdaştırılabilir. Semâi formu, diğer klasik formlarımıza nispeten daha hüçük usûllerle ahenkli bir biçimde bestelenir. Ritmik halleri dolayısıyla daha kısa mûsikî cümleleri ihtiva ederler. Bu sebeple kısa cümlelerle yoğun bir ifade sunarlar.

Klâsik Türk Mûsikîsi'nin bir formu olarak semâî; belli şiiirlerin Aksak Semâî ve Yürük Semâî usûlleri kullanılarak bestelenmiş şeklidir. Usûl yapısı itibariyle daha ağır olup Aksak Semâî usûlü ile bestelenenlere Ağırsemâî, yürük yapıda olup çoğunlukla Yürük Semâî usûlünde bestelenenlere ise; Yürüksemâî formu denilmektedir.

1.1. Problem Durumu

Klâsik Türk Mûsikîsi'nin sözlü formları arasında Ağırsemâî formu her dönemde bestekârların sıkça rağbet ettiği bir form olmuştur. Klâsik takım sıralamasında Besteden sonra Yürüksemâiden önce olan bu form zamanla biçim ve mana olarak sadeleşerek Şarkı formuna zemin hazırlaması cihetiyle de büyük öneme sahiptir (Özalp, 1992). Bu formda notasına ulaşabildiğimiz ilk örnekler Abdülkadir Merâgî'nin Pençgah ve Rast makamındaki iki adet Ağırsemâîsidir. Çoğunlukla Ağır Aksak Semâî, Aksak Semâî daha az olarak ise Sengin Semâî ve Ağır Sengin Semâî usullerinde bestelenmiştir. Eğer eserin ritmi 10/8 ya da 6/4 ise Ağırsemâî; 10/4 ya da 6/2 usûlü ile bestelenmiş ise Ağır Ağırsemâî adını alır (Özalp, 1992: 17). Bu usûllerin bir eserde birkaçının bir arada bulunduğu gibi bazı Ağırsemâîlerde yer yer Curcuna, Yürük Semâî gibi usûl geçkilerine de rastlanmaktadır. Bazı notalarda Ağırsemâî formu yanlış mertebelerde kullanılmaktadır. Neredeyse hepsi içerisinde lafzî (sözlü) ve ikâî (usul darplarına bağlı) terennümler barındıran Ağırsemâîlerin çok az bir kısmı ise terennümsüzdür. Bu terennümlü kısımlar güfteyle aynı yahut farklı usûllerle bestelenebilir. Bu usûl değişiklikleri güfte kısmında olan Ağırsemâîler de vardır (Yavaşca, 2002: 502).

Türk Mûsikîsi formlarını açıklayan yazılı kaynaklar incelendiğinde; yapılan çalışmaların bu formu bütünüyle açıklamada yetersiz kaldığı görülmektedir. Yapılan çalışmalarda Ağırsemâî formunun “Murabba” ve “Nakış” olmak üzere yalnızca 2 farklı türünün bulunduğu ve bunların kendi içerisinde aynı özelliklere sahip olduğu söylenmektedir. Bu bilgilere ek olarak “Nazarî ve Amelî Türk Mûsikîsi” adlı eserinde Suphi Ezgi, Klâsik Türk Mûsikîsi formlarını anlattığı bölümde, Ağırsemâî formunun on iki farklı çeşidinden bahsetmektedir. Fakat diğer araştırmacılarımızın

söylediklerinden farklı olarak bu çeşitleri ezgi odaklı ele almaktadır. Mısraların bestelenmiş olduğu mûsikî cümlelerinin yaptığı asma kalıplar, tam kalıplar gibi farklılıklarla gruplandırmıştır.

Esasen güfte odaklı olan ve buna bağlı olarak gelişen Klâsik Türk Mûsikîsi'nin sözlü formlarında yapısal durumu anlayabilmek için hem müzikal hem de güfte kısmını beraberce tahlil edebilecek bir yönteme ihtiyaç duyulmaktadır. Bundan dolayı tezimizde hem ezgi hem de güfte tarafını ifade ederek tahlil eden yeni bir analiz yöntemi kullanılmıştır (Oter, 2018: 292). Bu analiz yöntemiyle klâsik dönemi ifade ettiği düşünülen on beşinci yüzyıldan Zekâi Dede'ye (ö. 1897) kadar olan bütün Ağırsemâî formundaki eserler incelenerek formun yapı özellikleri saptanmaya çalışılmış ve bu form hakkında daha detaylı bilgiler verilmeye gayret edilmiştir.

1.2. Problem Cümlesi

Bu araştırmada; “Klâsik Türk Mûsikîsi'nde Ağırsemâî formunun yapısal özellikleri nedir?” sorusuna cevap aranmıştır.

1.3. Alt Problemler

Araştırmanın alt problemleri şu şekilde belirlenmiştir:

- 1- Klâsik Türk Mûsikîsi'nde Ağırsemâî formunun bugün bilinen özellikleri nelerdir?
- 2- Klâsik Türk Mûsikîsi'nde Ağırsemâî formunun bugün bilinen özelliklerinin dışında farklı yapısal özellikleri var mıdır?
- 3- Klâsik Türk Mûsikîsi'nde Ağırsemâî formunun yüzyıllara göre dağılımı nedir?
- 4- Klâsik Türk Mûsikîsi'nde Ağırsemâî formunun bestekârlara göre dağılımı nedir?
- 5- Klâsik Türk Mûsikîsi'nde Ağırsemâî formunun vezinlere göre dağılımı nedir?
- 6- Klâsik Türk Mûsikîsi'nde Ağırsemâî formunun makamlara göre dağılımı nedir?

- 7- Klâsik Türk Mûsikîsi'nde Ağırsemâî formunun hangi türü ne kadar tercih edilmiştir?
- 8- Klasik Türk Mûsikîsi'nde Ağırsemâî formunun tashihe ihtiyaç duyacak örnekleri var mıdır?

1.4. Amaç

Bu araştırmada; Klâsik Türk Mûsikîsi'nin önemli sözlü formlarından olan Ağırsemâînin yapısı incelendikten sonra formun besteleniş şekillerinin ortaya çıkarılması ve farklı kullanımlarının tahlil edilmesi amaçlanmaktadır. Aynı zamanda bestekârların bu formu ne kadar tercih ettiği, hangi yüzyılda daha çok rağbet gördüğü, hangi vezinde daha çok bestelendiği, hangi kullanımının daha sık uygulandığının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Yapılan analizler neticesinde notalarda forma dair tespit edilen hatalı veya eksik kısımların restore edilerek tahlil edilmesi de amaçlarımız arasındadır.

1.5. Önem

Klâsik Türk Mûsikîsi'nde Ağırsemâî formu klasik takımda yer alan sözlü formlarımızdan birisidir. Başka formların oluşmasına zemin hazırlaması açısından büyük bir öneme sahip olan Ağırsemâî formunun murabba ve nakış olmak üzere iki farklı kullanımının olduğundan bahsedilmektedir. Kaynaklar incelendiğinde Ağırsemâî formu hakkında ya detaylı bir analiz yapılmamış ya da ezgi odaklı incelenmiştir. Bu nedenle Ağırsemâî formuna dair eserlerin, güfte-ezgi ekseninde mısra ve terennüm dağılımlarına yönelik incelenmesi, Ağırsemâîlerin biçim açısından farklı kullanımının ve bu kullanımlardaki beste-güfte ilişkisinin ortaya konması açısından büyük önem arz etmektedir. Aynı zamanda bu araştırma;

- Ağırsemâî formunun etraflıca incelenerek tahlil edileceği ilk çalışma olması,
- 144 adet Ağırsemâînin güfte-beste farklılıklarının tespit edilmesi,
- Eserlerin biçim analizinde yeni bir yöntem kullanılması,
- Kullanılan bu yeni yöntemin güfte ve ezgiyi daha iyi ifade etmesi ve anlaşılır olması,

- Eserlerin bazılarının günümüz nota sistemiyle ilk kez notaya alınması,
- Bilinenden farklı kullanımlarının tespit edilmesi,
- Ağırsemâî isminin gerçek anlamda neyi ifade ettiği,
- Ağırsemâîlerin yapıları itibariyle tasnif edilmesi,
- Yapılan tahliller sonucunda bu formun kullanımının dönemlere, vezinlere ve bestekârlara göre nasıl değişiklikler gösterdiğinin anlaşılması,
- Bu formun bilinen kullanımlarının yapı özelliklerinin kavranması,
- Eserlerde mısra-terennüm dağılımları açısından tespit edilen hatalı notaların düzeltilmesi,
- Klâsik Türk Mûsikîsi form bilgisi literatürüne katkı sağlaması,
- Bu alanı öğrenen öğrenciler ve öğreten eğitimciler için kaynak oluşturması,
- Bu ve buna benzer çalışmalara ışık tutması bakımından önemli görülmektedir.

1.6. Varsayımlar

Bu araştırmada;

- Kullanılacak olan yöntemin araştırmanın amacına ve problemlerinin çözümüne uygun olduğu,
- Eserlerin alındığı nota arşivlerinin uygun, notaların doğru ve yeterli olduğu,
- Ulaşılan eserlerin bestekârlarının doğru olduğu,
- Tahlil edilen eserlerin form açısından bestelendiği dönemin müzikal anlayışını yansıttığı varsayılmaktadır.

1.7. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- Abdülkadir Meragi'den (ö. 1435) Zekâî Dede'ye (ö. 1897) kadar olan dönemde bestelenmiş Ağırsemâîler ile,
- Kuruluşundan bu yana toplanarak arşivlenen on dokuz bin civarı Klâsik Türk Mûsikîsi ve beş bin civarı Türk Halk Müziği notasıyla Türkiye Radyo ve Televizyon Nota Arşivi notalarıyla,
- "İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti" projesi kapsamında hazırlanan yetmiş binden fazla müstakil eserin bilinen bütün nüshalarıyla birlikte iki yüz

elli bin sayfadan fazla notadan oluşan Türk Müzik Kültürünün Hafızası Nota Arşivi notalarıyla,

- Bünyesinde iki yüz altmış üç adet müstakil eser barındıran Dr'l-Elhn Klliyytı Nota Arşivi notalarıyla sınırlandırılmıştır.

2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

EZGİ (1953) “Nazarî ve Amelî Türk Mûsikîsi” adlı eserinin beşinci cildinde de Ağırsemâi formunun 12 çeşidinden bahsetmektedir. Fakat bu gruplandırmasını güftenin kullanımından ziyade melodi kullanımıyla bağdaştırmaktadır. Mısraların bestelendiği melodilerin tam kalış yarım kalış asma kalış vb. durumlarına göre bir sınıflandırma yapmıştır.

YAYGINGÖL (1988) “Müziğin Gelişimi ve Biçimleri” adlı kitabında Ağırsemâi formunu Semâi başlığı altında incelemiş ve en genel özelliklerinden bahsederek bestelendiği usuller hakkında bilgi vermiştir. Yapısal bir bilgi vermemiştir.

ÖZALP (1992) “Türk Musikisi Beste Formları” adlı eserinde Ağırsemâi formu hakkında genel bilgiler vererek Murabba ve Nakış olmak üzere iki temel kullanımı olduğundan bahsetmiştir.

AKDOĞU (1995) “Türler ve Biçimler” adlı eserinde Ağırsemâi formunu açıklarken hangi usûlleri kullandığı vb. genel bilgilerden bahsetmiş, bu formun iki bölmeli ve dört bölmeli olmak üzere iki farklı kullanımı olduğunu söylemiştir.

YAVAŞÇA (2002) “Türk Musikisinde Kompozisyon ve Beste Biçimleri” adlı eserinde Ağırsemâi hakkında genel bilgiler vererek Murabba ve Nakış olmak üzere iki farklı kullanımının olduğundan bahsetmiştir. Murabba kullanımında farklılık olmadığını Nakış kullanımında ise farklılıklar olabileceğinden bahsetmiştir.

GÜNGÖRDÜ (1993) “Nâyî Osman Dede’nin Mi’raciyesi’nin Türk Mûsikîsindeki Yeri” başlıklı yüksek lisans tezinde Dînî Türk Mûsikîsi’nin en büyük sözlü formu olan Nâyî Osman Dede’nin Mir’aciye’sinin besteleniş sebebi ve bestelendiği tarihten itibaren geçirdiği merhaleler ve eserin kimler tarafından okunup notaya alındığı hakkında araştırmalar yapmıştır.

YILMAZ (1994) “Türk Mûsikîsi’nde Şarkı Formu (Doğuşu ve Gelişimi)” adlı yüksek lisans çalışmasında Şarkı kelimesinin etimolojisini araştırıp dilimizdeki

anlam ya da anlamları incelemiştir. Şarkı formunun dönemlerini ve evrelerini inceleyip bu formun belirleyici unsurlarını tahlil etmiştir.

ÇİFTDAL (1996) “İstanbul Türkülerinin Musiki Açısından Analizi” başlıklı yüksek lisans tezinde İstanbul türkülerini tespit edip güfte, tür, makam ve üslup açısından incelemiştir.

VAROL (1996) “Türk Tasavvuf Mûsıkîsi’nde Durak Formunun Yeri ve Önemi” adlı sanatta yeterlilik çalışmasında Durak formunu Tasavvufî mânâ yönünden, yapısal açıdan, makamsal açıdan, usûl yönünden, icra yönünden ve güfte yönünden incelemeye tabi tutmuştur.

BAYKARA (1999) “Türk Din Mûsıkîsi’nde Formlar” adlı yüksek lisans tezinde Dini Mûsıkî formlarımızı genel olarak inceleyip, güfteleri, işledikleri konuları anlatıp, birbirinden ayıran noktaları izah etmiştir.

KOÇ (2003) “III. Selim Hân’ın Mûsıkî Eserlerinin Müzikal Analizi” başlıklı yüksek lisans tezinde III. Selim’in bestelediği eserleri müzikal açıdan tahlil etmiş hem III. Selim’in bestekârlık kudreti hem de dönemindeki müzikal anlayış ile ilgili çıkarımlarda bulunmuştur.

ÜNVER (2011) “Türk Tasavvuf (Tekke) Mûsıkîsi’nde İcra Edilen Türlerle Örnek Eserler ve Bu Eserlerin Mûsıkî Açısından İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans çalışmasında Dini Türk Mûsıkîsi’nin iki ana dalı olan Câmîi ve Tekke Mûsıkîsi formlarının ne anlama geldiği ve nasıl icra edildiklerini incelemiştir. Bu formların ne zaman ve ne şekilde icra edildiklerini ele aldıktan sonra bu eserleri mûsıkî tekniği açısından incelemiştir.

ALKAN (2013) “Osmanlı Başkentlerinde Günümüz Ezan ve Salât ü Selâm Mûsıkî Uygulamalarının Değerlendirilmesi” başlıklı yüksek lisans çalışmasında Osmanlı Devleti’ne başkentlik etmiş illerdeki günümüz Ezan ve Salât ü Selâm mûsıkîsi uygulamalarını kayıt altına alarak notaya aktarmış ve icrâ sırasında ortaya çıkan makam ve ezgisel seyirleri tespit etmiştir.

PELİKOĞLU, ÖZŞEN (2015) “Türk Müziği’nde Kullanılan Bazı Tür ve Biçimlerin Birbirine Benzerlikleri Üzerine Bir Değerlendirme” adlı makalesinde Türk Müziği’nde ve Batı Müziği’nde kullanılan bazı formları, biçimleri tahlil ederek birbirlerine olan benzerliklerini ve farklılıklarını ortaya koymuştur.

ÖZELÇAĞLAYAN (2017) “Dini Müzik Formlarından Ezan’ın Geçmişten Günümüze Aktarımı” başlıklı yüksek lisans tezinde Türk Mûsikîsi tarihimizde çok önemli yere sahip olan Dînî Mûsikî alanının başlıca formlarından olan Ezanı incelemiştir. Bu formun tarihsel süreci ve aktarımı tahlil etmiştir. Ayrıca diğer inançların âyinleri için de çağrı örneklerine değinmiştir.

TÜYSÜZ (2017) “Türk Din Musikisi Formlarında İlâhi ve TRT Repertuarındaki İlahilerin İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde Türk Din Mûsikîsi formlarından İlâhi formunun tarihsel sürecini anlatıp başlıca tür ve özelliklerini açıklamıştır.

ERSOY (2018) “Sadeddin Kaynak’a Ait TRT Repertuarında Yer Alan Şarkı Formundaki Eserlerin Makamsal Analizi” başlıklı yüksek lisans tezinde Bestekâr Sâdettin Kaynak’ın eserlerini makamsal yönden analiz ederek bestekârlık yönünden farklılıklarını ortaya koymuştur.

TÜRKEL OTER (2018) “Klasik Türk Mûsikîsi’nde Sözlü Eserlere Yönelik Olarak Yeni Bir Form Analizi Yöntem Önerisi” adlı makalesinde Türk Müziği’nin sözlü formlarına yönelik yeni bir analiz yöntemi açıklamıştır. Bu yönteminde Batı Müziği analiz yöntemine ek olarak analize güfte de dahil edilmiş, formun özelliklerinin daha detaylı bir şekilde ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

3. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, araştırmanın evreni ve örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama teknikleri ve verilerin analizi ve yorumlanmasında kullanılan yöntemler açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma modeli, araştırmanın amacına uygun olan verilerin toplanması ve tahlil edilip sonuca varılması için gerekli olan şartların düzenlenmiş halidir (Karasar, 2015: 76). Ağırsemâi formunun yapısal analizini ele alan bu çalışma, amaca yönelik betimsel bir çalışmadır. Betimsel çalışmalarda ele alınan konular detaylı bir biçimde araştırılmakta, daha önceki olaylar ve durumlarla münasebeti incelenerek, ne oldukları betimlenmeye çalışılmaktadır (Tanrıöğen, 2012: 59).

Bu çalışmada Klâsik Türk Mûsikîsi'nde Ağırsemâi formunun biçimsel analizi yapılacağından, var olan Ağırsemâi formundaki eserler üzerinde Tarama Modeli kullanılacaktır.

Tarama modeli, geçmişte ya da şu anda mevcut bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma modelidir. Bu modelde araştırma konusu, mevcut koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Araştırılacak olaya, bireye ya da nesneye değiştirme ya da etkileme gibi herhangi bir müdahale yapılamaz. Tarama araştırmacısı nesnenin ya da bireyin doğrudan kendisini inceleyebileceği gibi, önceden tutulmuş çeşitli kayıtlara (yazılı belge, istatistikler, resimleri ses ve görüntü kayıtları vb.) eski kalıntılar ve alandaki kaynak kişilere başvurarak, elde edeceği dağınık verileri, kendi gözlemleri ile bir sistem içinde bütünleştirerek yorumlamak durumundadır (Karasar, 2014: 77).

Ağırsemâi formunu yapı unsurları bakımından incelediğimiz tezimizde, Serda Türkel Oter tarafından geliştirilen yeni bir analiz yöntemi kullanılmıştır. Bu analiz yöntemi sözlü formların analizinde, güfteyi ve ezgiyi birlikte ifade edebilen bir yöntem olması cihetiyle daha somut sonuçlar verebilmektedir. Bu yöntemi Batı Müziği form analizinden ayıran en temel özelliği; analizi oluşturan ana unsurun güfte olmasıdır. Batı Müziği referans alınarak oluşturulan mevcut Türk Mûsikîsi form analizi

yöntemlerinde olduğu gibi bu yeni uygulamada da müzik cümleleri alfabe sırasına göre büyük harflerle (A, B, C, D gibi), bu cümleleri oluşturan kısa cümleler ise küçük harflerle gösterilmiştir. Bu konudaki tek istisna “T” harfidir. “T” harfi bu analiz yönteminde yalnızca terennüm kısmını ifade etmek için kullanılmış ve başka herhangi bir ezgiyi ifade etmek için kullanılmamıştır. Bu yöntemde diğerlerine nazaran en önemli yenilik; güftelerin kullanımını belirtmek amacıyla sayıların kullanılmasıdır. Sayıların kullanılması üç şekildedir. Bunlardan ilki; güftenin mısralarını sırasıyla ifade etmek için harflerin sol tarafına (en başa) yazılacak olan sayılardır. Örnek olarak güftenin ilk mısrasını ifade etmek amacıyla “1” ve mısranın ezgisini belirtmek için de “A” harfi kullanılarak “1.A” şeklinde bir tanımlama tercih edilmiştir. Sayıların ikinci kullanım şekli terennümlerin söz değişikliklerine yönelik düşünülmüştür. “T” harfinin sağında sayılar yer alacak ve bunlara bakarak terennümdeki söz değişiklikleri anlaşılacaktır. Bu sebeple “T” harfinin sağına boşluk bırakmadan sözel olarak kaçınıcı terennüm olduğu gösteren bir sayı (T1., T2., T3 gibi) olacaktır. Eserde tek bir terennüm kısmı olsa dahi terennüm lafızlarının değişmediğini ifade etmek için “T” harfinin yanına “1” yazılarak “T1.” şeklinde bir kullanım tercih edilmiştir. Bu terennüm kısmı, tahlilde sırada hangi ezgiyi karşılıyorsa onun ifadesi için yine sayının yanında onun gösterildiği büyük harfle (T1.D, T2.F gibi) yer almıştır. Ayrıca eserde usûl geçkileri varsa; usûl değişiklikleri hangi güfteye veya terennümden önceyse o usûlün zamanı daha küçük bir fontla ifade edilmiştir. Son olarak rakamlar sözlerin mısra içerisinde bölünerek hemen akabinde veya eserin başka herhangi bir yerinde bu bölünmüş kısmın tekrar edilmesi durumunu göstermek için yer alacaktır. Mısrayı bir bütün olarak düşündüğümüzde bölünen kısımları bu bütünün bir parçaları olduğunu ifade etmek için üslû sayılar kullanılmıştır. Örnek olarak “1.A” şeklindeki bir ifade 1. mısranın tümünün ezgisini ifade ederken “1.A'a” kullanımı, bir bütün olan 1. mısranın ilk bölümünü ezgisel olarak tanımlamaktadır. Böylelikle ezgilerin rastgele değil, güfteye göre bölündükleri ve bu kısımdaki ezgilerin kimi zaman aynı kimi zaman farklı tekrar edildiği anlaşılacaktır.

Formların en genel şekillerini tespit etmeyi amaçlayan bu yöntemde, öncelikle büyük cümlelerin kullanımı önem arz etmektedir. Bu sebeple sözlü eserlerde her mısra bir cümle olacak şekilde bir analiz yoluna gidilecek, bu cümleler içerisinde yine söze bağlı olarak cümlecikler yer alıyorsa, onlar büyük

cümlenin bir parçası olarak $1.A (1.A^1a+1.A^2b) + 2.B (2.B^1a+2.B^2b+2.B^2c) + T.1.C (T.1.C^1a+T.1.C^2b)$ şeklinde parantez içerisinde gösterilecektir. Parantez içerisindeki gösterimler, kendinden önce ifade edilen kısmın açılımı niteliğinde düşünülmüştür. Bu kullanım, formun hem en genel şemasını hem de detaylarını rahatlıkla göstermeyi amaçlamaktadır. Sadece bağlantı terennümleri ve ezgileri itibarıyla küçük değişiklik arz eden kullanımlar, üssü (‘) işareti kullanmak suretiyle belirtilecek ve çok benzer olduğu kendinden önceki ezgiden farklı bir harfle gösterilmeyecektir (Oter, 2018: 294-295).

Analiz yapılan eserin altında bu harfler ve rakamlar simetrik durumun görsel olarak daha iyi anlaşılması amacıyla alt alta getirilerek yazılmıştır. Aynı zaman analizlerde her eserin altında o eser için güftenin bölündüğü, tekrar ettiği ve terennümlerle olan sıralamasını gösteren bir bölüm hazırlanmış, bu bölümde her kısmın ezgisi de gösterilerek analizin daha iyi anlaşılması hedeflenmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Evren, bir bilimsel araştırmanın yahut gözlemin hedeflediği alana giren obje ve bireylerin tümüne denmektedir (Kaptan, 1973: 145). Bu araştırmanın evrenini Klâsik Türk Mûsikîsi’nde bestelenmiş Ağırsemâi formundaki eserler oluşturmaktadır. Araştırmanın evreni demek başka bir deyişle elde edilecek sonuçların genele mâl edilmek istendiği elemanlar bütünüdür.

Bu genele mal edilebilecek evrenden onu temsil edebilen ve dolaysız olarak üzerinde çalışılabilecek, veriler toplanacak bir parça seçilmesine örnekleme, seçilen bu parçaya da örneklem denmektedir (Kaptan, 1973: 148). Bu cihetle tezimizin örnekleme klasik anlayışın yoğun olarak görüldüğü ve bu anlayışı daha iyi yansıttığını düşündüğümüz başlangıçtan Zekâi Dede’ye kadar olan dönemde bestelenmiş Ağırsemâilerdir. Buna ek olarak klasik uslûbun son temsilcisi olarak görülen Zekâi Dede’nin eserleri de örnekleme dahil edilmiştir.

Yapılan araştırmalar sonucunda başlangıçtan Zekâi Dede’ye kadar olan dönemde - Zekâi Dede dahil- 144 adet Ağırsemâi belirlenmiştir. Bu Ağırsemâilerin listesi Tablo 3.1’de verilmiştir.

Tablo 3.1. Ağırsemâilerin Bestekâr ve Makamları

No	Bestekâr	Makam	Güfte
1	Zekâi Dede	Acem	Etmezem ikrar aşkı saklarım canım gibi
2	Mehmed Ağa (Küçük)	Acem-Bûselik	Dağ-ı elem-i aşkımız afaka nihandır
3	Zekâi Dede	Acem-Kürdi	Bir nazenine aşık-ı zar olmak isterim
4	Dede Efendi	Acemaşiran	Ey lebleri gonca yüzü gül
5	Sermüezzîn Sâdullah Efendi	Arazbar	Gönül tab-aver oldu şimdi
6	Hacı Sâdullah Ağa	Arazbar-Bûselik	Düştüm düşeli aşk oduna
7	Hacı Salih Efendi	Bayati	Dil-i aşkıları bend etmede
8	Abdülaziz Efendi (Hekimbaşı)	Bayati	Aram edemem yare nigah eylemedikçe
9	Tab'i Mustafa Efendi	Bayati	Çıkmaz derun-i dilden efendim
10	Mustafa Ağa (Müezzîn)	Bayati	Her dem ki (ne dem ki) naz ile o melek-ru
11	Hamparsum Limonciyan	Bayati	Ruhsarın üzre taze hat müşk bu mudur
12	Bolâhenk Nûri Bey	Bayati	Söylen ol afete dünyayı harâb eylesin
13	Hacı Sâdullah Ağa	Bayati-Araban	Rakseyeyicek naz ile ol
14	Hamparsum Limonciyan	Bayati-Araban	Seni bir şuh-i cihan derler idi gerçek imiş
15	Zekâi Dede	Bayati-Bûselik	Rahat bulamam ney gibi zar eylemeyince
16	Ebubekir Ağa	Beste-İsfahan	O nühüfte gamzelerden bunu kim rica etti
17	Dede Efendi	Bestenigar	Men bende şüdem bende şüdem
18	Hamparsum Limonciyan	Bestenigar	Müptela-yı aşk olup bir nev-civan sevsem gerek
19	Eyyûbi Mehmet Bey	Bûselik	Aşkındır eden sine-i mecruhumu suzan
20	Kara İsmail Ağa	Bûselik	Aya ne edem ol şeh-i hubana hediye
21	Recep Çelebi (Çömlekçizade)	Bûselik	Niyaz-nağme-i dil yare bi-zaban okunur
22	Ethem Dede	Bûselik-Aşiran	Memnunun idim rağbetim olsaydı benim de
23	Sadık Ağa	Büzürg	Hüsüne ser ta ser alem
24	Mehmed Ağa (Küçük)	Dilkeşhâveran	Hal-i ruhsarına necm-i seher ülker mi desem
25	Zekâi Dede	Dilkeşhâveran	Nice doyunca görem sen gibi nazik bedeni

Tablo 3.1. (devam)

26	Tab'i Mustafa Efendi	Dügah	Nedir ol cümbüş-i nadide
27	Osman Ağa	Dügah	Gel ey saba o gül-i hoş-nümayı söyleşelim
28	Arif Mehmet Ağa	Evcara	Kimin meftunu oldun ey
29	Ebubekir Ağa	Eviç	Ez (ey) gül-izar-ı rengin hoş-buy-i dil
30	Ebubekir Ağa	Eviç	O şuha arz-ı niyaz etmeye şitab ettim
31	Osman Ağa (Tanburi)	Eviç	Sabreyleyemem ol güle canım demedikçe
32	Dede Efendi	Eviç-Bûselik	Ko açılalım bilsin her razımı cananım
33	Dede Efendi	Ferahfeza	Bir dilber-i nadide bir kamet-i müstesna
34	Dede Efendi	Ferahnak	Dil-i bi-çareyi meçruh eden
35	Hacı Faik Bey	Gerdaniye	Beni sermest eden çeşminle ah ebrulerin
36	Zekâi Dede	Gerdaniye	Etse gerdaniyeden yar ağaz
37	Tanburi İzak	Gülizar	Bir hoş hıram taze civan
38	Hacı Faik Bey	Hicaz	Aşıkların haline ey mah acımazsın
39	Zaharya (Mir Cemil)	Hicaz	Cihanı hüsnüne meftun eden
40	Dede Efendi	Hicaz	Etmezem ikrar aşkı saklarım canım gibi
41	İbrahim Ağa	Hicaz	Güller kızarır şerm ile ol gonce gülünce
42	Abdürrahim Dede (Hâfız Şeyda)	Hicaz	Ser-dağ-ı gönül taze açılmış gülümüzdür
43	Zekâi Dede	Hicaz-Aşiran (Rahatfeza)	Heme nim mest-i keştem kadeh-i diger
44	Dede Efendi	Hicaz-Bûselik	Bir afetin aşkıyla gönül eyledi ülfet
45	İbrahim Ağa	Hicaz-Hümayun	Kul oldum bir cefakare cihan bağında gül-femdir
46	Seyyid Nuh	Hicaz-Hümayun	Şeb cünun-ı dil dimagam ra-perişan-kerde bud
47	Zekâi Dede	Hicazkar	Gülşende hezar nağme-i dem-saz ile mahzuz
48	Hamparsum Limonciyan	Hicazkar	Süzme çeşmin gelmesin müjgan müjgan üstüne
49	Itri	Hisar	Dil-i pür-ıstırabım mevce-i seylabdır sensiz
50	Itri	Hisar	Sanman ki mugan zahide sunarlar
51	Dede Efendi	Hisar-Bûselik	Ey hüma-yı padişahi ber ser-i bala-yı tü

Tablo 3.1. (devam)

52	Hamparsum Limonciyan	Hisar-Bûselik	Sinemde yat ey ruh-i revan canda tenim ol
53	Zekâi Dede	Hisar-Bûselik	Yar alıp destine peymane gelir mi bilmem
54	Köm. Hâfız Mehmet Ef.	Hüseyini	Açıldı gonce-i baharım pür oldu
55	Mehmed Efendi (Hâfız Kumral)	Hüseyini	Cemalin mihr-i alem-tabâ benzer
56	Şeştari Murat Ağa	Hüseyini	Çeşm-i bed-keş be-çeşm-i mestet
57	Zaharya (Mir Cemil)	Hüseyini	Talatin devr-i kamerde mihr-i alem tab eder
58	Hacı Sâdullah Ağa	Hüseyini-Aşiran	O müşkin turralar kim ol büt-i dil-cude
59	Zekâi Dede	Hüseyini-Aşiran	Reng-i ali ruhundan almış gül
60	Zekâi Dede	Hüzzam	Ah eyle gönül vuslat-ı canan ise maksud
61	Itri	Irak	Nevruz erişti bağa şarab istemez misin
62	Dede Efendi	Irak	Nice bir ağlayayım aşk ile her gah meded
63	Zaharya (Mir Cemil)	Isfahan	Karar etmez gönül mürği
64	Itri	Isfahan	Ya Rab kime feryad edeyim yarin elinden
65	Hâfız Abdullah	Isfahanek	Ahüvan üftade olmuş
66	Zekâi Dede	Karcığar	Amade olur zevk-i ceme
67	Haşim Bey	Karcığar	Mevsim-i gül fasl-ı bülbül nev-bahar eyyamıdır
68	Dellalzade	Karcığar	Ne dane vü ne dam ü ne sayyad gerektir
69	Eyyûbi Mehmet Bey	Mahur	Gösterip ruyin esir-i
70	Ebubekir Ağa	Mahur	Yaktı o lale ruh beni
71	Ebubekir Ağa	Mahur	Sarsam miyanın ey gül-i ter
72	Itri	Mahur	Cihan-ı Lal gun iden
73	Zekâi Dede	Mahur-Bûselik	Kuhl-i işve hak-i pay-i çeşm-i fettanın sensin
74	Dellalzade	Mahur-Bûselik	Manend-i ah kimse bana hem-nefes değil
75	Halil Efendi (Cerrahpaşa Müezzini)	Maye	Yine bend oldu bir nev civane
76	Ebubekir Ağa	Muhayyer	Bahar erse yine sahra serapa
77	Hacı Sâdullah Ağa	Muhayyer	Hal-i siyehi gerden-i nazik-terindedir

Tablo 3.1. (devam)

78	Dellalzade	Muhayyer-Bûselik	Kul olurdu halk-ı alem olmasa kulun eğer
79	Zekâi Dede	Muhayyer-Kürdi	Dilsuz eden ol afeti tab-ı nazarımdır
80	III. Selim	Muhayyer-Sünbüle	Dem o demlerdi ki edip
81	Ebubekir Ağa	Müstear	O Nev-Reside Nihalim
82	Kadri Efendi	Neva	Sevdi bu gönül seni
83	Dede Efendi	Neva	Ey gonce-i bağ-ı cihan vey ziynet-i
84	Zekâi Dede	Neva-Bûselik	Ey gonce-i ziba-yı gülistan-ı taravet
85	Abdürrahim Dede (Hâfiz Şeyda)	Neva-Bûselik	Sinemde yat ey ruh-i revan canda tenim ol
86	Zekâi Dede	Neva-Kürdi	Gül yüzün gülşende cana gösterirken gül güle
87	Köm. Hâfiz Mehmet Ef.	Neveser	Mecliste bu revnak bu şetaret
88	Abdürrahim Dede (Hâfiz Şeyda)	Nihavend-i Kebir	Dil-i aşufterimiz şimdi yine bir nev-civan ister
89	Osman Ağa (Hatipzade)	Nikriz	Meramım sanma bilmez bilir ol mahım
90	Enfi Hasan Ağa	Nişaburek	Came-i sürh ile sanma lal-gun
91	Salih Ağa (Acem)	Nişaburek	Her ne dem bir buse etsem iltimas
92	Kantemiroğlu	Nişaburek	Nutk ederse hal ile tir-i zebandır
93	Itri	Nühüft	Mecbur-ı aşkı olduğumu her gören bilir
94	Tab'i Mustafa Efendi	Nühüft	Seyr edip aks-i ruhun cam-ı safamemluda
95	Abdülkadir Meragi	Pençgah	Bi-tü nefesi hoş nezedem
96	III. Selim	Pesendide	Ziver-i sine edip ruh-i revanım diyerek
97	Mehmed Efendi (Nailçezade)	Rast	Hevayı aşkına şahım düşürdüm bu dili
98	Taşcızade Recep Çelebi	Rast	Çekmiş yüzüne(ruhuna) nikab-ı işve
99	Abdülkadir Meragi	Rast	Ey mah-ı men der mektebest
100	Itri	Rast	Ne bülbül-suz ne giriftar-ı reng ü bu oluruz
101	Dede Efendi	Rast-Maye	Ba tü yek dem bahtı bed
102	Hâfiz Post	Rehavi	Dile maye-i safadır
103	Ali Dede (Nalizade)	Rehavi	Amade olur zevk-i ceme
104	Tab'i Mustafa Efendi	Rehavi	Portakal ü turunç
105	Haşim Bey	Revnaknüma	Gülistan-ı letafette yetişmiş
106	Tahir Efendi	Saba	Bilindi buseye yok yarin izni

Tablo 3.1. (devam)

107	Rıfay Bey (sermüezzîn)	Saba	Dildarı görüp nağme-i şehnaz edelim
108	Zekâî Dede	Saba	Kalmaz kararım ol büt-i mekkarı görmesem
109	Dede Efendi	Saba-Bûselik	Diyemez hali bulup halini canane gönül
110	Dede Efendi	Saba-Bûselik	Reng-i ruh-i gülzarı tebah eyledi bülbül
111	Mehmed Ağa (küçük)	Saba-Zemzeme	Yetiş ki ey dil-i şuride cana can katalım
112	İlya	Sazkar	Nice bir bülbül-i nalan gibi
113	Hacı Sâdullah Ağa	Şedaraban	Nedir murad-ı dil
114	İtri	Segah	Der mevc-i perişani-i ma
115	Koca Osman	Segah	Şahım avdan gelmez hayli zamandır
116	Neyzen Raşit Efendi	Segah-Araban	Ol al fes kakül üzre berk-i güldür sünbül üstünde
117	Nazım Efendi	Şehnaz	Didem yüzüne nazır nazır yüzüne didem
118	Ebubekir Ağa	Şehnaz	Yarin biliriz bezmimize rağbeti vardır
119	Zekâî Dede	Şehnaz-Bûselik	Naz etse nola cihane ol gül
120	III. Selim	Şevk-u Tarab	Lal-i can bahşını sun bezmde ey şuh emelim
121	Köm. Hâfız Mehmet Ef.	Şevkefza	Dil-besteye lütfu keremin
122	Zekâî Dede	Sipihir	Vardım yanaşıp fülk-i şerab ile suyunca
123	Abdülhalim Ağa (Çavuş)	Şivenüma	Aya ne ola ol hilal-ebru
124	Abdülhalim Ağa (Çavuş)	Sultani-Irak	Gerdana nakş-ı buse-i gülgün yapıştırır
125	Dede Efendi	Sultaniyegah	Nihan ettim seni sinemde canımsın
126	Hacı Sâdullah Ağa	Suzidil	Beni ey gonca-fem bülbül-sıfat
127	Zekâî Dede	Suzidil	Dil hasret-i vaslın ile nalan gel efendim
128	III. Selim	Suzidilara	A gönül cura mıyız kar-ı penah eyleyelim
129	Dede Efendi	Suzinak	Nesin sen a güzel nesin
130	Mehmed Ağa (Küçük)	Suzinak	Kapılır her gören ol
131	Mehmed Efendi (Küçük Müezzîn)	Tahir	Aldın dilimi zülfün için şane mi sandın
132	Nane Ahmet Çelebi	Tahir	Canım yerine geldi ki cananımı gördüm

Tablo 3.1. (devam)

133	Zekâi Dede	Tahir	Diriğ etmez mey-i cevri sunar her lahza cananım
134	Dede Efendi	Tahir-Bûselik	Söylen o yare benim çeşmimi
135	Dede Efendi	Tarz-ı Cedid	Ben bendesiyem bendesiyem
136	Haşim Bey	Tarz-ı Nevin	Reşk eder ey gonce-i ziba gül ü şebbu sana
137	İbrahim Efendi (Kürkçüzade)	Uşşak	Cemalin gülşeninde bu saadet
138	Ebubekir Ağa	Uşşak	Hayli dem zencir-i zülfün aşkının meftunuyum
139	Zekâi Dede	Uşşak	Severim gerçi seni bana vefakar olasın
140	Ahmet Ağa (Vardakosta)	Vech-i Arazbar	Kıldı zülfün-veş perişan halimi halin senin
141	Dellalzade	Yegah	Cefa-yı tali'-i na-sazkarı benden sor
142	Tab'i Mustafa Efendi	Yegah	Günden güne bir serv-i hıraman olacaksın
143	Dellalzade	Yegah	Piyale elde ne dem bezmime habib gelir
144	Mehmed Ağa (Küçük)	Zavil	Bulunmaz nev-civansın

3.3. Veri Toplama Teknikleri

Araştırmanın temelini oluşturabilmek ve önceden belirlenen amaçlara ulaşabilmek için; arşiv tarama, kaynak tarama ve döküman inceleme teknikleri kullanılarak veriler elde edilmiştir.

Bu çalışmada öncelikle Ağırsemâi formuyla alakalı daha önceden yapılmış bilimsel çalışmalar ve kitaplar taranarak bu formun özellikleri ve farklı kullanımları gibi veriler toplanmıştır. Ayrıca Dârülelhân Külliyyatı başta olmak üzere, TRT ve Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Korosu arşivleri taranmış, bu arşivlerde notası günümüze ulaşmış Ağırsemâi formundaki eserler tespit edilmiştir. Darülelhan Külliyyatında yer alan eserler ezgileri itibariyle buradaki hallerine sadık kalınarak, tespit edilen diğer eserler ise; farklı tüm nüshaları karşılaştırılıp, güvenilir kişilerin notalarına bağlı olarak tekrar yazılmış ve biçim açısından analiz edilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Yıldırım ve Şimşek “Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri” adlı eserlerinde içerik analizine dair şunları yazmaktadır (2006: 227): “İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşabilmektir. Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulur ve betimsel bir yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilir.”

Klâsik Türk Mûsikîsi’nde Ağırsemâi formuyla alakalı arşiv tarama, kaynak tarama ve döküman inceleme sonucunda toplanan veriler neticesinde bu formun biçim özellikleri ve farklı kullanımları hakkında yorumlarda bulunulmuştur.

Çalışmamızda yeni bir yöntemle analiz edilen eserler, önce yapılarına göre “Murabba”, “Nakış”, “Terennümsüzler” ve “İki, Sekiz ve On İki Mısralılar” olmak üzere dört başlıkta guruplandırılmış, bu başlıklar altında kullanım farklarına göre yine ayrı başlıklarda tasnif edilmiştir. Bu sayede Abdülkadir Meragi’den Zekâi Dede’ye kadar geçen süre içerisinde, formun yapı bakımından kaç şekilde ele alındığı, bu unsurları ayıran özellikler ve ortak analiz formüllerinin görülmesi ve anlaşılması amaçlanmıştır.

Analizlerde tespit edilen yüzyıllara ve bestekârlara dair kullanım farklarına sonuçlar kısmında değinilmiştir. Kavram karışıklıklarını önlemek amacıyla form adı olan mûsikî terimleri birleşik olarak yazılmış (Ağırsemâi, Yürüksemâi gibi) usûl olarak geçen terimler ise ayrı kelimelerle ve baş harfleri büyük olarak yazılmıştır (Aksak Semâi, Yürük Semâi gibi).

4. AĞIRSEMÂİ FORMUNUN YAPISAL ANALİZLERİ

Bu bölümde Klâsik Türk Mûsikîsi'nin Ağırsemâî formu yapısal olarak incelenmiştir. Nota arşivlerinde tespit edilen 144 Ağırsemâiyi dört ana kategoride incelemek uygun görülmüştür. Bunlar “Murabba”, “Nakış”, “Terennümsüzler”, ve “İki, Sekiz ve On İki Mısralılar”dır. Bu kategoriler sonra kendi içerisinde tekrar ayrıntılı olarak gruplandırılmıştır. Aşağıda yer alan Şekil 4.1. dört temel grubu ve bu grupların alt gruplarını göstermektedir.

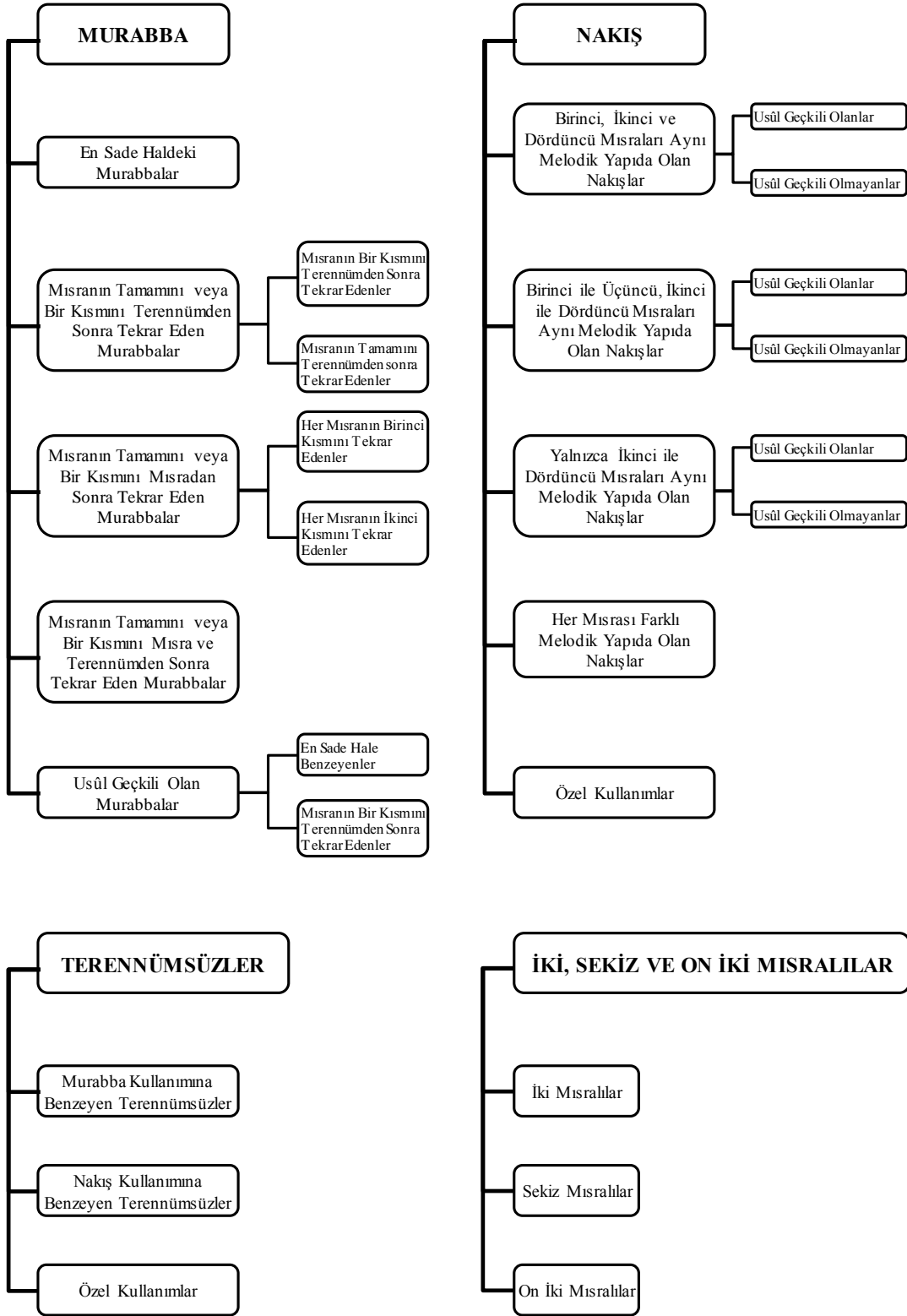
4.1. Murabba

Murabba “مربع” kelime manası olarak dört parça veya dört unsurdan meydana gelen dörtlü, terbi' olunmuş, dörde çıkarılmış, dörtlü, dört şeyden olma gibi anlamlar ifade eder (Ayverdi, 2005: 2144; Develioğlu, 2007: 683; Pala ve Kılıç, 2006: 233). Dört mısralı şiirlerden oluşur. Ağırsemâî formu içinse en çok tercih edilen besteleniş biçimidir. En sade hali olarak her mısranın sonuna terennüm alır ve birinci, ikinci ve dördüncü mısralar aynı melodik yapıyla bestelenir. Üçüncü mısra meyan kabul edilerek farklı bir melodik yapıyla bestelenir.

Bu çalışmada “Murabbalar” kendi içerisinde;

- En sade haldeki murabbalar,
- Mısranın tamamını veya bir kısmını terennümden sonra tekrar eden murabbalar,
- Mısranın tamamını veya bir kısmını mısradan sonra tekrar eden murabbalar,
- Mısranın tamamını veya bir kısmını mısra ve terennümden sonra tekrar eden murabbalar,
- Usûl geçkili olan murabbalar,

olmak üzere beş farklı alt grup içinde analiz edilecektir. Bu tasnifin ikinci, üçüncü ve beşinci alt grupları kendi içinde yeniden iki alt gruba ayrılmaktadır. Murabba Ağırsemâîler, birinci ve ikinci derece alt grupları ile birlikte aşağıda yer alan Tablo 4.1'de gösterilmiştir.

Şekil 4.1. Ağırsemâilerin Tasnifi

Tablo 4.1. Murabba Ağırsemâiler

Birinci Alt Grup	İkinci Alt Grup	No	Makam	Bestekâr
En Sade Haldeki Murabbalar	-	1	Arazbar	Sermüezzîn Sâdullah Efendi
		2	Arazbar-Bûselik	Hacı Sâdullah Ağa
		3	Bayati-Araban	Hacı Sâdullah Ağa
		4	Bayati-Araban	Hamparsum Limonciyan
		5	Bûselik	Eyyûbi Mehmet Bey
		6	Bûselik	Dellalzade
		7	Eviç-Bûselik	Dede Efendi
		8	Gülizar	Tanburi İzak
		9	Hicaz	Hacı Faik Bey
		10	Hicaz	İbrahim Ağa
		11	Hisar	Itri
		12	Hisar-Bûselik	Dede Efendi
		13	Hisar-Bûselik	Hamparsum Limonciyan
		14	Hisar-Bûselik	Zekâi Dede
		15	Hüseyni	Köm. Hafız Mehmet Ef.
		16	Irak	Dede Efendi
		17	Karcıgar	Haşim Bey
		18	Mahur	Eyyûbi Mehmet Bey
		19	Mahur	Ebubekir Ağa
		20	Mahur-Bûselik	Dellalzade
		21	Muhayyer	Hacı Sâdullah Ağa
		22	Muhayyer-Sünbüle	III. Selim
		23	Neva	Kadri Efendi
		24	Neveser	Köm. Hafız Mehmet Ef.
		25	Nikriz	Osman Ağa (Galatalı)
		26	Nişaburek	Enfi Hasan Ağa
		27	Rehavi	Ali Dede (Nalızade)
		28	Revnaknûma	Haşim Bey
		29	Saba	Rıfay Bey (Sermüezzîn)
		30	Segah-Araban	Neyzen Raşit Efendi
		31	Şevk-u Tarab	III. Selim
		32	Şevkefza	Köm. Hafız Mehmet Ef.
		33	Sipihir	Zekâi Dede
		34	Sultaniyegah	Dede Efendi
		35	Suzidil	Hacı Sâdullah Ağa
		36	Suzidil	Zekâi Dede
		37	Suzidilara	III. Selim
		38	Suzinak	Mehmed Ağa (Küçük)
		39	Tahir	Mehmed Efendi (Küçük Müezzîn)

Tablo 4.1. (devam)

Birinci Alt Grup	İkinci Alt Grup	No	Makam	Bestekâr
En Sade Haldeki Murabbalar	-	40	Tahir	Nane Ahmet Çelebi
		41	Tahir-Bûselik	Dede Efendi
		42	Tarz-ı Nevin	Haşim Bey
		43	Uşşak	Ebubekir Ağa
		44	Uşşak	Zekâi Dede
Mısranın Tamamını veya Bir Kısmını Terennümden Sonra Tekrar Eden Murabbalar	Mısranın Bir Kısmını Terennümden Sonra Tekrar Edenler	1	Bayati	Hacı Salih Efendi
		2	Bayati	Mustafa Ağa (Müezzin)
		3	Bestenigar	Hamparsum Limonciyan
		4	Bûselik	Recep Çelebi (Çömlekçizade)
		5	Bûselik-Aşiran	Ethem Dede
		6	Büzürg	Sadık Ağa
		7	Düğah	Tab'i Mustafa Efendi
		8	Düğah	Osman Ağa
		9	Evcara	Küçük Mehmed Ağa
		10	Eviç	Osman Ağa (Tanburi)
		11	Gerdaniye	Hacı Faik Bey
		12	Hicaz	Zaharya (Mir Cemil)
		13	Hicaz	Dede Efendi
		14	Hicaz-Hümayun	İbrahim Ağa
		15	Hisar	Itri
		16	Hüseyini	Mehmed Efendi (Hafız Kumral)
		17	Hüseyini-Aşiran	Hacı Sâdullah Ağa
		18	Hüseyini-Aşiran	Zekâi Dede
		19	Muhayyer-Bûselik	Dellalzade
		20	Neva-Bûselik	Zekâi Dede
		21	Neva-Bûselik	Hafız Abdullah Ağa
		22	Nihavend-i Kebir	Abdürrahim Dede (Hafız Şeyda)
		23	Nühüft	Itri
		24	Rehavi	Tab'i Mustafa Efendi
		25	Sazkar	İlya
		26	Şedaraban	Hacı Sâdullah Ağa
		27	Şehnaz	Ebubekir Ağa
		28	Sultani-İrak	Abdülhalim Ağa (Çavuş)
		29	Vech-i Arazbar	Seyyid Ahmet Ağa
		30	Yegah	Dellalzade (cefa-yı tali-i)
		31	Yegah	Dellalzade (piyale elde)

Tablo 4.1. (devam)

Birinci Alt Grup	İkinci Alt Grup	No	Makam	Bestekâr
Mısranın Tamamını veya Bir Kısmını Terennümden Sonra Tekrar Eden Murabbalar	Mısranın Bir Kısmını Terennümden Sonra Tekrar Edenler	32	Yegah	Tab'i Mustafa Efendi
		33	Zavil	Mehmed Ağa (Küçük)
		34	Muhayyer-Kürdi	Zekâi Dede
	Mısranın Tamamını Terennümden sonra Tekrar Edenler	1	Bayati	Abdulaziz Efendi (Hekimbaşı)
		2	Nühüft	Tab'i Mustafa Efendi
	Mısranın Tamamını veya Bir Kısmını Mısradan Sonra Tekrar Eden Murabbalar	Her Mısranın Birinci Kısmını Tekrar Edenler	1	Acemaşiran
2			Hicazkar	Zekâi Dede
3			İsfahan	İtri
Her Mısranın İkinci Kısmını Tekrar Edenler		1	Acem-Kürdi	Zekâi Dede
		2	Irak	İtri
		-	-	-
Mısranın Tamamını veya Bir Kısmını Mısra ve Terennümden Sonra Tekrar Eden Murabbalar	-	1	Hicaz-Aşiran (Rahatfeza)	Zekâi Dede
	-	2	Hüzzam	Zekâi Dede
	-	3	Karcıgar	Zekâi Dede
	-	4	Karcıgar	Dellalzade
	-	5	Müstear	Ebubekir Ağa
	-	6	Rehavi	Hafız Post
	-	7	Saba-Büselik	Dede Efendi
	-	8	Segah	İtri
Usûl Geçkili Olan Murabbalar	En Sade Hale Benzeyenler	1	Eviç	Ebubekir Ağa
		2	Saba	Tahir Efendi
	Mısranın Bir Kısmını Terennümden Sonra Tekrar Edenler	1	Bayati	Hamparsum Limonciyan
		2	Hicaz	Abdürrahim Dede (Hafız Şeyda)
		3	İsfahanek	Hafız Abdullah
		4	Mahur	Ebubekir Ağa
		5	Uşşak	İbrahim Efendi (Kürkçüzade)

4.1.1. En Sade Haldeki Murabbalar

ARAZBAR AĞIRSEMÂİ

"Gönül tâb-aver oldu şimdî"

Usül : Aksak Semâî

Beste : Sermüezzîn Sadullah Efendî

1.A
2.A
4.A

Ah gö nül tâb â ver ol du şim
Ah çe ra ğı en der ce rağ et
Ah mü ba rek kal bi pa kin şa

di mâ nen di me hi ta ban
di be ni şa hın şeh dev ran
dü han dan ey le sin süb han

T1.B
vay vay câ nim Na ze ni nim
nev ze mi nim gel be nim ey
meh ce bi nim gel gel
gel a man ey me hi ta ba
vay vay ca nim 2. vay vay ca nim
Karar 3.C
vay vay ca nim Ah dü a yı dev

Şekil 4.2. Arazbar Ağırsemâî, Sermüezzîn Sâdullah Efendî

le ti ta sub ha dek her ge

T1.B

ce mu ta dim vay vay câ nim

Na ze ni nim nev ze mi nim

gel be nim ey meh ce bi nim

gel gel gel a man

ey me hi ta ba vay vay ca nim

Şekil 4.2. (devam)

1.A + T1.B +

2.A + T1.B +

3.C + T1.B +

4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Gönül tâbâver oldu şimdi mânendi meh-i tâbân

Çerağ-ı ender cerağ etti beni şâhın şeh-i devran

Düay-ı devlet tâ subha dek her gece mûtadım

Mübârek kalb-i pâkin şâd ü handan eylesin sübhân

Mefâîlün / Mefâîlün / Mefâîlün / Mefâîlün vezindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Gönül tâbâver oldu şimdi mânendi meh-i tâbân (1.A)

*Vay vay canım nâzeninim nev zemînîm gel benim ey meh cebînîm gel gel gel aman
ey meh-i tâba vay canım (T1.B)*

Çerağ-ı ender cerağ etti beni şâhın şeh-i devran (2.A)

*Vay vay canım nâzeninim nev zemînîm gel benim ey meh cebînîm gel gel gel aman
ey meh-i tâba vay canım (T1.B)*

Düay-ı devlet tâ subha dek her gece mutadım (3.C)

*Vay vay canım nâzeninim nev zemînîm gel benim ey meh cebînîm gel gel gel aman
ey meh-i tâba vay canım (T1.B)*

Mübârek kalb-i pâkin şâd ü handan eylesin sübhân (4.A)

*Vay vay canım nâzeninim nev zemînîm gel benim ey meh cebînîm gel gel gel aman
ey meh-i tâba vay canım (T1.B)*

Eserin restorasyonu:

Eser murabbanın en sade şekliyle bestelenmiştir. 1, 2 ve 4. mısralar aynı ezgi ile 3. mısra farklı bir ezgiyle bestelenmiş, formun gereği olarak her mısradan sonra sözü ve ezgisi değişmeyen bir terennüm kısmı aranmıştır. Ancak incelenen notada 1, 2 ve 4. mısralardan sonra yer alan terennüm, 3. mısrada görülememiştir.

Eserin mevcut notaları incelendiğinde, meyan dönüşünden sonra tekrar etmesi gereken terennümün eksik olduğu tespit edilmiştir. Eser eksik haliyle analiz edildiğinde şöyle bir yapı ortaya çıkmakta ve eksiklik kolayca göze çarpmaktadır.

1.A + T1.B +

2.A + T1.B +

3.C +

4.A + T1.B

Formun sitemli yapısı göz önüne alındığında bu durumun mümkün olmayacağı anlaşılmakta, eserin notaya alımında bu kısmın unutulduğu ve yazılmadığı düşünülmektedir. Eserin yapısını bozan bu eksiklik tamamlanarak eser yeniden notaya alınmış ve analiz formülü doğru şekli aşağıda gösterilmiştir.

1.A + T1.B +

2.A + T1.B +

3.C + T1.B +

4.A + T1.B

ARAZBAR-BÛSELİK AĞIRSEMÂİ

"Düşüm düşeli aşk oduna"

Beste : Sadullah Ağa

Usül : Aksak Semâi

1.A
2.A
4.A

Düş tüm düşeli aşk o du na
Fa riğ o la mam mey i le mah
Da im ka le mi a ciz e der

3

ru zi e zel den vay ca nım
bu bi gü zel den
bey ti ga zel den

5 T1.B

ca nım ye le lel le le lel le le lel

7

le le le lel le li vay mi rim te re lel le lelel le le lel le le lel

9

le le le le le le le li vay Bir şi rin ze ban

11

bir ka şi ke man bir a fe ti can

13

müm ta zı ci han vay (SAZ)

Şekil 4.3: Arazbar-bûselik Ağırsemâi, Sâdullah Ağa

15 **2** **3.C**
vay (SAZ) Bil mem ne bu lur

17
vas fi di la ra i le nec

19 **T1.B**
mi vay ca nım ca nım ye le lel

21
le le lel le le lel le le le lel le li vay

23
mi rim te re lel le lelel le le lel le le lel le le le le le li vay

25
Bir Şi rin ze ban bir ka Şi ke man

27
bir a fe ti can mûm ta zı ci han

29
vay

Şekil 4.3. (devam)

1.A + T1.B +

2.A + T1.B +

3.C + T1.B +

4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Düştüm düşeli aşk oduna rûz-i ezelden
Fâriğ olamam mey ile Mahûb-i güzelden
Bilmem ne bulur vasf-ı dilârâ ile
Daim kalemi aciz eder beyt-i gazelden

Mefûlü / Mefâîlü / Mefâîlü / Feûlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Düşüm düşeli aşk oduna rûz-i ezelden (1.A)

*Canım ye le lel le le lel le le lel le le lel le li vay mirim te re lel le le lel le le lel le
le lallel le le le le le le li vay bir şirin zeban bir kaşı keman bir afeti can mümtaz-ı
cihan vay (T1.B)*

Fârîğ olamam mey ile Mahûb-i güzelden (2.A)

*Canım ye le lel le le lel le le lel le le lel le li vay mirim te re lel le le lel le le lel le
le lallel le le le le le le li vay bir şirin zeban bir kaşı keman bir afeti can mümtaz-ı
cihan vay (T1.B)*

Bilmem ne bulur vasf-ı dilârâ ile (3.C)

*Canım ye le lel le le lel le le lel le le lel le li vay mirim te re lel le le lel le le lel le
le lallel le le le le le le li vay bir şirin zeban bir kaşı keman bir afeti can mümtaz-ı
cihan vay (T1.B)*

Daim kalemi aciz eder beyt-i gazelden (4.A)

*Canım ye le lel le le lel le le lel le le lel le li vay mirim te re lel le le lel le le lel le
le lallel le le le le le le li vay bir şirin zeban bir kaşı keman bir afeti can mümtaz-ı
cihan vay (T1.B)*

Eserin restorasyonu:

Eser murabbanın en sade şekliyle bestelenmiştir. 1, 2 ve 4. mısralar aynı ezgi ile 3. mısra farklı bir ezgiyle bestelenmiş, formun gereği olarak her mısradan sonra sözü ve ezgisi değişmeyen bir terennüm kısmı aranmıştır. Ancak incelenen notada 1, 2 ve 4. mısralardan sonra yer alan terennüm, 3. mısrada görülememiştir.

Eserin mevcut notaları incelendiğinde, meyan dönüşünden sonra tekrar etmesi gereken terennümün eksik olduğu tespit edilmiştir. Eser eksik haliyle analiz edildiğinde şöyle bir yapı ortaya çıkmakta ve eksiklik kolayca göze çarpmaktadır.

1.A + T1.B +

2.A + T1.B +

3.C +

4.A + T1.B

Formun sitemli yapısı göz önüne alındığında bu durumun mümkün olmayacağı anlaşılmakta, eserin notaya alınımında bu kısmın unutulduğu ve yazılmadığı düşünülmektedir. Eserin yapısını bozan bu eksiklik tamamlanarak eser yeniden notaya alınmış ve analiz formülü doğru şekli aşağıda gösterilmiştir.

1.A + T1.B +

2.A + T1.B +

3.C + T1.B +

4.A + T1.B

BAYATÎ-ARABAN AĞIRSEMÂÎ

"Rakseyilecek naz ile ol afet-i Mısri"

Usül : Sengin Semâi

Beste : Hacı Sadullah Ağa

1.A
2.A
4.A

Rak sey le yi cek naz i le ol
Öz rün da hi ol sa u nu tur
Değ mez mi gö zün çeş mi si yeh

a a a fe ti mis
de de dev le ti mis
mü mü mül ke ti mis

T1.B
ri Kur ba ni tü em
ri
ri

hay ra ni tü em ser ger da ni tü em

men ben de i fer ma ni tü em

vay SON (SAZ) vay (SAZ)

Meyana

3.C
Bir ha li ne ver dim ha beş lk

li ni mi ni am

Şekil 4.4. Bayatî-Araban Ağırsemâî, Hacı Sâdullah Ağa

T1.B

ma Kur ba ni tü em

hay ra ni tü em ser ger da ni tü em

men ben de i fer ma ni tü em

vay (SAZ)

Şekil 4.4. (devam)

- 1.A + T1.B +
- 2.A + T1.B +
- 3.C + T1.B +
- 4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Rakseyleyicek naz ile ol afet-i Mısırî
 Özrün dahi olsa unuttur devlet-i Mısırî
 Bir hâline verdim Habeş iklimini amma
 Değmez mi gözün çeşm-i siyeh mülket-i Mısırî
Mefûlü / Mefâilü / Mefâilü / Feûlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Rakseyleyicek naz ile ol afet-i Mısırî (1.A)
Kurbanı tü em hayranı tü em sergerdaı tü em men bende-i fermanı tü em vay (T1.B)
 Özrün dahi olsa unuttur devlet-i Mısırî (2.A)
Kurbanı tü em hayranı tü em sergerdaı tü em men bende-i fermanı tü em vay (T1.B)
 Bir hâline verdim Habeş iklimini amma (3.C)

Kurbanı tü em hayranı tü em sergerdaı tü em men bende-i fermanı tü em vay (T1.B)

Değmez mi gözün çeşm-i siyeh mülket-i Mısırî (4.A)

Kurbanı tü em hayranı tü em sergerdaı tü em men bende-i fermanı tü em vay (T1.B)

BAYATI-ARABAN AĞIRSEMÂİ

"Seni bir şuh-i cihan derler idi, gerçek imiş"

Usül : Ağır Aksak Semâi Beste : Hamparsum Limonciyan

1.A
2.A
4.A

Se ni bir şu hi ci han der
Ah dil pey ma nı ya lan der
Kad di ne ser vi çe men der

3
ler i di ger çek i miş
ler i di ger çek i miş
ler i di ger çek i miş

5 **T1.B**
Kur ba nın o lam yar yar a man

7
hay ra nın o lam dost men ben de i

9 **3.C**
fer ma nı nam SON Bil me dim ka

11
kü lü nün ol ma yı cak mef

13 **T1.B**
tû nu Kur ba nın o lam

15
yar yar a man hay ra nın o lam

Şekil 4.5. Bayati-Araban Ağırsemâi, Hamparsum Limonciyan

Şekil 4.5. (devam)

1.A + T1.B +

2.A + T1.B +

3.C + T1.B +

4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Seni bir şuh-i cihan derler idi gerçek imiş

Ah ü peymanı yalan derler idi gerçek imiş

Bilmedim kakülünün olmayacak meftu

Kaddine serv-i çemen derler idi gerçek imiş

Feilâtün / Feilâtün / Feilâtün / Feilün veznindedir.Eserin güfte-terennüm dağılımı:Seni bir şuh-i cihan derler idi gerçek imiş (**1.A**)*Kurbanın olam yar yar aman hayranın olam dost men bende-i fermanınam* (**T1.B**)Ah ü peymanı yalan derler idi gerçek imiş (**2.A**)*Kurbanın olam yar yar aman hayranın olam dost men bende-i fermanınam* (**T1.B**)Bilmedim kakülünün olmayacak meftunu (**3.C**)*Kurbanın olam yar yar aman hayranın olam dost men bende-i fermanınam* (**T1.B**)Kaddine serv-i çemen derler idi gerçek imiş (**4.A**)*Kurbanın olam yar yar aman hayranın olam dost men bende-i fermanınam* (**T1.B**)

BUSELİK AĞIRSEMÂİ

"Aya ne edem ol şeh-i hubane hediye"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Dellalzade İsmail Efendi

1.A

2.A

4.A

A ya ne e dem ol şe hi hu
Bu tuh fa i ca nım o la ca
Bu dür rü du a dır he le şa

3

ba na he di ye ce nan ah
na na he di ye
ha ne he di ye

5

T1.B

ta dir dir dir dir ten na yel lel lel li

7

ter dil li ter dil ten ni ten ten ten ni ca nım

9

vay öm rüm vay ey ca nım

11

gel SON hey ey ca nım gel hey ey ca nım

13

3.C

Hak za tı hū ma yū nu nu da

15

im e de a min ce nan ah

Şekil 4.6. Bûselik Ağırsemâi, Dellalzâde İsmail Efendi

17 **T1.B**

ta dir dir dir dir ten na yel lel lel lel li
 ter dil li ter dil ten ni ten ten ten ni ca nım vay
 vay öm rüm vay ey ca nım
 gel hey ey ca nım

Şekil 4.6. (devam)

- 1.A + T1.B +
 2.A + T1.B +
 3.C + T1.B +
 4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Aya ne idem ol şeh-i hubana hediye

Bu tuhfa-i canım ola canana hediye

Hak zat-ı hümayunu daim ede amin

Bu dürr-ü duadır hele şahane hediye

Mefülü / Mefâilü / Mefâilü / Feülün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Aya ne idem ol şeh-i hubana hediye (1.A)

*Ta dir dir dir dir ten na yel lel lel lel li ter dil li ter dil ten ni ten ten ten ni canım vay
 vay ömrüm vay ey canım gel hey canım (T1.B)*

Bu tuhfa-i canım ola canana hediye (2.A)

*Ta dir dir dir dir ten na yel lel lel lel li ter dil li ter dil ten ni ten ten ten ni canım vay
 vay ömrüm vay ey canım gel hey canım (T1.B)*

Hak zat-ı hümayunu daim ede amin (3.C)

*Ta dir dir dir dir ten na yel lel lel lel li ter dil li ter dil ten ni ten ten ten ni canım vay
vay ömrüm vay ey canım gel hey canım (T1.B)*

Bu dürr-ü duadır hele şahane hediye (4.A)

*Ta dir dir dir dir ten na yel lel lel lel li ter dil li ter dil ten ni ten ten ten ni canım vay
vay ömrüm vay ey canım gel hey canım (T1.B)*

BÛSELİK AĞIRSEMÂİ

"Aşkındır iden sine-i mecruhumu suzan"

Usül : Sengin Semâi Beste : Eyyubi Mehmed Bey

1.A

2.A

4.A

Aş kın dır i den si ne i mec
Zül fûn dūr a lan ak lı mı ey
Sen pa di şâ hı hüs ne kul et

3

ru hu mu su za zan
hus re vü hu ba ban
di be ni dev ra ran

5 **T1.B**

gel iş ve ba zım gel ça re sa

7

zım a man a man a man be li şa hı

9

men ah men ah

11 **Karar**

3.C

men SON Geç mez mi a ceb

13

des ti me da ma ni vi sa

15 **T1.B**

lin gel iş ve ba zım

Şekil 4.7. Bûselik Ağırsemâî, Eyyûbi Mehmed Bey

2

BÜSELİK AĞIRSEMÂİ

gel ça re sa zım a man a man a

man be li şa hı men ah

Şekil 4.7. (devam)

1.A + T1.B +

2.A + T1.B +

3.C + T1.B +

4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Aşkındır iden sine-i mecruhumu suzan
Zülfündür alan aklımı ey hüsrev ü huban
Geçmez mi acep destime daman-i visalin
Sen padişah-ı hüsne kul etti beni devran
Mefûlü / Mefâîlü / Mefâîlü / Feûlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Aşkındır iden sine-i mecruhumu suzan (**1.A**)
Gel işve-bazım gel çare-sazım aman aman aman beli şah-ı men (**T1.B**)
Zülfündür alan aklımı ey hüsrev ü huban (**2.A**)
Gel işve-bazım gel çare-sazım aman aman aman beli şah-ı men (**T1.B**)
Geçmez mi acep destime daman-i visalin (**3.C**)
Gel işve-bazım gel çare-sazım aman aman aman beli şah-ı men (**T1.B**)
Sen padişah-ı hüsne kul etti beni devran (**4.A**)
Gel işve-bazım gel çare-sazım aman aman aman beli şah-ı men (**T1.B**)

EVİÇ-BÛSELİK AĞIRSEMÂİ

"Koy açılıyım bilsin her razımı cananım"

Usül : Sengin Semâi

Beste : Dede Efendi

1.A
2.A
4.A

Koy a çı la yım koy a çı la yım bil sin
Koy çak e de yım koy çak e de yım in sin
Sün bül sa çı na sün bül sa çı na söy le

4

T1.B

her ra zı mı ca na nım a man Kur ba nı tü ku
da ma ne gi ri ba nım a man
ah va li pe ri şa nım a man

7

kur ban menben de i fer man

10

hem has te i hic ran ey ser vi hı ra

13

2

3.C

man ca nım man ca nım ey ba dı sa ba

16

ey ba dı sa ba biz den o ya re pe ya

19

T1.D

ey le ah kur ba nı tü ku kur ban

Şekil 4.8. Eviç-Büselik Ağırsemâi, Dede Efendi

men ben de i fer man hem has te i hic
 ran ey ser vi hi ra man ca nim

Şekil 4.8. (devam)

- 1.A + T1.B +
 2.A + T1.B +
 3.C + T1.B +
 4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Koy açılalım bilsin her razımı cananım
 Koy çak edeyim insin damane giribanım
 Ey bad-ı saba bizden o yare peyam eyle
 Sünbül saçına söyle ahval-i perişanım
Mefûlü / Mefâîlün / Mefûlü / Mefâîlün veznededir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Koy açılalım bilsin her razımı cananım (1.A)
Kurbanı tû kurban men bende-i ferman hem haste-i hicran ey serv-i hıraman (T1.B)
 Koy çak edeyim insin damane giribanım (2.A)
Kurbanı tû kurban men bende-i ferman hem haste-i hicran ey serv-i hıraman (T1.B)
 Ey bad-ı saba bizden o yare peyam eyle (3.C)
Kurbanı tû kurban men bende-i ferman hem haste-i hicran ey serv-i hıraman (T1.B)
 Sünbül saçına söyle ahval-i perişanım (4.A)
Kurbanı tû kurban men bende-i ferman hem haste-i hicran ey serv-i hıraman (T1.B)

GÜLİZAR AĞIRSEMÂİ

"Bir hoş hıram taze civan aldı gönlümüz"

Usül : Ağır Aksak Semâi

Beste : Tanburi İzak

1.A
2.A
4.A

Bir hoş hıram (i) ta ze ci van
Da mi ri ha ya li zül ve ci van
Bah ri ü mi di vas la ge lüp

3
al dı gön lümüz ca nim yel le lel
5 kal dal dı gön lümüz ca ca nim
dal dı gön lümüz ca ca nim

le le lel lel lel lel le le lel lel lel li

7
vay ah be li ya rim Son vay hey ca nim

9 3.C
her dem vi sa li va di le al 3

11
dar o iş ve baz ca nim yel le lel

13 T1.B
le le lel lel lel lel le le lel lel lel li

15
vay ah be li ya ri vay hey ca nim

Şekil 4.9. Gülizar Ağırsemâi, Tanburi İzak

1.A + T1.B +

2.A + T1.B +

3.C + T1.B +

4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Bir hoş hıram tâze civan aldı gönlümüz
Dâm-ı hayâl-i zülfe düşüp kaldı gönlümüz
Her dem visâl-i vâd ile aldar o işve-bâz
Bahr-i ümmîd-i vasla gelip daldı gönlümüz
Mefûlü / Fâilatü / Mefâilü / Fâilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Bir hoş hıram tâze civan aldı gönlümüz **(1.A)**
Le le lel lel lel le le le lel lel li vay ah beli yârim vay hey cânım (T1.B)
Dâm-ı hayâl-i zülfe düşüp kaldı gönlümüz **(2.A)**
Le le lel lel lel le le le lel lel li vay ah beli yârim vay hey cânım (T1.B)
Her dem visâl-i vâd ile aldar o işve-bâz **(3.C)**
Le le lel lel lel le le le lel lel li vay ah beli yârim vay hey cânım (T1.B)
Bahr-i ümmîd-i vasla gelip daldı gönlümüz **(4.A)**
Le le lel lel lel le le le lel lel li vay ah beli yârim vay hey cânım (T1.B)

HİCAZ AĞIRSEMÂİ

"Aşıklarının haline ey mâh acımazsın"

Usül : Aksak Semâî

Beste : Hacı Fâik Bey

1.A 2.A 4.A

A şık la rı nın ha li ne ey
Ya nar ya kı lir der di le her
Öl sem se nin aş kın i le ben

3 mah a cı maz sın
gah a cı maz sın
ah a cı maz sın

5 T1.B yar yar ter dil li te nen

7 ter dil li te nen ter dil li te nen

9 na te ne dir ney vay (SAZ)

11 2 3.C vay (SAZ) Düş mez bu se nin

13 şa nı na ey a

15 T1.B fe ti ca nım yar yar

17 ter dil li te nen ter dil li te nen

Şekil 4.10. Hicaz Ağırsemâî, Hacı Fâik Bey

2

HİCAZ AĞIRSEMÂİ

19
ter dil li te nen na te ne dir ney

21
vay (SAZ)

Şekil 4.10. (devam)

1.A + T1.B +

2.A + T1.B +

3.C + T1.B +

4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Aşıkların haline ey mah acımazsın

Yanar yakılır derd ile her gah acımazsın

Düşmez bu senin şanına ey afet-i canım

Ölsem senin aşkın ile ben ah acımazsın

Mefûlü / Mefâîlü / Mefâîlü / Feûlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Aşıkların haline ey mah acımazsın (1.A)

Yar yar ter dil li te nen ter dil li te nen ter dil li te nen na te ne dir ney vay (T1.B)

Yanar yakılır derd ile her gah acımazsın (2.A)

Yar yar ter dil li te nen ter dil li te nen ter dil li te nen na te ne dir ney vay (T1.B)

Düşmez bu senin şanına ey afet-i canım (3.C)

Yar yar ter dil li te nen ter dil li te nen ter dil li te nen na te ne dir ney vay (T1.B)

Ölsem senin aşkın ile ben ah acımazsın (4.A)

Yar yar ter dil li te nen ter dil li te nen ter dil li te nen na te ne dir ney vay (T1.B)

HİCAZ AĞIRSEMÂİ

"Güller kızarır şerm ile ol gonca gülünce"

Usül : Sengin Semâi, Yürük Semâi

Beste : İbrahim Ağa

1.A
2.A
4.A

Gül ler ki za rır şerm i le ol
Sün bül ham o lur reşk i le ka
Say dı di le şeh ba zı ni ga

3
gon ca gü lün ce ah
kül bü kü lün ce
him sü zü lün ce

T1.B
gel gel in ce mi yan gel ah

10
ah ah her ne ka dar sev mez i sen ben se ni can

15
dan se ve rim öm rüm ca nım sul ta nım gel

20
a şı kı nam sa dı kı nam ben de li ğe la yı kı nam ah

25
ah ah a fe ti dev ran (SON)

30
3.C
An ka da hi o lur sa dü şer

5

Şekil 4.11. Hicaz Ağırsemâi, İbrahim Ağa

32
pen çe i aş ka ah

T1.B
gel gel in ce mi yan gel ah ah

37
ah her ne ka dar sev mez i sen ben se ni can dan se ve rim

40
öm rüm ca nım sul ta nım gel a şı kı nam sa dı kı nam ben de li ğe

43
la yı kı nam ah ah ah a fe ti dev ran

Şekil 4.11. (devam)

1.A + T1.B +

2.A + T1.B +

3.C + T1.B +

4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Güller kızarır şerm ile ol gonca gülünce

Sünbül ham olur reşk ile kâkül bükülünce

Anka dahi olursa düşer pençe-i aşka

Sayd-ı dile sehbâz-ı nigâhın süzülünce

Mefûlü / Mefâîlü / Mefâîlü / Feûlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Güller kızarır şerm ile ol gonca gülünce (1.A)

*Gel gel ince miyan gel ah ah ah her ne kadar sevmez isen ben seni candan severim
ömrüm canım sultanım gel aşıkınam sadıkınam bendeliğe layıkınam ah ah ah afet-i
devran (T1.B)*

Sünbül ham olur reşk ile kâkül bükülünce (2.A)

*Gel gel ince miyan gel ah ah ah her ne kadar sevmez isen ben seni candan severim
ömrüm canım sultanım gel aşıkınam sadıkınam bendeliğe layıkınam ah ah ah afet-i
devran (T1.B)*

Anka dahi olursa düşer pençe-i aşka (3.C)

*Gel gel ince miyan gel ah ah ah her ne kadar sevmez isen ben seni candan severim
ömrüm canım sultanım gel aşıkınam sadıkınam bendeliğe layıkınam ah ah ah afet-i
devran (T1.B)*

Sayd-ı dile sehbâz-ı nigâhın süzülünce (4.A)

*Gel gel ince miyan gel ah ah ah her ne kadar sevmez isen ben seni candan severim
ömrüm canım sultanım gel aşıkınam sadıkınam bendeliğe layıkınam ah ah ah afet-i
devran (T1.B)*

HİSAR AĞIRSEMÂİ

"Dil-i pür ıstırabım mevce-i seylabdır sensiz"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Itri

1.A

2.A

4.A

Ah di li pür is ti ra bım
Ah dü çeş mim hun ri de şa ha nım
Ah di li şu ri de ha lim

3

mev ce i sey lab
hal ka i gir dap
şöy le ki bi tap dir
dir dir

5

T1.B

sen siz ca nım yel le le lel le

7

li ye le lel le li te re lel le le

9

li gü lü mey a man be li ya

11

rim hey ca nım rim hey ca nım

2

13

3.C

Ah me ta 1 zin de gi ban

Şekil 4.12. Hisar Ağırsemâi, Itri (Dil-i pür ıstırabım)

15 ol du nu şı ca na hic rin

17 le ah ca nım yel le le lel le

19 li ye³ le le le lel le li te re lel le le lel le

21 lel gü lüm ey a man be li ya

23 rim hey ca nım

Şekil 4.12. (devam)

- 1.A + T1.B +
 2.A + T1.B +
 3.C + T1.D +
 4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Dil-i pür ıstırabım mevce-i seylabdır sensiz
 Dü çeşmim hun feşanım halka-i girdaptır sensiz
 Metâ-ı zendeği bar oldu nuş-i cana hicrinle
 Dil-i şuride halim şöyle ki bitabdır sensiz
Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Dil-i pür ıstırabım mevce-i seylabdır sensiz (**1.A**)
Canım yel le le lel le li ye le le lel li te re lel le le li gülüm ey aman beli yârim hey
canım (**T1.B**)

Dü çeşmim hun feşanım halka-i girdaptır sensiz (2.A)

Canım yel le le lel le li ye le le lel li te re lel le le li gülüm ey aman beli yârim hey canım (T1.B)

Metâ-ı zendegi bar oldu nuş-i cana hicrinle (3.C)

Canım yel le le lel le li ye le le lel li te re lel le le li gülüm ey aman beli yârim hey canım (T1.D)

Dil-i şuride halim şöyle ki bitabdır sensiz (4.A)

Canım yel le le lel le li ye le le lel li te re lel le le li gülüm ey aman beli yârim hey canım (T1.B)

HİSAR-BÛSELİK AĞIRSEMÂİ

"Ey hûma-ı padişah"

Usûl : Sengin Semâi

Beste : Dede Efendi

1.A §
2.A
4.A

Ey hû ma yı pa di şa
Ab ru yi ta na şa
Ti ği a lem gi ri tü

3
hı an re ber şev yi se ke yi ri ti han ba va a la la ra yi tü yi tü yi tü

5 T1.B

ca nım yel lel li yel lel lel lel li

7
te re li ye lel li yel le la te re li ye lel li yel le la

9 3.C

te re li ye lel li yel le la Re yi ted bi

11
ri ri tü şa ha uk de i

13 T1.B

müş kil kü şa ca nım yel lel li

Şekil 4.13. Hisar-bûselik Ağırsemâi, Dede Efendi

15
yel lel lel lel li te re li ye lel li yel le le la

17
te re li ye lel li yel le le la te re li ye lel li yel le le la

Şekil 4.13. (devam)

- 1.A + T1.B +
2.A + T1.B +
3.C + T1.B +
4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Ey hüma-yı padişah-ı ber ser-i bala-yı tü
Abruyi saltanat-ı an şevket-i vala-yı tü
Rey-i tedbir-i tü şaha ukde-i müşkil küşa
Tiğ-i alem gir-i tü rey-i cihan ara-yı tü
Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Ey hüma-yı padişah-ı ber ser-i bala-yı tü (**1.A**)
Canım yel lel li yel lel lel li te re li ye lel li yel le le la te re li ye lel li el le le la te re li ye lel li yel le le la (**T1.B**)
Abruyi saltanat-ı an şevket-i vala-yı tü (**2.A**)
Canım yel lel li yel lel lel li te re li ye lel li yel le le la te re li ye lel li el le le la te re li ye lel li yel le le la (**T1.B**)
Rey-i tedbir-, tü şaha ukde-i müşkil küşa (**3.C**)
Canım yel lel li yel lel lel li te re li ye lel li yel le le la te re li ye lel li el le le la te re li ye lel li yel le le la (**T1.B**)
Tiğ-i alem gir-i tü rey-i cihan ara-yı tü (**4.A**)

Canım yel leli yel leli leli leli te re li ye leli yel le le la te re li ye leli el le le la te re li ye leli yel le le la (T1.B)

HİSAR-BÛSELİK AĞIRSEMÂİ

"Sinemde yat ey ruh-i revan, canda tenim ol"

Usûl : Aksak Semâi

Beste : Hamparsum Limonciyan

1.A
2.A
4.A

Ah Si nem de yat
Ah Gel Ol geç ya ka
Ah Ol sun di lü

3

ey ru ru hi re
dan sa sa ri la
can nak nak di se

5

van can da te nim ol
lim pi ra he nim ol
nin sen de be nim ol

7 T1.B

Ah be li be li

9

yel le le le l el ye le la a ma na man be li ya rim

11 3.C

Ben müş te ri yim sa na

13

e ya züh re ce bi nim

Şekil 4.14. Hisar-bûselik Ağırsemâi, Hamparsum Limonciyan

2

HİSAR-BÜSELİK AĞIRSEMÂİ

15 **T1.B**

Ah be li be li

17

yel le le le lel ye le la aman aman be li ya rim

Şekil 4.14. (devam)

- 1.A + T1.B +
2.A + T1.B +
3.C + T1.B +
4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Sinemde yat ey ruh-i revanım, canda tenim ol
Gel geç yakadan sarılalım, pirahenim ol
Ben müşteriyim sana eya zühre-cebinim
Olsun dil ü can nakdi senin, sen de benim ol
Mefülü / Mefâilü / Mefâilü / Feülün vezindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Sinemde yat ey ruh-i revanım, canda tenim ol (1.A)
Ah beli beli yel le le le lel ye le la aman aman beli yârim (T1.B)
Gel geç yakadan sarılalım, pirahenim ol (2.A)
Ah beli beli yel le le le lel ye le la aman aman beli yârim (T1.B)
Ben müşteriyim sana eya zühre-cebinim (3.C)
Ah beli beli yel le le le lel ye le la aman aman beli yârim (T1.B)
Olsun dil ü can nakdi senin, sen de benim ol (4.A)
Ah beli beli yel le le le lel ye le la aman aman beli yârim (T1.B)

HİSAR-BÛSELİK AĞIRSEMÂİ

"Yar alub destine peyman gelir mi bilmem"

Usûl : Aksak Semâi

Beste : Zekai Dede

1.A
2.A
4.A

Yar a lub des ti ne pey
O pe ri mec li si rin
O ke rem ha ti ri ca

3

ma ne ge lir mi bil
da ne ge lir mi bil
na ne ge lir mi bil

5

T1.B

mem hey yar ca nım yel lel li
mem

7

ye le lel lel lel li öm rüm te rel li

9

lel le le lel lel lel li

11

ya la ye le la li

13

2

3.C

li ca nım Ger çi va sıf

Şekil 4.15. Hisar-bûselik Ağırsemâi, Zekâi Dede

2

HİSAR-BÛSELİK AĞIRSEMÂİ

15 i de riz vas lı nı üm
17 mid am ma hey yar
19 **T1.B** ca nım gel lel li ye le lel lel li
21 öm rüm te rel li lel le le lel
23 lel lel lel li ya la ye le la
25 li

Şekil 4.15. (devam)

1.A + T1.B +
2.A + T1.B +
3.C + T1.B +
4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Yar alub destine peyman gelir mi bilmem

O peri meclis-i rindane gelir mi bilmem

Gerçi vasıf ideriz vaslını ümmid amma

O kerem hatır-ı canane gelir mi bilmem

Feilâtün / Feilâtün / Feilâtün / Feilün (Fa'lün) veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Yar alub destine peymanane gelir mi bilmem (1.A)

Canım yel leli ye le leleleleli ömrüm te rel li le le leleleleleli ya la ye le la li
(1.B)

O peri meclis-i rindane gelir mi bilmem (2.A)

Canım yel leli ye le leleleleli ömrüm te rel li le le leleleleleli ya la ye le la li
(1.B)

Gerçi vasıf ıderiz vaslını ümmid amma (3.C)

Canım yel leli ye le leleleleli ömrüm te rel li le le leleleleleli ya la ye le la li
(1.B)

O kerem hatır-ı canane gelir mi bilmem (4.A)

Canım yel leli ye le leleleleli ömrüm te rel li le le leleleleleli ya la ye le la li
(1.B)

HÜSEYİNİ AĞIRSEMÂİ

"Açıldı gonca-i baharım pür oldu"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Hafız Kömür

1.A $\frac{3}{8}$

2.A

4.A

Ah A çıl de gon ca i ba ha rım
Ah Ke nar bi li cu yü ke na rım
Ah Mi sa za za za za za za za za

3

Ah pür ol du vay

T1.B

5

Gel ca nım ah ca nım ca nım

7

na ze ni nım ey a man ku zum ey

9

yar be li ya rım vay a man

11

2 3.C

rim vay a man Ah La ti fi bi

13

dil dur maz Ah ki ne iş

T1.B

15

ki ne iş dir Gel ca nım

Şekil 4.16. Hüseyini Ağırsemâi, Hâfız Kömür

17
ah ca nim ca nim na ze ni nim ey a

19
man ku zum ey yar be li ya

21
rim vay a man

Şekil 4.16. (devam)

- 1.A + T1.B +
2.A + T1.B +
3.C + T1.B +
4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Açıldı gonca-i baharım pür oldu

Kenar bicuy-i kenarım pür oldu

Latif bi dil durmaz ki ne iştir

Misal-i bülbül-i zarım pür oldu

Mefâîlün / Mefâîlün / Feûlün vezindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Açıldı gonca-i baharım pür oldu (1.A)

Gel canım ah canım canım nazeninim ey aman kuzum ey yar beli yârim vay aman
(T1.B)

Kenar bicuy-i kenarım pür oldu (2.A)

Gel canım ah canım canım nazeninim ey aman kuzum ey yar beli yârim vay aman
(T1.B)

Latif bi dil durmaz ki ne iştir (3.C)

Gel canım ah canım canım nazeninim ey aman kuzum ey yar beli yârim vay aman
(T1.B)

Misal-i bülbül-i zarım pür oldu **(4.A)**

Gel canım ah canım canım nazeninim ey aman kuzum ey yar beli yârim vay aman
(T1.B)

IRAK AĞIRSEMÂÎ

"Nice bir ağlayayım aşkile her gah meded"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Dede Efendi

1.A
2.A
4.A

Ah ni ce bir ağ la ya yım aşk i le her
Ah ni ce bir söy le ye yım ah me ded
Ah her an ah e de rim aş ki le ey

4

gah me det ey yar me det ey yar ca na nim
vah me det
mah me det

7 T1.B

ya la yel lel la li yel lel la li a

10

man a man a man ca na nim

13 3.C

vay SON Ah ya za rim du di si ya

16

him la fe lek saf ha sı na yar me det ey

19 T1.D

yar ca na nim ya la yel lel la li yel lel la

Şekil 4.17. Irak Ağırsemâî, Dede Efendi

2

IRAK AĞIRSEMÂİ

li a man a man a

man ca na nım vay

Şekil 4.17. (devam)

- 1.A + T1.B +
2.A + T1.B +
3.C + T1.D +
4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Nice bir ağlayayım aşk ile her gah meded
Nice bir söyleyeyim ah meded vah meded
Yazarım dad-i siyahınla gönül safhasına
Her an ah ederim aşk ile ey mah meded
Feilâtün / Feilâtün / Feilâtün / Feilâtün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Nice bir ağlayayım aşk ile her gah meded (**1.A**)
Ya la yel lel la li yel lel la li aman aman aman cananım vay (T1.B)
Nice bir söyleyeyim ah meded vah meded (**2.A**)
Ya la yel lel la li yel lel la li aman aman aman cananım vay (T1.B)
Yazarım dad-i siyahınla gönül safhasına (**3.C**)
Ya la yel lel la li yel lel la li aman aman aman cananım vay (T1.D)
Her an ah ederim aşk ile ey mah meded (**4.A**)
Ya la yel lel la li yel lel la li aman aman aman cananım vay (T1.B)

KARCIĞAR AĞIRSEMÂİ

"Mevsim-i gül, fasl-ı bülbül"

Usül : Ağır Aksak Semâi

Beste : Haşim Bey

1.A

2.A

4.A

Mev sî mi gül ah fas lbül
Dev ri se fa ah nuş uney
Dur ma sin eh li he va

3

bül nev ba har ey ya mi dir
sey ri ke har ey ya mi dir
keş ti gü zar ey ya mi dir

5

T1.B

ca nim ye le lel le le lel le le3 lel le li vay

7

mi rim te re lel le le lel le le lel le le li vay a

9

man yar a man ah gel e fen

11

dim gel hey ca nim dim gel hey ca nim

13

3.C

Cuy ler ol du re van es ti ne si

Şekil 4.18. Karciğar Ağırsemâi, Haşim Bey

T1.B

mi sub hüdem ca nim ye le le le le le le le le le le li vay mi rim te re le le le le le le le li vay a man yar a man ah gel e fen dim gel hey ca nim

Şekil 4.18. (devam)

- 1.A + T1.B +
 2.A + T1.B +
 3.C + T1.B +
 4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Mevsim-i gül, fasl-ı bülbül, nev-bahar eyyamıdır

Devr-i sefa, nuş-u mey, seyr-i kenar eyyamıdır

Cuyler oldu revan, esti nesim-i subh-dem

Durmasın ehl-i heva, keşt-i güzar eyyamıdır

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün vezindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Mevsim-i gül, fasl-ı bülbül, nev-bahar eyyamıdır (1.A)

*Canım ye le le le le le le le li vay mirim te re le le le le le le le le le li
 vay aman yar aman ah gel efendim gel hey canım (T1.B)*

Devr-i sefa, nuş-u mey, seyr-i kenar eyyamıdır (2.A)

*Canım ye le le le le le le le li vay mirim te re le le le le le le le le le li
 vay aman yar aman ah gel efendim gel hey canım (T1.B)*

Cuyler oldu revan, esti nesim-i subh-dem (3.C)

*Canım ye le lel le le lel le lel le li vay mirim te re lel le le lel le le lel le li
vay aman yar aman ah gel efendim gel hey canım (T1.B)*

Durmasın ehl-i heva, keşt-i güzâr eyyamıdır (4.A)

*Canım ye le lel le le lel le lel le li vay mirim te re lel le le lel le le lel le li
vay aman yar aman ah gel efendim gel hey canım (T1.B)*

MÂHUR AĞIRSEMÂİ

"Yakdı o lale-ruh beni hüsni çerağına"

Usül : Aksak Semâi

Beste: Ebubekir Ağa

1.A
2.A
4.A

Ah yak dı o la le ruh
Ah per va mem ne veş a ceb
Ah bil mem ne yin ne söy

3

be ni hüs nü çe ra ğı na
mi dü şer sem a ya ğı na
le di mut rib ku la ğı na

5 T1.B

Ah me le ğim be li be li be li

7

be li yar yar

9

yar (SAZ) hey yar ce na ney

11

a man be li ya rim (SAZ)

13 3.C

Ah güş ey le yin ce ol

Şekil 4.19. Mâhur Ağırsemâi, Ebûbekir Ağa (Yakdı o lale ruh)

15 du he man nağ me sa zı şevk

17 **T1.B** Ah me le ğim be li be li be li

19 be li yar yar

21 yar (SAZ) hey yar ce na ney

23 a man be li ya rim (SAZ)

Şekil 4.19. (devam)

1.A + T1.B +

2.A + T1.B +

3.C + T1.B +

4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Yakdı o lale-ruh beni hüsnü çerağına
 Pervane-veş acebmi düşersem ayağına
 Gûş eyleyince olam heman nağme-saz-ı meşk
 Bilmem neyin ne söyledi mutrib kulağına
Mefûlü / Fâilatü / Mefâilü / Fâilün veznedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Yakdı o lale-ruh beni hüsnü çerağına (**1.A**)
 Ah meleşim beli beli beli beli yar yar yar hey yar cenan ey aman beli yarım (**T1.B**)
 Pervane-veş acebmi düşersem ayağına (**2.A**)

Ah meleşim beli beli beli beli yar yar yar hey yar cenan ey aman beli yarım (T1.B)

Gûş eyleyince olam heman nağme-saz-ı meşk (3.C)

Ah meleşim beli beli beli beli yar yar yar hey yar cenan ey aman beli yarım (T1.B)

Bilmem neyin ne söyledi mutrib kulağına (4.A)

Ah meleşim beli beli beli beli yar yar yar hey yar cenan ey aman beli yarım (T1.B)

MÂHUR AĞIRSEMÂİ

"Gösterip ruyin esir-i lal-i nab ettin beni"

Usül : Ağır Aksak Semâî

Beste : Eyyubi Mehmed Bey

1.A
2.A
4.A

Gös te rip ru yin e sı ri
Müp te lâ ni geç yi le neş e i ca
Bir ni geh le sa kı ya yik

3

la li nab et tin tin be ni a
mi şe rab et tin tin be ni
tin ha rab et tin tin be ni

5

T1.B

man et tin be ni ca nım ya le lel le

7

lel le le le le li mi rim te re lel le la

9

li yar yar

11

a mu ra ra dı men vay vay hey ca nım

13

2

3.C

vay vay hey ca nım Nü şı sah ba

Şekil 4.20. Mâhur Ağırsemâî, Eyyûbi Mehmed Bey

15
yi vi sa le kal ma di der

17
ma ni dil a man der ma ni dil

T1.D

19
ca nim ya le lel le lel le le le le le li

21
mi rim te re lel le la li

23
yar yar a mu ra ra dımen

25
vay vay hey ca nim

Şekil 4.20. (devam)

1.A + T1.B +

2.A + T1.B +

3.C + T1.D +

4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Gösterip ruyin esir-i lal-i nab ettin beni

Müptela-yı neş'e-i cam-ı şerab ettin beni

Nuş-i sahba-yı visale kalmadı derman-ı dil

Bir nighle sakıya yıktın harab ettin beni

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Gösterip ruyin esir-i lal-i nab ettin beni (1.A)

*Canım ya le lel le lel le le le le le li mirim te re lel le la li yar yar a mura radı men
vay vay hey canım (T1.B)*

Müptela-yı neş'e-i cam-ı şerab ettin beni (2.A)

*Canım ya le lel le lel le le le le le li mirim te re lel le la li yar yar a mura radı men
vay vay hey canım (T1.B)*

Nuş-i sahba-yı visale kalmadı derman-ı dil (3.C)

*Canım ya le lel le lel le le le le le li mirim te re lel le la li yar yar a mura radı men
vay vay hey canım (T1.D)*

Bir niğehle sakıya yıktın harab ettin beni (4.A)

*Canım ya le lel le lel le le le le le li mirim te re lel le la li yar yar a mura radı men
vay vay hey canım (T1.B)*

MÂHUR-BÛSELİK AĞIRSEMÂİ

"Manend-i ah kimse bana hem-nefes değil"

Usûl : Sengin Semâi

Beste : Dellalzade İsmail Efendi

1.A
2.A
4.A

Ah Ma nen di ah kim se ba na
Ah Te si ri gi bi ol da hi
Ah Zi ra ki aş kı san at her

3

hem ne fes de ği ğil gel ce na ney
fer yad res de ği ğil
bül he ves de ği ğil

5 T1.B

ey ver di gül şen şen o la sın şen

7

hem bez min ol san sün bü lü se men

9

gül za rı hüs nün çok mür gi am ma

11

bül bü lü me nem men hey ca nım

13 2 3.C

men hey ca nım Ah a şık o ka

Şekil 4.21. Mâhur-bûselik Ağırsemâi, Dellalzâde İsmail Efendi

15
ri geh de de sa bit ka dem ge rek

17
T1.B
a ca nım ey ver di gül şen

19
şen o la sın şen hem bez min ol san

21
sün bü lü se men gül za rı hüs nün

23
çok mür gi am ma bül bü lü me nem

25
men hey ca nım

Şekil 4.21. (devam)

1.A + T1.B +

2.A + T1.B +

3.C + T1.B +

4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Manend-i ah kimse bana hem-nefes değil

Te'sîr-i gîbi ol dahi feryad-res değil

Aşık o kargehde sabit kadem gerel

Zira ki aşk-ı san'at her-bül-heves değil

Mefûlü / Fâilatü / Mefâilü / Fâilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Manend-i ah kimse bana hem-nefes değil (1.A)

*Ey verd-i gülşen olasin şen hem bezmin olsan sünbül-i semen gülzar-i hüsnün çok
mürği amma bülbülü menem men hey canım (T1.B)*

Te'sîr-i gîbi ol dahi feryad-res değil (2.A)

*Ey verd-i gülşen olasin şen hem bezmin olsan sünbül-i semen gülzar-i hüsnün çok
mürği amma bülbülü menem men hey canım (T1.B)*

Aşık o kargehde sabit kadem genel (3.C)

*Ey verd-i gülşen olasin şen hem bezmin olsan sünbül-i semen gülzar-i hüsnün çok
mürği amma bülbülü menem men hey canım (T1.B)*

Zira ki aşk-ı san'at her-bül-heves değil (4.A)

*Ey verd-i gülşen olasin şen hem bezmin olsan sünbül-i semen gülzar-i hüsnün çok
mürği amma bülbülü menem men hey canım (T1.B)*

MUHAYYER AĞIRSEMÂİ

"Hal-i siyahı gerdeni nazik-terindedir"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Hacı Sadullah Ağa

1.A

2.A

4.A

Ha li si ya hi ger de ni na zik
bu se si ne ca ni mi ver sem
li hü ma yı ev ci sa a det

T1.B

4

te rin de dir vay ca nim ya la
ye rin de dir vay
se rin de dir vay

7

ya le lel le le lel le le lel le le lel le le lel li ya

10

la ye le la ca nim yel le le la li (SAZ) Bir

3.C

13

2

li (SAZ) Per çem sa nır ol nu ri si ya

T1.B

16

hi gö ren ve li vay (SAZ) ca

19

nim ya la ya le lel le le lel le le lel le le lel le

Şekil 4.22. Muhayyer Ağırsemâi, Hacı Sâdullah Ağa

2

MUHAYYER AĞIRSEMÂİ

22
lel le le lel li ya la ye le la

24
ca nım yel le le la li (SAZ) Zıl

Şekil 4.22. (devam)

- 1.A + T1.B +
- 2.A + T1.B +
- 3.C + T1.B +
- 4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Hal-i siyahı gerdeni nazik-terindedir
Bir busesine canımı versem yerindedir
Perçem sanır ol nur-i siyahı gören veli
Zıll-i hüma-yı evc-i saadet serindedir
Mefûlü / Fâîlâtü / Mefâîlü / Fâîlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Hal-i siyahı gerdeni nazik-terindedir (**1.A**)
Canım ya la ya le le le le le le le le le le le le le le le li ya la ye le la canım yel le le la li (T1.B)

Bir busesine canımı versem yerindedir (**2.A**)
Canım ya la ya le le le le le le le le le le le le le le le li ya la ye le la canım yel le le la li (T1.B)

Perçem sanır ol nur-i siyahı gören veli (**3.C**)
Canım ya la ya le le le le le le le le le le le le le le le li ya la ye le la canım yel le le la li (T1.B)

Zill-i hüma-yı evc-i saadet serindedir (4.A)

*Canım ya la ya le lel le le lel le le lel le le lel le li ya la ye le la canım yel le
le la li (T1.B)*

MUHAYYER-SÜNBULE AĞIRSEMÂİ

"Dem o demlerdi ki edip hemdem-i ülfet beni"

Usül : Sengin Semâi

Beste : III. Selim

1.A
2.A
4.A

Dem bu dem ler di ki e dip
Ya re me mer ma hem sa rar ni din yok

3

hem de mi ül fet
şim di o dem ler
sa u nut mam ber be ni
ni ni ni

5

T1.B

Ca na bu fir kat kâr et di ga yet
yet mez mi has ret gel gel
aş kın la de ru num ya ni yor

11

ey le mü rûv vet Son

13

3.C

San ma ey meh dur ol lup ah
di fe ra muş ey le dim

Şekil 4.23. Muhayyer-sünbüle Ağırsemâi, III. Selim

17 **T1.B**

Ca na bu fir kat kâr et di ga yet

19

yet mez mi has ret gel gel

21

aş kın la de ru num ya nı yor

23

ey le mü rüv vet

Şekil 4.23. (devam)

- 1.A + T1.B +
 2.A + T1.B +
 3.C + T1.B +
 4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Dem o demlerdi ki edip hemdem-i ülfet beni
 Yâreme merhem sarardın şimdi o demler hani
 Sanma ey meh dur olur ahd-ı feramuş eyledim
 Sen unutmam bendeni yoksa unutmam ben seni
Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Dem o demlerdi ki edip hemdem-i ülfet beni (**1.A**)
Cana bu firkat kar etti gayet yetmez mi hasret gel gel aşkınla derunum yanyor eyle
mürüvvet (**T1.B**)
 Yâreme merhem sarardın şimdi o demler hani (**2.A**)

*Cana bu firkat kar etti gayet yetmez mi hasret gel gel aşkınla derunum yanyor eyle
mürüvvet (T1.B)*

Sanma ey meh dur olur ahd-ı feramuş eyledim (3.C)

*Cana bu firkat kar etti gayet yetmez mi hasret gel gel aşkınla derunum yanyor eyle
mürüvvet (T1.B)*

Sen unutma bendeni yoksa unutmam ben seni (4.A)

*Cana bu firkat kar etti gayet yetmez mi hasret gel gel aşkınla derunum yanyor eyle
mürüvvet (T1.B)*

NEVA AĞIRSEMÂİ

"Sevdi bu gönül seni yaman eylemedi"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Kadri Efendi

1.A
2.A

Sev di bu gö nül se ni ya man ey le me di
Çek di si te min bun ca fi gan ey le me di

4 T1.B

vay
vay be li be li be li dost be hey za lim

7 3.C

Bi ça re za i fi im ti han et me ki çün

10 T2.D

hey ca num hey hey mi rim hey na ze ni nim

13 4.A

İz ha ri mü hab bet et di ka

16 T1.B

ney le me di vay (SAZ) be li be li be li dost

19 T3.E

be hey za lim a bil di te ma mi a lem

22

ben der di me ni di a şı ka m bil di te ma

Şekil 4.24. Neva Ağırsemâi, Kadri Efendi

2

NEVA AĞIRSEMÂİ

mi a lem ben der di men di a şı ka

ya rab he nüz ha li mi bil mez mi o

la ya ri me ni hey ca num hey hey mi rim ye lel

le la li ya rab he nüz ha li mi

bil mez mi o la ya ri men hey ca num hey

hey mi rim vay

Şekil 4.24. (devam)

- 1.A + T1.B +
 2.A + T1.B +
 3.C + T2.D +
 4.A + T1.B + T3.E

Eserin güftesi:

Sevdi bu gönül seni yaman eylemedi

Çekti sitemin bunca figan eylemedi

Biçare zaifi imtihan etmek için

İzhari muhabbet itti kan eylemedi

Mefûlü / Mefâilü / Mefâilü / Faül Ahreb Rubai veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Sevdi bu gönül seni yaman eylemedi (1.A)

Beli beli beli dost be hey zalim (T1.B)

Çekti sitemin bunca figan eylemedi (2.A)

Beli beli beli dost be hey zalim (T1.B)

Biçare zaifi imtihan etmek için (3.C)

Hey canım hey hey mirim hey nazeninim (T2.D)

İzhari muhabbet itti kan eylemedi (4.A)

Beli beli beli dost be hey zalim (T1.B)

*A bildi تمامی ادم بن دردی مند-ی اşıقام bildi تمامی ادم بن دردی مند-ی
aşıqam ya rab henüz halimi bilmez mi o yâri meni hey canım hey hey mirim ye lel le
la li ya rab henüz halimi bilmez mi o yâri men hey canım hey hey mirim hey (T3.E)*

Eserin form analizi:

En değişik kullanımlardan birisi olan bu eser. Murabba kullanımının karşılaştığımız en farklı uygulamasını oluşturmaktadır. Bestekâr eserde üç farklı terennüm bölümü kullanmıştır. Bu terennümler hem lafzi hem de ezgisel açıdan farklıdır.

NEVESER AĞIRSEMÂİ

"Mecliste bu revnak bu şetaret sana mahsus"

Usül : Ağır Aksak Semâi

Beste : Kômürcüzade Hafız Mehmed Efendi

1.A
2.A
4.A

Mec lis de bu rev nak bu şe ta
Bu na zü ne za ket bu le ta
Eb ru i le et ra fa i şa

3

ret sa namah sus gel hey ca nim
fet sa namah sus
ret sa namah sus

5 **T1.B**

sev di dim se ni at ma be ni

7

yad el le re ver mem se ni

9

gel ce na nim vay hey ca nim

11 **3.C**

2
nim vay hey ca nim Mec lis de be nim

13

le me se la soh bet i der

Şekil 4.25. Neveser Ağırsemâi, Kômürcüzâde Hâfız Mehmed Efendi

2

NEVESER AĞIRSEMÂI

T1.D

ken hey ca nim sev dim se ni
at ma be ni yar el le re
vir mem se ni gel ce na
nim vay hey ca nim

Şekil 4.25. (devam)

1.A + T1.B +

2.A + T1.B +

3.C + T1.D +

4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Mecliste bu revnak bu şetaret sana mahsus

Bu naz ü nezaket bu letafet sana mahsus

Mecliste benimle mesela sohbet ederken

Ebru ile etrafa işaret sana mahsus

Mefûlü / Mefâilü / Mefâilü / Feûlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Mecliste bu revnak bu şetaret sana mahsus (1.A)

Sevdim seni atma beni yar ellere virmem seni gel cananım vay vay hey canım (T1.B)

Bu naz ü nezaket bu letafet sana mahsus (2.A)

Sevdim seni atma beni yar ellere virmem seni gel cananım vay vay hey canım (T1.B)

Mecliste benimle mesela sohbet ederken (3.C)

Sevdim seni atma beni yar ellere virmem seni gel cananım vay vay hey canım (T1.D)

Ebru ile etrafa işaret sana mahsus (4.A)

Sevdim seni atma beni yar ellere virmem seni gel cananım vay vay hey canım (T1.B)

NİKRİZ AĞIRSEMÂİ

"Meramın sanma bilmez bilir ol mahım neden sonra"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Osman Efendi (Galatalı)

1.A
2.A
4.A

Ah Me ra mım san ma bil mez
Ah Re fi üş san o lur pes
Ah O lur a gu şu zib am

3
bi lir ol ma ca him ne den son
pa ye o dil ha ha him ne den son

5 **T1.B**
ra ah bi ve fa dir
ra ra

7
pür ce fa dir a şu bi

9
ci han dir ca nim

11
kal ma di sab rım a man

13
rah mey le e fen

15 **3.C**
dim Son (SAZ) Ah be did o

Şekil 4.26. Nikriz Ağırsemâi, Osman Efendi (Galatalı)

17
lun ca hat ti na le ves meh

19
ta bı ru yin de ah

21
bi ve fa dır pür ce fa dır

23
a şu bı ci han dır

25
ca nım kal ma dı sab rım a man

28
rah mey le e fen dim (SAZ)

T1.B

Şekil 4.26. (devam)

1.A + T1.B +

2.A + T1.B +

3.C + T1.B +

4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Meramım sanma bilmez bilir ol mahım neden sonra

Refiüşşan olur pespaye-i cahım neden sonra

Bedid olunca hatt-ı haleveş mehtab-ı ruyinde

Olur aguşu zib amma o dilhahın neden sonar

Mefâîlün / Mefâîlün / Mefâîlün / Mefâîlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Meramım sanma bilmez bilir ol mahım neden sonra (1.A)

Ah bi-vefadır pür-cefadır aşub-i cihandır canım kalmadı sabrım aman rahmeyle efendim (T1.B)

Refiüşşan olur pespaye-i cahım neden sonra (2.A)

Ah bi-vefadır pür-cefadır aşub-i cihandır canım kalmadı sabrım aman rahmeyle efendim (T1.B)

Bedid olunca hatt-ı haleveş mehtab-ı ruyinde (3.C)

Ah bi-vefadır pür-cefadır aşub-i cihandır canım kalmadı sabrım aman rahmeyle efendim (T1.B)

Olur aguşu zib amma o dilhahın neden sonar (4.A)

Ah bi-vefadır pür-cefadır aşub-i cihandır canım kalmadı sabrım aman rahmeyle efendim (T1.B)

NİŞABUREK AĞIRSEMÂİ

"Came-i sürhiyle sanma lal-gun olmuş gelir"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Enfi Hasan Ağa

1.A

2.A

4.A

Ca me i sür hiy le san
A te ş i aş kin i le
Ku yi ne der man i çin

3

ma la l gun ol muş ge lir
a lu de hun ol muş ge lir
za rü ze bun ol muş ge lir

5

T1.B

Ah me le ğim ah gu ze lim

7

var di le ğim yar me ded ey

9

3.C

Ça re saz ol ey ta bi

11

bi ca nū dil bu has te ye

13

T1.B

Ah me le ğim ah gu ze lim

15

var di le ğim yar me ded ey

Şekil 4.27. Nişâburek Ağırsemâi, Enfi Hasan Ağa

- 1.A + T1.B +
- 2.A + T1.B +
- 3.C + T1.B +
- 4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Came-i sürhiyle sanma lal-gun olmuş gelir

Ateş-i aşkın ile aludhun olmuş gelir

Çare-saz ol ey tabib-i can ü dil bu hasteye

Kuyine derman için zar ü zebun olmuş gelir

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Came-i sürhiyle sanma lal-gun olmuş gelir (1.A)

Ah meleğim ah güzelim var dileğim yar meded ey (T1.B)

Ateş-i aşkın ile aludhun olmuş gelir (2.A)

Ah meleğim ah güzelim var dileğim yar meded ey (T1.B)

Çare-saz ol ey tabib-i can ü dil bu hasteye (3.C)

Ah meleğim ah güzelim var dileğim yar meded ey (T1.B)

Kuyine derman için zar ü zebun olmuş gelir (4.A)

Ah meleğim ah güzelim var dileğim yar meded ey (T1.B)

REHAVİ AĞIRSEMÂİ

"Amade olur zevk-i ceme zümre-i rindan"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Ali Dede (Nalizâde)

1.A
2.A
4.A

A Gel ma de o lur zev ku çe me
Mey di yi ne iyd ol du ci han
züm hür bi re i rin dan
ser mi ü han sa dan
Ca nim yel lel li ye lel li
ye lel li ra na yı men
Son ca nim ca nim
Şim den ge ru bir sim ze kan
gon ca de hen le
ca nim yel lel li ye lel li

Şekil 4.28. Rehâvi Ağırsemâi, Ali Dede (Nalizâde)

2

REHAVİ AĞIRSEMÂİ

ye lel li ra na yı men

ca nim

Şekil 4.28. (devam)

1.A + T1.B +

2.A + T1.B +

3.C + T1.D +

4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Amade olur zevk-i ceme zümre-i rindan
 Geldi yine ıyd oldu cihan hürrem ü handan
 Şimden geri bir sim-zekan gonce dehenle
 Meyhaneye azm eyleyelim bi-ser-ü saman
 Mefûlü / Mefâîlü / Mefâîlü / Feûlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Amade olur zevk-i ceme zümre-i rindan (**1.A**)
 Canım yel lel li ye lel li ye lel li ranay-ı men canım (**T1.B**)
 Geldi yine ıyd oldu cihan hürrem ü handan (**2.A**)
 Canım yel lel li ye lel li ye lel li ranay-ı men canım (**T1.B**)
 Şimden geri bir sim-zekan gonce dehenle (**3.C**)
 Canım yel lel li ye lel li ye lel li ranay-ı men canım (**T1.D**)
 Meyhaneye azm eyleyelim bi-ser-ü saman (**4.A**)
 Canım yel lel li ye lel li ye lel li ranay-ı men canım (**T1.B**)

REVNAKNÜMA AĞIRSEMÂİ

"Gülistan-ı letafette yetişmiş bir sanevbersin"

Usül : Ağır Aksak Semâi

Beste : Hacı Haşim Bey

1.A

2.A

4.A

Ah gü li si ta ni
Ah Na zi nin yok ci
Ah Ne had din da va

2

le ta fet de
han da ka me
yı aşk ey le

3

ye ti tiş miş bir
mek mev zi zun
ki

4

sa nav ben sin
dil kem ber ter sin
sin

T1.B

5

Ah ye le la ya la ye le la

7

li ye le la li ah e fen

9

dim vay hey ca nim dim vay hey ca nim

2

3.C

11

Ah sa na dev let

Şekil 4.29. Revnaknûmâ Ağırsemâi, Hacı Hâşim Bey

12 ze kâ yi ben

13 de lik yet mez

14 mi ol ma na

T1.B

15 Ah ye le la ya la ye le la

17 li ye le la li ah e fen

19 dim vay hey ca nım

Şekil 4.29. (devam)

1.A + T1.B +

2.A + T1.B +

3.C + T1.B +

4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Gülîstan-ı letafette yetişmiş bir sanevbersin

Nazirin yok cihanda kamet-i mevzun dilbersin

Sana devlet Zekâi bendelik yetmez mi ol maha

Ne haddin dava-yı aşk eylemek ziraki kemtersin

Mefâîlün / Mefâîlün / Mefâîlün / Mefâîlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Gülistan-ı letafette yetişmiş bir sanevbersin (1.A)

Ah ye le la ya la ye le la li ye le la li ah efendim vay hey canım (T1.B)

Nazirin yok cihanda kamet-i mevzun dilbersin (2.A)

Ah ye le la ya la ye le la li ye le la li ah efendim vay hey canım (T1.B)

Sana devlet Zekâi bendelik yetmez mi ol maha (3.C)

Ah ye le la ya la ye le la li ye le la li ah efendim vay hey canım (T1.B)

Ne haddin dava-yı aşk eylemek ziraki kemtersin (4.A)

Ah ye le la ya la ye le la li ye le la li ah efendim vay hey canım (T1.B)

SABA AĞIRSEMÂİ

"Dildarı görüp nağme-yi şehnaz edelim"

Usül : Ağır Aksak Semâi

Beste : Hafız Rıfat

1.A §
2.A
4.A

Dil da rı gö rüb 3 nağ me yi şeh
Mut rib da mi dir 3 na le ye a
Mes ta ne ni yaz ey le ye lim

3 T1.B
naz e de lim gel öm rüm a
gaz e de lim
naz e de lim

5
man ah ca nım naz e de lim

7
gel Son vay ca nım gel vay ca nım

9 3.C
Ben ba de yi aşk i le me yi

11 T1.B
nah ved i le sen öm rüm a

13
man ah ca nım naz e de lim §

15
gel vay ca nım

Şekil 4.30. Saba Ağırsemâi, Hâfız Rıfat

1.A + T1.B +

2.A + T1.B +

3.C + T1.B +

4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Dildarı görüp nağme-yi şehnaz edelim

Mutrıb demidir naleye agaz edelim

Ben badeyi aşk ile meyi nahved ile sen

Mestaneni yaz eyleyelim naz edelim

Mefûlü / Mefâîlü / Mefâîlü / Faûl Ahreb Rubai veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Dildarı görüp nağme-yi şehnaz edelim (1.A)

Gel ömrüm aman ah canım naz edelim vay canım (T1.B)

Mutrıb demidir naleye agaz edelim (2.A)

Gel ömrüm aman ah canım naz edelim vay canım (T1.B)

Ben badeyi aşk ile meyi nahved ile sen (3.C)

Gel ömrüm aman ah canım naz edelim vay canım (T1.B)

Mestaneni yaz eyleyelim naz edelim (4.A)

Gel ömrüm aman ah canım naz edelim vay canım (T1.B)

SEGAH-ARABAN AĞISEMÂİ

"Ol al fes kakül üzreerki güldür, sünbül üstünde"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Neyzen Raşit Efendi

1.A
2.A
4.A

Ah Ol al fes ka kül üz re
Ah I za sin da a sak re
Ah Ha bi sin ba a de sak gü
sa

3
ber ki gül dür sün bül üs tün de
ya ki şeb dür sün bül üs tün de
göz le rim nem kal dir di gül üs tün de
mül üs tün de

5
Ah gel³ gü ze lim iş ve ba zım

7
dil nü va zım gel ça re sa zım

9
3.C
Ah dü şel den sa ga rı be

11
hiy ye ak sı gal ga bı sa ki

13
T1.B
Ah gel³ gü ze lim iş ve ba zım

15
dil nü va zım gel ça re sa zım

Şekil 4.31. Segah-araban Ağısemâi, Neyzen Raşit Efendi

1.A + T1.B +

2.A + T1.B +

3.C + T1.B +

4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Ol al fes kakül üzre berki güldür, sünbül üstünde

İzasında asak güya-ki şebnemdir, gül üstünde

Düşelden sagar-1 behiyye aks-1 galigab-1 sakı
Habib-i bade asa gözlerim kaldı mül üstünde
Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Ol al fes kakül üzre berki güldür, sünbül üstünde (1.A)
Ah gel güzelim işvebazım dil-nüvaşım gel çare-sazım (T1.B)
İzasında asak güya-ki şebnemdir, gül üstünde (2.A)
Ah gel güzelim işvebazım dil-nüvaşım gel çare-sazım (T1.B)
Düşelden sagar-1 behiyye aks-1 galigab-1 sakı (3.C)
Ah gel güzelim işvebazım dil-nüvaşım gel çare-sazım (T1.B)
Habib-i bade asa gözlerim kaldı mül üstünde (4.A)
Ah gel güzelim işvebazım dil-nüvaşım gel çare-sazım (T1.B)

ŞEVKEFZÂ AĞIRSEMÂİ

"Dil-besteye lutf ü keremin mâ-hazar eyle"

Usül : Ağır Aksak Semâî

Beste : Kômürçüzade Hafız Mehmed Efendi

1.A
2.A
4.A

Dil bes te ye lut fu fu ke re min
Uf ta de le re şef şef ka ti le
Baş tan çı ka rır sın sın a ni a

ma ha za rey le gel ca nım
bir na za rey le le
hir ha za rey

T1.B

nev e da sın pür ve fa sın

sen şe hi lut fu a ta sın

gel gel gel ke re mey

le gel hey ca nım le gel hey ca nım

3.C

üm mi di le dil ol du e si

ri se ri giy su gel ca nım

Şekil 4.32. Şevkefzâ Ağırsemâî, Kômürçüzâde Hâfız Mehmed Efendi

T1.B

nev e da sin pür ve da sin

sen şe hi lut fu a ta sin

gel gel gel ke re mey

le gel hey ca nım

Şekil 4.32. (devam)

1.A + T1.B +
 2.A + T1.B +
 3.C + T1.B +
 4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Dil-besteye lutf ü keremin mâ-hazar eyle
 Üftâdelere sefkat ile bir nazar eyle
 Ümmî dile oldu esîr-i ser-i gîsu
 Baştan çıkarırsın anı ahir hazar eyle
Mefûlü / Mefâîlü / Mefâîlü / Feûlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Dil-besteye lutf ü keremin mâ-hazar eyle (1.A)
Nev edasın pür vefasın sen şe-h-i luf-u atasın gel gel gel kerem eyle gel hey canım
 (T1.B)
 Üftâdelere sefkat ile bir nazar eyle (2.A)

Nev edasın pür vefasın sen şeh-i luf-u atasın gel gel gel kerem eyle gel hey canım
(T1.B)

Ümmî dile oldu esîr-i ser-i gîsu **(3.C)**

Nev edasın pür vefasın sen şeh-i luf-u atasın gel gel gel kerem eyle gel hey canım
(T1.B)

Baştan çıkarırsın anı ahir hazar eyle **(4.A)**

Nev edasın pür vefasın sen şeh-i luf-u atasın gel gel gel kerem eyle gel hey canım
(T1.B)

ŞEVKUTARAB AĞIRSEMÂİ

"Lal-i can bahşın sun bezmde ey şuh-i emelim"

Beste : Aksak Semâî

Beste : III. Selim

1.A
2.A
4.A

Ah la li can bah şı nı sun
Ah ge çe mem bu sı le bin
Ah sa ran ol maz di ye li

be den ol zim de ey şuh e me lim
ol e me lim
gü li al dir in ce be lim

hey ah gel gel et me e da

ey le ve fa ah

sü re lim sa fa gel gü ze lim

1
gel (SON) hey ca nim gel hey ca nim

2

3.C
Ah Va sı fa sar ma ğa ga

yet le sa rıl dı sev

Şekil 4.33. Şevkutarab Ağırsemâî, III. Selim

T1.D

dam ah gel gel et me e da
 ey le ve fa vay ah
 sü re lim sa fa gel gü ze lim
 gel hey ca nım

Şekil 4.33. (devam)

- 1.A + T1.B +
- 2.A + T1.B +
- 3.C + T1.D +
- 4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Lal-i can bahşın sun bezmde ey şuh-i emelim

Geçemem bus-i lebinden emelimdir emelim

Vasıfa sarmağa gayretle sarıldı sevdam

Saran olmaz diyeli ol gül-i âl ince belim

Feilâtün / Feilâtün / Feilâtün / Feilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Lal-i can bahşın sun bezmde ey şuh-i emelim (**1.A**)

Ah gel gel etme eda eyle vefa ah sürelim safa gel güzelim gel hey canım (**T1.B**)

Geçemem bus-i lebinden emelimdir emelim (**2.A**)

Ah gel gel etme eda eyle vefa ah sürelim safa gel güzelim gel hey canım (**T1.B**)

Vasıfa sarmağa gayretle sarıldı sevdam (3.C)

Ah gel gel etme eda eyle vefa ah sürelim safa gel güzelim gel hey canım (T1.D)

Saran olmaz diyeli ol gül-i âl ince belim (4.A)

Ah gel gel etme eda eyle vefa ah sürelim safa gel güzelim gel hey canım (T1.B)

SİPİHR AĞIRSEMÂİ

"Vardım yanaşıp fülk-i şarab ile suyunca"

Usül : Aksak Semâî

Beste : Zekâî Dede

1.A
2.A
4.A

Ah Var dım ya na şub fül ki şe ra bi
Ah Ta mest i düp ol tıf lı kü çük su
Ah Yat tum he ve si vus lat i le boy

T1.B

le su yun ca şu hı mey nuş çeş mi ser hoş
da so yun ca
lu bo yun ca

a çub a guş yar yar a man ya re var sam

çok yal var sam lâ lin em sem ah gel a man ben de do yun ca

3.C

Ah sev dam sa rı lub zül fû ne ol ser

T1.D

vü hı ra mın şu hı mey huş çeş mi ser hoş

a çub a guş yar yar a man ya re var sam çok yal var sam

la lin em sem ah gel a man ben de do yun ca

Şekil 4.34. Sipîhr Ağırsemâî, Zekâî Dede

1.A + T1.B +

2.A + T1.B +

3.C + T1.D +

4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Vardım yanaşıp fülk-i şarab ile suyunca
Ta mest idp ol tıflı Küçüksuda soyunca
Sevdim sarılıp zülfüne ol serv-i hıramın
Yattım heves-i vuslat ile boylu boyunca
Mefûlü / Mefâîlü / Mefâîlü / Feûlün vezindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Vardım yanaşıp fülk-i şarab ile suyunca **(1.A)**
*Şuh-i meyhuş çeşm-i serhoş açub guş yar yar aman yâre varsam çok yalvarsam lalin
emsem ah gel aman bende doyunca (T1.B)*

Ta mest idp ol tıflı Küçüksuda soyunca **(2.A)**
*Şuh-i meyhuş çeşm-i serhoş açub guş yar yar aman yâre varsam çok yalvarsam lalin
emsem ah gel aman bende doyunca (T1.B)*

Sevdim sarılıp zülfüne ol serv-i hıramın **(3.C)**
*Şuh-i meyhuş çeşm-i serhoş açub guş yar yar aman yâre varsam çok yalvarsam lalin
emsem ah gel aman bende doyunca (T1.D)*

Yattım heves-i vuslat ile boylu boyunca **(4.A)**
*Şuh-i meyhuş çeşm-i serhoş açub guş yar yar aman yâre varsam çok yalvarsam lalin
emsem ah gel aman bende doyunca (T1.B)*

SULTANİYEGAH AĞIRSEMÂİ

"Nihân ettim seni sinemde ey meh-pâre cânımsın"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Dede Efendi

1.A
2.A
4.A

Ah ni han et tim se ni si nem
Ah be nim ra zi ru de ru ru de ru
Ah be nim ra zi ru de ru ci ha nim num sin
de ey meh pa re ca nim sin
zü şeb vir ber di ze ba nim sin

T1.B

Ca nim ye le lel le lel le lel li mi rim te re lel le
lel le lel li A man a man a man a man be li ya
rim vay ca nim rim vay ca nim rim

1 2 KARAR

3.C

Ah gö nül sen de gö züm hâ ki de rim de ey

T1.B

şe hi dev ran Câ nim ye le lel le lel le lel li
mi rim te re lel le lel le lel li A man a man a
man a man be li ya rim vay ca nim

Şekil 4.35. Sultâniyegâh Ağırsemâî, Dede Efendi

1.A + T1.B +

2.A + T1.B +

3.C + T1.B +

4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Nihan ettim seni sinemde ey meh-pare canımsın
Benim raz-ı derunum sevdiğim dilber nihanımsın
Gönül sende gözüm hak-i derinde ey meh-i devran
Benim can ü cihanım ruz ü şeb vird-i zebanımsın
Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Nihan ettim seni sinemde ey meh-pare canımsın (1.A)

*Canım ye le lel le lel le lel li mirim te re lel le lel le lel li aman aman aman aman
beli yarım vay canım (T1.B)*

Benim raz-ı derunum sevdiğim dilber nihanımsın (2.A)

*Canım ye le lel le lel le lel li mirim te re lel le lel le lel li aman aman aman aman
beli yarım vay canım (T1.B)*

Gönül sende gözüm hak-i derinde ey meh-i devran (3.C)

*Canım ye le lel le lel le lel li mirim te re lel le lel le lel li aman aman aman aman
beli yarım vay canım (T1.B)*

Benim can ü cihanım ruz ü şeb vird-i zebanımsın (4.A)

*Canım ye le lel le lel le lel li mirim te re lel le lel le lel li aman aman aman aman
beli yarım vay canım (T1.B)*

SUZİDİL AĞIRSEMÂİ

"Beni ey gonca-fem bülbül sıfat nalan eden sensin"

Usül : Aksak Semâî

Beste : Hacı Sadullah Ağa

1.A
2.A
4.A

Ah be ni ey gon ca fem bü l bü l
Ah he mi şe hem de mi sad bü l
Ah de ma dem bağ rı mi mi has na
ret
sı fat na lan e den sen sin
le vü ef gan e den sen sin
le zi ra kan e den sen sin

T1.B
Ca nım ya la ye lel lel li
te re lel le le lel le le lel le le lel lel li
te re li yel lel li ye lel le lel lel lel le
le le lel lel li ah bî ça
3.C
re nem ey yar Ah no la sen den
e der sem hu ni na hak geş

Şekil 4.36. Sûzidil Ağırsemâî, Hacı Sâdullah Ağa

T1.B

te mi da va Ca nim ya la

ye lel lel li te re lel le le lel le le

lel le le lel lel li te re li yel lel li ye

lel le lel lel le le lel le lel li

ah bî ça re nem ey yar

Şekil 4.36 (devam)

1.A + T1.B +

2.A + T1.B +

3.C + T1.B +

4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Beni ey gonca-fem bülbül sıfat nalan eden sensin

Hemîşe hem-dem-i sad nale vü efgan eden sensin

Nola senden edersem hun-i na-hak-geştemi dava

Dem-a-dem bağrımı hasretle zira kan eden sensin

Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Beni ey gonca-fem bülbül sıfat nalan eden sensin **(1.A)**

*Canım ya la ye lel lel li te re lel le le lel le le lel le le lel lel li te re li yel li ye lel le
lel lel le le lel le lel lel li ah biçarenem ey yar **(T1.B)***

Hemîşe hem-dem-i sad nale vü efgan eden sensin **(2.A)**

*Canım ya la ye lel lel li te re lel le le lel le le lel le le lel lel li te re li yel li ye lel le
lel lel le le lel le lel lel li ah biçarenem ey yar **(T1.B)***

Nola senden edersen hun-i na-hak-geştemi dava **(3.C)**

*Canım ya la ye lel lel li te re lel le le lel le le lel le le lel lel li te re li yel li ye lel le
lel lel le le lel le lel lel li ah biçarenem ey yar **(T1.B)***

Dem-a-dem bağrımı hasretle zira kan eden sensin **(4.A)**

*Canım ya la ye lel lel li te re lel le le lel le le lel le le lel lel li te re li yel li ye lel le
lel lel le le lel le lel lel li ah biçarenem ey yar **(T1.B)***

SUZİDİL AĞIRSEMÂİ

"Dil hasret-i vaslın ile nalan gel efendim"

Usül : Ağır Sengin Semâi

Beste : Zekâî Dede

1.A
2.A
4.A

Dil has re ti vas lın i le na
Na zin le be ni ey le me gir
Bir kat da sen it me be ni su

la lan gel e fen dim
ya yan
za zan

of gel e fen dim ah yel le lel le le

T1.B

lel le le lel le le lel lel lel li

öm rüm ca nım a man of gel e fen

dim Son hey ca nım

3.C

İt mek de bu aşk su zi di lim

de de dem be dem ef zun

Şekil 4.37. Süzidil Ağırsemâi, Zekâî Dede

dem be dem ef zun

T1.B
lel le le lel le le lel lel lel lel li

öm rüm ca nim a man of gel e fen

dim hey ca nim

Şekil 4.37. (devam)

- 1.A + T1.B +
- 2.A + T1.B +
- 3.C + T1.B +
- 4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Dil hasret-i vaslın ile nalan gel efendim
 Nazınla beni eyleme giryan gel efendim
 Etmekde bu aşk suz-i dilim dem-be-dem efzun
 Bir kat da sen etme beni suzan gel efendim
Mefülü / Mefâilü / Mefâilü / Feülün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Dil hasret-i vaslın ile nalan gel efendim (1.A)
 Lel le le lel le le lel lel lel lel li ömrüm canım aman of gel efendim hey canım
 (T1.B)
 Nazınla beni eyleme giryan gel efendim (2.A)

Lel le le lel le le lel lel lel lel li ömrüm canım aman of gel efendim hey canım
(T1.B)

Etmekde bu aşk suz-i dilim dem-be-dem efzun **(3.C)**

Lel le le lel le le lel lel lel lel li ömrüm canım aman of gel efendim hey canım
(T1.B)

Bir kat da sen etme beni suzan gel efendim **(4.A)**

Lel le le lel le le lel lel lel lel li ömrüm canım aman of gel efendim hey canım
(T1.B)

SUZİDİLARA AĞIRSEMÂİ

"A gönül cura myız kar-ı penah eyleyelim"

Usül : Ağır Aksak Semâî

Beste : III. Selim

1.A
2.A
4.A

A gö nül cür a mı yız ka
Yü ze çık sın da hı ya ba
Kur si a yi ne mi zi ha

ri pe nah ey le ye lim vay
ne le şı nah ey le ye lim vay
i mah ey le ye lim vay

T1.B

Ta na dir te nen ni te nen ni te nen
te ne nen dir dir te nen ah a man

ah ey le ye lim vay hey ca nım lim vay hey ca nım

3.C

Si ne ye ba ri ha ya lin
çe ke lim dil da rın vay

T1.B

Ta na dir te nen ni te nen ni te nen

Şekil 4.38. Süzidilâra Ağırsemâî, III. Selim

te ne nen dir dir te nen ah a man

ah dilda rın lim vay hey ca nım lim vay hey ca nım

Şekil 4.38. (devam)

- 1.A + T1.B +
- 2.A + T1.B +
- 3.C + T1.B +
- 4.A + T1.B

Eserin güftesi:

A gönül cura mıyız kar-ı penah eyleyelim

Yüze çıksın da hıyabane şinah eyleyelim

Sineye bari hayalen çekelim dil-darın

Kurs-i ayinemizi hale-i mah eyleyelim

Feilâtün / Feilâtün / Feilâtün / Feilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

A gönül cura mıyız kar-ı penah eyleyelim (**1.A**)

Ta na dir te nen ni te nen ni te nen te ne nen dir dir te nen ah aman ah ayleyelim vay hey canım (T1.B)

Yüze çıksın da hıyabane şinah eyleyelim (**2.A**)

Ta na dir te nen ni te nen ni te nen te ne nen dir dir te nen ah aman ah ayleyelim vay hey canım (T1.B)

Sineye bari hayalen çekelim dil-darın (**3.C**)

Ta na dir te nen ni te nen ni te nen te ne nen dir dir te nen ah aman ah ayleyelim vay hey canım (T1.B)

Kurs-i ayinemizi hale-i mah eyleyelim (4.A)

*Ta na dir te nen ni te nen ni te nen te ne nen dir dir te nen ah aman ah ayleyelim vay
hey canım (T1.B)*

SÛZINAK AĞIRSEMÂİ

"Kapılır her gören ol şuh-i cihan aşubi"

Usûl : Aksak Semâî

Beste : Küçük Mehmet Ağa

1.A
2.A
4.A

Ka pı lır her gö ren ol
Na zi il le ş i maz ve ler et hin
Na il ol maz o me hin
ş u tik hi ci han a ş u bi ya
vus çe la o çe ş mi mah hu bi ya
cu bi ya

T1.B
rey rey ca ca nim nim Bi ka ra rım
rey ca ca nim nim
sab re de mem a ş i kam ol
mah yü zü ne a hu gö zü ne

ş i rin sö zü ne ya rey ca nim rey ca nim

3.C
Çak kıl per de i na
mu su nu fa zıl gi bi ol

Şekil 4.39. Sûzinak Ağırsemâî, Küçük Mehmed Ağa

T1.B

ca nım Bi ka ra rım

sab re de mem a şı kam ol

mah yü zü ne a hu gö zü ne

şı rin sö zü ne ya rey ca nım rey ca nım

KARAR

Şekil 4.39. (devam)

- 1.A + T1.B +
- 2.A + T1.B +
- 3.C + T1.B +
- 4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Kapılır her gören ol şuh-i cihan aşubi
 Naz ile şiveler etdikçe o çeşm-i hubi
 Çak kıl perde-i namusunu Fazıl gibi ol
 Nail olmaz o mehin vuslatına mahcubi
Feilâtün / Feilâtün / Feilâtün / Feilün vezindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Kapılır her gören ol şuh-i cihan aşubi (**1.A**)
Bî-karaim sabredemem aşıkam ol mah yüzüne ahu gözüne şirin sözüne yar ey hey
canım (**T1.B**)

Naz ile şiveler etdikçe o çeşm-i hubi (2.A)

*Bî-karaim sabredemem aşıkam ol mah yüzüne ahu gözüne şirin sözüne yar ey hey
canım (T1.B)*

Çak kıl perde-i namusunu Fazıl gibi ol (3.C)

*Bî-karaim sabredemem aşıkam ol mah yüzüne ahu gözüne şirin sözüne yar ey hey
canım (T1.B)*

Nail olmaz o mehin vuslatına mahcubi (4.A)

*Bî-karaim sabredemem aşıkam ol mah yüzüne ahu gözüne şirin sözüne yar ey hey
canım (T1.B)*

TÂHİR AĞIRSEMÂİ

"Aldın dilimi züfün için şane mi sandın "

Beste : Ağır Aksak Semâî

Beste : Küçük Müezzin

1.A
2.A
4.A

Al Bu Ey dın di li mi zül tar zi pe ri şan ga mi di li pür

fû ni çin şa ne ne mi san
i le di va ne ne mi san
hu nu mu mey ha ne mi san

dın na ze ni nim iş ve ba

zım a man a man ah e fen

dim gel e fen dim be li ya

rim (SON) Hü na

be yi aş kın la i düp va

di di se fa yı öm rüm

Şekil 4.40. Tâhir Ağırsemâî, Küçük Müezzin

hey a man a man ah e fen
dim gel e fen dim be li ya
rim

Şekil 4.40. (devam)

- 1.A + T1.B +
- 2.A + T1.B +
- 3.C + T1.B +
- 4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Aldın dilimi züfün için şane mi sandın
 Bu tarz-ı perişan ile divane mi sandın
 Hunabe-i aşkınla edüp vad-i safayı
 Ey gam dil-i pürhunumu meyhane mi sandın
Mefûlü / Mefâîlü / Mefâîlü / Feûlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Aldın dilimi züfün için şane mi sandın (1.A)
Nazeninim işvebazım aman aman ah efendim gel efendim beli yârim (T1.B)
 Bu tarz-ı perişan ile divane mi sandın (2.A)
Nazeninim işvebazım aman aman ah efendim gel efendim beli yârim (T1.B)
 Hunabe-i aşkınla edüp vad-i safayı (3.C)
Nazeninim işvebazım aman aman ah efendim gel efendim beli yârim (T1.B)

Ey gam dil-i pürhunumu meyhane mi sandın **(4.A)**

Nazeninim işvebazım aman aman ah efendim gel efendim beli yârim (T1.B)

TÂHİR AĞIRSEMÂİ

"Canım yerine geldi ki cananımı gördüm"

Usûl : Aksak Semâi

Beste : Nane Ahmed Çelebi

1.A
2.A
4.A

Ca ca nım ye ri ne gel gel di ki ca
Do doğ du gü nüm ol ol ol mih ri di
Ge gel dim ye ni den a a le me ca

3

na na ni mi gör dü düm yar me det ey
rah şa ni mi gör dü düm
na na ni mi gör dü düm

5

T1.B

Ca nım ye le lel lel lel lel li mi rim te re lel lel lel lel li

7

hey hey hey hey ya ri ca na nım

9

hey hey yar hey hey hey dost

11

he hey hey me ded ey vay hey ca nım vay hey ca nım

14

3.C

Gur gur bet de he lak o ol muş i dim

16

hi hi hic ri ga mın la yar me det ey

Şekil 4.41. Tâhir Ağırsemâi, Nâne Ahmed Çelebi

2

T1.B

TÂHİR AĞIRSEMÂİ

Ca nim ye le lel lel lel lel li mi rim te re lel lel lel lel li
 hey hey hey hey ya ri ca na nim
 hey hey yar hey hey hey dost
 he hey hey me ded ey
 vay hey ca nim

Şekil 4.41. (devam)

1.A + T1.B +

2.A + T1.B +

3.C + T1.B +

4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Canım yerine geldi ki cananımı gördüm

Doğdu günüm ol mihr-i dirahşanımı gördüm

Gurbet de helak olmuş idim hicr-i gam ile

Geldim yeniden aleme cananımı gördüm

Mefûlü / Mefâilü / Mefâilü / Feûlün vezindedir.Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Canım yerine geldi ki cananımı gördüm (1.A)

*Canım ye le lel lel lel lel li mirim te re lel lel lel lel li hey hey hey hey yâri
 canım hey hey yar hey hey hey dost he hey hey meded ey vay hey canım (T1.B)*

Doğdu günüm ol mihr-i dirahşanımı gördüm (2.A)

*Canım ye le lel lel lel lel li mirim te re lel lel lel lel li hey hey hey hey yâri
canım hey hey yar hey hey hey dost he hey hey meded ey vay hey canım (T1.B)*

Gurbet de helak olmuş idim hicr-i gam ile (3.C)

*Canım ye le lel lel lel lel li mirim te re lel lel lel lel li hey hey hey hey yâri
canım hey hey yar hey hey hey dost he hey hey meded ey vay hey canım (T1.B)*

Geldim yeniden aleme cananımı gördüm (4.A)

*Canım ye le lel lel lel lel li mirim te re lel lel lel lel li hey hey hey hey yâri
canım hey hey yar hey hey hey dost he hey hey meded ey vay hey canım (T1.B)*

TÂHİR-BÜSELİK AĞIRSEMÂİ

"Söylen o yare benim çeşmimi pür ab etmesin"

Usül : Ağır Aksak Semâî

Beste : Dede Efendi

1.A
2.A
4.A

Ah söy len ol ya re be nim
Ah si le ve ri p a le mi
Ah cev ri bi had et sin am

çeş mi mi pür ab et me sin
eş kim le gark ab et me sin
ma böy le bi tab et me sin

T1.B

hey ah a şı k1 za

rim ney le yim ah Ah ben bi ka ra

rim niş le yimah ah ah

am man a man be li ya

1
rim

2
rim

3.C

Ah a şı k1 cev ri le bi

Şekil 4.42. Tâhir-büselik Ağırsemâî, Dede Efendi

tab ey le ri miş ol pe ri

T1.B

ah a a şı kı za

rım ney le rım ah

Ah ben bi ka ra rım niş le yim ah

ah ah am man

a man be li ya rım

Şekil 4.42. (devam)

- 1.A + T1.B +
- 2.A + T1.B +
- 3.C + T1.B +
- 4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Söylen o yare benim çeşmimi pür ab etmesin
 Sile verip alemi eşkimle alemi garkı ab etmesin
 Aşıkı cevriyle bitab eyler imiş ol peri
 Cevri bihad etsün amma böyle bitab etmesin
Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün veznedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Söylen o yare benim çeşmimi pür ab etmesin (1.A)

Aşık-ı zarım neylerim ah ah ben bi-kararım nişleyim ah ah ah amman aman beli yârim (T1.B)

Sile verip alemi eşkimle alemi garkı ab etmesin (2.A)

Aşık-ı zarım neylerim ah ah ben bi-kararım nişleyim ah ah ah amman aman beli yârim (T1.B)

Aşıkı cevriyle bitab eyler imiş ol peri (3.C)

Aşık-ı zarım neylerim ah ah ben bi-kararım nişleyim ah ah ah amman aman beli yârim (T1.B)

Cevri bihad etsün amma böyle bitab etmesin (4.A)

Aşık-ı zarım neylerim ah ah ben bi-kararım nişleyim ah ah ah amman aman beli yârim (T1.B)

TARZ-I NEVİN AĞIRSEMÂİ

"Reşk eder ey gonce-i ziba gül şebbü sana"

Usül : Ağır Aksak Semâi

Beste : Haşim Bey

1.A 2.A 4.A

Reşk e der ey go gon çe i zi
Hüsn i de ğer dir ru hi al ve
Düş o lur bu di de hi al ve
i let tan

3
ba ş i bu sa na
i yah şeb gü l şa'na
le a giy hu su sa na
sa na

T1.B

5
bir şin ze ban bir kaşı ke man

7
bir a fe ti can müm ta zı ci han

9 2
vay vay ey ca nım vay vay ey ca nım

11 **3.C**
Va di i hüsn iç re sen vah

13
şi ga za li naz sın

T1.B

15
bir şin ze ban bir kaşı ke man

Şekil 4.43. Tarz-ı Nevin Ağırsemâi, Hâşim Bey

17
bir a fe ti can mûm ta zı ci han

19
vay vay ey ca nım

Şekil 4.43. (devam)

- 1.A + T1.B +
2.A + T1.B +
3.C + T1.B +
4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Reşk eder ey gonçe-i ziba gül şebbü sana

Hüsn-i değerdir ruh-i al ve siyah giysu sana

Vad-i hüsn içre sen vahşi gazal-i nazsın

Düş olur bu dide-i lettân ile ahu sana

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Reşk eder ey gonçe-i ziba gül şebbü sana (**1.A**)

Bir şirin zeban bir kaşî keman bir afet-i can mümtaz-ı cihan vay vay ey canım (**T1.B**)

Hüsn-i değerdir ruh-i al ve siyah giysu sana (**2.A**)

Bir şirin zeban bir kaşî keman bir afet-i can mümtaz-ı cihan vay vay ey canım (**T1.B**)

Vad-i hüsn içre sen vahşi gazal-i nazsın (**3.C**)

Bir şirin zeban bir kaşî keman bir afet-i can mümtaz-ı cihan vay vay ey canım (**T1.B**)

Düş olur bu dide-i lettân ile ahu sana (**4.A**)

Bir şirin zeban bir kaşî keman bir afet-i can mümtaz-ı cihan vay vay ey canım (**T1.B**)

UŞŞAK AĞIRSEMÂİ

"Hayli dem zencir-i zülf-ü aşkının meftunuyum"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Ebûbekir Ağa

1.A

2.A

4.A

Hay li dem zen ci ri zül fû
Bir sa çı dem ley la gü neş ruh
Söy le mem bil sin bi len ler

aş kı nın mef tu nu yum
sâ rı nın mah zu nu yum
ben ki min mef tu nu yum

T1.B

hay ra nın o lam kur ba nın o lam

ser ger da nı nam a man yar a man

1 2
bi ça re nem ey yar yar a man yar yar a man

3.C

Çek di ğim hep der di dil den

dir be nim Â rif da hi

Şekil 4.44. Uşşak Ağırsemâi, Ebûbekir Ağa

T1.B

hay ra nin o lam kur ba nin o lam

ser ger da nı nam a man yar a man

bi ça re nem ey yar yar a man

Şekil 4.44. (devam)

- 1.A + T1.B +
- 2.A + T1.B +
- 3.C + T1.B +
- 4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Hayli dem zencir-i zülf-ü aşkının meftunuyum
 Bir saçı leyli güneş ruhsarının mahzunuyum
 Çekdiğim hep derd-i dildendir benim Arif dahi
 Söylemem bilsin bilenler ben kimin meftunuyum
Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Hayli dem zencir-i zülf-ü aşkının meftunuyum (1.A)
Hayranın olam kurbanın olam ser-gerdanınam aman yar aman biçarenem ey yar yar aman (T1.B)
 Bir saçı leyli güneş ruhsarının mahzunuyum (2.A)
Hayranın olam kurbanın olam ser-gerdanınam aman yar aman biçarenem ey yar yar aman (T1.B)
 Çekdiğim hep derd-i dildendir benim Arif dahi (3.C)

*Hayranın olam kurbanın olam ser-gerdanınam aman yar aman biçarenem ey yar yar
aman (T1.B)*

Söylemem bilsin bilenler ben kimin meftunuyum (4.A)

*Hayranın olam kurbanın olam ser-gerdanınam aman yar aman biçarenem ey yar yar
aman (T1.B)*

UŞŞAK AĞIRSEMÂİ

"Severim gerçi seni bana vefakar olasin"

Usül : Aksak Semâî

Beste : Zekâî Dede

1.A
2.A
4.A

Se ve rim ger ger çi se ni
Kor ka rım göy göy lüm a ni
Sen da hi ben ben ci le yin

ba na ve fa dar dar o la
son ra ce fa kar kar o la
ya re gi rif tar tar o la

T1.B

sin sin ca nım kur ba nın o lam
sin sin

hay ra nın o lam sad pa re di lem

yar yar yar a man bi ça re nem ey

3.C

yar yar ca nım Bed dü a it

it me zem il la ki Hu da

dan di le rim rim ca nım

Şekil 4.45. Uşşak Ağırsemâî, Zekâî Dede

T1.D

kur ba nin o lam hay ra nin o lam
 sad pa re di lem yar yar yar a man
 bi ça re nem ey yar yar ca nım

Şekil 4.45. (devam)

1.A + T1.B +

2.A + T1.B +

3.C + T1.D +

4.A + T1.B

Eserin güftesi:

Severim gerçi seni bana vefakar olasın

Korkarım göylüm alub sonra cefakar olasın

Bed düa itmezem illaki Hudadan dilerim

Sen dahi bencileyin yare giriftar olasın

Feilâtün / Feilâtün / Feilâtün / Feilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Severim gerçi seni bana vefakar olasın (**1.A**)

Kurbanın olam hayranın olam sadpare dilem yar yar yar aman biçarenem ey yar yar canım (**T1.B**)

Korkarım göylüm alub sonra cefakar olasın (**2.A**)

Kurbanın olam hayranın olam sadpare dilem yar yar yar aman biçarenem ey yar yar canım (**T1.B**)

Bed düa itmezem illaki Hudadan dilerim (**3.C**)

*Kurbanın olam hayranın olam sadpare dilem yar yar yar aman biçarenem ey yar yar
canım (T1.D)*

Sen dahi bencileyin yare giriftar olasin (4.A)

*Kurbanın olam hayranın olam sadpare dilem yar yar yar aman biçarenem ey yar yar
canım (T1.B)*

4.1.2. Mısranın Tamamını veya Bir Kısmını Terennümden Sonra Tekrar Eden Murabbalar

4.1.2.1. Mısranın bir kısmını terennümden sonra tekrar edenler

BAYATİ AĞIRSEMÂÎ
"Dil uşşakını bend etmede bir pehlivansın sen"

Usül : Ağır Aksak Semâî Beste : Hacı Salih ağa

1.A 1.A¹a
2.A 2.A¹a
4.A 4.A¹a

Ah di li uş şa kı nı bend et
Ah su va ri es bi naz ol muş
Ah bi lir mi sin ne a fet dil

1.A²b
2.A²b
4.A²b

3
me de bir peh li van sını sen
be yim ka şı ke man sını sen
be ri şu hi ci han sını sen

5 T1.B

a man a man iş ve ba zım

7 1.A²c
2.A²c
4.A²c

çâ re sa zım bir peh li van sını
ka şı ke man sını
şu hi ci han sını

9 3.C 3.C¹a

sen sen Ah ni ce za rı
sen sen
sen sen

11 3.C²b

ze bun ol maz se nin a şık

Şekil 4.46. Bayatî Ağırsemâî, Hacı Sâlim Ağa

2

BAYATİ AĞIRSEMÂİ

13 T1.B
la rın ca na a man a man

15
iş ve ba zım çâ re sa zım

17 3.C²c
a şık la rın ca na na

Şekil 4.46. (devam)

- 1.A (1.A¹a + 1.A²b) + [T1.B + 1.A²c] +
 2.A (2.A¹a + 2.A²b) + [T1.B + 2.A²c] +
 3.C (3.C¹a + 3.C²b) + [T1.B + 3.C²c] +
 4.A (4.A¹a + 4.A²b) + [T1.B + 4.A²c]

Eserin güftesi:

Dil-i uşşâkını bend etmede bir pehlivansın sen
 Süvar-i esbinaz olmuş beyim kaşı kemansın sen
 Nice zâr ü zebun olmaz senin aşıkların câna
 Bilir misin ne afet-dilber-i şuh-i cihansın sen
Mefâîlün / Mefâîlün / Mefâîlün / Mefâîlün vezindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Dil-i uşşâkını bend etmede bir pehlivansın sen **1.A (1.A¹a + 1.A²b)**
Aman aman işve-bâzım çâre-sâzım (T1.B)
bir pehlivansın sen (1.A²c)
 Süvar-i esbinaz olmuş beyim kaşı kemansın sen **2.A (2.A¹a + 2.A²b)**
Aman aman işve-bâzım çâre-sâzım (T1.B)
kaşı kemansın sen (2.A²C)
 Nice zâr ü zebun olmaz senin aşıkların câna **3.C (3.C¹a + 3.C²b)**
Aman aman işve-bâzım çâre-sâzım (T1.B)

aşıkların cana(3.C²C)

Bilir misin ne afet-dilber-i aşıkların cana **4.A (4.A¹a + 4.A²b)**

Aman aman işve-bâzım çâre-sâzım (T1.B)

aşıkların cana (4.A²C)

BAYATI AĞIRSEMÂİ

"Her dem ki nâz ile o melekür kelâm eder"

Usül : Ağır Aksak Semai

Beste : Müezzîn Mustafa Ağa

1.A¹a 2.A¹a 4.A¹a

1.A 2.A 4.A

Her de dem ki naz i le o me lek
Ken di di le biy le ca nım Şi rin
Sab re re demez Şi tab i le tah si

1.A²b 2.A²b 4.A²b

3

rû ke lâm e der vay a man
ze ban e der
ni ke lam e der

5 T1.B

ca nım el a man öm rüm el a man

1.A²c 2.A²c 4.A²c

7

yar yar a man yar ke lam e der
ze ban
ke lam

9

vay hey ca nım vay hey ca nım

11 Karar 3.C 3.C¹a

vay a guş e

13 3.C²b

din ce ka me ti dil cu yi ni gö nül

Şekil 4.47. Bayâtî Ağırsemâî, Müezzîn Mustafa Ağa

2

BAYATI AĞIRSEMÂİ

15 **T1.B**

vay ah a man ca nim el a man

17

öm rüm el aman a man yar yar a man

19 **3.C^{2c}**

dil cu yi ni vay hey ca nim

Şekil 4.47. (devam)

- 1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + [T1.B + 1.A^{2c}] +
- 2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b}) + [T1.B + 2.A^{2c}] +
- 3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b}) + [T1.B + 3.C^{2c}] +
- 4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b}) + [T1.B + 4.A^{2c}]

Eserin güftesi:

Her dem ki naz ile o melekru kelam eder

Kendi lebiyle canım şirin zeban eder

Ağuş edince kamet-i diltûyini gönül

Sabredemez şitab ile tahsin-i kelam eder

Mefûlü / Fâilâtü / Mefâilü / Fâilün veznindedir.Eserin güfte-terennüm dağılımı:Her dem ki naz ile o melekru kelam eder **1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b})***Canım el aman ömrüm el aman aman yar yar aman (T1.B)**kelam eder (1.A^{2c})*Kendi lebiyle canım şirin zeban eder **2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b})***Canım el aman ömrüm el aman aman yar yar aman (T1.B)**zeban eder (2.A^{2c})*Ağuş edince kamet-i diltûyini gönül **3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b})***Canım el aman ömrüm el aman aman yar yar aman (T1.B)*

dilcûyini gönül (3.C²c)

Sabredemez şıtab ile tahsin-i kelimeler **4.A (4.A¹a + 4.A²b)**

Canım el aman ömrüm el aman aman yar yar aman (T1.B)

kelimeler eder (4.A²c)

BESTENİGAR AĞIRSEMÂİ

"Müptela-yı aşk olup bir nev-civan sevsem gerek"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Haparsum Limonciyan

1.A^{1a}
2.A^{1a}
4.A^{1a}

Ah Müp te la yı aşk o lup
Ah Bir müd det dil si ta nı
Ah Öy le bir ma hi mü nev

1.A^{2b}
2.A^{2b}
4.A^{2b}

3
bir nev ci van sev sem ge rek
pür ke rem sev sem ge rek
ver mih ri ban sev sem ge rek

5 T1.B

te re le le lel te re le le lel

7
te re lel le lel te re le le lel

1.A^{2c}
2.A^{2c}
4.A^{2c}

9 3.C 3.C^{1a}

sev sem ge rek SON Ah ol ma ya mis

11 3.C^{2b}

li ci han da ol gü zel ruh

13 T1.D

sa rı nin te re le le lel

Şekil 4.48. Bestenigâr Ağırsemâi, Haparsum Limonciyan

te re le le lel te re le le lel te

re le le Ruh sa ri nin

Şekil 4.48. (devam)

- 1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + [T1.B + 1.A^{2c}] +
 2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b}) + [T1.B + 2.A^{2c}] +
 3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b}) + [T1.D + 3.C^{2c}] +
 4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b}) + [T1.B + 4.A^{2c}]

Eserin güftesi:

Mübtelâ-yı aşk olup bir nev-civan sevsem gerek
 Bir müddet dil-sitân-ı pür-kerem sevsem gerek
 Olmaya misli cihanda ol güzel ruhsarın
 Öyle bir mâh-ı münevver-i mihr-ban sevsem gerek
Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Mübtelâ-yı aşk olup bir nev-civan sevsem gerek **1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b})**
Te re le le lel te re le le lel te re lel le lel te re le le lel (T1.B)
 sevsem gerek **(1.A^{2c})**
 Bir müddet dil-sitân-ı pür-kerem sevsem gerek **2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b})**
Te re le le lel te re le le lel te re lel le lel te re le le lel (T1.B)
 sevsem gerek **(2.A^{2c})**
 Olmaya misli cihanda ol güzel ruhsarın **3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b})**
Te re le le lel te re le le lel te re lel le lel te re le le lel (T1.D)
 ruhsarın **(3.C^{2c})**
 Öyle bir mâh-ı münevver-i mihr-ban sevsem gerek **4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b})**

Te re le le lel te re le le lel te re lel le lel te re le le lel (T1.B)
sevsem gerek (4.A²c)

BÛSELİK AĞIRSEMÂİ

"Niyaz-ı name-i dil yâre bi-zaban okunur"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Recep Çelebi (Çömlekçizâde)

1.A^{1a} 2.A^{1a} 4.A^{1a} 1.A^{2b} 2.A^{2b} 4.A^{2b}

1.A 2.A 4.A

Ah ni ya zi nağ me i dil ya re bi ze ban
 Ah o kun sa ger o pe ri mec li se ni han
 Ah se fi ne i di li güm keş te de e zan

4 T1.B

o ku nur 1.A^{2c} ca nım ca nım ca nım a man
 o ku nur 2.A^{2c}
 o ku nur 4.A^{2c}

7 3.C 3.C^{1a} SON

ya re bi ze ban o ku nur ah sa da yı na
 mec li se ni han o ku nur
 ah e zan o ku nur

10 3.C^{2b}

re de ğil gar ka ge hi aşk dır bu

13 T1.D 3.C^{2c}

ca nım ca nım ca nım a man gar ka ge hi aşk

16

dır bu

Şekil 4.49. Bûselik Ağırsemâi, Recep Çelebi (Çömlekçizâde)

$$\begin{aligned}
 &1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + [T1.B + 1.A^{2c}] + \\
 &2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b}) + [T1.B + 2.A^{2c}] + \\
 &3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b}) + [T1.D + 3.C^{2c}] + \\
 &4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b}) + [T1.B + 4.A^{2c}]
 \end{aligned}$$

Eserin güftesi:

Niyaz-ı nağme-i dil yare bi-zaban okunur

Okunsa ger o peri meclise nihan okunur

Sada-yı nare de ğil garkageh-i aşkdır bu

Sefine-i dil-i gümkeştede ezan okunur

Mefâilün / Feilâtün / Mefâilün / Feilün vezindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Niyaz-ı nağme-i dil yare bi-zeban okunur **1.A** (**1.A^{1a}** + **1.A^{2b}**)

canım canım canım aman (T1.B)

yare bi-zeban okunur (1.A^{2c})

Okunsa ger o peri meclise nihan okunur **2.A** (**2.A^{1a}** + **2.A^{2b}**)

canım canım canım aman (T1.B)

meclise nihan okunur (2.A^{2c})

Sada-yı nare değil garkageh-i aşkdır bu **3.C** (**3.C^{1a}** + **3.C^{2b}**)

canım canım canım aman (T1.D)

garkageh-i aşkdır bu (3.C^{2c})

Sefine-i dil-i gümkeştede ezan okunur **4.A** (**4.A^{1a}** + **4.A^{2b}**)

canım canım canım aman (T1.B)

keştede ezan okunur (4.A^{2c})

BÛSELİK-AŞİRAN AĞIRSEMÂİ

Usûl : Ağır Aksak Semâi "Memnûnun idim rağbetim olsaydı benim de"

Beste : Ethem Dede

1.A'a
2.A'a
4.A'a

1.A
2.A
4.A

Ah mem nu nun i dim
Ah ağ yar ka ka dar rif
Ah bir şu hi ka ka mer

1.A^{2b}
2.A^{2b}
4.A^{2b}

2

rağ be tim ol
rif a tim ol
tal a tim ol

3

say di be nim
say di be nim
say di be nim

4

de ah
de

3

5

T1.B

ca nim ya le lel

6

lel lel lel lel

7

lel lel le le li vay

Şekil 4.50. Bûselik-aşiran Ağırsemâi, Ethem Dede

2 **1.A²c** **2.A²c** **4.A²c** BÜSELİK-AŞIRAN AĞIRSEMÂİ

8 ol say dı be nim

9 de de

10 **3.C** **3.C¹a** Kor dum fe le ğin

11 si ne si ne

12 **3.C²b** ha le gi bi dağ ah

14 **T1.D** ca nim ya le lel

15 lel lel lel lel lel lel le le li vay

17 **3.C²c** ha le gi bi dağ a man

Şekil 4.50. (devam)

1.A (1.A¹a + 1.A²b) + [T1.B + 1.A²c] +
 2.A (2.A¹a + 2.A²b) + [T1.B + 2.A²c] +
 3.C (3.C¹a + 3.C²b) + [T1.D + 3.C²c] +
 4.A (4.A¹a + 4.A²b) + [T1.B + 4.A²c]

Eserin güftesi:

Memnûnun idim rağbetim olsaydı benim de

Ağyar kadar rif'atım olsaydı benim de

Kordum feleğin sinesine hâle gibi dağ
Bir şûh-u kamer tal'atım olsaydı benim de
Mefûlü / Mefâîlü / Mefâilü / Feûlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Memnûnun idim rağbetim olsaydı benim de **1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b})**

Canım ya le lel lel lel lel lel le le li vay (T1.B)

olsaydı benim de (1.A^{2c})

Ağyar kadar rif'atım olsaydı benim de **2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b})**

Canım ya le lel lel lel lel lel le le li vay (T1.B)

olsaydı benim de (2.A^{2c})

Kordum feleğin sinesine hâle gibi dağ **3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b})**

Canım ya le lel lel lel lel lel le le li vay (T1.D)

hâle gibi dağ (3.C^{2c})

Bir şûh-u kamer tal'atım olsaydı benim de **4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b})**

Canım ya le lel lel lel lel lel le le li vay (T1.B)

olsaydı benim de (4.A^{2c})

BÜZÜRG AĞIRSEMÂİ

"Hüsnüne sertâser âlem gerçi âşıktır beğim"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Sadık Efendi

1.A^{1a}
2.A^{1a}
4.A^{1a}

1.A
2.A
4.A

Ah hü hüs nü ne ser ta se ra
Ah cü cüm le sin den dil yi ne
Ah kı kıs sa mız çün kıs sa i

1.A^{2b}
2.A^{2b}
4.A^{2b}

3

lem çü a şık dır beğim
müm ta zı fa ik dir beğim
az ra vü va mik dır beğim

1.A^{2c}
2.A^{2c}
4.A^{2c}

5

T1.B

ah ye le lel le le le le le li a
le le le le le le le le li a
le le le le le le le le li a
le le le le le le le le li a

7

Meyana

şık dır beğim vay hey ca nım vay hey ca nım
ik dir beğim
mik dir beğim SON

10

3.C 3.C^{1a}

Ah ta ta bı mah şer ya do lur

12

3.C^{2b}

sak aş kı le biz de no la

14

T1.B

ah ye le lel le le le le le li yar

Şekil 4.51. Büzürg Ağırsemâi, Sâdık Efendi

2 BÜZÜRG AĞIRSEMÂI

3.C²c

biz de no la vay hey ca nim

Şekil 4.51. (devam)

- 1.A (1.A¹a + 1.A²b) + [T1.B + 1.A²c] +
 2.A (2.A¹a + 2.A²b) + [T1.B + 2.A²c] +
 3.C (3.C¹a + 3.C²b) + [T1.B + 3.C²c] +
 4.A (4.A¹a + 4.A²b) + [T1.B + 4.A²c]

Eserin güftesi:

Hüsnüne sertâser alem gerçi aşıkdır beğim
 Cümlesinden dil yine mümtaz-ı faikdir beğim
 Tâbe mahşer yad olursak aşk ile biz de nola
 Kıssamız çün kıssa-i azrav ü vamıkdır beğim
Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün vezindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Hüsnüne sertâser alem gerçi aşıkdır beğim **1.A (1.A¹a + 1.A²b)**
 Ah ye le le l le le le le l le le le l li yar (**T1.B**)
 aşıkdır beğim (**1.A²c**)
 Cümlesinden dil yine mümtaz-ı faikdir beğim **2.A (2.A¹a + 2.A²b)**
 Ah ye le le l le le le l le le le l li yar (**T1.B**)
 faikdir beğim (**2.A²c**)
 Tâbe mahşer yad olursak aşk ile biz de nola **3.C (3.C¹a + 3.C²b)**
 Ah ye le le l le le le l le le le l li yar (**T1.B**)
 biz de nola (**3.C²c**)
 Kıssamız çün kıssa-i azrav ü vamıkdır beğim **4.A (4.A¹a + 4.A²b)**
 Ah ye le le l le le le l le le le l li yar (**T1.B**)
 vamık mıdır beğim (**4.A²c**)

DÜGAH AĞIRSEMÂİ

"Gel ey saba o gül-i hoşnûmayı söyleşelim"

Usûl : Aksak Semâi

Beste : Osman Ağa

1.A¹a
2.A¹a
4.A¹a

1.A²a
2.A²a
4.A²a

3

5

7 T1.B

9

11

13

Ah gel ey sa ba o gü li hoş
Ü mi di lut fi le har fi hoş
Ya kin da baş la di ğım nev ve e

nü ma yı söy
ve fa yı söy
e da yı söy

le şe lim ya re y ya ra man
le şe lim
le şe lim

3

cil ve ka rım şı ve ka rım

şef pe sen dim gel gel

Ah gel a öm rüm gel gel gel

yar ya r hoş nü ma yı

Şekil 4.52. Dügah Ağırsemâi, Osman Ağa

2 **1.A^{2c}** **2.A^{2c}** **4.A^{2c}** DÜGAH AĞIRSEMÂI

15
 söy le şe lim ya re y
 söy le şe lim ya re y
 söy le şe lim ya re y

17 **3.C** **3.C^{1a}** **3.C^{2b}**
 Ah a ma na ma n gö nül o tıf

19
 lı iş ve per

21
 i da zım ya rey ya ra man

23 **T1.D**
 cil ve ka rım şı ve ka rım

25
 şeh pe sen dim gel gel Ah gel a öm rüm

28 **3.C^{2c}**
 gel gel gel yar ya r tıf li iş

31
 ve per da zım ya re

Şekil 4.52. (devam)

$$\begin{aligned}
 &1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + [T1.B + 1.A^{2c}] + \\
 &2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b}) + [T1.B + 2.A^{2c}] + \\
 &3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b}) + [T1.B + 3.C^{2c}] + \\
 &4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b}) + [T1.B + 4.A^{2c}]
 \end{aligned}$$

Eserin güftesi:

Gel ey saba o gül-i hoşnümâyı söyleşelim
 Ümid-i lutf ile harf-i vefayı söyleşelim
 Aman, aman gönül ol tıfl-i işve perdazın
 Yakında başladığım nev-edayı söyleşelim

Mefâilün / Feilâtün / Mefâilün / Feilün vezindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Gel ey saba o gül-i hoşnümayı söyleşelim **1.A (1.A¹a + 1.A²b)**

Cilvekarım şivekarım şef pesendim gel gel ah gel a ömrüm gel gel gel yar yar (T1.B)
hoşnümayı söyleşelim (1.A²c)

Ümid-i lutf ile harf-i vefayı söyleşelim **2.A (2.A¹a + 2.A²b)**

Cilvekarım şivekarım şef pesendim gel gel ah gel a ömrüm gel gel gel yar yar (T1.B)
söyleşelim (2.A²c)

Aman, aman gönül ol tıfl-i işve perdazın **3.C (3.C¹a + 3.C²b)**

Cilvekarım şivekarım şef pesendim gel gel ah gel a ömrüm gel gel gel yar yar (T1.B)
söyleşelim (3.C²c)

Yakında başladığım nev-edayı söyleşelim **4.A (4.A¹a + 4.A²b)**

Cilvekarım şivekarım şef pesendim gel gel ah gel a ömrüm gel gel gel yar yar (T1.B)
söyleşelim (4.A²c)

DÜGAH AĞIRSEMÂİ

"Nedir ol cümbüş-i nadide o cansız nigâh"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Tab'i Mustafa Efendi

1.A 1.A^{1a}
2.A 2.A^{1a}
4.A 4.A^{1a}

1.A^{2b} Ah Ne dir ol cün bu şi na
2.A^{2b} Ah Ah e lin den se ni ney
4.A^{2b} Ah A si tâ ni ke re min

3
di de o can suz ni gah
a fe ti a şub di lah
ol sa ba na ca yi pe nah

5 **T1.B**
yel le lel le le lel le le le le le lel li vay

1.A^{2c}
2.A^{2c}
4.A^{2c}

7
di de o can suz ni gah
a fe ti a şub di lah
ol sa ba na ca yi pe nah

9 **3.C 3.C^{1a}**
vay Ah Tu ti ya

11 **3.C^{2b}**
ey ler i dım çeş mi me ha

13 **T1.B**
ki ka de min yel le lel le le le

Şekil 4.53. Düğah Ağırsemâi, Tab'i Mustafa Efendi

2

DÜGAH AĞIRSEMÂI

15
lel lel lel le le lel li vay çeş mi me ha

17
ki ka de min vay

Şekil 4.53. (devam)

- 1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + [T1.B + 1.A^{2c}] +
 2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b}) + [T1.B + 2.A^{2c}] +
 3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b}) + [T1.B + 3.C^{2c}] +
 4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b}) + [T1.B + 4.A^{2c}]

Eserin güftesi:

Nedir ol cümbüş-i nadide o cansız niğah
 Ah elinden senin ey afet-i aşub dil ah
 Tutiya eyler idim çeşmime haki kademin
 Asitan-ı keremen olsa bana cay-ı penah
Feilâtün / Feilâtün / Feilâtün / Feilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Nedir ol cümbüş-i nadide o cansız niğah **1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b})**
Yel le lel le le lel le le le le le lel li vay (T1.B)
dide o cansız niğah (1.A^{2c})
 Ah elinden senin ey afet-i aşub dil ah **2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b})**
Yel le lel le le lel le le le le le lel li vay (T1.B)
afet-i aşub dil ah (2.A^{2c})
 Tutiya eyler idim çeşmime haki kademin **3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b})**
Yel le lel le le lel le le le le le lel li vay (T1.B)
çeşmime haki kademin (3.C^{2c})
 Asitan-ı keremen olsa bana cay-ı penah **4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b})**

Yel le lel le le lel le le le le lel li vay (T1.B)
olsa bana cay-ı penah (4.A²c)

EVCARA AĞIRSEMÂİ

Usül : Aksak Semâi

"Kimin meftunu oldun"

Beste : Küçük Mehmed Ağa

1.A^{1a}
2.A^{1a}
4.A^{1a}

1.A
2.A
4.A

Ah ki min mef tu nu ol dun ey
Ah ne dir ba is su ku ta söy
Ah ki me dil ver din ey tu ti

1.A^{2b}
2.A^{2b}
4.A^{2b}

3

pe ri ru yim ni han söy
le ey şu hi ci han söy
ze bân sük ker de han söy

5

T1.B

le ah ce nan ey ca nim yel lel li
le
le

7

te re lel li ye le lel li a man a man

1.A^{2c}
2.A^{2c}
4.A^{2c}

9

ni han söy le ah ce nan ey
ci han söy le
de han söy le

11

2

3.C 3.C^{1a}

le ah ce nan ey Ah ki min a yi

13

3.C^{2b}

ne sin de ak si ru yin gör

Şekil 4.54. Evcâra Ağırsemâi, Küçük Mehmed Ağa

15
dün ey meh ru ah ce nan ey

17 **T1.B**
ca nim yel lel li te re lel li ye le lel li

19 **3.C²c**
a man a man gör dün ey meh

21
ru ah ce nan ey

Şekil 4.54. (devam)

$$\begin{aligned}
&1.A (1.A^1a + 1.A^2b) + [T1.B + 1.A^2c] + \\
&2.A (2.A^1a + 2.A^2b) + [T1.B + 2.A^2c] + \\
&3.C (3.C^1a + 3.C^2b) + [T1.B + 3.C^2c] + \\
&4.A (4.A^1a + 4.A^2b) + [T1.B + 4.A^2c]
\end{aligned}$$

Eserin güftesi:

Kimin meftunu oldun ey peri-ruyım nihan söyle

Nedir bais sükuta söyle ey şühi cihan söyle

Kimin ayinesinde aksi ruyın gördün ey mehru

Kime dil verdin ey tuti zeban sükker dehan söyle

Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün veznedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Kimin meftunu oldun ey peri-ruyım nihan söyle **1.A (1.A¹a + 1.A²b)**

Canım yel lel li te re lel li ye le lel li aman aman (**T1.B**)

nihan söyle (**1.A²c**)

Nedir bais sükuta söyle ey şühi cihan söyle **2.A (2.A¹a + 2.A²b)**

Canım yel lel li te re lel li ye le lel li aman aman (**T1.B**)

cihan söyle (2.A^{2c})

Kimin ayinesinde aksi ruyin gördün ey mehru **3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b})**

Canım yel leli te re leli ye le leli aman aman (T1.B)

gördün ey mehru (3.C^{2c})

Kime dil verdin ey tuti zeban sükker dehan söyle **4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b})**

Canım yel leli te re leli ye le leli aman aman (T1.B)

dehan söyle (4.A^{2c})

EVİÇ AĞIRSEMÂİ

Usül : Aksak Semâi

"Sabreyleyem o güle canım demedikçe"

Beste : Osman Ağa

1.A^{1a}
2.A^{1a}
4.A^{1a}

Sab re re rey le ye mem
A ra ra ram i de mem
Mah zu zu zuz o la mam

1.A^{2b}
2.A^{2b}
4.A^{2b}

ol gü le ca nim di me dik
gon ca de ha nim de me dik
ru hi re va nim de me dik

5
ce a man a man hey yar
ce
ce

7
a man a man hey dost a man a man hey yar

9
te nen ni ten ni te nen te nen ni ten ni te nen

13
te nen ni ten ni ten nen te nen ni ten ni te nen

17
1.A^{2c}
2.A^{2c}
4.A^{2c}

ben ca nim di di me dik

Şekil 4.55. Eviç Ağırsemâi, Osman Ağa

19
ce ce vay ca nim vay ca nim

22 **3.C 3.C¹a** **3.C²b**
ca nim gi bi si nem de ye rit se se yi ne ol

25
meh ca nim a ma na manhey yar a ma naman hey dost

28 **T1.B** §
a ma naman hey yar te nen ni ten ni te nen te nen ni ten ni te nen

31 **3.C²c**
te nen ni ten ni ten nen te nen ni ten ni te nen ben it se

34
yi yi ne ol meh meh vay ca nim

Şekil 4.55. (devam)

1.A (1.A¹a + 1.A²b) + [T1.B + 1.A²c] +

2.A (2.A¹a + 2.A²b) + [T1.B + 2.A²c] +

3.C (3.C¹a + 3.C²b) + [T1.B + 3.C²c] +

4.A (4.A¹a + 4.A²b) + [T1.B + 4.A²c]

Eserin güftesi:

Sabreyleyemem o güle canım demedikçe

Aram idemem gonca dehanım dimedikçe

Canım gibi sinemde yer itse yine ol meh

Mahzuz olamam ruh-i revanım dimedikçe

Mef'ûlü / Mefâîlü / Mefâîlü / Feûlün vezindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Sabreyleyemem o güle canım demedikçe **1.A** ($1.A^1a + 1.A^2b$)

*Te nen ni ten ni te nen te nen ni ten ni te nen te nen ni ten ni ten nen te nen ni ten ni
te nen (T1.B)*

canım demedikçe (1.A^{2c})

Aram idemem gonca dehanım dimedikçe **2.A** ($2.A^1a + 2.A^2b$)

*Te nen ni ten ni te nen te nen ni ten ni te nen te nen ni ten ni ten nen te nen ni ten ni
te nen (T1.B)*

hanım dimedikçe (2.A^{2c})

Canım gibi sinemde yer itse yine ol meh **3.C** ($3.C^1a + 3.C^2b$)

*Te nen ni ten ni te nen te nen ni ten ni te nen te nen ni ten ni ten nen te nen ni ten ni
te nen (T1.B)*

itse yine ol meh (3.C^{2c})

Mahzuz olamam ruh-i revanım dimedikçe **4.A** ($4.A^1a + 4.A^2b$)

*Te nen ni ten ni te nen te nen ni ten ni te nen te nen ni ten ni ten nen te nen ni ten ni
te nen (T1.B)*

vanım dimedikçe (4.A^{2c})

GERDANIYE AĞIRSEMÂİ

Usül : Aksak Semâi

"Beni sermest eden çeşmin ile ebruların cana"

Beste : Hacı Faik Bey

1.A^{1a}
2.A^{1a}
4.A^{1a}

Ah be ni ser mest e den çeş min
Ah ce bi nin de ne dir ol çif
Ah pe ri şan et di ak lim zül

1.A^{2b}
2.A^{2b}
4.A^{2b}

3 i le eb ru la rın ca na
te çif te ru la rın ca na
fi an ber bu la rın ca na

5 T1.B

ca nım ye le le lel li (SAZ)

7 1.A^{2c} 2.A^{2c} 4.A^{2c}

öm rüm te re lel le lel lel li 3

9 se nin eb ru la rın ca na (SAZ)
ol çif te ru la rın ca na
o an ber bu la rın ca na

11 2 3.C 3.C^{1a}

la rın ca na 3 ba na di va
la rın ca na
la rın ca na

13 3.C^{2b}

ne lik eğ len ce dir sev da

Şekil 4.56. Gerdâniye Ağırsemâi, Hacı Fâik Bey

15 y1 aş kın la (SAZ) ca nım ye lel

17 le lel lel li 3 öm rüm te re lel

19 le lel lel li 3 se nin sev da

21 y1 aş kın la

Şekil 4.56. (devam)

- 1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + [T1.B + 1.A^{2c}] +
 2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b}) + [T1.B + 2.A^{2c}] +
 3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b}) + [T1.B + 3.C^{2c}] +
 4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b}) + [T1.B + 4.A^{2c}]

Eserin güftesi:

Beni sermest eden çeşmin ile ebruların cana

Cebinde nedir ol çifte çifte muların cana

Bana divanelik eğlencedir sevda-yı aşkınla

Perişan etdi aklım zülf-i anber-buların cana

Mefâîlün / Mefâîlün / Mefâîlün / Mefâîlün veznedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Beni sermest eden çeşmin ile ebruların cana **1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b})**

Canım ye lel le lel lel li ömrüm te re lel le lel lel li (**T1.B**)

ebruların cana (**1.A^{2c}**)

Cebinde nedir ol çifte çifte muların cana **2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b})**

Canım ye lel le lel lel li ömrüm te re lel le lel lel li (**T1.B**)

te muların cana (2.A²c)

Bana divanelik eğlencedir sevda-yı aşkınla **3.C (3.C¹a + 3.C²b)**

Canım ye lel le lel leli ömrüm te re leleleleleli (T1.B)

sevda-yı aşkınla (3.C²c)

Perişan etdi aklım zülf-i anber-buların cana **4.A (4.A¹a + 4.A²b)**

Canım ye lel le lel leli ömrüm te re leleleleleli (T1.B)

ber-buların cana (4.A²c)

HİCAZ AĞIRSEMÂİ

"Etmezem ikrar-ı aşkı saklarım canım gibi"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Dede Efendi

1.A¹a 2.A¹a 4.A¹a 1.A²b 2.A²b 4.A²b

Ah et me zem ik ra rı aş kı sak la rım
Ah çak e der se si ne mi a da gi ri
Ah ben ha rab ol mak ta yım bu kal bi vi

4 T1.B
ca nım gi bi ca nım ye le lel le lel le lel li
ba num gi bi ra num gi bi

7
öm rüm te re lel le lel le lel li ah yel lel li

10
dost yel lel li tir la ha yar tir la ha dost

13
sev dim se ni et me be ni sa kın yak ma

16
ca na te ni naz lı ca nan üz me be ni

19 1.A²c 2.A²c 4.A²c 3.C 3.C¹a
hey sak la rım ca nım gi bi Ah ha ne i
a da gi ri ba nım nım gi bi
bu kal bi vi ra nım nım gi bi

22 3.C²b
aş kın de ru nu dil de a bad ol ma dı

Şekil 4.57. Hicaz Ağırsemâi, Dede Efendi

25 **T1.B**

ca nim ye le lel le lel le lel li öm rüm te re lel le

28
lel le lel le li ah yel le li dost yel le li tir la ha yar

32
tir la ha dost sev dim se ni et me be ni

35
sa kın yak ma ca na te ni naz li ca nan

38 **3.C²c** §
üz me be ni dil de a bad ol ma dı

Şekil 4.57. (devam)

- 1.A (1.A¹a + 1.A²b) + [T1.B + 1.A²c] +
- 2.A (2.A¹a + 2.A²b) + [T1.B + 2.A²c] +
- 3.C (3.C¹a + 3.C²b) + [T1.B + 3.C²c] +
- 4.A (4.A¹a + 4.A²b) + [T1.B + 4.A²c]

Eserin güftesi:

Etmezem ikrâr aşkı saklarım cânım gibi

Çâk ederse sînemi â'dâ'giribânım gibi

Hâne-i aşkın derûn-i dilde âbâd olmadı

Ben harâb olmaktayım bu kalb-i vîrânım gibi

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Etmezem ikrâr aşkı saklarım cânım gibi **1.A (1.A¹a + 1.A²b)**

Canım ye le lel le lel le lel li ömrüm te re lel le lel le lel li ah yel le li dost yel

lel li tir la ha yar tir la ha dost sevdim seni etme beni sakın yakma cana teni nazlı

canan üzme beni (T1.B)

saklarım cânım gibi (1.A^{2c})

Çâk ederse sînemi â'dâ'giribânım gibi 2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b})

*Canım ye le lel le lel le lel li ömrüm te re lel le lel le lel li ah yel lel li dost yel
lel li tir la ha yar tir la ha dost sevdim seni etme beni sakın yakma cana teni nazlı
canan üzme beni (T1.B)*

â'dâ'giribânım gibi (2.A^{2c})

Hâne-i aşkın derûn-i dilde âbâd olmadı 3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b})

*Canım ye le lel le lel le lel li ömrüm te re lel le lel le lel li ah yel lel li dost yel
lel li tir la ha yar tir la ha dost sevdim seni etme beni sakın yakma cana teni nazlı
canan üzme beni (T1.B)*

dilde âbâd olmadı (3.C^{2c})

Ben harâb olmaktayım bu kalb-i vîrânım gibi 4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b})

*Canım ye le lel le lel le lel li ömrüm te re lel le lel le lel li ah yel lel li dost yel
lel li tir la ha yar tir la ha dost sevdim seni etme beni sakın yakma cana teni nazlı
canan üzme beni (T1.B)*

bu kalb-i vîrânım gibi (4.A^{2c})

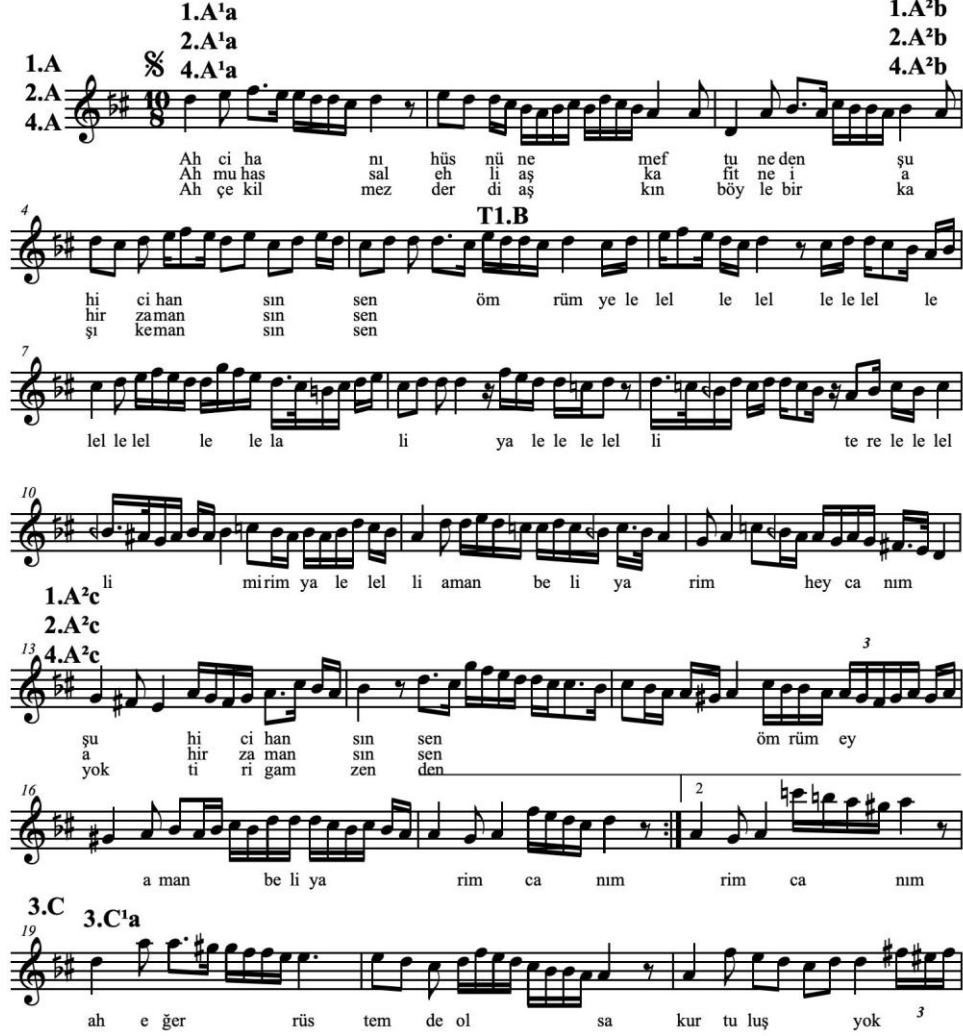
HİCAZ AĞIRSEMÂİ

"Cihani hüsnüne meftun eden şühi cihansın sen"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Zaharya

1.A¹a 1.A²b
2.A¹a 2.A²b
4.A¹a 4.A²b

Ah ci ha ni hüs nü ne mef tu ne den şü
Ah mu has sal eh li aş ka fit ne i a
Ah çe kil mez der di aş kim böy le bir ka

T1.B
hi ci han sin sen öm rüm ye le lel le lel le
hir zaman sin sen
şı keman sin sen

le le lel le le la li ya le le lel li te re le le lel
li mirim ya le lel li aman be li ya rim hey ca num

1.A²c
2.A²c
4.A²c

şü hi ci han sin sen öm rüm ey
a yok hir za man sin sen
ti ri gam zen den

a man be li ya rim ca nim rim ca nim

3.C **3.C¹a**
ah e ğer rüs tem de ol sa kur tu luş yok

Şekil 4.58. Hicaz Ağırsemâi, Zaharya

2 HİCAZ AĞIRSEMÂİ

22 3.C²b T1.D

ti ri gam zen den öm rüm ye le lel le lel le le lel le

25

le le lel le le ca nım ya le le lel li te re le le lel

28 3.C²c §

li ti ri gam zen den a man be li ya rim hay ca nım

Şekil 4.58. (devam)

- 1.A (1.A¹a + 1.A²b) + [T1.B + 1.A²c] +
 2.A (2.A¹a + 2.A²b) + [T1.B + 2.A²c] +
 3.C (3.C¹a + 3.C²b) + [T1.B + 3.C²c] +
 4.A (4.A¹a + 4.A²b) + [T1.B + 4.A²c]

Eserin güftesi:

Cihanı hüsnüne meftun eden şuh-i cihansın sen
 Muhassal ehl-i aşka fitne-i ahir zamansın sen
 Çekilmez derd-i aşkın böyle bir kaşı kemansın sen
 Eğer Rüstem'de olsa kurtuluş yok tir-i gamzenden
Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün veznedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Cihanı hüsnüne meftun eden şuh-i cihansın sen **1.A (1.A¹a + 1.A²b)**
 Ömrüm ye le lel le lel le le lel le le la li ya le le le lel li te re le le lel li
 mirim ya le lel li aman beli yârim hey canım (**T1.B**)
 şuh-i cihansın sen (**1.A²c**)
 Muhassal ehl-i aşka fitne-i ahir zamansın sen **2.A (2.A¹a + 2.A²b)**
 Ömrüm ye le lel le lel le le lel le le la li ya le le le lel li te re le le lel li
 mirim ya le lel li aman beli yârim hey canım (**T1.B**)
 ahir zamansın sen (**2.A²c**)

Çekilmez derd-i aşkın böyle bir kaşı kemansın sen **3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b})**

Ömrüm ye le lel le lel le le lel le lel le le la li ya le le le lel li te re le le lel li

mirim ya le lel li aman beli yârim hey canım (T1.B)

kaşı kemansın sen (3.C^{2c})

Eğer Rüstem'de olsa kurtuluş yok tir-i gamzenden **4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b})**

Ömrüm ye le lel le lel le le lel le lel le le la li ya le le le lel li te re le le lel li

mirim ya le lel li aman beli yârim hey canım (T1.B)

yok tir-i gamzenden (4.A^{2c})

HİCAZ-HÜMAYÜN AĞIRSEMÂİ

"Kul oldum bir cefakâre cihân bağında gülfemdir"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Şerbetçi İbrahim Ağa

1.A^{1a}
2.A^{1a}
4.A^{1a}

1.A^{2b}
2.A^{2b}
4.A^{2b}

3

5

7

9

11

13

1

2

3.C 3.C^{1a}

Ah Kul ol dum bir ce fa ka re
Ah Me ca lim bir dur in ka re
Ah Gü zel le yok rin se ref ra zi

ci han ba ğın da gül fem dir
fi ra kı ba na ma ma tem dir
e ren vas lı na hur rem dir

vay ca nım Ah ca nım ya le lel

le le lel lel li vay te re li ye le lel le lel le lel

li öm rüm ah ci han ba ğın
ah fi ra kı ba
ah e ren vas lı

da gül fem dir
na ma tem dir
na hur rem dir

vay ca nım

vay ca nım Ah gö nül sev di

Şekil 4.59. Hicaz-hümayün Ağırsemâi, Şerbetçi İbrahim Ağa

2

HİCAZ-HÜMAYÜN AĞIRSEMÂİ

15 **3.C²b**

o şeh na zı tū ken mez iş

17

ve i na zı vay ca nım

19 **T1.B**

Ah ca nım ya le lel le le lel lel li vay

21

te re li ye le lel le lel le lel li öm rüm

23 **3.C²c**

ah tū ken mez iş ve i ba zı

25

vay ca nım

Şekil 4.59. (devam)

$$1.A (1.A^1a + 1.A^2b) + [T1.B + 1.A^2b] +$$

$$2.A (2.A^1a + 2.A^2b) + [T1.B + 2.A^2b] +$$

$$3.C (3.C^1a + 3.C^2b) + [T1.B + 3.C^2c] +$$

$$4.A (4.A^1a + 4.A^2b) + [T1.B + 4.A^2b]$$
Eserin güftesi:

Kul oldum bir cefâkâre cihân bağında gülfemdir

Mecâlim yoktur inkâre firâkı bana mâtemdir

Gönül sevdi o şehnâzı tükenmez işve i nâzı

Güzellerin serefrâzı eren vaslına hürremdir

Mefâîlün / Mefâîlün / Mefâîlün / Mefâîlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Kul oldum bir cefâkâre cihân bağında gülfemdir **1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b})**

Ah canım ya le lel le le lel lel li vay te re li ye le lel le lel le lel li ömrüm (T1.B)
cihân bağında gülfemdir (1.A^{2c})

Mecâlim yoktur inkâre firâkı bana mâtemdir **2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b})**

Ah canım ya le lel le le lel lel li vay te re li ye le lel le lel le lel li ömrüm (T1.B)
firâkı bana mâtemdir (2.A^{2c})

Gönül sevdi o şehnâzı tükenmez işve i nâzı **3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b})**

Ah canım ya le lel le le lel lel li vay te re li ye le lel le lel le lel li ömrüm (T1.B)
tükenmez işve i nâzı (3.C^{2c})

Güzellerin serefrâzı eren vaslına hürremdir **4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b})**

Ah canım ya le lel le le lel lel li vay te re li ye le lel le lel le lel li ömrüm (T1.B)
eren vaslına hürremdir (4.A^{2c})

HİSAR AĞIRSEMÂİ

"Sanman ki mugan zahide peymanlar"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Itri

1.A^{1a} 2.A^{1a} 4.A^{1a} 1.A^{2b} 2.A^{2b} 4.A^{2b}

San man ki mu gan za hi de pey
Bir gül dür o kim züm re i rin
Ey sa de ruh an ol de mi kim

ma da ne su nar lar lel lel li
ne su nar lar lar ye le lel lel li 3 ya la yel lel li

ah pey rin ma ne su nar
kim da şa ne su nar
lar lar ca nım lar ca nım

A yi ne i kal bim e le al
et me şı kes te ye lel lel li

Şekil 4.60. Hisar Ağırsemâi, Itri (Sanman ki mugan)

2

HİSAR AĞIRSEMÂİ

T1.D

ye lel lel li ya la ye lel li

3.C²c

ah et me şî kes

19

te ca nım

Şekil 4.60. (devam)

- 1.A (1.A¹a + 1.A²b) + [T1.B + 1.A²c] +
 2.A (2.A¹a + 2.A²b) + [T1.B + 2.A²c] +
 3.C (3.C¹a + 3.C²b) + [T1.B + 3.C²c] +
 4.A (4.A¹a + 4.A²b) + [T1.B + 4.A²c]

Eserin güftesi:

Sanman ki mugan zahide peymanе sunarlar

Bir güldür o kim zümre-i rindane sunarlar

Ayine-i kalbim ele al etme şikeste

Ey sade-ruh an ol demi kim şane sunarlar

Mefülü / Mefâilü / Mefâilü / Feülün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Sanman ki mugan zahide peymanе sunarlar **1.A (1.A¹a + 1.A²b)**

Ye lel lel li ya la ye lel li ah (T1.B)

peymanе sunarlar (1.A²c)

Bir güldür o kim zümre-i rindane sunarlar **2.A (2.A¹a + 2.A²b)**

Ye lel lel li ya la ye lel li ah (T1.B)

rindane sunarlar (2.A²c)

Ayine-i kalbim ele al etme şikeste **3.C (3.C¹a + 3.C²b)**

Ye lel lel li ya la ye lel li ah (T1.B)

etme şikeste (3.C²c)

Ey sade-ruh an ol demi kim şane sunarlar **4.A (4.A¹a + 4.A²b)**

Ye lel lel li ya la ye lel li ah (T1.B)

kim şane sunarlar (4.A²c)

Eserin form analizi:

Eser murabbanın, sözün bir kısmını terennümden sonra tekrar eden şekliyle bestelenmiştir. İlk mısra ve terennümden sonra o mısranın sonundaki bir kısım tekrar etmiştir. Eserdeki simetri gereği diğer mısralarda da aynı durum aranmıştır. Eserin mevcut notaları incelendiğinde, her terennümden sonra ilgili mısranın bölümü tekrar etmesi gerekirken hep ilk mısranın bir kısmının tekrar ettiği görülmüştür. Eser eksik haliyle analiz edildiğinde şöyle bir yapı ortaya çıkmakta, eksiklik kolayca göze çarpmaktadır.

$$\begin{aligned} &1.A (1.A^1a + 1.A^2b) + [T1.B + 1.A^2c] + \\ &2.A (2.A^1a + 2.A^2b) + [T1.B + 1.A^2c] + \\ &3.C (3.C^1a + 3.C^2b) + [T1.B + 1.A^2c] + \\ &4.A (4.A^1a + 4.A^2b) + [T1.B + 1.A^2c] \end{aligned}$$

Formun sitemli yapısı göz önüne alındığında bu durumun mümkün olmayacağı anlaşılmakta, eserin notaya alımında bu kısmın unutulduğu ve yazılmadığı düşünülmektedir. Eserin yapısını bozan bu eksiklik tamamlanarak eser yeniden notaya alınmış ve analiz formülü doğru şekli aşağıda gösterilmiştir.

$$\begin{aligned} &1.A (1.A^1a + 1.A^2b) + [T1.B + 1.A^2c] + \\ &2.A (2.A^1a + 2.A^2b) + [T1.B + 2.A^2c] + \\ &3.C (3.C^1a + 3.C^2b) + [T1.B + 3.C^2c] + \\ &4.A (4.A^1a + 4.A^2b) + [T1.B + 4.A^2c] \end{aligned}$$

HÜSEYİNİ AĞIRSEMÂİ

"Cemalin mihr-i alem taba benzer"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Hafız Kumral

1.A¹a
2.A¹a
4.A¹a

1.A²b
2.A²b
4.A²b

3

6

8

10

12

14

1.A²c
2.A²c
4.A²c

3.C 3.C¹a
3.C²b

Ah Ce ma lin mi den mi ri a
Ah Ru hun mey den sü zül
Ah Do kun ma den ha ha ti ri

a zül lem ta ba ben zer a man
ri müş ah ta ba ben zer a man
zer zer a man
zer zer a man

ca nim ya lel li mi rim te re lel le li

yel le lel le le li yar yar a man

ta ba ben zer ca nim
ta ba ben zer zer
ta ba ben zer zer

zer ca nim Ah ha ta dır

ka ka kü li mü müş

Şekil 4.61. Hüseyini Ağırsemâi, Hâfız Kumral

16
ki ne zi zi ra a man

18 **T1.B**
ca nım ya lel li mi rim te re lel le le li

20
yel le lel le le li yar yar a man

22 **3.C²c**
mü ş ki ne ben zer ca nım

Şekil 4.61. (devam)

- $$1.A (1.A^1a + 1.A^2b) + [T1.B + 1.A^2c] +$$
- $$2.A (2.A^1a + 2.A^2b) + [T1.B + 2.A^2c] +$$
- $$3.C (3.C^1a + 3.C^2b) + [T1.B + 3.C^2c] +$$
- $$4.A (4.A^1a + 4.A^2b) + [T1.B + 4.A^2c]$$

Eserin güftesi:

Cemalin mihr-i alem taba benzer

Ruhun meyden süzülmüş taba benzer

Hatadır kakül-i müşkine zira

Dokunma hatır-ı ah taba benzer

Mefâîlün / Mefâîlün / Feûlün veznindedir.Eserin güfte-terennüm dağılımı:Cemalin mihr-i alem taba benzer **1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b})***Canım ya lel li mirim te re lel le le li yel le lel le le li yar yar aman (T1.B)**taba benzer (1.A^{2c})*Ruhun meyden süzülmüş taba benzer **2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b})***Canım ya lel li mirim te re lel le le li yel le lel le le li yar yar aman (T1.B)*

taba benzer (2.A²c)

Hatadır kakül-i müşkine zira **3.C (3.C¹a + 3.C²b)**

Canım ya lel li mirim te re lel le le li yel le lel le le li yar yar aman (T1.B)

müşkine zira (3.C²c)

Dokunma hatır-ı ah taba benzer **4.A (4.A¹a + 4.A²b)**

Canım ya lel li mirim te re lel le le li yel le lel le le li yar yar aman (T1.B)

taba benzer (4.A²c)

HÜSEYİNİ-AŞIRAN AĞIRSEMÂİ

"O müşkin turralar kim ol dü-t-i dil-cuda gördüm"

Usül : Ağır Aksak Semâî

Beste : Hacı Sadullah Ağa

1.A¹a
2.A¹a
4.A¹a

1.A
2.A
4.A

Ah O müşkin tur ra lar kim
Ah Ne sün bül de ne ber ki
Ah Bir i çim sü ya dön müş

1.A²b
2.A²b
4.A²b

3
ol bü ti dil cû de gör düm
gon ca i hoş bü da gör düm
ol me hi gök su da gör düm

5
T1.B
ben a man Ah hay ra nı nam
ben a man
ben a man

7
na la nı nam ser ger da nı nam

1.A²c
2.A²c
4.A²c

9
ah gör düm ben ben ben
gör düm ben ben ben
gör düm ben ben ben

11
3.C 3.C¹a
Ah Ke bû di câ me ler le

13
3.C²b
sû be sû cil ve fu ru şî

Şekil 4.62. Hüseyini-aşiran Ağırsemâî, Hacı Sâdullah Ağa

15 **T1.D**

nâz ah ce nan ey ah hay ra ni nam

17

na la ni nam ser ger da ni nam

19 **3.C²c** §

cil ve fu ruş şî na naz vay

Şekil 4.62. (devam)

- 1.A (1.A¹a + 1.A²b) + [T1.B + 1.A²c] +
 2.A (2.A¹a + 2.A²b) + [T1.B + 2.A²c] +
 3.C (3.C¹a + 3.C²b) + [T1.D + 3.C²c] +
 4.A (4.A¹a + 4.A²b) + [T1.B + 4.A²c]

Eserin güftesi:

O müşkîn turrallar kim ol büt-i dil cûde gördüm ben
 Ne sümbülde ne berk-i gonca-i hoşbûda gördüm ben
 Kebûd-u câmelerde sûbesû cilve fûrûş-i nâz
 Bir içim sûya dönmüş ol meh-i göksu'da gördüm ben
Mefâîlün / Mefâîlün / Mefâîlün / Mefâîlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

O müşkîn turrallar kim ol büt-i dil cûde gördüm ben **1.A (1.A¹a + 1.A²b)**
 Ah hayranınam nalanınam ser-gerdanınam (**T1.B**)
 gördüm ben (**1.A²c**)
 Ne sümbülde ne berk-i gonca-i hoşbûda gördüm ben **2.A (2.A¹a + 2.A²b)**
 Ah hayranınam nalanınam ser-gerdanınam (**T1.B**)
 gördüm ben (**2.A²c**)
 Kebûd-u câmelerde sûbesû cilve fûrûş-i nâz **3.C (3.C¹a + 3.C²b)**
 Ah hayranınam nalanınam ser-gerdanınam (**T1.B**)

cilve fûrûş-i nâz (3.C²c)

Bir içim sûya dönmüş ol meh-i göksu'da gördüm ben *4.A (4.A¹a + 4.A²b)*

Ah hayranınam nalanınam ser-gerdanınam (T1.B)

gördüm ben (4.A²c)

HÜSEYİNİ-AŞİRAN AĞIRSEMÂİ

"Reng-i al-i ruhundan almış gül"

Usül : Ağır Sengin Semâi

Beste: Zekai Dede

1.A^{1a}
2.A^{1a}
4.A^{1a}

1.A^{2b}
2.A^{2b}
4.A^{2b}

3

5

T1.B

7

1.A^{2c}
2.A^{2c}
4.A^{2c}

9

3.C 3.C^{1a}

11

3.C^{2b}

13

T1.B

Ren
Reşk
Ki

gi a
i den
a cir

li
bu
ha

ru
yi
li

hun
zül
me

dan
fü
be

al
ne
nim

miş
süm
bül

gül
bül
bül

Ah gülüm gel naz lı ce na nim gel

al
ne
nim

miş
süm
bül

gül
bül
bül

Fir ka tin le o rüt be

ah e de rim

Ah gülüm gel naz lı ce na nim gel

Şekil 4.63. Hüseyini-aşiran Ağırsemâi, Zekâi Dede

15 **3.C²c**

e de rim

Şekil 4.63. (devam)

$$1.A (1.A^1a + 1.A^2b) + [T1.B + 1.A^2c] +$$

$$2.A (2.A^1a + 2.A^2b) + [T1.B + 2.A^2c] +$$

$$3.C (3.C^1a + 3.C^2b) + [T1.B + 3.C^2c] +$$

$$4.A (4.A^1a + 4.A^2b) + [T1.B + 4.A^2c]$$

Eserin güftesi:

Reng-i al-i ruhundan almış gül

Reşk iden buy-i zülfüne sümbül

Firkatinle o rütbe ah iderim

Ki acır halime benim bülbül

Fâilâtün / Mefâilün / Fa'lün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Reng-i al-i ruhundan almış gül **1.A (1.A¹a + 1.A²b)**

Ah gülüm gel nazlı cenanım gel (**T1.B**)

almış gül (**1.A²c**)

Reşk iden buy-i zülfüne sümbül **2.A (2.A¹a + 2.A²b)**

Ah gülüm gel nazlı cenanım gel (**T1.B**)

zülfüne sümbül (**2.A²c**)

Firkatinle o rütbe ah iderim **3.C (3.C¹a + 3.C²b)**

Ah gülüm gel nazlı cenanım gel (**T1.B**)

ah iderim (**3.C²c**)

Ki acır halime benim bülbül **4.A (4.A¹a + 4.A²b)**

Ah gülüm gel nazlı cenanım gel (**T1.B**)

cenanım gel (**4.A²c**)

Eserin form analizi:

Eser murabbanın, sözün bir kısmını terennümden sonra tekrar eden şekliyle bestelenmiştir. İlk mısra ve terennümden sonra o mısranın sonundaki bir kısım tekrar etmiştir. Eserdeki simetri gereği diğer mısralarda da aynı durum aranmıştır. Eserin mevcut notaları incelendiğinde, her terennümden sonra ilgili mısranın bölümü tekrar etmesi gerekirken hep ilk mısranın bir kısmının tekrar ettiği görülmüştür. Eser eksik haliyle analiz edildiğinde şöyle bir yapı ortaya çıkmakta, eksiklik kolayca göze çarpmaktadır.

$$\begin{aligned} &1.A (1.A^1a + 1.A^2b) + [T1.B + 1.A^2c] + \\ &2.A (2.A^1a + 2.A^2b) + [T1.B + 1.A^2c] + \\ &3.C (3.C^1a + 3.C^2b) + [T1.B + 1.A^2c] + \\ &4.A (4.A^1a + 4.A^2b) + [T1.B + 1.A^2c] \end{aligned}$$

Formun sitemli yapısı göz önüne alındığında bu durumun mümkün olmayacağı anlaşılmakta, eserin notaya alınımında bu kısmın unutulduğu ve yazılmadığı düşünülmektedir. Eserin yapısını bozan bu eksiklik tamamlanarak eser yeniden notaya alınmış ve analiz formülü doğru şekli aşağıda gösterilmiştir.

$$\begin{aligned} &1.A (1.A^1a + 1.A^2b) + [T1.B + 1.A^2c] + \\ &2.A (2.A^1a + 2.A^2b) + [T1.B + 2.A^2c] + \\ &3.C (3.C^1a + 3.C^2b) + [T1.B + 3.C^2c] + \\ &4.A (4.A^1a + 4.A^2b) + [T1.B + 4.A^2c] \end{aligned}$$

MUHAYYER-BÛSELİK AĞIRSEMÂİ

Usül : Aksak Semâi

"Kul olurdum halkı alem olmasa kulun eğer"

Beste : Dellalzade İsmail Efendi

1.A¹a
2.A¹a
4.A¹a

Ah kul o lur dum hal kı a
Ah can ve rir dim he ri
Ah ku yi ca na ne dü şer

1.A²b
2.A²b
4.A²b

3
lem ol ma sa ku lun e ğer
can ol sa sa bü lün e ğer
se ey sa ba yo lun e ğer

T1.B

5
vay ca nım be li be li yar

7
be li be li dost ah ce na 1.A²c nım
2.A²c
4.A²c

9
mih ri ba nım ol ol ma sa
ey ol sa mak
sa ba

11
ku lun e ğer vay hey ca nım
bü lün e ğer
yo lun e ğer

13
3.C 3.C¹a

Ah kuh li çeş mi ca nū dil

Şekil 4.64. Muhayyer-bûselik Ağırsemâi, Dellalzâde İsmail Efendi

2

MUHAYYER-BÛSELİK AĞIRSEMÂİ

3.C²b

15 dir ha ha ki pa yin dan ge tir

T1.D

17 vay ca nım be li be li yar

19 be li be li dost ah ce na nım

3.C²c

21 mih ri ba nım ha ha ki pa

23 yin dan ge tir vay hey ca nım

Şekil 4.64. (devam)

- 1.A (1.A¹a + 1.A²b) + [T1.B + 1.A²c] +
 2.A (2.A¹a + 2.A²b) + [T1.B + 2.A²c] +
 3.C (3.C¹a + 3.C²b) + [T1.D + 3.C²c] +
 4.A (4.A¹a + 4.A²b) + [T1.B + 4.A²c]

Eserin güftesi:

Kul olur dum halkı alem olmasa kulun eğer
 Can verirdim cevheri can olsa makbulün eğer
 Kühlü çeşmi can ü dildir hakipayinden getir
 Kuy-i canane düşerse ey saba yolun eğer

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Kul olur dum halkı alem olmasa kulun eğer **1.A (1.A¹a + 1.A²b)**
Vay canım beli beli yar beli beli dost ah cenanım mihribanım (T1.B)
olmasa kulun eğer (1.A²c)

Can verirdim cevheri can olsa makbulün eğer **2.A** ($2.A^1a + 2.A^2b$)

Vay canım beli beli yar beli beli dost ah cenanım mihribanım (T1.B)

olsa makbulün eğer (2.A²c)

Kühlü çeşmi can ü dildir hakipayinden getir **3.C** ($3.C^1a + 3.C^2b$)

Vay canım beli beli yar beli beli dost ah cenanım mihribanım (T1.D)

hakiyayinden getir (3.C²c)

Kuy-i canane düşerse ey saba yolun eğer **4.A** ($4.A^1a + 4.A^2b$)

Vay canım beli beli yar beli beli dost ah cenanım mihribanım (T1.B)

ey saba yolun eğer (4.A²c)

MUHAYYER-KÜRDİ AĞIRSEMÂİ

Usül : Aksak Semâi

"Dilsuz eden ol afeti tab-ı nazarımdır"

Beste: Zekai Dede

1.A^{1a}
2.A^{1a}
4.A^{1a}

Dil su i den ol a fe ti ta
Nit sin o ya kan göy ri nü mü ken
San man ki şe rer ri ze i lah

1.A^{2b}
2.A^{2b}
4.A^{2b}

3 T1.B

bı za rım dır ah ca nım
di şe re rim dir dir
ti ci ğerim

1.A^{2c}
2.A^{2c}
4.A^{2c}

5

yar na za rım dır hey ca nım dır hey ca nım
şe re rim dir
ci ğerim

3.C 3.C^{1a}

8

Pa şı de o lan ti şe i a

3.C^{2b} T1.D

10

hım di be nim de ah ca nım

3.C^{2c}

12

yar di he nim de hey ca nım

Şekil 4.65. Muhayyer-kürdi Ağırsemâi, Zekâi Dede

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + [T1.B + 1.A^{2c}] +

2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b}) + [T1.B + 2.A^{2c}] +

3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b}) + [T1.D + 3.C^{2c}] +

4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b}) + [T1.B + 4.A^{2c}]

Eserin güftesi:

Dilsuz eden ol afeti tab-ı nazarımdır

Nitsun o yakan göynümü kendi şererimdir

Paşide olan tişei ehim dihenimde

Sanman ki şerer rizei lahti ciğerimdir

Mefûlü / Mefâîlü / Mefâîlü / Feûlün vezindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Dilsuz eden ol afeti tab-1 nazarımdır **1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b})**

Ah canım yar (T1.B)

nazarımdır (1.A^{2c})

Nitsun o yakan göynümü kendi şererimdir **2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b})**

Ah canım yar (T1.B)

şererimdir (2.A^{2c})

Paşide olan tişei ehim dihenimde **3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b})**

Ah canım yar (T1.B)

dihnimde (3.C^{2c})

Sanman ki şerer rizei lahti ciğerimdir **4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b})**

Ah canım yar (T1.B)

ciğerimdir (4.A^{2c})

NEVA-BÛSELİK AĞIRSEMÂİ

"Sinemde yat ey ruh-i revan canda tenim ol"

Usûl : Ağır Aksak Semâi

Beste : Hafız Abdullah Ağa

1.A
2.A
4.A

1.A¹a
2.A¹a
4.A¹a

Sî ne nem de yat
Gel ge geç ya ka
Ol su sun di lü

ey ru hi re van
dân sa rı la lim
can nak di se nin

1.A²b
2.A²b
4.A²b³

can da te nim
pi re he nim
sen de be nim

ol Ah öm rüm

T1.B

yar mi rim

na ze ni nim

yar a man a man

1.A²c
2.A²c
4.A²c

Ca can da te nim
Pi pi re he nim
Se sen de be nim

Şekil 4.66. Neva-Bûselik Ağırsemâi, Hâfız Abdullah Ağa

9
ol gel ca nim

10
ol gel ca nim

11
3.C 3.C¹a
Ben müş te ri yim

12
sa na e ya

13
3.C²b
züh re ce bi

14
nim ah òm rüm

15
T1.B
yar mi rim

16
na ze ni nim

Şekil 4.66. (devam)

17 yar a man a man

18 3.C²c züh re ce bi nim

19 ol gel ca nim

Şekil 4.66. (devam)

- 1.A (1.A¹a + 1.A²b) + [T1.B + 1.A²c] +
 2.A (2.A¹a + 2.A²b) + [T1.B + 2.A²c] +
 3.C (3.C¹a + 3.C²b) + [T1.B + 3.C²c] +
 4.A (4.A¹a + 4.A²b) + [T1.B + 4.A²c]

Eserin güftesi:

Sinemde yat ey ruh-i revanım, canda benim ol
 Gel geç yakadan sarılalım, pirahenim ol
 Ben müşteriyim sana eya zühre-cebinim
 Olsun dil ü can nakdi senin, sen de benim ol
Mefûlü / Mefâîlü / Mefâîlü / Feûlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Sinemde yat ey ruh-i revanım, canda benim ol **1.A (1.A¹a + 1.A²b)**
 Yar mirim nazeninim yar aman aman (**T1.B**)
 canda benim ol (**1.A²c**)
 Gel geç yakadan sarılalım, canda benim ol **2.A (2.A¹a + 2.A²b)**
 Yar mirim nazeninim yar aman aman (**T1.B**)
 canda benim ol (**2.A²c**)
 Ben müşteriyim sana eya zühre-cebinim **3.C (3.C¹a + 3.C²b)**
 Yar mirim nazeninim yar aman aman (**T1.B**)

zühre-cebinim (3.C²c)

Olsun dil ü can nakdi senin, sen de benim ol **4.A (4.A¹a + 4.A²b)**

Yar mirim nazeninim yar aman aman (T1.B)

sen de benim ol (4.A²c)

NEVA-BÛSELİK AĞIRSEMÂİ

"Ey gonce-i zibayi gülistani taravet"

Usül : Sengin Semâi

Beste : Zekai Dede

1.A¹a
2.A¹a
4.A¹a

Ey gon ce i zi ba yi gü lis
Vâr ş i ve i hüs nün sa ye i nin vas

1.A²b
2.A²b
4.A²b

ta baş nı ta ra vet
lın ka le ta fet
lın da ni ha yet

5 T1.B

Ah öm rüm mi rim na ze ni nim a man

7 1.A²c
2.A²c
4.A²c

Son a man yar ta ra
le ta
ni ha

9 2

vet hey ca nim fet hey ca nim

11 3.C 3.C¹a

Dil uk de i zül fün de do laş

13 3.C²b

di ke rem ey le

Şekil 4.67. Neva-bûselik Ağırsemâi, Zekâi Dede

15 **T1.B**
ah öm rüm mi rim na ze ni nim a man

17 **3.C^{2c}**
a man yar ke rem ey

19
le hey ca nım

Şekil 4.67. (devam)

- $$1.A (1.A^1a + 1.A^2b) + [T1.B + 1.A^2c] +$$
- $$2.A (2.A^1a + 2.A^2b) + [T1.B + 2.A^2c] +$$
- $$3.C (3.C^1a + 3.C^2b) + [T1.B + 3.C^2c] +$$
- $$4.A (4.A^1a + 4.A^2b) + [T1.B + 4.A^2c]$$

Eserin güftesi:

Ey gonce-i zibayi gülistani taravet
 Var şive-i hüsnünde senin başka letafet
 Dil ukde-i zülfünde dolaşdı kerem eyle
 Bir gün görelim saye-i vaslında nihayet
Mefülü / Mefâilü / Mefâilü / Feülün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Ey gonce-i zibayi gülistani taravet **1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b})**
 Ah ömrüm mirim nazeninim aman aman yar (**T1.B**)
 taravet (**1.A^{2c}**)
 Var şive-i hüsnünde senin başka letafet **2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b})**
 Ah ömrüm mirim nazeninim aman aman yar (**T1.B**)
 letafet (**2.A^{2c}**)
 Dil ukde-i zülfünde dolaşdı kerem eyle **3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b})**
 Ah ömrüm mirim nazeninim aman aman yar (**T1.B**)

kerem eyle (3.C²c)

Bir gün görelim saye-i vaslında nihayet **4.A** (**4.A'a + 4.A²b**)

Ah ömrüm mirim nazeninim aman aman yar (T1.B)

nihayet (4.A²c)

NIHAVEND-İ KEBİR AĞIRSEMÂİ

"Dil-i aşüftemiz şimdi yine bir nevcivan ister"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Abdürrahim Dede (Hafız Şeyda)

1.A^{1a}
2.A^{1a}
4.A^{1a}

Ah Di li a şüf te miz şim
Ah Ru hi gü l zül fü sün bül
Ah O şu hi dil ke ş i sa

1.A^{2b}
2.A^{2b}
4.A^{2b}

3 di yi ne bir nev ci van is
ser vü kad din ce di han is
det me ye am ma ze man is

5 T1.B
ter a man ye lel li yel
ter
ter

7 li ye lel le li vay 1.A^{2c} hey hey
2.A^{2c}
4.A^{2c}

9 yar gam zem ey ci van is
di han is
ze man is

11 3.C 3.C^{1a}
ter Ah Ha ris ol
ter
ter

13 ma de ra guş me ya ne

Şekil 4.68. Nihavend-i Kebîr Ağırsemâi, Abdürrahim Dede (Hâfız Şeyda)

2 **3.C²b** NİHAVEND-İ KEBİR AĞIRSEMÂİ

15
sen de ey ca na a man

T1.B
17
ye lel li yel li ye lel le li vay

19
hey hey yar gam zem ey

3.C²c
21
sen de ey ca na

§

Şekil 4.68. (devam)

$$\begin{aligned}
 &1.A (1.A^1a + 1.A^2b) + [T1.B + 1.A^2c] + \\
 &2.A (2.A^1a + 2.A^2b) + [T1.B + 2.A^2c] + \\
 &3.C (3.C^1a + 3.C^2b) + [T1.B + 3.C^2c] + \\
 &4.A (4.A^1a + 4.A^2b) + [T1.B + 4.A^2c]
 \end{aligned}$$

Eserin güftesi:

Dil-i aşüftemiz şimdi yine bir nevcivan ister
 Ruh-i gül zülf-i sünbül serv ü kaddinde dihan ister
 Haris olma deraguş miyane sen de cana
 O şuh-i dilkeşi sayd etmeğe amma zaman ister
Mefâîlün / Mefâîlün / Mefâîlün / Mefâîliin veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Dil-i aşüftemiz şimdi yine bir nevcivan ister **1.A (1.A¹a + 1.A²b)**
Ye lel li yel li ye lel le li vay hey hey yar gamzem ey (T1.B)
nevcivan ister (1.A²c)
 Ruh-i gül zülf-i sünbül serv ü kaddinde dihan ister **2.A (2.A¹a + 2.A²b)**
Ye lel li yel li ye lel le li vay hey hey yar gamzem ey (T1.B)

dihan ister (2.A²c)

Haris olma deraguş miyane sen de cana **3.C (3.C¹a + 3.C²b)**

Ye lel li yel li ye lel le li vay hey hey yar gamzem ey (T1.B)

sen de cana (3.C²c)

O şuh-i dilkeşi sayd etmeğe amma zaman ister **4.A (4.A¹a + 4.A²b)**

Ye lel li yel li ye lel le li vay hey hey yar gamzem ey (T1.B)

zaman ister (4.A²c)

NÜHÜFT AĞIRSEMÂİ

"Mecbur-ı aşkı olduğumu her gören bilir"

Usül : Aksak Semâî **1.A^{1a}**

Beste : Itri

2.A^{1a}
4.A^{1a}

1.A^{2b} Mec bu rı aş kı ol du ğu mu he
2.A^{2b} Bil mez o şu hu bil me yen an ca
4.A^{2b} Ham ya ze sin o kaş ı ke ma ni

4.A^{2b} her gö ren bi lir vay Ah ca nim ya le lel
cak bi len bi lir
nim çe ken bi lir

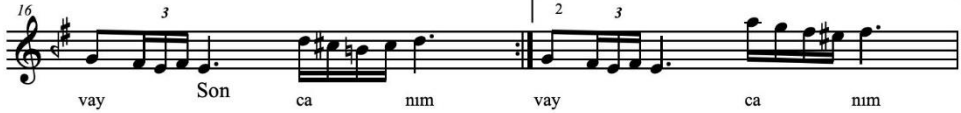
li ye lel le le lel li ye lel le le lel li ye lel le le lel

le ye lel le le lel le ye lel le li vay **1.A^{2c}** vay

2.A^{2c} **4.A^{2c}** ya rı ya rı men be li mi ri men gö ren bi lir
bi len bi lir
çe ken bi lir

vay **3** Son ca nim **2** **3** vay ca nim

3.C 3.C^{1a} İd ma ni aş kı gör ki ha ni fa

Şekil 4.69. Nühüft Ağırsemâî, Itri

2

NÜHÜFT AĞIRSEMÂI

3.C²b T1.D

ne çil le dir vay ah ca nım ya le lel li ye lel le le lel

li ye lel le le lel li ye lel le le lel li ye lel le le lel

li ye lel le li vay 3 vay yar ya ri men

3.C²c

be li mi ri men ne çil le dir vay ca nım

Şekil 4.69. (devam)

- 1.A (1.A¹a + 1.A²b) + [T1.B + 1.A²c] +
 2.A (2.A¹a + 2.A²b) + [T1.B + 2.A²c] +
 3.C (3.C¹a + 3.C²b) + [T1.D + 3.C²c] +
 4.A (4.A¹a + 4.A²b) + [T1.B + 4.A²c]

Eserin güftesi:

Mecbur-ı aşkı olduğumu her gören bilir

Bilmez o şuhu bilmeyen, ancak bilen bilir

İdman-ı aşkı gör ki Hanifa ne çilledir

Hamyazesin o kaş-ı kemanın çeken bilir

Mefûlü / Fâilatü / Mefâilü / Fâilün veznindedir.Eserin güfte-terennüm dağılımı:Mecbur-ı aşkı olduğumu her gören bilir **1.A (1.A¹a + 1.A²b)***Ah canım ya le lel li ye lel le le lel li ye lel le le lel li ye lel le le lel li ye lel le le lel li**her gören bilir (1.A²c)*Bilmez o şuhu bilmeyen, ancak bilen bilir **2.A (2.A¹a + 2.A²b)**

*Ah canım ya le lel li ye lel le le lel li ye lel le le lel li ye lel le le lel li ye lel le le lel li
ye lel le li vay vay yar yâri men beli miri men (T1.B)*

cak bilen bilir (2.A^{2c})

İdman-ı aşkı gör ki Hanıfa ne çilledir 3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b})

*Ah canım ya le lel li ye lel le le lel li ye lel le le lel li ye lel le le lel li ye lel le le lel li
ye lel le li vay vay yar yâri men beli miri men (T1.D)*

ne çilledir (3.C^{2c})

Hamyazesin o kaş-ı kemanın çeken bilir 4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b})

*Ah canım ya le lel li ye lel le le lel li ye lel le le lel li ye lel le le lel li ye lel le le lel li
ye lel le li vay vay yar yâri men beli miri men (T1.B)*

nın çeken bilir (4.A^{2c})

REHAVİ AĞIRSEMÂİ

"Portakal ü turunç iki memesi"

Usül : Sengin Semâi

Beste : Tab'i Mustafa Efendi

1.A¹a
2.A¹a
4.A¹a

Po ta ka lü tu
Le bi şef ta ru
Hep fi ren gi nin
pe send

1.A²b
2.A²b
4.A²b

3 i ki me me si
şe ker le me si
dir iş le me si

5 T1.B
ye lel lel lel le le lel li

7 1.A²c
2.A²c
4.A²c

ah i ki me me si
şe ker le me si
dir iş le me si

9 3.C 3.C¹a
hay ca nım si si ne me

11 3.C²b
ge geç ti su su ze ni gam

13 T1.D
ze ye lel lel

Şekil 4.70. Rehavî Ağırsemâî, Tab'i Mustafa Efendi

15
lel le le lel lel li ah

3.C²c

17
su ze ni gam ze hey ca nim

Şekil 4.70. (devam)

- 1.A (1.A¹a + 1.A²b) + [T1.B + 1.A²c] +
 2.A (2.A¹a + 2.A²b) + [T1.B + 2.A²c] +
 3.C (3.C¹a + 3.C²b) + [T1.D + 3.C²c] +
 4.A (4.A¹a + 4.A²b) + [T1.B + 4.A²c]

Eserin güftesi:

Portakal ü turunç iki memesi

Leb-i şeftalinin şekerlemesi

Sineme geçti suzen-i gamze

Hep firengi pesenddir işlemesi

Fâilâtün / Mefâilün / Feülün veznindedir.Eserin güfte-terennüm dağılımı:Portakal ü turunç iki memesi **1.A (1.A¹a + 1.A²b)***Ye lel lel lel le le lel lel li ah (T1.B)***(1.A²c)**Leb-i şeftalinin şekerlemesi **2.A (2.A¹a + 2.A²b)***Ye lel lel lel le le lel lel li ah (T1.B)***şekerlemesi (2.A²c)**Sineme geçti suzen-i gamze **3.C (3.C¹a + 3.C²b)***Ye lel lel lel le le lel lel li ah (T1.D)***suzen-i gamze (3.C²c)**Hep firengi pesenddir işlemesi **4.A (4.A¹a + 4.A²b)**

Ye lel lel le le lel li ah (T1.B)
dir işlemesi (4.A²c)

SAZKAR AĞIRSEMÂİ

Usül : Aksak Semâi

"Nice bir bülbül-i nalan gibi feryad edeyim"

Beste : İlyâ

1.A¹a
2.A¹a
4.A¹a

Ah Ni ce bir bü lü bü li na lan
Ah Ni ce per va ne gi bi şem
Ah Sen den ey ş u hi ce fa pi

1.A²b
2.A²b
4.A²b

gi bi fer yad e de yim ca nım ye le lel
i ru hun yad e de yim
şe ki me dad e de yim

lel le lel lel lel li öm rüm te re lel lel le lel lel lel li

1.A²c
2.A²c
4.A²c

ya la yel lel li hey yar yar gi bi fer
şem i ru hun
pi şe ki me

3.C 3.C¹a

13 yad e de yim Son Ah sen ba na et me yi cek
yad e de yim
dad e de yim

3.C²b

16 rah mü te rah hüm ler e dip

T1.B

19 ca nım ye le lel lel le lel lel lel li öm rüm te re lel

Şekil 4.71. Sazkar Ağırsemâi, İlyâ

22
lel le lel lel lel li ya la yel lel li hey

25
3.C^{2c}
yar yar te rah hüm ler e dip

Şekil 4.71. (devam)

- 1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + [T1.B + 1.A^{2c}] +
 2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b}) + [T1.B + 2.A^{2c}] +
 3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b}) + [T1.B + 3.C^{2c}] +
 4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b}) + [T1.B + 4.A^{2c}]

Eserin güftesi:

Nice bir bülbül-i nalan gibi feryad edeyim
 Nice pervane gibi şem-i ruhun yad edeyim
 Sen bana etmeyicek rahm-ü terahhümler edip
 Senden ey şuh-i cefa-pişe kime dad edeyim
Feilâtün / Feilâtün / Feilâtün / Feilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Nice bir bülbül-i nalan gibi feryad edeyim **1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b})**
Canım ye le lel lel le lel lel li ömrüm te re lel lel le lel lel li ya la yel lel li hey
 yar (**T1.B**)
 gibi feryad edeyim (**1.A^{2c}**)
 Nice pervane gibi şem-i ruhun yad edeyim **2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b})**
Canım ye le lel lel le lel lel li ömrüm te re lel lel le lel lel li ya la yel lel li hey
 yar (**T1.B**)
 şem-i ruhun yad edeyim (**2.A^{2c}**)
 Sen bana etmeyicek rahm-ü terahhümler edip **3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b})**

Canım ye le lel le le lel le li ömrüm te re lel le le lel le li ya la yel le li hey yar (T1.B)

rahhümler edip (3.C²c)

Senden ey şuh-i cefa-pişe kime dad edeyim 4.A (4.A¹a + 4.A²b)

Canım ye le lel le le lel le li ömrüm te re lel le le lel le li ya la yel le li hey yar (T1.B)

şe kime dad edeyim (4.A²c)

Eserin form analizi:

Eser murabbanın, sözün bir kısmını terennümden sonra tekrar eden şekliyle bestelenmiştir. İlk mısra ve terennümden sonra o mısranın sonundaki bir kısım tekrar etmiştir. Eserdeki simetri gereği diğer mısralarda da aynı durum aranmıştır. Eserin mevcut notaları incelendiğinde, her terennümden sonra ilgili mısranın bölümü tekrar etmesi gerekirken hep ilk mısranın bir kısmının tekrar ettiği görülmüştür. Eser eksik haliyle analiz edildiğinde şöyle bir yapı ortaya çıkmakta, eksiklik kolayca göze çarpmaktadır.

$$1.A (1.A^1a + 1.A^2b) + [T1.B + 1.A^2c] +$$

$$2.A (2.A^1a + 2.A^2b) + [T1.B + 1.A^2c] +$$

$$3.C (3.C^1a + 3.C^2b) + [T1.B + 1.A^2c] +$$

$$4.A (4.A^1a + 4.A^2b) + [T1.B + 1.A^2c]$$

Formun sitemli yapısı göz önüne alındığında bu durumun mümkün olmayacağı anlaşılmakta, eserin notaya alınımında bu kısmın unutulduğu ve yazılmadığı düşünülmektedir. Eserin yapısını bozan bu eksiklik tamamlanarak eser yeniden notaya alınmış ve analiz formülü doğru şekli aşağıda gösterilmiştir.

$$1.A (1.A^1a + 1.A^2b) + [T1.B + 1.A^2c] +$$

$$2.A (2.A^1a + 2.A^2b) + [T1.B + 2.A^2c] +$$

$$3.C (3.C^1a + 3.C^2b) + [T1.B + 3.C^2c] +$$

$$4.A (4.A^1a + 4.A^2b) + [T1.B + 4.A^2c]$$

ŞEDARABAN AĞIRSEMÂİ

"Nedir murad-ı dil kuy-i yari biz biliriz"

Usül : Aksak Semâî

Beste : Hacı Sadullah Ağa

1.A'a 2.A'a 4.A'a 1.A²b 2.A²b 4.A²b

1.A 2.A 4.A

Ah ne dir mu ra dı di li ku
Ah se nin fe lek de di ğin ya
Ah vi sal i çün do la şır ru

yi ya rı biz bi li riz a man
di ga rı biz bi li riz a man
zi ga rı biz bi li riz a man

T1.B

yel lel li yar ye le lel lel lel lel

1.A²c 2.A²c 4.A²c

lel li ku yi ya ya ri biz bi li riz (SON)
ya di ga ya ri biz bi li riz
ru zi ga rı biz bi li riz

3.C 3.C'a

Ah hep öy le dil de o lur ti

3.C²b

ri na na zı mür de i hun a man

T1.B

yel lel li yar ye le lel lel lel lel

Şekil 4.72. Şedaraban Ağırsemâî, Hacı Sâdullah Ağa

Şekil 4.72. (devam)

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + [T1.B + 1.A^{2c}] +

2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b}) + [T1.B + 2.A^{2c}] +

3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b}) + [T1.B + 3.C^{2c}] +

4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b}) + [T1.B + 4.A^{2c}]

Eserin güftesi:

Nedir murad-ı dil kuy-i yari biz biliriz

Senin felek dediğin yadigarı biz biliriz

Hep öyle dilde olur naz-ı münde-i hun

Visal için dolaşır ruzigarı biz biliriz

Mefâilün / Feilâtün / Mefâilün / Feilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Nedir murad-ı dil kuy-i yari biz biliriz **1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b})**

Yel lel li yar ye le lel lel lel lel li (T1.B)

kuy-i yari biz biliriz (1.A^{2c})

Senin felek dediğin yadigarı biz biliriz **2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b})**

Yel lel li yar ye le lel lel lel lel li (T1.B)

yadigarı biz biliriz (2.A^{2c})

Hep öyle dilde olur naz-ı münde-i hun **3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b})**

Yel lel li yar ye le lel lel lel lel li (T1.B)

münde-i hun (3.C^{2c})

Visal için dolaşır ruzigarı biz biliriz **4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b})**

Yel lel li yar ye le lel lel lel lel li (T1.B)

ruzigarı biz biliriz (4.A^{2c})

ŞEHNAZ AĞIRSEMÂİ

Usül : Aksak Semâi

"Yârin biliriz bezmimize râğbeti vardır"

Beste : Ebubekir Ağa

1.A^{1a}
2.A^{1a}
4.A^{1a}

1.A^{2b} Ya rin bi li riz bez mi mi ze
2.A^{2b} Am ma ki za ma nın şan gö ze tir
4.A^{2b} Uş şa ki pe ri şan T1.B e de cek

3
rağ be ti var 1.A^{2c} dır öm rüm a
sa a ti var 2.A^{2c} dır
kud re ti var 4.A^{2c} dır

5
man ca nım rağ be ti var
sa a ti var
kud re ti var

7
dır vay ca nım dır vay ca nım

9
3.C 3.C^{1a}
Bi mar i se de her ne ka dar

11
3.C^{2b} T1.B
çeş mi si ya hum öm rüm a

13
3.C^{2c}
man ca nım çeş mi si ya

15
hum vay ca nım

Şekil 4.73. Şehnaz Ağırsemâi, Ebubekir Ağa

$$\begin{aligned} &1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + [T1.B + 1.A^{2c}] + \\ &2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b}) + [T1.B + 2.A^{2c}] + \\ &3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b}) + [T1.B + 3.C^{2c}] + \\ &4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b}) + [T1.B + 4.A^{2c}] \end{aligned}$$

Eserin güftesi:

Yârin biliriz bezmimize rağbeti vardır
Ammâ ki zamânın gözetir sâati vardır
Bîmâr ise de her ne kadar çeşm-i siyâhı
Uşşâkı perîşân edecek kudreti vardır
Mefûlü / Mefâîlü / Mefâîlü / Feûlün vezindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Yârin biliriz bezmimize rağbeti vardır **1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b})**

Ömrüm aman canım (T1.B)

rağbeti vardır (1.A^{2c})

Ammâ ki zamânın gözetir sâati vardır **2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b})**

Ömrüm aman canım (T1.B)

sâati vardır (2.A^{2c})

Bîmâr ise de her ne kadar çeşm-i siyâhı **3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b})**

Ömrüm aman canım (T1.B)

çeşm-i siyâhı (3.C^{2c})

Uşşâkı perîşân edecek kudreti vardır **4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b})**

Ömrüm aman canım (T1.B)

kudreti vardır (4.A^{2c})

SULTANİ-IRAK AĞIRSEMÂİ

Usül : Ağır Aksak Semâi

"Gerdâne nakş-i buse-i gülğün yapıdırır" Beste : Abdülhalim Ağa

1.A¹a
2.A¹a
4.A¹a

1.A
2.A
4.A

Gör da ne nak nak şi bu se
Rak ka sı nağ nağ me kâ re
Na fiz ö püp ko çup ze

1.A²b
2.A²b
4.A²b

i gül gün ya piş dı rır
san al fun ya piş dı rır
ri mev zun ya piş di rır

T1.B

be li ya rim be li öm rüm

Ah ce na nım mih ri ba nım

1.A²c
2.A²c
4.A²c

gül gün ya piş dı rır
al fun ya piş dı rır
mev zun ya piş di rır

1 2
vay hey ca nım vay hey ca nım

3.C 3.C¹a

Meş şa ta gul gul gul et di

Şekil 4.74. Sultani-ıraq Ağırsemâi, Abdülhalim Ağa

T1.B **3.C²b**

3.C²c §

Şekil 4.74. (devam)

$$\begin{aligned}
 &1.A (1.A^1a + 1.A^2b) + [T1.B + 1.A^2c] + \\
 &2.A (2.A^1a + 2.A^2b) + [T1.B + 2.A^2c] + \\
 &3.C (3.C^1a + 3.C^2b) + [T1.B + 3.C^2c] + \\
 &4.A (4.A^1a + 4.A^2b) + [T1.B + 4.A^2c]
 \end{aligned}$$

Eserin güftesi:

Gerdâne nakş-i buse-i gülgûn yapışdırır

Rakkas-ı nağmekâre san altun yapışdırır

Meşşâta gül gül etdi ârusu ruhun deĝil

Nafiz öpüp koçup zer-i mevzun yapışdırır

Mefûlü / Fâilâtü / Mefâilü / Fâilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Gerdâne nakş-i buse-i gülgûn yapışdırır **1.A (1.A¹a + 1.A²b)**

Beli yârim beli ömrüm ah cenanım mihribanım (**T1.B**)

gülgûn yapışdırır (**1.A²c**)

Rakkas-ı nağmekâre san altun yapışdırır **2.A (2.A¹a + 2.A²b)**

Beli yârim beli ömrüm ah cenanım mihribanım (T1.B)

altun yapışdırır (2.A²c)

Meşşâta gül gül etdi ârusu ruhun değil **3.C (3.C¹a + 3.C²b)**

Beli yârim beli ömrüm ah cenanım mihribanım (T1.B)

ârusu ruhun değil (3.C²c)

Nafiz öpüp koçup zer-i mevzun yapışdırır **4.A (4.A¹a + 4.A²b)**

Beli yârim beli ömrüm ah cenanım mihribanım (T1.B)

mevzun yapışdırır (4.A²c)

VECH-İ ARAZBAR AĞIRSEMÂİ

"Kıldı zülfün veş perişan halimi halin senin"

Usül : Ağır Aksak Semâi

Beste: Seyyid Ahmet Ağa

1.A¹a
2.A¹a
4.A¹a

Kıl dı zül fün veş pe ri şan
Bir gün ey 1.A²b ça nan sor maz şan
Ol dü rür 2.A²b bir gün be ni sin
ca ca

4.A²b

ha li mi ha lin se nin
ne dir ha lin se nin
na bu ih ma lin se nin

T1.B

Yar a man a man ah el a man
ha lim pek ya man gel gel a man

1.A²c
2.A²c
4.A²c

ih ha lin se nin vay hey ca nım
ha ma lin se nin vay hey ca nım
lin se nin vay hey ca nım

3.C 3.C¹a

Tez çek mez sen ni ge hi ti

3.C²b

ğın be ni öl dür me ğe

Şekil 4.75. Vech-i Arazbar Ağırsemâi, Seyyid Ahmet Ağa

T1.B

Yar a man a man ah el a man
 ha lim pek ya man gel gel a man
 be ni öl dür me ğe vay hey ca

Şekil 4.75. (devam)

$$\begin{aligned}
 &1.A (1.A^1a + 1.A^2b) + [T1.B + 1.A^2c] + \\
 &2.A (2.A^1a + 2.A^2b) + [T1.B + 2.A^2c] + \\
 &3.C (3.C^1a + 3.C^2b) + [T1.B + 3.C^2c] + \\
 &4.A (4.A^1a + 4.A^2b) + [T1.B + 4.A^2c]
 \end{aligned}$$

Eserin güftesi:

Kıldı zülfün veş perişan halimi halin senin
 Bir gün ey canan sormazsın nedir halin senin
 Tez çekmezsen nigh-i tiğın beni öldürmeğe
 Öldürür birgün beni cana bu ihmalin senin
Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün veznedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Kıldı zülfün veş perişan halimi halin senin **1.A (1.A¹a + 1.A²b)**
Yar aman aman ah el aman halim pek yaman gel gel aman (T1.B)
halin senin (1.A²c)
 Bir gün ey canan sormazsın nedir halin senin **2.A (2.A¹a + 2.A²b)**
Yar aman aman ah el aman halim pek yaman gel gel aman (T1.B)
halin senin (2.A²c)
 Tez çekmezsen nigh-i tiğın beni öldürmeğe **3.C (3.C¹a + 3.C²b)**

Yar aman aman ah el aman halim pek yaman gel gel aman (T1.B)

beni öldürmeğe (3.C²c)

Öldürür birgün beni cana bu ihmalin senin 4.A (4.A¹a + 4.A²b)

Yar aman aman ah el aman halim pek yaman gel gel aman (T1.B)

malin senin (4.A²c)

YEGÂH AĞIRSEMÂÎ

"Cefa-yı tali-i na-sazkarı benden sor"

Usûl : Aksak Semâi

Beste : Dellalzade

1.A^{1a}
2.A^{1a}
4.A^{1a}

1.A^{2b} Ah ce fa yı ta li i na saz ka rı
2.A^{2b} Ah a man a man si tem ru zi ga rı
4.A^{2b} Ah be la yı keş me keş in ti za rı

4 T1.B
ben den sor dert le re ma ye öm re ser ma ye
ben den sor
ben den sor

7
di de gir yan dır si ne su zan dır ya me ded

10
1.A^{2c}
2.A^{2c}
4.A^{2c}
ah ah ben den sor
ah ben den sor
ah ben den sor

13 3.C 3.C^{1a} 3.C^{2b}
Ah dü şüp üm mi de ne ler çek di ği mi ben

16 T2.D
bi li rim vay dert le re ma ye öm re ser ma ye

19
di gir yan dır si ne su zan dır ya me ded

Şekil 4.76. Yegâh Ağırsemâi, Dellalzâde İsmail Efendi

2

YEGÂH AĞIRSEMÂÎ

22

3.C²c

ah ah ben bi li rim vay

§

Şekil 4.76. (devam)

1.A (1.A¹a + 1.A²b) + [T1.B + 1.A²c] +2.A (2.A¹a + 2.A²b) + [T1.B + 2.A²c] +3.C (3.C¹a + 3.C²b) + [T1.B + 3.C²c] +4.A (4.A¹a + 4.A²b) + [T1.B + 4.A²c]Eserin güftesi:

Cefa-yı tali-i na-sazkarı benden sor

Aman aman sitem-i ruzgarı benden sor

Düşüp ümide neler çekdiğimi ben bilirim

Bela-yı keşmekeş-i intizarı benden sor

Mefâilün / Feilâtün / Mefâilün / Feilün vezindedir.Eserin güfte-terennüm dağılımı:Cefa-yı tali-i na-sazkarı benden sor **1.A (1.A¹a + 1.A²b)***Dertlere mâye ömre sermâye dide giryandır sine sûzandır ya meded (T1.B)**benden sor (1.A²c)*Aman aman sitem-i ruzgarı benden sor **2.A (2.A¹a + 2.A²b)***Dertlere mâye ömre sermâye dide giryandır sine sûzandır ya meded (T1.B)**benden sor (2.A²c)*Düşüp ümide neler çekdiğimi ben bilirim **3.C (3.C¹a + 3.C²b)***Dertlere mâye ömre sermâye dide giryandır sine sûzandır ya meded (T1.B)**ben bilirim (3.C²c)*Bela-yı keşmekeş-i intizarı benden sor **4.A (4.A¹a + 4.A²b)***Dertlere mâye ömre sermâye dide giryandır sine sûzandır ya meded (T1.B)**benden sor (4.A²c)*

YEGÂH AĞIRSEMÂİ

"Piyale elde ne dem bezmime habib gelir"

Beste : Aksak Semâî

Beste : Dellâlzâde İsmail Efendi

1.A^{1a}
2.A^{1a}
4.A^{1a}

Ah pi ya le el de ne dem bez
Ah a ya ğıy el le a ya ğı
Ah a nım da de ri di di ğı
lın

1.A^{2b}
2.A^{2b}
4.A^{2b}

bez mi me ha bib bib ge lir
ma be nım na sib sib ge lir
den bil lir ta bib bib ge lir

T1.B

şevk le re ma ye öm re ser ma ye

ten le re can dır can da mih man dır

yar me det ah

1.A^{2c}
2.A^{2c}
4.A^{2c}

ah ha bib ge lir vay (SON) vay (SAZ)
ah na sib ge lir
ah ta bib ge lir

3.C 3.C^{1a}

Ah Na zı mı has te de ru num

3.C^{2b}

Şekil 4.77. Yegâh Ağırsemâî2, Dellalzâde İsmail Efendi

ah i la ce den bu lu nur vay

ah e den bu lu nur vay he ca nim

T1.B

şevk le re ma ye öm re ser ma ye

ten le re can dır can da mih man dır

yar me det ah

3.C²c

e den bu lu nur vay (SAZ)

Şekil 4.77. (devam)

- 1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + [T1.B + 1.A^{2c}] +
 2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b}) + [T1.B + 2.A^{2c}] +
 3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b}) + [T1.B + 3.C^{2c}] +
 4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b}) + [T1.B + 4.A^{2c}]

Eserin güftesi:

Piyale elde ne dem bezmime habib gelir

Ayağıyla ayağıma benim nasib gelir

Nazim haste derunum ilac eden bulunur

Anında derd-i dilinden bilir tabib gelir

Mefâilün / Feilâtün / Mefâilün / Feilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Piyale elde ne dem bezmime habib gelir **1.A** ($1.A^1a + 1.A^2b$)

Şevklere maye ömre sermaye tenlere candır canda mihmandır yar meded ah (T1.B)
habib gelir (1.A^{2c})

Ayağıyla ayağıma benim nasib gelir **2.A** ($2.A^1a + 2.A^2b$)

Şevklere maye ömre sermaye tenlere candır canda mihmandır yar meded ah (T1.B)
nasib gelir (2.A^{2c})

Nazim haste derunum ilac eden bulunur **3.C** ($3.C^1a + 3.C^2b$)

Şevklere maye ömre sermaye tenlere candır canda mihmandır yar meded ah (T1.B)
eden bulunur (3.C^{2c})

Anında derd-i dilinden bilir tabib gelir **4.A** ($4.A^1a + 4.A^2b$)

Şevklere maye ömre sermaye tenlere candır canda mihmandır yar meded ah (T1.B)
tabib gelir (4.A^{2c})

YEGÂH AĞIRSEMÂÎ

"Günden güne bir serv-i hıraman olacaksın"

Usûl : Ağır Aksak Semâî

Beste : Tab'î Mustafa Efendi

1.A¹a
2.A¹a
4.A¹a

1.A
2.A
4.A

Ah gün den gü ne bir ser vi hı ra
Ah can bül bü lü ne bir le bi han
Ah var i se me ğer sen şe hi hu

man o la cak sîn ce nan ey
dan o la cak sîn
ban o la cak sîn

T1.B

ca nım yel le li yel le li öm
rüm te re li yel le le li yar

1.A²c
2.A²c
4.A²c

1 2
yar o cak sîn (SON) vay hey ca nım sîn vay hey ca nım

3.C 3.C¹a

Ah bu mil ki me la hat de bu lun

3.C²b

maz sa na nem pa ce nan ey

T1.D

Şekil 4.78. Yegâh Ağırsemâî, Tab'î Mustafa Efendi

T1.D

ca nım yel le li yel le li öm
rüm te re li yel le le li yar
ah sa na hem pa vay hey ca nım

Şekil 4.78. (devam)

- 1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + [T1.B + 1.A^{2c}] +
- 2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b}) + [T1.B + 2.A^{2c}] +
- 3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b}) + [T1.D + 3.C^{2c}] +
- 4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b}) + [T1.B + 4.A^{2c}]

Eserin güftesi:

Günden güne bir serv-i hıraman olacaksın
 Can bülbüne bir leb-i handan olacaksın
 Bu mülk-i melahatte bulunmaz sana nempa
 Var ise meğer sen şeh-i huban olacaksın

Mefülü / Mefâilü / Mefâilü / Feülün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Günden güne bir serv-i hıraman olacaksın **1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b})**

Canım yel le li yel le li ömrüm te re li yel le le li yar (T1.B)
olacaksın (1.A^{2c})

Can bülbüne bir leb-i handan olacaksın **2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b})**

Canım yel le li yel le li ömrüm te re li yel le le li yar (T1.B)
olacaksın (2.A^{2c})

Bu mülk-i melahatte bulunmaz sana nempa **3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b})**

Canım yel le li yel le li ömrüm te re li yel le le li yar (T1.B)

sana nempa (3.C²c)

Var ise meğer sen şeh-i huban olacaksın **4.A (4.A¹a + 4.A²b)**

Canım yel le li yel le li ömrüm te re li yel le le li yar (T1.B)

olacaksın (4.A²c)

ZÂVİL AĞIRSEMÂİ

"Bulunmaz nev-civansın hem dem-i ağyarsın hayfa"

Usûl : Aksak Semâî 1.A^{1a}

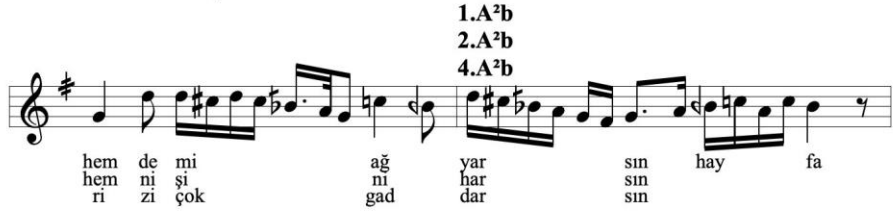
Beste : Küçük Mehmet Ağa

2.A^{1a}
4.A^{1a}

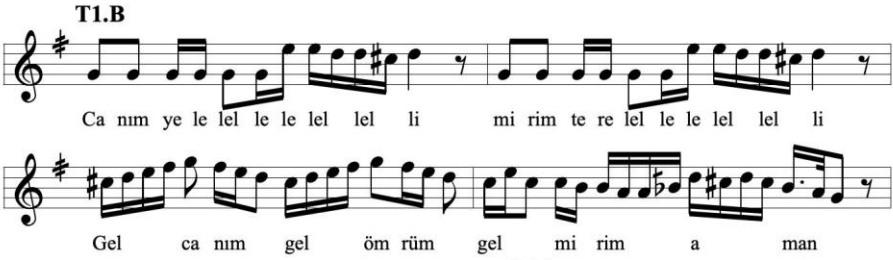
Ah bu lun maz nev ci van sın
Ah gü li ren gin şin am ma
Ah pek a hen dil ka ti hun

1.A^{2b}
2.A^{2b}
4.A^{2b}

hem de mi ağ yar sın hay fa
hem ni şî ni har şin şin
ri zi çok gad dar sin sin

T1.B

Ca nim ye le lel le le lel li mi rim te re lel le le lel li
Gel ca nim gel öm rüm gel mi rim a man

1.A^{2c}
2.A^{2c}
4.A^{2c}

a man ca na hey yar sın hay fa
har şin hay fa
dar şin hay fa

3.C 3.C^{1a}

Ah gü zel sin bi be del sin

3.C^{2b}

söz gö tür mez hüs nün am ma

Şekil 4.79. Zâvil Ağırsemâî, Küçük Mehmed Ağa

T1.B

Ca num ye le lel le le lel li mi rim te re lel le le lel li
gel ca num gel öm rüm gel mi rim a man
a man ca na hey hüs nün am ma kim

Şekil 4.79. (devam)

- 1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + [T1.B + 1.A^{2c}] +
2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b}) + [T1.B + 2.A^{2c}] +
3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b}) + [T1.B + 3.C^{2c}] +
4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b}) + [T1.B + 4.A^{2c}]

Eserin güftesi:

Bulunmaz nev-civânsın hem-dem-i ağyarsın hayfâ

Gül-i rengisin ammâ hemnişin-i hârsın hayfâ

Güzelsin bîbedelsin söz götürmez hüsnün ammâ

Pek âhın-dil kat'î hûnrîz çok gaddarsın hayfâ

Mefâilün / Feilâtün / Mefâilün / Feilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Bulunmaz nev-civânsın hem-dem-i ağyarsın hayfâ **1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b})**

*Canım ye le lel le le le lel li mirim te re lel le le lel li gel canım gel ömrüm gel
mirim aman ah aman cenan ey (T1.B)*

yarsın hayfâ (1.A^{2c})

Gül-i rengisin ammâ hemnişin-i hârsın hayfâ **2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b})**

*Canım ye le lel le le le lel li mirim te re lel le le lel li gel canım gel ömrüm gel
mirim aman ah aman cenan ey (T1.B)*

hârsın hayfâ (2.A^{2c})

Güzelsin bîbedelsin söz götürmez hüsnün ammâ **3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b})**

*Canım ye le lel le le le lel li mirim te re lel le le lel li gel canım gel ömrüm gel
mirim aman ah aman cenan ey (T1.B)*

hüsnün ammâ (3.C^{2c})

Pek âhın-dil kat'î hûnrîz çok gaddarsın hayfâ **4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b})**

*Canım ye le lel le le le lel li mirim te re lel le le lel li gel canım gel ömrüm gel
mirim aman ah aman cenan ey (T1.B)*

darsın hayfâ (4.A^{2c})

4.1.2.2. Mısranın tamamını terennümden sonra tekrar edenler

BAYATİ AĞIRSEMÂİ
"Ârâm edemez yâre nigâh"

Usül : Sengin Semâi Beste: Abdülaziz Efendi (Hekimbaşı)

1.A
2.A
4.A

A ram e de mem ya re ni gâh
Hay ret le ba kıp rû yi ne âh
Gü yin de a nın ca yi pe nah

3
ey le me dik ce ca nim
ey le me dik ce
ey le me dik ce

5 **T1.B**
ca nim ye le le le lel lel lel lel

7
1.C lel lel lel la li ah
2.C
4.C

A ram e de mem ya re ni gah
Hay ret le ba kıp rû yi ne âh
Gü yin de a nın ca yi pe nah

11
ey le me dik ce ca nim
ey le me dik ce
ey le me dik ce

13 **3.D**
ce ca nim bir yer de ka rar

15
ey le ye mez ca nı a zi zim

Şekil 4.80. Bayatî Ağırsemâî, Abdülaziz Efendi (Hekimbaşı)

17
ah

18 **T1.B**
ca nım ye le le le lel lel lel lel

19
lel lel lel la li ah

20 **3.C**
Bir yer de ka rar ey le ye mez

21
ca nı a zi zim ce ca nım

Şekil 4.80. (devam)

- 1.A + [T1.B + 1.C] +
 2.A + [T1.B + 2.C] +
 3.D + [T1.B + 3.C] +
 4.A + [T1.B + 4.C]

Eserin güftesi:

Ârâm edemem yâre nigâh eylemedikçe
 Hayretle bakup rûyine âh eylemedikçe
 Bir yerde karâr eyleyemez cân-ı azizim
 Gûyinde anın câyı penâh eylemedikçe
Mefûlü / Mefâîlü / Mefâîlü / Feûlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Ârâm edemem yâre nigâh eylemedikçe (*1.A*)
 Canım ye le le le lel lel lel lel lel li ah (*T1.B*)

Ârâm edemem yâre nigâh eylemedikçe (1.C)

Hayretle bakup rûyine âh eylemedikçe (2.A)

Canım ye le le le lel lel lel lel lel li ah (T1.B)

Hayretle bakup rûyine âh eylemedikçe (2.C)

Bir yerde karâr eyleyemez cân-1 azizim (3.D)

Canım ye le le le lel lel lel lel lel li ah (T1.B)

Bir yerde karâr eyleyemez cân-1 azizim (3.C)

Gûyinde anın câyı penâh eylemedikçe (4.A)

Canım ye le le le lel lel lel lel lel li ah (T1.B)

Gûyinde anın câyı penâh eylemedikçe (4.C)

NÜHÜFT AĞIRSEMÂİ

"Seyredip aks-i ruhun cam-ı safâ memluda"

Usûl : Aksak Semâi

Beste : Tab'i Mustafa Efendi

1.A
2.A
4.A

Ah Sey re dip ak si ru hun ca mi sa fa
Ah Zev O ki meh tab e de lim biz de ke na
Ah O la lim biz da hi sa yen de se nin

4
7
10
13
16
19
22

T1.B
1.C
2.C
4.C
3.D
T1.E

mem lu da vay gel gel ca nim gel
ri cu su da de
a su da de
gel gel gel òm rùm gel gel gel
na ze ni nim sey ri dip ak si ru hun
zev o ki meh tab e de lim
o la hm biz da hi sa
ca mi sa fa men lu da vay hey ca nim
biz de ke na ri cu da vay
y en de se nin a su da de yay

vay hey ca nim Ah Ey di lef ruz ni ha
li çe me ni fik ri ha nif vay gel
gel ca nim gel gel gel òm rùm gel

Şekil 4.81. Nühüft Ağırsemâi, Tab'i Mustafa Efendi

2 NÜH

25 3.F

gel gel gel na ze ni nim ey dil ef ruz ni ha

29

li çe me ni fik ri ha nif vay hey ca nım

Şekil 4.81. (devam)

- 1.A + [T1.B + 1.C] +
 2.A + [T1.B + 2.C] +
 3.D + [T1.E + 3.F] +
 4.A + [T1.B + 4.C]

Eserin güftesi:

Seyredip aks-i ruhun cam-ı safa memluda
 Zevk-i mehtab edelim biz de kenar-ı cüda
 Ey dil-efruz nihâl-i çemen fikr-i hanif
 Olalım biz dahi sayende senin asude
Feilâtün / Feilâtün / Feilâtün / Feilün (Fa'lün) veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Seyredip aks-i ruhun cam-ı safa memluda (1.A)
Gel gel canım gel gel gel ömrüm gel gel gel gel nazeninim (T1.B)
 Seyredip aks-i ruhun cam-ı safa memluda (1.C)
 Zevk-i mehtab edelim biz de kenar-ı cüda (2.A)
Gel gel canım gel gel gel ömrüm gel gel gel gel nazeninim (T1.B)
 Zevk-i mehtab edelim biz de kenar-ı cüda (2.C)
 Ey dil-efruz nihâl-i çemen fikr-i hanif (3.D)
Gel gel canım gel gel gel ömrüm gel gel gel gel nazeninim (T1.B)
 Ey dil-efruz nihâl-i çemen fikr-i hanif (3.F)
 Olalım biz dahi sayende senin asude (4.A)

Gel gel canım gel gel gel ömrüm gel gel gel gel nazeninim (T1.B)

Olalım biz dahi sayende senin asude (4.C)

4.1.3. Mısranın Tamamını veya Bir Kısmını Mısradan Sonra Tekrar Eden Murabbalar

4.1.3.1. Her mısranın birinci kısmını tekrar edenler

ACEMKÜRDİ AĞIRSEMÂİ

Usül : Aksak Semâi "Bir nazenine âşık-ı zâr olmak isterem" Beste : Zekâî Dede

1.A 1.A¹a 1.A¹a
2.A 2.A¹a 2.A¹a
4.A 4.A¹a 4.A¹a

Bir 1.A²b na ze ni ne bir na ze ni
Bir 2.A²b ver di ba ğı bir ver di ba
Keş 4.A²b ti i vus la keş ti i vus

ne a şı kı zar ol mak is te
ğı hüs ne me dar ol mak is te
la ti na ke nar ol mak is te

5 T1.B
rem rem rem öm rüm hey e fen dim

7
yar ce na nım mak bu li men

9 1 2
vay hey ca nım vay hey ca nım

11 3.C¹a 3.C¹a
ol bah ri hü sü ol bah ri hüs

13 3.C²b
ne ma lik o lub ru zi gâr

15 T1.B
de öm rüm hey e fen dim

Şekil 4.82. Acemkürdi Ağırsemâî, Zekâî Dede

17 yar ce na nim mak bu li men

19 vay hey ca nim vay SON

Şekil 4.82. (devam)

- 1.A (1.A^{1a} + 1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + T1.B +
 2.A (2.A^{1a} + 2.A^{1a} + 2.A^{2b}) + T1.B +
 3.C (3.C^{1a} + 3.C^{1a} + 3.C^{2b}) + T1.B +
 4.A (4.A^{1a} + 4.A^{1a} + 4.A^{2b}) + T1.B

Eserin güftesi:

Bir nâzenîne âşık-ı zâr olmak isterem

Bir verdi bağ-ı hüsne medâr olmak isterem

Ol bahr-i hüsne mâlik olub rûz-i gârde

Keşti-i vuslatına kenar olmak isterem

Mefûlü / Fâilâtü / Mefâilü / Fâilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Bir nâzenîne (**1.A^{1a}**)

Bir nâzenîne âşık-ı zâr olmak isterem **1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b})**

Ömrüm hey efendim yar cenanım makbuli men vay hey canım (**T1.B**)

Bir verdi bağ-ı (**2.A^{1a}**)

Bir verdi bağ-ı hüsne medâr olmak isterem **2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b})**

Ömrüm hey efendim yar cenanım makbuli men vay hey canım (**T1.B**)

Ol bahr-i hüsne (**3.C^{1a}**)

Ol bahr-i hüsne mâlik olub rûz-i gârde **3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b})**

Ömrüm hey efendim yar cenanım makbuli men vay hey canım (**T1.B**)

Keşti-i vuslatına (**4.A^{1a}**)

Keşti-i vuslatına kenar olmak isterem **4.A** (**4.A'a + 4.A²b**)

Ömrüm hey efendim yar cenanım makbuli men vay hey canım (**T1.B**)

IRAK AĞIRSEMÂİ

"Nevuz erişti bağa şerab istemez misin"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Itri

1.A^{1a} 1.A^{1a}
2.A^{1a} 2.A^{1a}
4.A^{1a} 4.A^{1a}

1. A 2. A 4. A

Nev ru zi riş di ba ğa a man Nev ruz i riş
Sa ki bu bez me mes ğa ha rab Sa ki bu bez
Bez mi şe ra be kan li ke rab Bab Bez mi şe ra

1.A^{2b}
2.A^{2b}
4.A^{2b}

4

di ba ğa a man şe rab is te mez mi sin
me mes ğa ha rab ha ha rab is te mez mi sin
be kan li ke bab ke bab is te mez mi sin

7

ca nım ca nım ca nım ca nım is te mez mi sin

10

T1.B

ah ca nan ey hay ra nı no lam kur ba nın o lam

13

ben ben de i fer ma nı nam ey yar ah

16

3.C 3.C^{1a} 3.C^{1a}

Sad pa re ey le si ne mi Sad pa re ey

19

3.C^{2b}

le si ne mi hun ey le ba ğ rı mi

Şekil 4.83. Irak Ağırsemâi, Itri

ca nim ca nim ca nim ca nim is te mez mi sin

T1.B

of ce na ney hay ra ni no lam kur ba ni no lam

ben ben de i fer ma ni nam ey yar ah

Şekil 4.83. (devam)

- 1.A (1.A^{1a} + 1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + T1.B +
 2.A (2.A^{1a} + 2.A^{1a} + 2.A^{2b}) + T1.B +
 3.C (3.C^{1a} + 3.C^{1a} + 3.C^{2b}) + T1.B +
 4.A (4.A^{1a} + 4.A^{1a} + 4.A^{2b}) + T1.B

Eserin güftesi:

Nevruz erişti bağa şerab istemez misin
 Saki bu bezme mestü harab istemez misin
 Sad-pare eyle sinemi hun eyle bağrımı
 Bezmi şerâbe kanlı kebab istemez misin
Mefûlü / Fâilatü / Mefâilü / Fâilün vezindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Nevruz erişti bağa (**1.A^{1a}**)
 Nevruz erişti bağa şerab istemez misin **1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b})**
Ah canan ey hayranın olam kurbanın olam ben bendei fermanınam ey yar (T1.B)
 Saki bu bezme (**2.A^{1a}**)
 Saki bu bezme mestü harab istemez misin **2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b})**
Ah canan ey hayranın olam kurbanın olam ben bendei fermanınam ey yar (T1.B)
 Sad-pare eyle (**3.C^{1a}**)
 Sad-pare eyle sinemi hun eyle bağrımı **3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b})**

Ah canan ey hayranın olam kurbanın olam ben bendei fermanınam ey yar (T1.B)

Bezmi şerâbe (**4.A^{1a}**)

Bezmi şerâbe kanlı kebab istemez misin **4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b})**

Ah canan ey hayranın olam kurbanın olam ben bendei fermanınam ey yar (T1.B)

4.1.3.2. Her mısranın ikinci kısmını tekrar edenler

ACEMAŞİRAN AĞIRSEMÂİ
Ey lebleri gonca yüzü gül serv-i bülendim

Usül : Sengin Semâi Beste: Dede Efendi

1.A^{1a}
2.A^{1a}
4.A^{1a}

1.A
2.A
4.A

Ey leb le ri gon ca yü zü gül (SAZ)
Ey gam ze si â şü bi ci han
Rah mey le be nim hâ li me ey
ser şâ hı le ven dım dım dım
zül fi kemen dım dım
ser şâ hı le ven dım hey câ nim (SAZ)
zül fi kemen dım dım
câ nim yel lel lel (SAZ -) lel lel lel lel li (SAZ)
mî rim yel le le lel le le le lel li (SAZ)
câ ni me fen dım hey câ num
1
dım hey câ num bend ey le di sev
2
3.C 3.C^{1a}
dâ yı mu hab bet be ni câ
3.C^{2b}

Şekil 4.84. Acemaşiran Ağırsemâi, Dede Efendi

17 **3.C²c**

nâ (SAZ) ah be ni câ nâ hey câ nim (SAZ)

19 **T1.B**

câ nim yel lel lel (SAZ) yel lel lel lel li (SAZ)

21

mî rim yel le le lel le le le lel lel li (SAZ)

23

câ ni e fen dim hey câ nim

Şekil 4.84. (devam)

- 1.A (1.A¹a + 1.A²b + 1.A²c) + T1.B +
 2.A (2.A¹a + 2.A²b + 2.A²c) + T1.B +
 3.C (3.C¹a + 3.C²b + 3.C²c) + T1.B +
 4.A (4.A¹a + 4.A²b + 4.A²c) + T1.B

Eserin güftesi:

Ey lebleri gonca yüzü gül serv-i bülendim

Ey gamzesi âşûb-i cihan şâh-ı levendim

Bend eyledi sevdâyı muhabbet beni cânâ

Rahm eyle benim hâlîme ey zülf-i kemendim

Mefûlü / Mefâîlü / Mefâîlü / Feûlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Ey lebleri gonca yüzü gül serv-i bülendim **1.A (1.A¹a + 1.A²b)**

serv-i bülendim **(1.A²c)**

Canım yel lel lel yel lel lel li mirim yel le le lel le le le lel li cana efendim hey

canım **(T1.B)**

Ey gamzesi âşûb-i cihan şâh-ı levendim **2.A (2.A¹a + 2.A²b)**

şâh-ı levendim **(2.A²c)**

*Canım yel lel lel yel lel lel leli mirim yel le le lel le le le lel leli cana efendim hey
canım (T1.B)*

Bend eyledi sevdâyı muhabbet beni cânâ **3.C (3.C¹a + 3.C²b)**

beni cânâ **(3.C²c)**

*Canım yel lel lel yel lel lel leli mirim yel le le lel le le le lel leli cana efendim hey
canım (T1.B)*

Rahm eyle benim hâlîme ey zülf-i kemendim **4.A (4.A¹a + 4.A²b)**

zülf-i kemendim **(4.A²c)**

*Canım yel lel lel yel lel lel leli mirim yel le le lel le le le lel leli cana efendim hey
canım (T1.B)*

HİCAZKAR AĞIRSEMÂİ

"Gülşende hezar nağme-i dem-saz ile mahzuz"

Usül : Ağır Sengin Semâi

Beste : Zekâi Dede

1.A¹a 2.A¹a 4.A¹a 1.A²b 2.A²b 4.A²b

Gül şen de he zar (SAZ) nağ me i dem (SAZ)
Mut rib ta ra bi sa zi hoş a
Muh ta ci ke rem va de i in

3
saz i lemah zuz
vaz i lemah zuz
caz i lemah zuz

1.A²c 2.A²c 4.A²c

5
dem saz i le mah zuz hey ca nım (SAZ)
a vaz
in caz

7 T1.B

Kur ba ni tü em (SAZ) hay ra ni tü em (SAZ)

9
üf ta de me nem bi ça re me nem (SAZ)

11
sad pa re di lem vay hey ca nım

13 2 3.C 3.C'a

vay hey ca nım bi hu de ko maz

Şekil 4.85. Hicazkar Ağırsemâi, Zekâi Dede

2

HİCAZKAR AĞIRSEMÂİ

15 **3.C²b**
kim se yi tes (SAZ) liy ye ti ha

17 **3.C²c**
tır tes liy ye ti ha

19 **T1.B**
tır hey ca nım (SAZ) Kur ba nı tū em (SAZ)

21
hay ra nı tū em (SAZ) ūf ta de me nem

23
bi ça re me nem(SAZ) sad pa re dilem

25
vay hey ca nım

Şekil 4.85. (devam)

1.A (1.A¹a + 1.A²b + 1.A²c) + T1.B +2.A (2.A¹a + 2.A²b + 2.A²c) + T1.B +3.C (3.C¹a + 3.C²b + 3.C²c) + T1.B +4.A (4.A¹a + 4.A²b + 4.A²c) + T1.BEserin güftesi:

Gülşende hezar nağme-i dem-saz ile mahzuz

Mutrib tarab-1 saz-1 hoş-avaz ile mahzuz

Bihude komaz kimseyi tesliyyet-i hatır

Muhtac-1 kerem vade-i incaz ile mahzuz

Mefûlü / Mefâîlü / Mefâîlü / Feûlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Gülşende hezar nağme-i dem-saz ile mahzuz **1.A** (**1.A^{1a}** + **1.A^{2b}**)

dem-saz ile mahzuz (**1.A^{2c}**)

Kurbanı tüem hayranı tüem üftade menem biçare menem sadpare dilem vay hey canım (T1.B)

Mutrib tarab-1 saz-1 hoş-avaz ile mahzuz **2.A** (**2.A^{1a}** + **2.A^{2b}**)

hoş-avaz ile mahzuz (**2.A^{2c}**)

Kurbanı tüem hayranı tüem üftade menem biçare menem sadpare dilem vay hey canım (T1.B)

Bihude komaz kimseyi tesliyyet-i hatır **3.C** (**3.C^{1a}** + **3.C^{2b}**)

tesliyyet-i hatır (**3.C^{2c}**)

Kurbanı tüem hayranı tüem üftade menem biçare menem sadpare dilem vay hey canım (T1.B)

Muhtac-1 kerem vade-i incaz ile mahzuz **4.A** (**4.A^{1a}** + **4.A^{2b}**)

incaz ile mahzuz (**4.A^{2c}**)

Kurbanı tüem hayranı tüem üftade menem biçare menem sadpare dilem vay hey canım (T1.B)

ISFAHAN AĞIRSEMÂİ

"Ya Rab kime feryad edeyim yarın elinden"

Usül : Ağır Aksak Semâi

Beste : Itri

1.A^{1a}
2.A^{1a}
4.A^{1a}

Ya rab ki me fer yad e de yim
Ya ben ni ce kan ağ la yım ağ
Kur ta ra ma dı gon ca sı ni

1.A^{2b}
2.A^{2b}
4.A^{2b}

3

ya rin e lin den e lin
ya rin e lin den e lin
ha rin e lin den e lin

5

T1.B

den di de gir yan ci ğe rim pür
den den

7

yan ha lim ya man se nin e lin

9

(son)

den hey ca nım den hey ca nım

2

3.C^{1a}

11

Ey ler se no la ha le ti bül

13

3.C^{2b}
3.C^{2c}

bül gi bi fer yad fer

Şekil 4.86. İsfahan Ağırsemâi, İtri

15 **T1.B**

yad di de gir yan ci ğe rim pür

17

yan ha lim yaman se nin e lin

19

den hey ca nım

Şekil 4.86. (devam)

- 1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b} + 1.A^{2c}) + T1.B +
 2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b} + 2.A^{2c}) + T1.B +
 3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b} + 3.C^{2c}) + T1.B +
 4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b} + 4.A^{2c}) + T1.B

Eserin güftesi:

Ya Rab kime feryad edeyim yarin elinden

Ya ben nice kan ağlayım ağyarın elinden

Eylense nola haleti bülbül gibi feryad

Kurtaramadı goncasını harın elinden

Mefûlü / Mefâîlü / Mefâîlü / Feûlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Ya Rab kime feryad edeyim yarin elinden **1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b})**

yarin elinden **(1.A^{2c})**

Dide giryan ciğerim püryan halim yaman senin elinden hey canım (T1.B)

Ya ben nice kan ağlayım ağyarın elinden **2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b})**

ağyarın elinden **(2.A^{2c})**

Dide giryan ciğerim püryan halim yaman senin elinden hey canım (T1.B)

Eylense nola haleti bülbül gibi feryad **3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b})**

gibi feryad **(3.C^{2c})**

Dide giryan ciğerim püryan halim yaman senin elinden hey canım (T1.B)

Kurtaramadı goncasını harın elinden $4.A (4.A^1a + 4.A^2b)$

harın elinden $(4.A^2c)$

Dide giryan ciğerim püryan halim yaman senin elinden hey canım (T1.B)

4.1.4. Mısranın Tamamını veya Bir Kısmını Mısra ve Terennümden Sonra Tekrar Eden Murabbalar

HİCAZ-AŞIRAN AĞIRSEMÂİ

Usül : Aksak Semâi

"Heme nimü mesti keştem kadehi dige meded kün"

Beste : Zekai Dede

1.A¹a
2.A¹a
4.A¹a

1.A¹a
2.A¹a
4.A¹a

Ah Ah Ah he me ni mü mes ti geş
Ah çü ha ri fi ni ki da
Ah na za ri di ger be su

3
tem a man he me ni mü mes ti geş
ri a man çü ha ri fi ni ki da
yi a man na za ri di ger be sü

1.A²b
2.A²b
4.A²b

5
tem a man ka de hi di ger me ded di
ri a man tü be ter ki ni kü ben di
yi a man ru hu ya ri ser vü kad di

1.A²c
2.A²c
4.A²c

7
kün ka de hi di ger me ded di
kün ru hu ya ki ni kü ben di
kün ru hu ya ri ser vü kad di

9
T1.B
kün ah ta dir ten ni ten ni ten til lil len ni len te nen ta dir ten ni
kün
kün

12
1.A²b
2.A²b
4.A²b

ten ni ten til lil len ni len te nen ka de hi di

14
ger me ded di kün ka de hi di

Şekil 4.87. Hicaz-aşiran Ağırsemâi Zekâi Dede

16 ger me ded di kün ah ca nim

18 kün ah ca nim Ah na za ri

20 be su yi mey yi kün a man na za ri

22 be su yi mey yi kün a man be ne va yi

24 çen kü ney yi kün be ne va yi

26 çen kü ney yi kün ah ta dir ten ni

28 ten ni ten til lil len ni len te nen ta dir ten ni

30 ten ni ten til lil len ni len te nen be ne va yi

32 çen kü ney yi kün be ne va yi

3.C 3.C'a

3.C'a

3.C²b

3.C²c

T2.D

Şekil 4.87. (devam)

Şekil 4.87. (devam)

- 1.A (1.A^{1a} + 1.A^{1a} + 1.A^{2b} + 1.A^{2c}) + [T1.B + 1.A^{2b}] +
- 2.A (2.A^{1a} + 2.A^{1a} + 2.A^{2b} + 2.A^{2c}) + [T1.B + 2.A^{2b}] +
- 3.C (3.C^{1a} + 3.C^{1a} + 3.C^{2b} + 3.C^{2c}) + [T1.B + 3.C^{2b}] +
- 4.A (4.A^{1a} + 4.A^{1a} + 4.A^{2b} + 4.A^{2c}) + [T1.B + 4.A^{2b}]

Eserin güftesi:

Heme nimü mesti keştem kadehi diger meded kün

Çü harifi niki dari tü beterki nikü bed kün

Nazari besüyi mey kün be nevayi çenkü ney kün

Nazari diger besüyi ruhu yari servükad kün

Farsça olduğu için vezni saptanamamıştır.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Heme nimü mesti keştem (1.A^{1a})

Heme nimü mesti keştem (1.A^{1a})

kadehi diger meded kün (1.A^{2b})

kadehi diger meded kün (1.A^{2c})

Ah ta dir ten ni ten ni ten til lil len nil en ten en ta dir ten ni ten ni ten til lil len ni ten ten ne nen (T1.B)

kadehi diger meded kün (1.A^{2b})

Çü harifi niki dari tü (2.A^{1a})

Çü harifi niki dari tü (2.A^{1a})

beterki nikü bed kün (2.A^{2b})

beterki nikü bed kün (2.A^{2c})

Ah ta dir ten ni ten ni ten til lil len nil en ten en ta dir ten ni ten ni ten til lil len ni ten ten ne nen (T1.B)

beterki nikü bed kün (2.A^{2b})

Nazari besüyi mey kün (3.C^{1a})

Nazari besüyi mey kün (3.C^{1a})

be neyayi çenkü ney kün (3.C^{2b})

be neyayi çenkü ney kün (3.C^{2c})

*Ah ta dir ten ni ten ni ten til lil len nil en ten en ta dir ten ni ten ni ten til lil len ni ten
ten ne nen (T1.B)*

be neyayi çenkü ney kün (3.C^{2b})

Nazari diger besüyi ruhu (4.A^{1a})

Nazari diger besüyi ruhu (4.A^{1a})

yari servükad kün (4.A^{2b})

yari servükad kün (4.A^{2c})

*Ah ta dir ten ni ten ni ten til lil len nil en ten en ta dir ten ni ten ni ten til lil len ni ten
ten ne nen (T1.B)*

yari servükad kün (4.A^{2b})

HÜZZAM AĞIRSEMÂİ

"Ah eyle gönül vuslat-ı canan ise maksud"

Usül : Ağır Sengin Semâi

Beste : Zekai Dede

1.A^a
2.A^a
4.A^a

Ah ey le gö nül vus la tu ca
Te sir e der ol gon ca i fet
Kur ban o la yım ben sa na kur

1.A^b
2.A^b
4.A^b

na nan i se mak sud sud
ta ta i se mak i se mak sud sud
ba ba i se mak i se mak sud sud

1.A^c
2.A^c
4.A^c

yar i se mak sud hey ca nim

T1.B

ca nim yel le lel le lel le le lel
lel lel lel lel lel lel lel lel li

1.A^c
2.A^c
4.A^c

yar yar i se mak sud hey ca nim

2 3.C 3.C^a

sud hey ca nim İr gör be ni ey

3.C^b

şu hi a man i iy di vi sa

Şekil 4.88. Hüzam Ağırsemâi, Zekâi Dede

3.C²c

le le i iy di vi sa

le hey ca nim ca nim yel le lel

le lel le le lel lel lel lel lel

lel lel lel lel li yar iy di vi sa

le hey ca nim

Şekil 4.88. (devam)

$$\begin{aligned}
 &1.A (1.A^1a + 1.A^2b + 1.A^2c) + [T1.B + 1.A^2c] + \\
 &2.A (2.A^1a + 2.A^2b + 2.A^2c) + [T1.B + 2.A^2c] + \\
 &3.C (3.C^1a + 3.C^2b + 3.C^2c) + [T1.B + 3.C^2c] + \\
 &4.A (4.A^1a + 4.A^2b + 4.A^2c) + [T1.B + 4.A^2c]
 \end{aligned}$$

Eserin güftesi:

Ah eyle gönül vuslat-ı canan ise maksud

Te'sir eder ol gonca-i fettan ise maksud

İr gör beni ey şuh aman iyd-i visale

Kurban olayım ben sana kurban ise maksud

Mefûlü / Mefâîlü / Mefâîlü / Feûlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Ah eyle gönül vuslat-ı (**1.A¹a**)

canan ise maksud (**1.A²b**)

canan ise maksud (**1.A²c**)

Canım yel le lel le lel le le lel lel lel lel lel lel lel lel lel li yar (T1.B)

canan ise maksud (1.A^{2c})

Te'sir eder ol gonca-i (2.A^{1a})

fettan ise maksud (2.A^{2b})

fettan ise maksud (2.A^{2c})

Canım yel le lel le lel le le lel lel lel lel lel lel lel lel li yar (T1.B)

fettan ise maksud (2.A^{2c})

İr gör beni ey şuh (3.C^{1a})

aman iyd-i visale (3.C^{2b})

aman iyd-i visale (3.C^{2c})

Canım yel le lel le lel le le lel lel lel lel lel lel lel lel li yar (T1.B)

aman iyd-i visale (3.C^{2c})

Kurban olayım ben sana (4.A^{1a})

kurban ise maksud (4.A^{2b})

kurban ise maksud (4.A^{2c})

Canım yel le lel le lel le le lel lel lel lel lel lel lel lel li yar (T1.B)

kurban ise maksud (4.A^{2c})

KARCIĞAR AĞIRSEMÂİ

"Ne dane vü ne dam ü ne sayyad gerektir"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Dellalzade ismail Efendi

1.A¹a
2.A¹a
4.A¹a

Ah ne da ne vü ne da mü ne şay
Ah mür gi di le bir ka me ti şim
Ah fen nin de ki şi hak bu ki üs

1.A²b
2.A²b
4.A²b

yad ge rek tir a man
şad ge rek tir
tad ge rek tir

1.A²c
2.A²c
4.A²c

Ah ge rek tir Ah lût

1.A²d
2.A²d
4.A²d

vey le ca na nim Ah
a man ah ge rek tir

T1.B

Şekil 4.89. Karcığar Ağırsemâi, Dellalzâde İsmail Efendi

15 **3.C 3.C^{1a}**
Ah tar hi sü ha nin gay re ki yas

17 **3.C^{2b}**
et me na zi min a man

19 **3.C^{2c}** **T1.B**
Ah na zi min Ah lût

21
fey le sul ta nim Ah rah

23
mey ke sul ta nim Ah af

25
vey le ca na nim Ah

27 **3.C^{2d}**
a man ah na zi min

Şekil 4.89. (devam)

$$\begin{aligned}
& 1.A (1.A^1a + 1.A^2b + 1.A^2c) + [T1.B + 1.A^2d] + \\
& 2.A (2.A^1a + 2.A^2b + 2.A^2c) + [T1.B + 2.A^2d] + \\
& 3.C (3.C^1a + 3.C^2b + 3.C^2c) + [T1.B + 3.C^2d] + \\
& 4.A (4.A^1a + 4.A^2b + 4.A^2c) + [T1.B + 4.A^2d]
\end{aligned}$$

Eserin güftesi:

Ne dâne vü ne dam ü ne sayyad gerektir

Mürğ-i dile bir kamet-i şimşad gerektir

Tarh-ı sühanın gayre kıyas etme Nazim'in

Fenninde kişi hak bu ki üstad gerektir

Mefûlü / Mefâîlü / Mefâîlü / Feûlün vezindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Ne dâne vü ne dam ü ne sayyad gerektir **1.A** (**1.A^{1a}** + **1.A^{2b}**)

gerektir (**1.A^{2c}**)

Ah lütfeyle sultanım ah rahmeyle sultanım ah afveyle cananım ah aman (T1.B)

gerektir (**1.A^{2d}**)

Mürg-i dile bir kamet-i şimşad gerektir **2.A** (**2.A^{1a}** + **2.A^{2b}**)

gerektir (**2.A^{2c}**)

Ah lütfeyle sultanım ah rahmeyle sultanım ah afveyle cananım ah aman (T1.B)

gerektir (**1.A^{2d}**)

Tarh-ı sühanın gayre kıyas etme Nazim'in **3.C** (**3.C^{1a}** + **3.C^{2b}**)

Nazim'in (**3.C^{2c}**)

Ah lütfeyle sultanım ah rahmeyle sultanım ah afveyle cananım ah aman (T1.B)

Nazim'in (**1.A^{2d}**)

Fenninde kişi hak bu ki üstad gerektir **4.A** (**4.A^{1a}** + **4.A^{2b}**)

gerektir (**4.A^{2c}**)

Ah lütfeyle sultanım ah rahmeyle sultanım ah afveyle cananım ah aman (T1.B)

gerektir (**1.A^{2d}**)

KARCIĞAR AĞIRSEMÂİ

"Amade olur zevki ceme zümrei rindan"

Usül : Sengin Semâi

Beste: Zekâi Dede

1.A'a
2.A'a
4.A'a

1.A
2.A
4.A

A ma de o lub zev ki ce me
Gel di yi ne id az ol ol du ci han
Gül şen le re az mey le ye lim

3

me 1.A'a
han 2.A'a
lim 4.A'a

5

a ma de o lub zev ki ce me
gel di yi ne id az ol ol du ci han
gül şen le re az mey le ye lim

1.A'2b
2.A'2b
4.A'2b

7

züm re i rin züm re i rin
hür re mi han hür re mi han
bi se rü sa bi se rü sa

9

züm re i rin dan
hür re mi han dan
bi se rü sa dan man

11 **T1.B**

öm rüm yar yar aman a man a man a man

13

mi rim gel e fen dim gel

Şekil 4.90. Karçıgar Ağırsemâi, Zekâi Dede

15 kur ba nin o lam men

17 men hay ra nin o lam

19 sad pa re di lem a ma

21 1.A²c
2.A²c
4.A²c
züm re i rin dan
hür re mi han dan
bi se rü sa man

23 züm re i rin dan
hür re mi han dan
bi se rü sa man

25 3.C 3.C¹a
şim den ge ru bir si bi ze kan

27 kan

29 3.C¹a
şim den ge ru bir si bi ze kan

Şekil 4.90. (devam)

31 **3.C²b**
gon ce di hen gon ce di hen

33
gon ce di hen le

35 **T1.B**
öm rüm yar yar aman a man a man a man

37
mi rim gel e fen dim gel

39
kur ba nın o lam men

41
men hay ra nın o lam

43
sad pa re di lem a man

45
gon ca di hen le

47 **3.C²c**
gon ca di hen le

Şekil 4.90. (devam)

$$\begin{aligned}
 &1.A (1.A^1a + 1.A^1a + 1.A^2b) + [T1.B + 1.A^2c] + \\
 &2.A (2.A^1a + 2.A^1a + 2.A^2b) + [T1.B + 2.A^2c] + \\
 &3.C (3.C^1a + 3.C^1a + 3.C^2b) + [T1.B + 3.C^2c] + \\
 &4.A (4.A^1a + 4.A^1a + 4.A^2b) + [T1.B + 4.A^2c]
 \end{aligned}$$

Eserin güftesi:

Amade olur zevki ceme zümrei rindan
 Geldi yine id oldu cihan hürremü handan
 Şimden geru bir sibi zekan gonce dihenle

Gülşenlere azmeyleyelim biserü saman

Mefûlü / Mefâîlü / Mefâîlü / Feûlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Amade olur zevki ceme **(1.A^{1a})**

Amade olur zevki ceme zümrei rindan **1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b})**

*Ömrüm yar yar aman aman aman aman mirim gel efendim gel kurbanın olam men
men hayranın olam sadpare dilem aman (T1.B)*

zümrei rindan **(1.A^{2c})**

Geldi yine ıd oldu **(2.A^{1a})**

Geldi yine ıd oldu cihan hürremü handan **2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b})**

*Ömrüm yar yar aman aman aman aman mirim gel efendim gel kurbanın olam men
men hayranın olam sadpare dilem aman (T1.B)*

hürremü handan **(2.A^{2c})**

Şimden geru bir sibi **(3.C^{1a})**

Şimden geru bir sibi zekan gonce dihenle **3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b})**

*Ömrüm yar yar aman aman aman aman mirim gel efendim gel kurbanın olam men
men hayranın olam sadpare dilem aman (T1.B)*

gonce dihenle **(3.C^{2c})**

Gülşenlere azmeyleyelim **(4.A^{1a})**

Gülşenlere azmeyleyelim biserü saman **4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b})**

*Ömrüm yar yar aman aman aman aman mirim gel efendim gel kurbanın olam men
men hayranın olam sadpare dilem aman (T1.B)*

biserü saman **(4.A^{2c})**

MÜSTEAR AĞIRSEMÂİ

"O nev-reside nihâlim ne serv-ü kamet olur"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Ebubekir Ağa

1.A^{1a} 2.A^{1a} 4.A^{1a} 1.A^{2b} 2.A^{2b} 4.A^{2b}

1.A 2.A 4.A

Ah O nev re si de ni ha lim ne ser vü ka
Ah Benim ha ya li di lim meş re bim ce a
Ah O fit ne cu yi gö rür sün ka tı kı ya

1.A^{2b}
2.A^{2b}
4.A^{2b}

4 met o lur ah ne ser vü ka met o lur
fet o lur meş re bim ce a fet o lur
met o lur ah ka tı kı ya met o lur

7 T1.B

Be li be li ye lel le lel le lel ye lel le lel le li a

1.A^{2c}
2.A^{2c}
4.A^{2c}

10 man a man Ah ne ser vü ka met o lur
Meş re bim ce a fet o lur
Ah ka tı kı ya met o lur

13 2

vay (SAZ) vay (SAZ)

15 3.C 3.C^{1a}

Ah ru su mu na zı tem am ez ber ey le miş

18 3.C^{2b} 3.C^{2c}

a a rif ah a rif

Şekil 4.91. Müstear Ağırsemâi, Ebûbekir Ağa

2

MÜSTEAR AĞIRSEMÂI

T1.D

be li be li ye lel le lel le lel ye lel le lel le lel li a

man a man ez ber et le miş a

rif (SAZ)

Şekil 4.91. (devam)

- 1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b} + 1.A^{2b}) + [T1.B + 1.A^{2c}] +
- 2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b} + 2.A^{2b}) + [T1.B + 2.A^{2c}] +
- 3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b} + 3.C^{2b}) + [T1.B + 3.C^{2c}] +
- 4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b} + 4.A^{2b}) + [T1.B + 4.A^{2c}]

Eserin güftesi:

O nev-reside nihalim ne serv-ü kamet olur

Benim hayal-i dilim meşrebimce afet olur

Rüsum-u nazı tamam ezber eylemiş arif

O dil-rubayı görürsün kani kıyamet olur

Mefâilün / Feilâtün / Mefâilün / Feilün veznindedir.Eserin güfte-terennüm dağılımı:O nev-reside nihalim (1.A^{1a})ne serv-ü kamet olur (1.A^{2b})ne serv-ü kamet olur (1.A^{2b})*Beli beli ye lel le lel le lel ye lel le lel le lel li aman aman* (T1.B)ne serv-ü kamet olur (1.A^{2c})Benim hayal-i dilim (2.A^{1a})meşrebimce afet olur (2.A^{2b})meşrebimce afet olur (2.A^{2b})

Beli beli ye lel le lel le lel ye lel le lel le lel le li aman aman (T1.B)

meşrebimce afet olur (2.A^{2c})

Rüsum-u nazı tamam (3.C^{1a})

ezber eylemiş arif (3.C^{2b})

ezber eylemiş arif (3.C^{2b})

Beli beli ye lel le lel le lel ye lel le lel le lel le li aman aman (T1.B)

ezber eylemiş arif (3.C^{2c})

O dil-rubayı görürsün (4.A^{1a})

kani kıyamet olur (4.A^{2b})

kani kıyamet olur (4.A^{2b})

Beli beli ye lel le lel le lel ye lel le lel le lel le li aman aman (T1.B)

kani kıyamet olur (4.A^{2c})

REHAVİ AĞIRSEMÂİ

"Dile maye-i safadır hatt-ı ruy-i yar derler"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Hafız Post

1.A 1.A¹a
2.A 2.A¹a
4.A 4.A¹a

1.A¹a Ah Dİ le ma ye i sa fa dir
Ah Ah Ki şİ nin ko maz di lin de
2.A¹a Ah A gö nül ne ah e der sin
4.A¹a

3 Ah 1.A²b Dİ le ma ye i sa fa dir
Ah Ah Ki şİ nin ko maz di lin de
2.A²b A gö nül ne ah e der sin
4.A²b

5 1.A²c a man hat tu ru yi yar der ler
2.A²c a man ga mi ni ba zi har der ler
4.A²c

7 Ah hat ti ru yi yar der ler
Ah ga mi ni ba zi har der ler
Ah bu na ru zi gar der ler

9 T1.B
Ten di ri dir de re dil li ten ten ten
11 dir ten ten ten dir te nen ten na
13 Hey yi hey 1.A²d hey hey yi hey hey
2.A²d
4.A²d
15 hey hat ti ru yi yar der ler
ga mi ni ba zi har der ler
bu na ru zi gar der ler

Şekil 4.92. Rehavi Ağırsemâi, Hâfız Post

2

REHAVİ AĞIRSEMÂİ

17 **3.C 3.C¹a**
 hey hey Son Ah o ni ha

19 **3.C²b**
 li ba ğı iş ve ah sa na da

21 **3.C²c**
 e der te ma yül ah sa na da

23
 e der te ma yül

24 **T1.B**
 Ten di ri dir de re dil li ten ten ten dir ten ten ten

27
 dir te nen ten na Hey yş hey hey hey yi hey hey

30 **3.C²d** §
 hey sa na da e der ta me yül hey hey

Şekil 4.92. (devam)

- 1.A (1.A¹a + 1.A¹a + 1.A²b + 1.A²c) + [T1.B + 1.A²d] +
 2.A (2.A¹a + 2.A¹a + 2.A²b + 2.A²c) + [T1.B + 2.A²d] +
 3.C (3.C¹a + 3.C¹a + 3.C²b + 3.C²c) + [T1.B + 3.C²d] +
 4.A (4.A¹a + 4.A¹a + 4.A²b + 4.A²c) + [T1.B + 4.A²d]

Eserin güftesi:

Dile maye-i safadır hatt-ı ruy-i yar derler

Kişinin komaz dilinde gamını bahar derler

O nihâl-i baĝ-ı işve sana da eder temayül

A gönül ne ah edersin buna ruzigar derler

Mütefâilün / Feülün / Mütefâilün / Feülün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Dile maye-i safadır **(1.A^{1a})**

Dile maye-i safadır **(1.A^{1a})**

hatt-1 ruy-i yar derler **(1.A^{2b})**

hatt-1 ruy-i yar derler **(1.A^{2c})**

Ten d iri dir de re dil li ten ten ten dir ten ten ten dir te nen ten na hey hey hey hey yi
hey hey hey **(T1.B)**

hatt-1 ruy-i yar derler **(1.A^{2d})**

Kişinin komaz dilinde **(2.A^{1a})**

Kişinin komaz dilinde **(2.A^{1a})**

gamını bahar derler **(2.A^{2b})**

gamını bahar derler **(2.A^{2c})**

Ten d iri dir de re dil li ten ten ten dir ten ten ten dir te nen ten na hey hey hey hey yi
hey hey hey **(T1.B)**

gamını bahar derler **(2.A^{2d})**

O nihal-i bağ-1 işve **(3.C^{1a})**

O nihal-i bağ-1 işve **(3.C^{1a})**

sana da eder temayül **(3.C^{2b})**

sana da eder temayül **(3.C^{2c})**

Ten d iri dir de re dil li ten ten ten dir ten ten ten dir te nen ten na hey hey hey hey yi
hey hey hey **(T1.B)**

sana da eder temayül **(3.C^{2d})**

A gönül ne ah edersin **(4.A^{1a})**

A gönül ne ah edersin **(4.A^{1a})**

buna ruzigar derler **(4.A^{2b})**

buna ruzigar derler **(4.A^{2c})**

Ten d iri dir de re dil li ten ten ten dir ten ten ten dir te nen ten na hey hey hey hey yi
hey hey hey **(T1.B)**

buna ruzigar derler **(4.A^{2d})**

SABA-BÛSELİK AĞIRSEMÂİ

"Reng-i ruh-i gülzarı tebah eyledi bülbül"

Usül : Ağır Sengin Semâi

Beste : Dede Efendi

1.A 1.A^{1a} 2.A^{1a} 4.A^{1a}

2.A 1.A^{1b} 2.A^{1b} 4.A^{1b}

3 1.A^{2c} 2.A^{2c} 4.A^{2c}

5 1.A^{2d} 2.A^{2d} 4.A^{2d}

7 T1.B

9 11 13

ren gi ru hi gül za ri ta bah
bak di a gü li ruh sa ri na ah
ol a hi le gül za ri si yah

ren gi ru hi gül za ri te bah
bak di a gü li ruh sa ri na ah
ol a hi le gül za ri si yah

ey le di bü bü bü bü

bü bü ey le di bü

bü ca num yel lel lel

lel lel lel lel li öm rüm te re lel

lel lel lel lel li ya la ye le la

Şekil 4.93. Saba-bûselik Ağırsemâi, Dede Efendi

15
li 1.A²e ye le la li a ca nım

17
ey le di bül bül hey ca nım

19
bül hey ca nım Bir a hı ci ğer

21
su zi ce küp bir a hı ci ğer

23
su zi çe küp yak dı de ru

25
nu nu nu num

27
yak dı de ru num

29
ca nım yel lel lel lel lel lel li

Şekil 4.93. (devam)

31
mi rim te rel lel lel lel lel li

33
ya la ye le la li ye le la

35
li a ca nım yak dı de ru num

37
hey ca nım

3.C²e

Şekil 4.93. (devam)

- 1.A (1.A¹a + 1.A¹b + 1.A²c + 1.A²d) + [T1.B + 1.A²e] +
- 2.A (2.A¹a + 2.A¹b + 2.A²c + 2.A²d) + [T1.B + 2.A²e] +
- 3.C (3.C¹a + 3.C¹b + 3.C²c + 3.C²d) + [T1.D + 3.C²e] +
- 4.A (4.A¹a + 4.A¹b + 4.A²c + 4.A²d) + [T1.B + 4.A²e]

Eserin güftesi:

Reng-i ruh-i gülzarı tebah eyledi bülbül

Bakdı gül-i ruhsarına eyledi bülbül

Bir ahi ciğer suz çeküp yakdı derunum

Ol ahile gülzarı siyah eyledi bülbül

Mefâilün / Feilâtün / Mefâilün / Feilün vezindedir.Eserin güfte-terennüm dağılımı:Reng-i ruh-i gülzarı tebah (1.A¹a)Reng-i ruh-i gülzarı tebah (1.A¹b)eyledi bülbül (1.A²c)eyledi bülbül (1.A²d)

*Canım yel leleleleleleleleli mirim te rel leleleleleleleleli ya la ye le la li ye le la
li a canım (T1.B)*

eyledi bülbül (1.A^{2e})

Bakdı gül-i ruhsarına (2.A^{1a})

Bakdı gül-i ruhsarına (2.A^{1b})

eyledi bülbül (2.A^{2c})

eyledi bülbül (2.A^{2d})

*Canım yel leleleleleleleleli mirim te rel leleleleleleleleli ya la ye le la li ye le la
li a canım (T1.B)*

eyledi bülbül (2.A^{2e})

Bir ahi çiğersuz çeküp (3.C^{1a})

Bir ahi çiğersuz çeküp (3.C^{1b})

yakdı derunum (3.C^{2c})

yakdı derunum (3.C^{2d})

*Canım yel leleleleleleleleli mirim te rel leleleleleleleleli ya la ye le la li ye le la
li a canım (T1.D)*

yakdı derunum (3.C^{2e})

Ol ahile gülzarı siyah (4.A^{1a})

Ol ahile gülzarı siyah (4.A^{1b})

eyledi bülbül (4.A^{2c})

eyledi bülbül (4.A^{2d})

*Canım yel leleleleleleleleli mirim te rel leleleleleleleleli ya la ye le la li ye le la
li a canım (T1.B)*

eyledi bülbül (4.A^{2e})

SEGAH AĞIRSEMÂİ

"Der mevc-i perişanı-i ma fâsıla-i nist"

Usül : Sengin Semâi

Beste : Itrî

1.A¹a
2.A¹a
4.A¹a

Der mev ci pe ri şa ni i ma
İm ru zi be cem ri şa ni i ma
Ger mi re ved ez iy hüd bih ti ma
zin

3

ma 1.A¹b
ma 2.A¹b
zin 4.A¹b

Der mev ci pe ri şa ni i ma
İm ru zi be cem ri şa ni i ma
Ger mi re ved ez iy hüd bih ti ma
zin

5

1.A²c
2.A²c
4.A²c

fâ sı la i fa sı la i
sil si le i sil si le i
ka fi le i ka fi le i

7

1.A²d
2.A²d
4.A²d

fâ sı la i nist
sil si le i nist
ka fi le i nist

9

T1.B

ca nim yel le le lel lel lel lel li

11

mi rim yel le la li

13

Şekil 4.94. Segah Ağırsemâi, Itrî

15
ca nim yel lel lel lel lel lel lel lel

17
lel lel lel lel lel lel lel lel li

19
ta la yel la li a man

21
1.A²e
2.A²e
4.A²e

23
1.A²f fa sı la i nist
2.A²f sil sı le i nist
4.A²f ka fi le i nist

25
3.C¹a
Bu yi gü lü ba dı se he ri

27
ri 3.C¹b

29
3.C²c
bu yi gü lü ba dı se he ri

31
ber se ri ra ber se ri ra

Şekil 4.94. (devam)

33 **3.C²d**

ber se ri ra hend

35 **T1.D**

ca nim yel le le lel lel lel lel li

37

mi rim yel le la li

39

ca nim yel lel lel lel lel lel lel

41

lel lel lel lel lel lel lel lel li

43

ya la yel le la li a man

45 **3.C²e**

ber ser ri ra hend

47 **3.C²f** %

ber se ri ra hend

Şekil 4.94. (devam)

$$\begin{aligned}
& 1.A (1.A^1a + 1.A^1b + 1.A^2c + 1.A^2d) + [T1.B + 1.A^2e + 1.A^2f] + \\
& 2.A (2.A^1a + 2.A^1b + 2.A^2c + 2.A^2d) + [T1.B + 2.A^2e + 2.A^2f] + \\
& 3.C (3.C^1a + 3.C^1b + 3.C^2c + 3.C^2d) + [T1.D + 3.C^2e + 3.C^2f] + \\
& 4.A (4.A^1a + 4.A^1b + 4.A^2c + 4.A^2d) + [T1.B + 4.A^2e + 4.A^2f]
\end{aligned}$$

Eserin güftesi:

Der mevc-i perişanı-i ma fâsıla-i nist
İmrûz be cemiyet-i ma silsile-i nist
Buy-i gül-ü bad seheri ber ser-i rahend
Ger mireved bih ezin kafiye-i nist

Mefûlü / Mefâilü / Mefâilü / Feûlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Der mevc-i perişanı-i ma **(1.A^{1a})**

Der mevc-i perişanı-i ma **(1.A^{1b})**

fâsıla-i nist **(1.A^{2c})**

fâsıla-i nist **(1.A^{2d})**

*Canım yel le le lel lel lel lel li mirim yel le la li canım yel lel lel lel lel lel lel lel
lel lel lel lel lel lel lel li ya la yel la li aman (T1.B)*

fâsıla-i nist **(1.A^{2e})**

fâsıla-i nist **(1.A^{2f})**

İmrûz be cemiyet-i ma **(2.A^{1a})**

İmrûz be cemiyet-i ma **(2.A^{1b})**

silsile-i nist **(2.A^{2c})**

silsile-i nist **(2.A^{2d})**

*Canım yel le le lel lel lel lel li mirim yel le la li canım yel lel lel lel lel lel lel lel
lel lel lel lel lel lel lel li ya la yel la li aman (T1.B)*

silsile-i nist **(2.A^{2e})**

silsile-i nist **(2.A^{2f})**

Buy-i gül-ü bad seheri **(3.C^{1a})**

Buy-i gül-ü bad seheri **(3.C^{1b})**

ber ser-i rahend **(3.C^{2c})**

ber ser-i rahend **(3.C^{2d})**

*Canım yel le le lel lel lel lel li mirim yel le la li canım yel lel lel lel lel lel lel lel
lel lel lel lel lel lel lel li ya la yel la li aman (T1.D)*

ber ser-i rahend **(3.C^{2e})**

ber ser-i rahend **(3.C^{2f})**

Ger mireved bih ezin **(4.A^{1a})**

Ger mireved bih ezin **(4.A^{1b})**

kafîle-i nist **(4.A^{2c})**

kafîle-i nist **(4.A^{2d})**

*Canım yel le le lel lel lel lel li mirim yel le la li canım yel lel lel lel lel lel lel lel
lel lel lel lel lel lel lel li ya la yel la li aman (T1.B)*

kafile-i nist (4.A^{2e})

kafile-i nist (4.A^{2f})

4.1.5. Usûl Geçkili Olan Murabbalar

4.1.5.1. En sade hale benzeyenler

EVİÇ AĞIRSEMÂÎ

"Ey gül-i zar rengin hoşbûyi dilkuşa hem"

Usûl : Aksak Semâi, Yürük Semâi, Curcuna

Beste : Ebubekir Ağa

1.A
2.A
4.A

Ah Ey gül i za rı ren gi gin
Ah Ey ba de la li şı ri rin
Ah An şa hi fit ne a meh ru

hoş bu yi dil kü şa hem yar a man
dıl ça yı can ve fe za fa hem hem

7 T1.B
ca nim ye lel le lel le lel le lel le lel yel le lel lel lel

10
le le lel le li vay a man a man a man a ca na nim ca nim

14
le le lel le li vay a man a man a man a ca na

17 T2.C
nim Bil din ni ce dir ha lim a ca nim ey

21
ah öm rüm hey Sad na zı gö rüb sen de e fen

25
dim a ca nim hey her dem di li me ya li ni

29
a ca nim hey ah öm rüm hey ey bi nû ma yı ru hi ül

Şekil 4.95. Eviç Ağırsemâi, Ebûbekir Ağa (Ey gül-i zar)

33
fet a man a man a man

37
Curcuna **T3.D**
ey Mih ri ka mer tal at ey mih ri ka mer

41
tal at men ta li bi di da rım a ca nım

45
ta li bi di da rım a ca nım ey yek

49
na za ra bi deh ruh sad yek na za ra bi deh ruh sad hey

53
ta hey ne dir ta hey hey hey

Aksak Semâi

56
3.E
Çün şüd ki şe ved ved vus lat SON Ah Çün dil

59
nū va zi dü eb ru ru han

62
T1.F SON
çer ke şed ni ga hest yar a man ca nım ye lel le lel le

Şekil 4.95. (devam)

65
lel le lel lel lel lel le lel lel lel le lel le lel li a

68
man a man a man a ce na nim a ca nim

Şekil 4.95. (devam)

- 1.A + (T1.B + 6/4 T2.C + 10/8 T3.D) +
- 2.A + (T1.B + 6/4 T2.C + 10/8 T3.D) +
- 3.E + (T1.F + 6/4 T2.C + 10/8 T3.D) +
- 4.A + (T1.B + 6/4 T2.C + 10/8 T3.D)

Eserin güftesi:

Ey gül-izar (ı) rengin hoşbûyi dilkuşa hem
 Ey bade lal-i şirin dilcay-i cahfeza hem
 Çün dılnevaz dü ebr-ü hançer keşed nigahest
 An şuh-i fitne ayin mehruy-i bivafe hem
 Mefûlü / Fâîlâtün / Mefûlü / Fâîlatün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Ey gül-izar (ı) rengin hoşbûyi dilkuşa hem (**I.A**)

*Yar a man ca nim ye lel le lel le lel le lel le lel le lel le lel le li vay a man
 a man a man a ca na nim ca nim lel le lel le li vay a man a man a man a ca na nim*
 (**T1.B**)

*Bil din ni ce dir ha lim a ca nim ey ah öm rüm hey Sad na zı gö rüb sen de e fen dim
 a ca nim hey her dem di li me ya li ni a ca nim hey ah öm rüm hey ey bi nü ma yı ru
 hi ül fet a man a man a man ey* (**6/4 T2.C**)

*Mih ri ka mer tal at ey mih ri ka mer tal at men ta li bi di da rım a ca nim ta li bi di
 da rım a ca nim ey yek na za ra bi deh ruh sad yek na za ra bi deh ruh sad hey ta hey
 ne dir ta hey hey hey* (**10/8 T3.D**)

Ey bade lal-i şirin dilcay-i cahfeza hem (2.A)

*Yar a man ca nim ye lel le lel le lel le lel le lel yel le lel lel lel le lel le li vay a man
a man a man a ca na nim ca nim lel le lel le li vay a man a man a man a ca na nim
(T1.B)*

*Bil din ni ce dir ha lim a ca nim ey ah öm rüm hey Sad na zı gö rüb sen de e fen dim
a ca nim hey her dem di li me ya li ni a ca nim hey ah öm rüm hey ey bi nü ma yı ru
hi ül fet a man a man a man ey (6/4 T2.C)*

*Mih ri ka mer tal at ey mih ri ka mer tal at men ta li bi di da rım a ca nim ta li bi di
da rım a ca nim ey yek na za ra bi deh ruh sad yek na za ra bi deh ruh sad hey ta hey
ne dir ta hey hey hey (10/8 T3.D)*

Çün dılñvaz dü ebr-ü hançer keşed nigahest (3.E)

*Yar a man ca nim ye lel le lel le lel le lel le lel yel le lel lel lel le lel le li vay a man
a man a man a ca na nim ca nim lel le lel le li vay a man a man a man a ca na nim
(T1.B)*

*Bil din ni ce dir ha lim a ca nim ey ah öm rüm hey Sad na zı gö rüb sen de e fen dim
a ca nim hey her dem di li me ya li ni a ca nim hey ah öm rüm hey ey bi nü ma yı ru
hi ül fet a man a man a man ey (6/4 T2.C)*

*Mih ri ka mer tal at ey mih ri ka mer tal at men ta li bi di da rım a ca nim ta li bi di
da rım a ca nim ey yek na za ra bi deh ruh sad yek na za ra bi deh ruh sad hey ta hey
ne dir ta hey hey hey (10/8 T3.D)*

An şuh-i fitne ayin mehruy-i bivafe hem (4.A)

*Yar a man ca nim ye lel le lel le lel le lel le lel yel le lel lel lel le lel le li vay a man
a man a man a ca na nim ca nim lel le lel le li vay a man a man a man a ca na nim
(T1.B)*

*Bil din ni ce dir ha lim a ca nim ey ah öm rüm hey Sad na zı gö rüb sen de e fen dim
a ca nim hey her dem di li me ya li ni a ca nim hey ah öm rüm hey ey bi nü ma yı ru
hi ül fet a man a man a man ey (6/4 T2.C)*

*Mih ri ka mer tal at ey mih ri ka mer tal at men ta li bi di da rım a ca nim ta li bi di
da rım a ca nim ey yek na za ra bi deh ruh sad yek na za ra bi deh ruh sad hey ta hey
ne dir ta hey hey hey (10/8 T3.D)*

SABA AĞIRSEMÂİ

"Bilindi puseye yok yarin izni gül memeden"

Usül : Aksak Semâi, Yürük Semâi

Beste : Tahir Efendi

1.A
2.A
4.A

Ah bi lin di pu se ye yek ya rit
Ah ga rez ne a şı ka cev rit
Ah te red dü t ey le me ey dü g
rin iz ni gül me me
me den ö pül me
me sin çö zül me
me den ah al ca me den ak
me den din
şam be li ca na ne a çıl mı ş dü z dü ni ge hi
han çe ri le bel de ge zer ken
şeh ri di li uş şa kı na çek ha ne a çıl mı ş
Ah bu ta hir a na ğı ri rif tar
i ken ne bağ la lan

3
5
8
12
15
19
21

T1.B
3.C

Şekil 4.96. Saba Ağırsemâi, Tâhir Efendi

T1.B

dın yar ey ah

al ca me den ak şam be li ca na ne a çıl mış

düz dü ni ge hi han çe ri le bel de ge zer

ken şeh ri di li uş şa kı na çek

ha ne a çıl mış

Şekil 4.96. (devam)

- 1.A + 6/4 T1.B +
 2.A + 6/4 T1.B +
 3.C + 6/4 T1.B +
 4.A + 6/4 T1.B

Eserin güftesi:

Bilindi puseye yok yarın izni gül memeden
 Garez ne aşika cevır etmeden öpülmemeden
 Bu Tahir ana giriftar iken ne bağladın
 Tereddüd eyleme ey düğmesin çözülmemeden
Mefâilün / Feilâtün / Mefâilün / Feilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Bilindi puseye yok yarın izni gül memeden (*1.A*)
 Ah al cameden akşam beli canane açılmış düzdü nigehe hançerile belde gezerken
 şehri dili uşşakına çek hane açılmış (*6/4 T1.B*)

Garez ne aşika cevr etmeden öpülmemeden (2.A)

Ah al cameden akşam beli canane açılmış düzdü nigehe hançerile belde gezerken
şehri dili uşşakına çek hane açılmış (6/4 **T1.B**)

Bu Tahir ana giriftar iken ne bağladın (3.C)

Ah al cameden akşam beli canane açılmış düzdü nigehe hançerile belde gezerken
şehri dili uşşakına çek hane açılmış (6/4 **T1.B**)

Tereddüd eyleme ey dügmesin çözülmemedden (4.A)

Ah al cameden akşam beli canane açılmış düzdü nigehe hançerile belde gezerken
şehri dili uşşakına çek hane açılmış (6/4 **T1.B**)

4.1.5.2. Mısranın bir kısmını terennümden sonra tekrar edenler

BAYATİ AĞIRSEMÂÎ

"Ruhsarın üzre tâze hat-i müş-bû mudur"

Usül : Ağır Aksak Semâi - Yürük Semâi

Beste : Hamparsum Limonciyan

1.A^{1a}
2.A^{1a}
4.A^{1a}

1.A^{2b} Ruh sâ rın üz re tâ ze ha ti
2.A^{2b} Cey şî ha beş le mil ke ti
4.A^{2b} Ser saf ha i be râ tu ce ma

3
T1.B
müş ki bû mu dur ah
rû ma gû lu mu dur
lin de hu mu dur

5
1.A^{2c}
2.A^{2c}
4.A^{2c} 3.C 3.C^{1a}
müş ki bû mu dur Son Ol mü yi an be rin
rû ma gû lû mu dur
hu mu dur

7
3.C^{2b}
i le ha li ce bi bi bin mi ya

9
T1.B 3.C^{2c}
ah ce bi nin mi ya

Şekil 4.97. Bayati Ağırsemâî, Hamparsum Limonciyan

$$\begin{aligned} & 1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + [6/4 T1.B + 10/4 1.A^{2c}] + \\ & 2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b}) + [6/4 T1.B + 10/4 2.A^{2c}] + \\ & 3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b}) + [6/4 T1.B + 10/4 3.C^{2c}] + \\ & 4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b}) + [6/4 T1.B + 10/4 4.A^{2c}] \end{aligned}$$

Eserin güftesi:

Ruhsârın üzre tâze hat-i müşk-bû mudur

Ceyş-i Habeşle milket-i Rûm'a gûlû mudur

Ol müy-i anberin ile hâl-i cebîn mi yâ

Ser-safha-i berât-ı cemâlinde Hû mudur

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'ilü / Fâ'ilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Ruhsârın üzre tâze hat-i **(1.A^{1a})**

müşk-bû mudur **(1.A^{2b})**

Ah **(6/4 T1.B)**

müşk-bû mudur **(10/4 1.A^{2c})**

Ceyş-i Habeşle milket-i **(2.A^{1a})**

Rûm'a gûlû mudur **(2.A^{2b})**

Ah **(6/4 T1.B)**

Rûm'a gûlû mudur **(10/4 2.A^{2c})**

Ol mûy-i anberin ile hâl-i **(3.C^{1a})**

cebîn mi yâ **(3.C^{2b})**

Ah **(6/4 T1.B)**

cebîn mi yâ **(10/4 3.C^{2c})**

Ser-safha-i berât-ı cemâlinde **(4.A^{1a})**

Hû mudur **(4.A^{2b})**

Ah **(6/4 T1.B)**

Hû mudur **(10/4 4.A^{2c})**

HİCAZ AĞIRSEMÂİ

"Ser dağ-ı gönül taze açılmış gülümüzdür"

Usül : Ağır Aksak Semâi, Yürük Semâi

Beste : Abdurrahim Şeyda Dede

1.A'a 1.A'b
2.A'a 1.A'b

1.A 2.A

Ser da ğı gö nül ta ze a çıl
Du di si ye hi a hı derun

3 T1.B

miş gü lü müz dür te nen ni te nen
sün bü lü müz dür

5

ni te nen ni te nen na te ne dir

7 1.A'c 2.A'c

ney ta ze a çıl miş gü lü müz

9 2

dür dür

11 T2.C

Bil mez mi sin ol na zü is tiğ na ya se beb ne ca nım
Bir han de i le gön lü müz a ba bad i der

15

eh li dil le bu va di i fer da ya se beb ne ca nım

19

eh li di le bu va di i fer da ya se beb ne (SAZ)

Şekil 4.98. Hicaz Ağırsemâi, Abdürrahim Şeyda Dede

23
 Yet mez mi hi la li fe le ğin sa na bu ib ret
 Ba ğı hū ner mu si ki de bu bu di li Őey da

27
 yet mez mi hi la li fe le ğin sa na bu ib ret

31
 ey dil de me sen çer ha te men na ya se beb ne ca nım
 en va i na gam no la fer yad yad i der se

35
 ey dil di me sen çer ha re men na ya se beb ne (SAZ)

39
 Du di si ye hi a hı derun
 Gül za rı mu hab bed de bizim

42
 Sūn bū lū mūz dūr te nen ni te nen
 Būl bū lū mūz dūr

44
 ni te nen ni te nen na te ne dir

46
 ney a hı de run sūn bū lū mūz
 be de bi zim būl bū lū mūz

2.A
 4.A
 T1.B
 2.A^{2b}
 4.A^{2b}

Şekil 4.98. (devam)

48 **3.D 3.D¹a** Miyan
 dür (SAZ) Vir miş şu ka dar

50 **3.D²b**
 bül bül li na len de e fen

52 **T1.E**
 dim te nen ni te nen ni te nen ni te ne

54 **3.D²c**
 na te ne dir ey bül bü li

56 **4.A 4.A¹a**
 len de e fen dim (SAZ) gül

58
 za rı mu hab be de bi zim

60 **4.A²b** **T1.B**
 bül bül lü müz dür te nen ni te nen

62
 ni te nen ni tenen na te ne dir

Şekil 4.98. (devam)

4

HİCAZ AĞIRSEMÂİ

Şekil 4.98. (devam)

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b} + 1.A^{2c}) + [T1.B + 1.A^{2c}] +

2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b} + 2.A^{2c}) + [T1.B + 2.A^{2c}] + [6/4 T2.C + 10/4 2.A] + [T1.B + 2.A^{2b}]

3.D (3.D^{1a} + 3.D^{2b} + 3.D^{2c}) + [T1.B + 3.D^{2c}] +

4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b} + 4.A^{2c}) + [T1.B + 4.A^{2c}] + [6/4 T2.C + 10/4 4.A] + [T1.B + 4.A^{2b}]

Eserin güftesi:

Ser dağ-ı gönül taze açılmış gülüm müdür

Dud-ı siyeh-i ah-ı derun sünbülüm müdür

Virmiş şu kadar bülbül ü nalende efendim

Gülzar-ı muhabbetde bizim bülbülüm müdür

Mefûlü / Mefâîlü / Mefâîlü / Feûlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Ser dağ-ı gönül taze açılmış gülüm müdür **1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b})**

taze açılmış gülüm müdür **(1.A^{2c})**

Tenen ni tenen ni tenen ni tenen na tene dir ney (T1.B)

taze açılmış gülüm müdür **(1.A^{2c})**

Dud-ı siyeh-i ah-ı derun sünbülüm müdür **2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b})**

ah-ı derun sünbülüm müdür **(2.A^{2c})**

Tenen ni tenen ni tenen ni tenen na tene dir ney (T1.B)

ah-ı derun sünbülüm müdür **(2.A^{2c})**

Bilmez misin ol naz ü istiğnaya sebep ne ehl-i dile bu vade-i ferdaye sebep ne yetmez

mi hilali feleğin sana bu ibret ey dil deme sen çarha temennaya sebep ne bir hande

ile gönlümüz abad iderse bağı hüner-i musikiyde bu dil-i şeyda envâi neğamla nola feryad iderse (6/4 T2.C)

Dud-1 siyeh-i ah-1 derun sünbülümüzdür (10/4 2.A)

Tenen ni tenen ni tenen ni tenen na tene dir ney (T1.B)

ah-1 derun sünbülümüzdür (2.A^{2b})

Virmiş şu kadar bülbül ü nalende efendim 3.D (3.D^{1a} + 3.D^{2b})

bülbül ü nalende efendim (3.D^{2c})

Gülzar-1 muhabbetde bizim bülbülümüzdür 4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b})

bizim bülbülümüzdür (4.A^{2c})

Tenen ni tenen ni tenen ni tenen na tene dir ney (T1.B)

bizim bülbülümüzdür (4.A^{2c})

Bilmez misin ol naz ü istiğnaya sebep ne ehl-i dile bu vade-i ferdaye sebep ne yetmez mi hilali feleğin sana bu ibret ey dil deme sen çarha temennaya sebep ne bir hande ile gönlümüz abad iderse bağı hüner-i musikiyde bu dil-i şeyda envâi neğamla nola feryad iderse (6/4 T2.C)

Gülzar-1 muhabbetde bizim bülbülümüzdür (10/4 4.A)

Tenen ni tenen ni tenen ni tenen na tene dir ney (T1.B)

bizim bülbülümüzdür (4.A^{2b})

ISFAHANEK AĞIRSEMÂİ

"Hüvan üftrade olmuş dide-i mahmuruna"

Usül : Ağır Aksak Semâi, Yürük Semâi

Beste : Hafız Abdullah Ağa

1.A^{1a}
2.A^{1a}
4.A^{1a}

A hū van üf ta de ol muş
Ha li hin dü lar di zil miş
Ka fi ri a teş pe res ti

3

di de mah mu mu ru na
ger de ni ka fu ru na
ha ti fi meh cu ru na

5 T1.B

vay vay a şı kam her bar

7

ey ke me in kar sen de bu ref tar

9 T2.C

Bilmem ki he va ser de neden is ter ki o la ten te ne nen

13

1.A^{2c}
2.A^{2c}
4.A^{2c}

Yar Yar aman mah mu ru na
kâ fu ru na
meh cu ru na

15

vay hey ca nim 2
vay hey ca nim

Şekil 4.99. İsfahaneK Ağırsemâi, Hâfız Abdullah Ağa

2

ISFAHANEK AĞIRSEMÂİ

3.D 3.D^{1a}

17 Ta ze bir dağ yak dı şim di

3.D^{2b}

19 la le za rı si si ne me

T1.B

21 vay vay a şı kam her bar

23 ey ke me in kar sen de bu ref tar

T2.C

25 Bil mem ki he va ser de ne den is ter ki o la

28 ten te ne nen Yar Yar a man

3.C^{2c}

30 yar si ne me vay hey ca nim

Şekil 4.99. (devam)

$$\begin{aligned}
& 1.A (1.A^1a + 1.A^2b) + [T1.B + 6/4 T2.C + 10/4 1.A^2c] + \\
& 2.A (2.A^1a + 2.A^2b) + [T1.B + 6/4 T2.C + 10/4 2.A^2c] + \\
& 3.D (3.D^1a + 3.D^2b) + [T1.B + 6/4 T2.C + 10/4 3.D^2c] + \\
& 4.A (4.A^1a + 4.A^2b) + [T1.B + 6/4 T2.C + 10/4 4.A^2c]
\end{aligned}$$

Eserin güftesi:

Ah ü van üftade olmuş dide-i mahmuruna

Hali hindular dizilmiş gerden-i kâfuruna

Taze bir dağ yaktı şimdi lalezar sineme

Kafiri ateş perçti hatif-i mehcuruna

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Ah ü van üftade olmuş dide-i mahmuruna (1.A)

Vay vay aşıkam her bar eykeme inkar sende bu reftar (T1.B)

Bilmem ki heva serde neden ister ki olaten te ne nen (6/4 T2.C)

mahmuruna (10/4 1.A^{2c})

Hali hindular dizilmiş gerden-i kâfuruna (2.A)

Vay vay aşıkam her bar eykeme inkar sende bu reftar (T1.B)

Bilmem ki heva serde neden ister ki olaten te ne nen (6/4 T2.C)

kâfuruna (10/4 2.A^{2c})

Taze bir dağ yaktı şimdi laleazar sineme (3.D)

Vay vay aşıkam her bar eykeme inkar sende bu reftar (T1.B)

Bilmem ki heva serde neden ister ki olaten te ne nen (6/4 T2.C)

sineme (10/4 3.D^{2c})

Kafiri ateş perçti hatif-i mehcuruna (4.A)

Vay vay aşıkam her bar eykeme inkar sende bu reftar (T1.B)

Bilmem ki heva serde neden ister ki olaten te ne nen (6/4 T2.C)

mehcuruna (10/4 4.A^{2c})

MÂHUR AĞIRSEMÂİ

"Sarsam miyanın ey gül-i ter yasemen gibi"

Usül : Aksak Semâi, Yürük Semâi

Beste : Ebubekir Ağa

1.A^{1a}
2.A^{1a}
4.A^{1a}

Ah sar sam mi ya nin
Ah sür sem he mi şe
Ah dil da da re mi var sa

1.A^{2b}
2.A^{2b}
4.A^{2b}

ey gü li ter ya se men gi bi
pa yi ne ru ya ç men gi bi
ha yal da hi ya re men gi bi

T1.B

vay ya le lel le le lel le
vay
vay

7
lel le lel le le lel li te re lel li

9 T2.C
yel lel lel li gel ca nım gel öm rüm gel mi rim a man ey

12
gel ca nım gel öm rüm gel mi rim a man ey

14
1.A^{2c}
2.A^{2c}
4.A^{2c}

Yar ya se men gi bi
Yar yar çe men gi bi
YAr ya re ben gi bi

Şekil 4.100. Mâhur Ağırsemâi, Ebûbekir Ağa (Sarsam miyanın)

16
vay vay (SAZ)

18
3.D 3.D¹a
Ah yak sını vi sa li an

20
3.D²b
ber e dip ca nım ey le di

22
T1.E
va y ya le lel le le lel le le

24
lel le lel le le lel li te re lel li

26
T2.C
yel lel lel li gel ca nım gel öm rüm gel mi rim a man ey

29
gel ca nım gel öm rüm gel mi rim a man ey

31
3.C²c
yar ca nım ey le di vay

Şekil 4.100. (devam)

- 1.A (1.A¹a + 1.A²b) + [T1.B + 6/4 T2.C + 10/4 1.A²c] +
 2.A (2.A¹a + 2.A²b) + [T1.B + 6/4 T2.C + 10/4 2.A²c] +
 3.D (3.D¹a + 3.D²b) + [T1.E + 6/4 T2.C + 10/4 3.D²c] +
 4.A (4.A¹a + 4.A²b) + [T1.B + 6/4 T2.C + 10/4 4.A²c]

Eserin güftesi:

Sarsam miyanın ey gül-i ter yasemen gibi
 Sürsem hemişe payine ruyim çemen gibi
 Yaksın visal-i anber edip canım eyledi
 Dildare varsa hayal dahi yare ben gibi

Mefûlü / Fâilatü / Mefâilü / Fâilün veznededir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Sarsam miyanın ey gül-i ter yasemen gibi (1.A)

Ya le lel le le lel le le lel le le lel li te re lel li (T1.B)

Yel lel lel lel li gel canım gel ömrüm gel mirim aman ey gel canım gel ömrüm gel mirim aman ey (6/4 T2.C)

yasemen gibi (10/4 1.A^{2c})

Sürsem herise payine ruyim çemen gibi (2.A)

Ya le lel le le lel le le lel le le lel li te re lel li (T1.B)

Yel lel lel lel li gel canım gel ömrüm gel mirim aman ey gel canım gel ömrüm gel mirim aman ey (6/4 T2.C)

çemen gibi (10/4 2.A^{2c})

Yaksın visal-i anber edip canım eyledi (3.D)

Ya le lel le le lel le le lel le le lel li te re lel li (T1.B)

Yel lel lel lel li gel canım gel ömrüm gel mirim aman ey gel canım gel ömrüm gel mirim aman ey (6/4 T2.C)

canım eyledi (10/4 3.D^{2c})

Dildare varsa hayal dahi yare ben gibi (4.A)

Ya le lel le le lel le le lel le le lel li te re lel li (T1.B)

Yel lel lel lel li gel canım gel ömrüm gel mirim aman ey gel canım gel ömrüm gel mirim aman ey (6/4 T2.C)

yare ben gibi (10/4 4.A^{2c})

UŞŞAK AĞIRSEMÂİ

"Cemalin gülşeninde bu saadet"

Usül : Aksak Semâî, Yürük Semâî

Beste : Kürkçüzade İbrahim Efendi

1.A¹a
2.A¹a
4.A¹a

Ah ce ma lin gül şe nin de
Ah he zar uş şa ka gel se
Ah ge rek tir her gü zel den

1.A²b
2.A²b
4.A²b

bu sa a det
bu sa a det
şi ve a det

a man

T1.B

ca nim ye le lel lel li öm rüm te re lel lel li

mi rim te re lel lel lel lel le li a man a man

1.A²c
2.A²c
4.A²c

T2.C

bu bu sa a
bu bu sa a
şi şi ve a

3.C 3.C¹a

det a man Ah ve fa vü
det a man Ah ve fa vü

3.C²b

ru yi dil nük te şi

T1.D

nas lık Ca nim ye le lel lel li

Şekil 4.101. Uşşak Ağırsemâî, Kürkçüzade İbrahim Efendi

öm rüm te re lel lel li mi rim te re lel lel lel lel la
li a man a man te
3.C^{2c} şi nas lık a man

Şekil 4.101. (devam)

- 1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b}) + [T1.B + 6/4 T2.C + 10/8 1.A^{2c}] +
- 2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b}) + [T1.B + 6/4 T2.C + 10/8 2.A^{2c}] +
- 3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b}) + [T1.D + 6/4 T2.C + 10/8 3.C^{2c}] +
- 4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b}) + [T1.B + 6/4 T2.C + 10/8 4.A^{2c}]

Eserin güftesi:

Cemalin gülşeninde bu saadet
Hezar uşşaka gelse bu saadet
Vefa vü ruy-i dil nükte-şinaslık
Gerektir her güzelden şive adet
Mefâîlün / Mefâîlün / Feûlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Cemalin gülşeninde bu saadet **1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b})**
Canım ye le lel lel li ömrüm te re lel lel li mirim te re lel lel lel lel le li aman aman
(T1.B)
Bu (6/4 T2.C)
bu saadet **(1.A^{2c})**
Hezar uşşaka gelse bu saadet **2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b})**

Canım ye le lel lel li ömrüm te re lel lel li mirim te re lel lel lel lel le li aman aman
(T1.B)

Bu (6/4 T2.C)

bu saadet (2.A^{2c})

Vefa vü ruy-i dil nükte-şinaslık 3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b})

Canım ye le lel lel li ömrüm te re lel lel li mirim te re lel lel lel lel le li aman aman
(T1.B)

Bu (6/4 T2.C)

nükte-şinaslık (3.C^{2c})

Gerektir her güzelden şive adet 4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b})

Canım ye le lel lel li ömrüm te re lel lel li mirim te re lel lel lel lel le li aman aman
(T1.B)

Bu (6/4 T2.C)

şive adet (4.A^{2c})

4.2. Nakış

Kelime manası itibariyle Nakış “نقش”: Süsleme, işleme, bir kumaş üzerine renkli iplikler kullanarak el ve makine ile yapılan süsleme, duvar ve tavan süslemeleri gibi anlamlara gelmektedir (Çağbayır, 2007: 3481). Klâsik Türk Mûsikîsi’nde ise Beste, Ağırsemâi ve Yürüksemâi formlarının iki temel yapısından birisidir (Yavaşca, 1992: 543).

Nakışlar Murabbalara göre yapısal bazı farklılıklar gösterir. Nakış formunda ilk iki mısra birbiriyle aynı veya farklı melodik yapıda bestelendikten sonra terennüm gelir. Ardından üçüncü ve dördüncü mısra bestelendikten sonra bir terennüm bölümü gelir. Nakışlar iki beyit -anlam bakımından birbirine bağlı iki dizeden oluşmuş şiir parçası- olarak bestelenir (Türk Dil Kurumu 1998: 282). Bu yüzden Nakışlar, çoğu kaynakta iki hâneli olarak geçer. Örnek olarak; Semâilerin dört yerine iki hânelilerine verilen ad, Beste veya semâi formlarının ikişer mısra okunduktan sonra arkasından terennüm gelen iki hâneli şekilleridir. (Çağbayır, 2007: 3481; Ayverdi, 2005: 2291).

Nakışta terennümler oldukça uzun ve süslü haldedir. Bunun mantığını Yılmaz Öztuna şu şekilde açıklar: “Parçada yalnız iki terennüm, binâenaleyh yalnız iki hâne mevcut olur. Böylece eserin çok kısa olmaması için tabiatıyla terennüm kısmı uzatılır ve parça uzun uzun süslenir bundan dolayı “nakış” denmiştir” (Ayverdi, 2005: 2291).

Nakışların terennüm kısımları uzun ve süslemeli olduğu için, sınıflandırma için mısralardaki melodik yapı esas alınmıştır. Nakışlar kendi içerisinde;

- Birinci, ikinci ve dördüncü mısraları aynı melodik yapıda olan nakışlar,
- Birinci ile üçüncü, ikinci ile dördüncü mısraları aynı melodik yapıda olan nakışlar,
- Yalnızca ikinci ile dördüncü mısraları aynı melodik yapıda olan nakışlar,
- Her mısrası farklı melodik yapıda olan nakışlar,
- Özel kullanımlar,

olmak üzere beş alt grupta incelenecektir.

olmak üzere beş farklı alt grup içinde analiz edilecektir. Bu tasnifin ilk üç alt grubu kendi içinde yeniden iki alt gruba ayrılmaktadır. Nakış Ağırsemâiler, birinci ve ikinci derece alt grupları ile birlikte aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.2. Nakış Ağırsemâiler

Birinci Alt Grup	İkinci Alt Grup	No	Makam	Bestekar	
Birinci, İkinci ve Dördüncü Mısraları Aynı Melodik Yapıda Olan Nakışlar	Usûl Geçkili Olanlar	1	Hüseyni	Zaharya (Mir Cemil)	
	Usûl Geçkili Olmayanlar	1	Dilkeşhâveran	Zekâi Dede	
		2	Eviç	Ebubekir Ağa	
		3	Hüseyni	Şeştari Murat Ağa	
		4	Mahur-Bûselik	Zekâi Dede	
		5	Neva	Dede Efendi	
Birinci ile Üçüncü, İkinci ile Dördüncü Mısraları Aynı Melodik Yapıda Olan Nakışlar	Usûl Geçkili Olanlar	1	Bayati	Tab'i Mustafa Efendi	
		2	Dilkeşhâveran	Mehmed Ağa (Küçük)	
		3	Isfahan	Zaharya (Mir Cemil)	
	Usûl Geçkili Olmayanlar	1	Saba-Zemzeme	Mehmed Ağa (Küçük)	
	Yalnızca İkinci ile Dördüncü Mısraları Aynı Melodik Yapıda Olan Nakışlar	Usûl Geçkili Olanlar	1	Ferahnak	Dede Efendi
			2	Pesendide	III. Selim
Usûl Geçkili Olmayanlar		1	Acem	Zekâi Dede	
		2	Hicaz-Hümayun	Seyyid Nuh	
		3	Hicazkar	Hamparsum Limonciyan	
		4	Muhayyer	Ebubekir Ağa	
		5	Neva-Kürdi	Zekâi Dede	
		6	Nişaburek	Salih Ağa (Acem)	
		7	Şehnaz-Bûselik	Zekâi Dede	
8	Tahir	Zekâi Dede			
9	Tarz-ı Cedid	Dede Efendi			
Her Mısrası Farklı Melodik Yapıda Olan Nakışlar	-	1	Ferahfeza	Dede Efendi	
		2	Şivenüma	Abdülhalim Ağa (Çavuş)	
		3	Suzinak	Dede Efendi	
Özel Kullanımlar	-	1	Pençgah	Abdülkadir Meragi	
		2	Rast	Taşcızade Recep Çelebi	

4.2.1. Birinci, İkinci ve Dördüncü Mısraları Aynı Melodik Yapıda Olan Nakışlar

4.2.1.1. Usûl geçkili olanlar

BAYATI AĞIRSEMÂÎ

"Çıkmaz derun-i dilden efendim muhabbetin"

Usûl : Aksak Semai, Yürük Semâi, Curcuna

Beste : Tab'i Mustafa Efendi

1.A

Çık maz de ru ni dil den e fen dim mu hab

5 2.A

be tin vay kur ba nın ol du ğum bi ze yok

9 T1.B

mu mü rûv ve tin vay sen han gi ba

13

ğın gü lü sün ne gül şe nin bül bü lü sün Ey ser vü se men

17

bu yi re si dem Ey a fe ti dil cu

21 T2.C

yi gü zi dem ne dir bu iş ve ler ne dir ne dir bu iş

25

ve ler ne dir te ga fû la ne naz i le te ga fû la

29

le naz i le ki bu gi riş me ler ne dir ki bu gi riş

Şekil 4.102. Bayati Ağırsemâî, Tab'i Mustafa Efendi

33
me ler ne dir gö ren o gül ce ma li ni gö ren o gül

37
ce ma li ni ta sav vur ey ler ha li vay

41
ha ya li la lin ey le yen ha ya li la lin ey le yen

45
se nin çe ker ve ba li ni se nin çe ker

2.A
4.A
48
ve ba li ni kur ba nın o du ğum bi zeyok mu mürüv
ca yi me ra mın üz re i ka met mi niy

3.D
52
ve tin vay Ey dil ne dir bu mer te be ha
ye tin vay (SON)

4.A
56
hiş le rin se nin vay ca yi me ra mın üz

60
re i ka met mi niy ye tin

Şekil 4.102. (devam)

$$1.A + 2.A + [6/4 T1.B + 10/8 T2.C + 10/4 2.A] +$$

$$3.D + 4.A + [6/4 T1.B + 10/8 T2.C + 10/4 4.A]$$

Eserin güftesi:

Çıkmaz derun-i dilden efendim muhabbetin
Kurbanın olduğum bize yok mu mürüvvetin
Ey dil nedir bu mertebe huhşlerin senin
Cây-i merâmın üzre ikamet mi niyyetin

Mefûlü / Fâilâtü / Mefâilü / Fâilün veznedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Çıkamaz derun-i dilden efendim muhabbetin (1.A)

Kurbanın olduğum bize yok mu mürüvvetin (2.A)

*Sen hangi bağın gülüsün ne gülşenin bülbülüsün ey serv-i semen buyi residem ey
afet-i dil cuy-i güzidem (6/4 T1.B)*

*Nedir bu işveler nedir nedir bu işveler nedir tegafülale naz ile tegafülale naz ile ki bu
girişmeler nedir ki bu girişmeler nedir gören o gül cemalini gören o gül cemalini
tasavvur eyler hali vay hayali lalin eyleyen hayali lalin eyleyen senin çeker vebalini
senin çeker vebalini (10/8 T2.C)*

Kurbanın olduğum bize yok mu mürüvvetin (10/4 2.A)

Ey dil nedir bu mertebe huhuşlerin senin (3.D)

Cây-i merâmın üzre ikamet mi niyyetin (4.A)

*Sen hangi bağın gülüsün ne gülşenin bülbülüsün ey serv-i semen buyi residem ey
afet-i dil cuy-i güzidem (6/4 T1.B)*

*Nedir bu işveler nedir nedir bu işveler nedir tegafülale naz ile tegafülale naz ile ki bu
girişmeler nedir ki bu girişmeler nedir gören o gül cemalini gören o gül cemalini
tasavvur eyler hali vay hayali lalin eyleyen hayali lalin eyleyen senin çeker vebalini
senin çeker vebalini (10/8 T2.C)*

Cây-i merâmın üzre ikamet mi niyyetin (10/4 4.A)

DİLKEŞHÂVERAN AĞIRSEMÂİ

"Hal-i Ruhsarına Necm-i Seher Ülker Mi Desem"

Usül : Ağır Aksak Semai, Yürük Semai

Beste : Küçük Mehmed Ağa

1.A

Ah ha li ruh sa ri na nec
mi se her ül ker mi de sem
vay ca nan ey Ah ger de ni
sa fi na nu ri me hi en
ver mi de sem vay (SAZ)

11 T1.B

A ra yi şı bez mi ta ra bın gel di za ma nı
vak ti fe ra hın ol du be di da rı ni şa nı ah
teb di li ma kam ey le ye lim sem ti bo ğa za
pür zevk e de lim ta be gü lü cis mi le ca nı

Şekil 4.103. Dilkeşhâveran Ağırsemâi, Küçük Mehmed Ağa

2

DİLKEŞHÂVERAN AĞIRSEMÂİ

27 2.A
4.A

ah ger de ni sa fi na nu
ah şu hi sev da yı mi yok

29
ri me hi en ver mi de sem
sa da yı dil ber mi de sem

31 3.C
vay gel ca nm Ah bu la mam
vay

33 4.A
tav rı pe ri şa nı na ta

35
bi ri se za şu hi sev

37
da yı mi yok sa da yı dil

39
ber mi de sem vay

Şekil 4.103. (devam)

$$1.A + 2.A + [6/4 T1.B + 10/4 2.A] +$$

$$3.C + 4.A + [6/4 T1.B + 10/4 4.A]$$

Eserin güftesi:

Hal-i ruhsarına necm-i seher ülker mi desem

Gerden-i safına mir-i meh-i enver mi desem

Bulamam tavr-ı perişanın tabir-i seza

Şuh-i sevdayı mı yoksa dayı dilber mi desem

Feilâtün / Feilâtün / Feilâtün / Feilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Hal-i ruhsarına necm-i seher ülker mi desem (1.A)

Gerden-i safına mir-i meh-i enver mi desem (2.A)

Arayış-ı bezm-i tarabın geldi zamanı vakt-i ferahın oldu bedidar-ı nişanı tebdil-i makam eyleyelim semt-i boğaza pür zevk edelim ta be gülü cism ile canı (6/4 T1.B)

Gerden-i safına mir-i meh-i enver mi desem (10/4 2.A)

Bulamam tavr-ı perişanın tabir-i seza (3.C)

Şuh-i sevdayı mı yoksa dayı dilber mi desem (10/4 4.A)

Arayış-ı bezm-i tarabın geldi zamanı vakt-i ferahın oldu bedidar-ı nişanı tebdil-i makam eyleyelim semt-i boğaza pür zevk edelim ta be gülü cism ile canı (T1.B)

Şuh-i sevdayı mı yoksa dayı dilber mi desem (4.A)

ISFAHAN AĞIRSEMÂİ

"Karar etmez gönül murgü bu bağın deyme şahında"

Usül : Aksak Semâi, Yürük Semâi

Beste : Zaharya

1.A
2.A

Ah ka rar it mez gö nül mür rgi
Ah ni ha li kad di dil ber ter

bu ba ğın dey me şa hın da
bi bir ser vi bü lend is ter

Ah ca nım Ah

7 T1.B

Ey dâ di le fer vah yad dil gü ber zel ler e lin

den den Ne dir o re viş ne dir o ge liş

13 ne dir o gü lüş gel ca nım gel ne dir o re viş

16 ne dir o ge liş ne dir o gü lüş gel ca nım gel

19 ya ne ğın da gül le re ger da nım da

Şekil 4.104. Isfahan Ağırsemâi, Zaharya

22
ben le re sün bü li gey su le re

25
si ne de gül me me le re hay ran o lam

28
3.C
Ah ca nım Ah me ra mı si

30
ne ye bir ser vü sim en da

32
mı çek mek tir a man ca nım

34
4.A
Ah se men di tab i ba ki

36
bir gü müş den si ne bend is ter₃

38
Ah Vay

Karar

Şekil 4.104. (devam)

1.A + 2.A + 6/4 T1.B +
3.C + 4.A + 6/4 T1.B

Eserin güftesi:

Karar etmez gönül murgi bu bağın deyme şahında
Nihal-i kadd-i dilber gibi bir serv-i bülent ister
Meramı sineye bir Serv-i simin endamı çekmektir
Semend-i tabi-i baki bir gamuştan Sinebend ister

Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Karar etmez gönül murgî bu bağın deyme şahında (1.A)

Nihal-i kadd-i dilber gibi bir serv-i bülent ister (2.A)

*Eyvah dilberler elinden dad ile feryad güzeller elinden nedir o revîş nedir o geliş
nedir o gülüş gel canım gel nedir o revîş nedir o geliş nedir o gülüş gel canım gel
yanağında güllere gerdanında benlere sünbülü geysulere sinede gül memelere hayran
olam (6/4 TL.B)*

Meramı sineye bir Serv-i simin endamı çekmektir (3.C)

Semend-i tabî-i baki bir gamuştan Sinebend ister (4.A)

*Eyvah dilberler elinden dad ile feryad güzeller elinden nedir o revîş nedir o geliş
nedir o gülüş gel canım gel nedir o revîş nedir o geliş nedir o gülüş gel canım gel
yanağında güllere gerdanında benlere sünbülü geysulere sinede gül memelere hayran
olam (6/4 TL.B)*

4.2.1.2. Usûl geçkili olmayanlar

SABA-ZEMZEME AĞIRSEMÂİ

"Yetiş ki ey dil-i şuride cana can katalım"

Usûl : Ağır Aksak Semâi

Beste : Küçük Mehmed Ağa

1.A¹a

Ah ye tiş ki ey di li şu ri

1.A²b

de ca na can ka ka ta lım

1.A²c

gel a man ca nım ka ka ta lım

2.A¹a

vay o şeh su va re pi ya dey

2.A²b

le biz da hi ça ça ta lım

2.A²c

gel a man ca nım ça ça ta lım

T1.B

T2.B

Vay ca nan yi ne meh ta ba çı kıp uy ku ya yat
ya rin i ş i tip gök su ya teş ri fi ni ağ

17

mış ca nan yi ne meh ta ba çı kıp uy ku ya yat
yar ya rin i ş i tip gök su ya teş ri fi ni ağ

Şekil 4.105. Saba-zemzeme Ağırsemâi, Küçük Mehmed Ağa

21
 miş ti ri ni ge hi gam ze si ni a şı ka at
 yar bir rüt be de tiz gel di ki göm gök ye re bat

25
 miş ruh sa ri na giy su yi si ya hi el u zat
 miş sor dum o si yah zül fi du ta sın de di şa

29
 miş bil mem ne ce yüz bul du ne hoş vec hi le çat
 kir Ev ci şe re fi hüs ne u çar i ki ka nat

33
 miş bil mem ni ce yüz bul du ne hoş vec hi le çat
 miş Ev ci şe re fi hüs ne u çar i ki ka nat

37
 miş o şeh su va 2.A¹a re pi ya dey
 miş ra ki bi bed 4.A¹a ge li yor to

39
 le biz da hi ça 2.A²b ça ta lim
 pu ah o gel a 4.A²b a ta lim

41
 gel a man ca nim ça 2.A²c 3
 gel a man ca nim a ta lim
 4.A²c a ta lim

43
 3.C¹a
 Ah ne den i şit di a ceb kim

Şekil 4.105. (devam)

45 **3.C²b**
bu su ya gel ge gel di ği ni

47 **3.C²c**
gel a man ca nim ge gel di ği ni

49 **4.A¹a**
Ah ra ki bi bed ge li yor to

51 **4.A²b**
pu a hı gel a a ta lım

53 **4.A²c**
gel a man ca nim a ta lım

Şekil 4.105. (devam)

$$1.A (1.A^1a + 1.A^2b + 1.A^2c) + 2.A (2.A^1a + 2.A^2b + 2.A^2c) + [T1.B + 2.A (2.A^1a + 2.A^2b + 2.A^2c)] +$$

$$3.C (3.C^1a + 3.C^2b + 3.C^2c) + 4.A (4.A^1a + 4.A^2b + 4.A^2c) + [T2.B + 4.A (4.A^1a + 4.A^2b + 4.A^2c)]$$

Eserin güftesi:

Yetiş ki ey dil-i şuride cana can katalım
 O şehsüvare piyadeyle biz dahi çatalım
 Neden işitdi aceb kim bu suya geldiğini
 Rakib-i bed geliyor top-u ahı gel atalım

Mefâilün / Feilâtün / Mefâilün / Feilün vezindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Yetiş ki ey dil-i şuride cana can katalım **1.A (1.A¹a + 1.A²b)**
 katalım **(1.A²c)**
 O şehsüvare piyadeyle biz dahi çatalım **2.A (2.A¹a + 2.A²b)**

çatalım (2.A^{2c})

*Canan yine mehtaba çıkıp uykuya yatmış canan yine mehtaba çıkıp uykuya yatmış
tir-i nigeş-i gamzesini aşika atmış ruhsarına giysu-i siyahı el uzatmış bilmem nice
yüz buldu ne hoş vechile çatmış bilmem nice yüz buldu ne hoş vechile çatmış (T1.B)*

O şehsüvare piyadeyle biz dahi çatalım 2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b})

çatalım (2.A^{2c})

Neden işitdi aceb kim bu suya geldiğini 3.C (3.C^{1a} + 3.C^{2b})

geldiğini (3.C^{2c})

Rakib-i bed geliyor top-u ahı gel atalım 4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b})

atalım (4.A^{2c})

*Yarin işidip göksuya teşrifini ağyar yarin işidip göksuya teşrifini ağyar bir rütbede
tiz geldi ki gömgök tere batmış sordum o siyah zülf-i dutasın dedi Şakir evc-i şeref-i
hüsne uçar iki kanatmış Şakir evc-i şeref-i hüsne uçar iki kanatmış (T2.B)*

Rakib-i bed geliyor top-u ahı gel atalım 4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b})

atalım (4.A^{2c})

4.2.2. Birinci ile Üçüncü, İkinci ile Dördüncü Mısraları Aynı Melodik Yapıda Olan Nakışlar

4.2.2.1. Usûl geçkili olanlar

HÜSEYİNİ AĞIRSEMÂÎ

"Talatın devr-i kamerde mihr-i alem tab eder"

Usûl : Aksak Semâi, Yürük Semâi

Beste : Zaharya

1.A
3.A

Tal a tın dev ri ka mer de mihr ri a lem
Na fi za ben böy le bir mes ti te ga fül

2.B
4.B

tab e der sey ret on dör dün de ol meh
gör me dim her ni ga hi çeş mi bir rem

7 T1.C

a le mi meh iş tab e der mihr ri
zi ni han ni ga e der e der

10

di rah şa nım şa hı hu ba nım

13

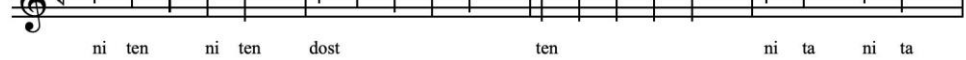
gel a öm rüm gel gel gel

16 T2.D

gel be nim ca nım gel ta dir te ni ten

19

ni ten ni ten dost ten ni ta ni ta

Şekil 4.106. Hüseyini Ağırsemâi, Zaharya

ni ten dost te ni ta ni ta ni ten

sim be den in ce mi yan hok ka de hen hay

2.B
4.B

ra nin o lam ben Sey ret on dör hi
Her ni ga hi

dün de ol meş mi bir meh rem a le mi meh iş tab e der
çeş mi bir rem zi ni han

Şekil 4.106. (devam)

$$1.A + 2.B + [T1.C + 6/4 T2.D + 10/8 2.B] +$$

$$3.A + 4.B + [T1.C + 6/4 T2.D + 10/8 4.B]$$

Eserin güftesi:

Talatın devr-i kamerde mihr-i alem tab eder
 Seyret on dördünde ol meh alem-i meh-tab eder
 Nafıza ben böyle bir mest-i tegafül görmedim
 Her nigahı çeşmi bir remz-i nihan işrab eder

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Talatın devr-i kamerde mihr-i alem tab eder (**1.A**)

Seyret on dördünde ol meh alem-i meh-tab eder (**2.B**)

Mihri dıraşanım şahı hubanım gel a ömrüm gel gel gel benim canım gel (**T1.C**)

*Ta dir te ni ten ni ten ni ten dost ten ni ta ni ta ni ten dost te ni ta ni ta ni ten sim
 beden ince miyan hokka dehen hayranın olam ben* (**6/4 T2.D**)

Seyret on dördünde ol meh alem-i meh-tab eder (**10/4 2.B**)

Nafıza ben böyle bir mest-i tegafül görmedim (3.A)

Her nigahı çeşmi bir remz-i nihan işrab eder (4.B)

Mihri dırâşanım şahı hubanım gel a ömrüm gel gel gel gel benim canım gel (T1.C)

Ta dir te ni ten ni ten ni ten dost ten ni ta ni ta ni ten dost te ni ta ni ta ni ten sim

beden ince miyan hokka dehen hayranın olam ben (6/4 T2.D)

Her nigahı çeşmi bir remz-i nihan işrab eder (10/4 4.B)

4.2.2.2. Usûl geçkili olmayanlar

DİLKEŞHÂVERAN AĞIRSEMÂÎ

"Nice doyunca görem sen gibi nazik bedeni"

Usûl : Aksak Semâî

Beste : Zekai Dede

1.A
3.A

Ah Ni ce do yun ca gö rem sen gi bi na
Ah Çık ma sin a him o du ağ zi mi aç

2.B

zik be de ni ah Ken di kir pi ğim o lup
dir ma be nim ah Yık ma sin su zi de ru

4.B

7 T1.C

dur ba na gö züm di ke ni Ah ca num ya la
nüm se ni söy let me be ni

10

ye lel lel li öm rüm te te le lel le lel lel li

13

ah ah ah

16

bi ve fa kar ah ah

19

ah pür ce fa kar sın fer yad e lin

2.B
4.B

22

den a za lim pek si tem kar sın ah Ken di kir
ah ah Yık ma sin

Şekil 4.107. Dilkeşhâveran Ağırsemâî, Zekâi Dede

25

pi ğim o lup dur ba na gö züm di ke ni
su zi de ru nüm se ni söy let me be ni

Şekil 4.107. (devam)

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B] +

3.A + 4.B + [T1.C + 4.B]

Eserin güftesi:

Nice doyunca görem sen gibi nazik bedeni

Kendi kirpiğim olupdur bana gözüm dikenini

Çıkmasın ahın odu ağzımı açtırma benim

Yıkmasın suz-i derunum seni söyletme beni

Feilâtün / Feilâtün / Feilâtün / Feilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Nice doyunca görem sen gibi nazik bedeni (**1.A**)

Kendi kirpiğim olupdur bana gözüm dikenini (**2.B**)

*Ah canım ya la ye lel lel li ömrüm te re le lel le lel lel li ah ah ah bivefakar ah ah ah
pürcefakarsın feryad elinden a zalim pek sitemkarsın (T1.C)*

Kendi kirpiğim olupdur bana gözüm dikenini (**2.B**)

Çıkmasın ahın odu ağzımı açtırma benim (**3.A**)

Yıkmasın suz-i derunum seni söyletme beni (**4.B**)

*Ah canım ya la ye lel lel li ömrüm te re le lel le lel lel li ah ah ah bivefakar ah ah ah
pürcefakarsın feryad elinden a zalim pek sitemkarsın (T1.C)*

Yıkmasın suz-i derunum seni söyletme beni (**4.B**)

EVİÇ AĞIRSEMÂİ

"O Şuha arz-ı niyaz etmeye Şıtab ederim"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Ebubekir AĞa

1.A
3.A

Ah o Şu ha ar zı ni yaz eğ me ye Şı
Ah gō ren bu sur hi ni yi ru yi sa nır Şı

2.B
4.B

tab e de rım Ah he lak e der se de ger
ki mey den dir Ah ben lak i se cūr mū mū fik

7

na zı ir ti kab e de rım ah a man a man
rey le yip hi cab e de rım

10 T1.C

ser vi na zım a man a man sev di ca nım

13

se ve rim yok tur ya la nım ah

16

ah ah ęa re sa zım

19

yok ya la nım yar

22

sa na her vec hi le ra hım

Őekil 4.108. Evię AĐırsemâi, Ebūbekir AĐa (O Őuha arz-ı niyaz)

1.A + 2.B + T1.C +

3.A + 4.B + T1.C

Eserin gūftesi:

O Şuha arz-ı niyaz etmeye Şıtab ederim

Helak ederse de ger nazı irtikab ederim

Gōren bu surhiy-i ruyim sanur ki meydendir

Ben ise cürmümü fikreyleyip hicab ederim

Mefâilün / Feilâtün / Mefâilün / Feilün vezindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

O şuha arz-ı niyaz etmeye şitab ederim **(1.A)**

Helak ederse de ger nazı irtikab ederim **(2.B)**

*Servi nazım aman aman sevdi canım severim yoktur yalanım ah ah ah çaresazım yok
yalanım yar sana her vechile rahım (T1.C)*

Gören bu surhiy-i ruyim sanur ki meydendir **(3.A)**

Ben ise cürmümü fikreyleyip hicab ederim **(4.B)**

*Servi nazım aman aman sevdi canım severim yoktur yalanım ah ah ah çaresazım yok
yalanım yar sana her vechile rahım (T1.C)*

HÜSEYİNİ AĞIRSEMÂİ

"Çeşm-i bed keş be çeşm-i mestet ne resed"

Usül : Ağır Aksak Semâi

Beste : Şeştari Murad Ağa

1.A
3.A

Çeş mi be bed keş be çe çeş mimes
Men pi şi şi hü da he me du a

3

tet ne ne re sed yar ey a man
mi ker dem

2.B
4.B

A fet be be le ba ni me mey pe res
Ba la yi yi mü ba re ket ket şi kes

7

tet ne ne re sed yar ey a man
tet ne ne re sed

9 T1.C

Kur ba ni ni tü kur ba ni ni tü kur

11

ba ni ni tü em yar ey a man

13

Hay ra ni ni tü hay ra ni ni tü hay

15

ra ni ni tü em yar ey a man

Şekil 4.109. Hüseyini Ağırsemâi, Şeştari Murad Ağa

17
Dad ey dad ey dad ey dad ey dad ey dad ey

19
yar ey yar ey yar ey yar ey yar ey yar ey

21
dad ey dad ey dad ey dad ey dad ey dad ey

23
yar ey yar ey yar ey yar ey yar ey yar ey

25
2.B
4.B
A Ba fet la be yi be yi le ban mü ba ni me mey pe res re ket ket şî kes

27
tet ne ne re sed tet ne ne re sed yar ey yar ey

Şekil 4.109. (devam)

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B] +

3.A + 4.B + [T1.C + 4.B]

Eserin güftesi:

Çeşm-i bed keş be çeşm-i mestet ne resed

Afet be beleban mey perested ne resed

Men piş-i Hüda heme dua mi kerdem

Balay-i mübareket şikested ne resed

Farsça olduğu için vezin saptanamamıştır.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Çeşm-i bed keş be çeşm-i mestet ne resed (**1.A**)

Afet be beleban mey perested ne resed (**2.B**)

*Kurbani tü kurbani tü kurbani tü em yar ey aman hayrani tü hayrani tü hayrani tü
em yar ey aman dad ey dad ey dad ey dad ey dad ey yar ey yar ey yar ey yar ey yar
ey dad ey dad ey dad ey dad ey yar ey yar ey yar (T1.B)*

Afet be beleban mey perested ne resed (**2.B**)

Men piş-i Hüda heme dua mi kerdem (**3.A**)

Balay-i mübareket şikested ne resed (**4.B**)

*Kurbani tü kurbani tü kurbani tü em yar ey aman hayrani tü hayrani tü hayrani tü
em yar ey aman dad ey dad ey dad ey dad ey dad ey yar ey yar ey yar ey yar ey yar
ey dad ey dad ey dad ey dad ey yar ey yar ey yar (T1.B)*

Balay-i mübareket şikested ne resed (**4.B**)

MÂHUR-BÛSELİK AĞIRSEMÂİ

"Kühli işve hakıpayı çeşmi fettanın senin"

Usûl : Aksak Semâi

Beste: Zekai Dede

1.A
3.A

Ah küh lî iş ve ha ki pa³
Ah fik ri pa pu sun la ku

3
yi çeş mi fet ta nın se nin
hü deş ti keş it mek te yim

2.B
4.B

5
Ah na zi şî ve bu se çî
Ah bil sem şî kan de dir

7
ni tar fi da ma nin se nin
ey ser vi bis ta nın se nin

9
T1.C
Ah ter dil li ten dir di ri di ri ten

11
a dil li³ ten³ dir di ri di ri ten

13
ter dil li ten dir di ri di ri ten

Şekil 4.110. Mâhur-bûselik Ağırsemâi, Zekâi Dede

15
a dil li 3 ten 3 dir dir ri di ri ten

17
yar dost yar dost yar dost

19
ser dil vü na va zim vay

21
Ah ah 2.B ça re sa zim

23
vay Ah Ah na bil zi şî

25
ve bu se ni fi da kan de dir çî ey ser vi da bis

27
ma ta nin se nin nin nin

Şekil 4.110. (devam)

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B] +

3.A + 4.B + [T1.C + 4.B]

Eserin güftesi:

Kühli işve haki payi çeşmi fettanın senin

Naz ü şive buse çini tarfi damanın senin

Fikri papusunla kuhü deşti keşt itmekteyim

Ah bilsem kande dir ey servi bistanın senin

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Kühli işve haki payi çeşmi fettanın senin **(1.A)**

Naz ü şive buse çini tarfi damanın senin **(2.B)**

Ah ter dil li ten dir di ri di ri ten a dil li ten dir di ri di ri ten ter dil li ten dir di ri di ri ten a dil li ten dir dir dir ten yar yar yar servü nazım vay dost dost dost dil nüvazım vay ah ah çare sazım vay (T1.C)

Naz ü şive buse çini tarfi damanın senin **(2.B)**

Fikri papusunla kuhü deşti keşt itmekteyim **(3.A)**

Ah bilsem kande dir ey servi bistanın senin **(4.B)**

Ah ter dil li ten dir di ri di ri ten a dil li ten dir di ri di ri ten ter dil li ten dir di ri di ri ten a dil li ten dir dir dir ten yar yar yar servü nazım vay dost dost dost dil nüvazım vay ah ah çare sazım vay (T1.C)

Ah bilsem kande dir ey servi bistanın senin **(4.B)**

NEVA AĞIRSEMÂİ

"Ey Gonca-i Bağ-ı Cihan Vey Ziyet-i Destar-ı Can"

Usül : Ağır Aksak Semâi

Beste : Dede Efendi

1.A
3.A

Ah Ey gon ca i ba ğı ci han
Ah Dür ri i za re her ne fes

3

vey ziy ne ti des ta ta ri can
zev ki vi sa lın dir dir he ves

2.B
4.B

5

vay Ah Et sem no la
vay Ah Sen den re va

7

bül bül gi bi ha ri gamın
dir mül te mes ey ça re sa

9

dan el a man SON ca nım
zi a şı kan ca nım

Meyan

11

T1.C

Ah gel na le mi guş ey le gel

13

ben za ri ha muş ey le gel

Şekil 4.111. Neva Ağırsemâi, Dede Efendi

2

NEVA AĞIRSEMÂİ

T2.D

Ah Ley li mi sin ey gül be den

Ah Mec nu nun ol muş dur gö nül

ey na ze ni ca nım

Şekil 4.111. (devam)

1.A + 2.B + [T1.C + T2.D] +
3.A + 4.B + [T1.C + T2.D]

Eserin güftesi:

Ey gonca-i bağ-ı cihan vey ziynet-i destar-ı can

Etsem nola bülbül gibi har-ı gamından el'aman

Dürri-i zare her nefes zevk-i visalindir heves

Senden revadır mültemes ey çaresaz-ı aşıkan

Müstef'ilün / Müstef'ilün / Müstef'ilün / Müstef'ilün veznindedir.Eserin güfte-terennüm dağılımı:Ey gonca-i bağ-ı cihan vey ziynet-i destar-ı can (**1.A**)Etsem nola bülbül gibi har-ı gamından el'aman (**2.B**)Gel nalemi guş eyle gel ben zarı hamuş eyle gel (**T1.C**)Leyli misin ey gülbeden mecnun'un olmuştur gönül ey nazeni canım (**T2.D**)Dürri-i zare her nefes zevk-i visalindir heves (**3.A**)Senden revadır mültemes ey çaresaz-ı aşıkan (**4.B**)Gel nalemi guş eyle gel ben zarı hamuş eyle gel (**T1.C**)Leyli misin ey gülbeden mecnun'un olmuştur gönül ey nazeni canım (**T2.D**)

RAS T AĞIRSEMÂİ

"Ey mah-ı men der mektebest men der seri reh muntazır"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Abdülkadir Meragî

1.A
3.A

Ah ey ma hmen der mek te best
Ah ö sev diğim mek tep te dir

3

2.B

men der se ri reh mun ta zir
ben yol lar üz re mun ta zir

5

4.B

Ah ya mu al lim yek ze man
Ey ha ce sı ol şa ki ri

7

ol ser vü a a za dı kün
bir sem a a zad ey le gel

9

T1.C

Ah tir la tir la ye lel lel li

11

tir la tir ye le lel le lel le le vay

13

tir la tir la 3 tir la tir ye le 3

15

lel le lel le li vay ey ya ri men

Şekil 4.112. Rast Ağırsemâî, Abdülkadir Meragî

2 RAST AĞIRSEMÂÎ

2.B
4.B

17

ya mu al lim yek ze man
ha ce si ol şa ki ri

19

ol ser vü ra a za za dı kün
bir dem a zad ey le gel

Şekil 4.112. (devam)

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B] +

3.A + 4.B + [T1.C + 4.B]

Eserin güftesi:

Mah-ı men der mektebest men der seri reh muntazır

Ya muallim yek zaman ol serva azad kün

Sevdiğim mekteptedir ben yollar üzre muntazır

Ey hacesi ol şah-ı bir dem azad eyle gel

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Mah-ı men der mektebest men der seri reh muntazır (**1.A**)

Ya muallim yek zaman ol serva azad kün (**2.B**)

Ah tir la tir la ye lel lel li tir la tir ye le lel le lel le le vay tir la tir la tir la tir ye le lel

le lel le li vay ey yâri men (**T1.C**)

Ya muallim yek zaman ol serva azad kün (**2.B**)

Sevdiğim mekteptedir ben yollar üzre muntazır (**3.A**)

Ey hacesi ol şah-ı bir dem azad eyle gel (**4.B**)

Ah tir la tir la ye lel lel li tir la tir ye le lel le lel le le vay tir la tir la tir la tir ye le lel

le lel le li vay ey yâri men (**T1.C**)

Ey hacesi ol şah-ı bir dem azad eyle gel (**4.B**)

4.2.3. Yalnızca İkinci ile Dördüncü Mısraları Aynı Melodik Yapıda Olan Nakışlar

4.2.3.1. Usûl geçkili olanlar

FERAHNAK AĞIRSEMÂÎ

"Dil-i bi-çareyi mecruh eden tig-i nigahındır"

Usûl : Aksak Semâi, Yürük Semâi Beste : Dede Efendi

1.A

Ah di li bi ça re yi mec ruh

3

e den ti gi ni ga hın dır

5 **2.B** **4.B**

Ah ah a man ah be ni sev da
Ah ah a man ah se nin bu çek

7

la ra duş ey le yen zül fi
ti ğin cev rü ce fa ken di

9

T1.C si ya hın dır Ah ah a man
gü na hın dır Ah ah a man

11 Yürük semâi

ten ni ten ni ten nen ni te nen ser vi se men ten

15 **2**

ten ah sa na hem ben de hem üf ken de a man

19

sa na hem ben de hem üf

Şekil 4.113. Ferahnak Ağırsemâi, Dede Efendi

23
ken de a man iş te ku lun vay (SAZ)

27
Ah di li bi ta bı ma cu lar gi bi ak tın

31
di li bi ta bı ma cu lar gi bi ak tın be ni yak

35
tın da u zak tan bak tın be ni yak tın da u zak

39
tan bak tın Ah **2.B** Ah a man e fen
4.B

43
dim (SAZ) Aksak Semâi
Ah be ni sev da
Ah se nin bu çek

45
la ra düş ey le yen zül fi
ti ğin cev ru ce fa ken di

47
si ya hın dır ah ah a man SON
gü ha hın dır ah ah a man

Şekil 4.113. (devam)

3.D

Ah ko yup ev vel bu ha le son
ra la yık mı de mek za lım

Şekil 4.113. (devam)

$$1.A + 2.B + [6/4 T1.C + 10/4 2.B] +$$

$$3.D + 4.B + [6/4 T1.C + 10/4 4.B]$$

Eserin güftesi:

Dil-i bi-çareyi mecruh eden tig-i nigahındır
Beni sevdalara düş eyleyen zülf-i siyahındır
Koyup evvel bu hale sonra layık mı demek zalim
Senin bu çektiğin cevri ü cefa kendi günahındır
Mefâîlün / Mefâîlün / Mefâîlün / Mefâîlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Dil-i bi-çareyi mecruh eden tig-i nigahındır (**1.A**)

Beni sevdalara düş eyleyen zülf-i siyahındır (**2.B**)

*Ten ni ten ni ten nen ni te nen servi semen ten ten ni ten ni ten nen ni te nen ten ah
sana hem bende hem üfkende aman sana hem bende hem üfkende aman işte kulun
vay ah dili bitabıma cular gibi aktın dili bitabıma cular gibi aktın beni yaktın da
uzaktan baktın beni yaktın da uzaktan baktın baktın ah (6/4 T1.C)*

Beni sevdalara düş eyleyen zülf-i siyahındır (**10/4 2.B**)

Koyup evvel bu hale sonra layık mı demek zalim (**3.D**)

Senin bu çektiğin cevri ü cefa kendi günahındır (**4.B**)

*Ten ni ten ni ten nen ni te nen servi semen ten ten ni ten ni ten nen ni te nen ten ah
sana hem bende hem üfkende aman sana hem bende hem üfkende aman işte kulun*

*vay ah dili bitabıma cular gibi aktın dili bitabıma cular gibi aktın beni yaktın da
uzaktan baktın beni yaktın da uzaktan baktın baktın ah (6/4 T1.C)*

Senin bu çektiğin cevr ü cefa kendi günahındır (10/4 4.B)

PESENDİDE AĞIRSEMÂİ

"Ziver-i sine idüp ruh-i revanım diyerek"

Usül : Ağır Aksak Semâi, Yürük Semâi

Beste : III. Selim

1.A

Zi ve ri si ne i düp ru

3

hi re va nın 3 di di ye rek

5

2.B

vay hey ca nım Em sem ol gon

7

ca le bi ni la li ni ca nın 3

9

di di ue rek vay hey ca nım

11

T1.C

Ey yü zü ma hım var sa gü na hım

13

lü tu fun ca no lur af fey le şa

15

hım hey ca nım

Şekil 4.114. Peseñide Ağırsemâi, III. Selim

T2.D'a

16 gel gel ha li ya man ol

19 du (SAZ) gel gel

22 çok ze ma nol du (SAZ) ey ši ve li yar

25 kal ma dı ka rar ah sev dim se ni

28 ey le mem in kar ağ yar i le ül

31 fet vay ey le me soh bet ağ

34 yar i le ül fet vay ey le me soh

37 bet (SAZ) ba na ey meh veş sen ey le şef

Şekil 4.114. (devam)

41 kat (SAZ) ba ne ey meh veş sen ey le şef

T2.D^{2b}

45 kat gel gel a man **3.E** a man di ye rek

47 vay Son hey ca nım Sub ha dek ar

49 zı ni yaz et dim o fet ta³ ³

51 ne ne bu şeb vay hep ca nım

4.B

53 sev di ğim dil be ri müm ta

55 zı ci ha nım³ di di ye rek

57 vay hey ca nım

Şekil 4.114. (devam)

$$1.A + 2.B + [T1.C + T2.D (6/4 T2.D^1a + 10/4 T2.D^2b)] +$$

$$3.E + 4.B + [T1.C + T2.D (6/4 T2.D^1a + 10/4 T2.D^2b)]$$

Eserin güftesi:

Ziver-i sine idüp ruh-i revanım diyerek

Emsem ol gonca lebin la'lini canım diyerek

Subha dek arz-ı niyaz ettim o fettane bu şeb

Sevdiğim dilber-i mümtaz-ı cihanım diyerek

Feilâtün / Feilâtün / Feilâtün / Feilâtün veznedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Ziver-i sine idüp ruh-i revanım diyerek **(1.A)**

Emsem ol gonca lebin la'lini canım diyerek **(2.B)**

Ey yüzü mahım varsa günahım lütfunca nolur affeyle şahım hey canım (T1.C)

*Gel gel hali yaman oldu gel gel çok zaman oldu ey şiveli yar kalmadı karar ah
sevdim seni eylemem inkar ağyar ile ülfet vay eyleme sohbet ağyar ile ülfet vay
eyleme sohbet bana ey mehveş sen eyle şefkat (6/4 T2.D^{1a})*

*Gel gel aman aman diyerek vay hey canım subha dek arzı niyaz etdim o fettane ne bu
şeb vay hey canım (10/4 T2.D^{2b})*

Subha dek arz-ı niyaz ettim o fettane bu şeb **(3.E)**

Sevdiğim dilber-i mümtaz-ı cihanım diyerek **(4.B)**

*Gel gel hali yaman oldu gel gel çok zaman oldu ey şiveli yar kalmadı karar ah
sevdim seni eylemem inkar ağyar ile ülfet vay eyleme sohbet ağyar ile ülfet vay
eyleme sohbet bana ey mehveş sen eyle şefkat (6/4 T2.D^{1a})*

*Gel gel aman aman diyerek vay hey canım subha dek arzı niyaz etdim o fettane ne bu
şeb vay hey canım (10/4 T2.D^{2b})*

4.2.3.2. Usûl geçkili olmayanlar

ACEM AĞIRSEMÂÎ

"Etmezem ikrâr-ı aşkı saklarım canım gibi"

Usûl : Aksak Semâî

Beste: Zekâî Dede

1.A

Ah et me zem ik râr aş kı sak la rım

2.B

câ nim gi bi âh çak i der se si ne mi

T1.C

a da gi ri ba nim gi bi öm rüm ya

10

la ye lel li ye lel lel lel li âh ter lel li

13

dost yel lel li âh ser vü naz ça re saz

16

dil nû vaz a man a man

2.B / 4.B

ah çak e der se si ne mi a da ge ri
ah ben ha rab ol mak ta yım bu kal bî vi

3.D

ba nim gi bi ah ha ne i i aş kın de ru
ra nim gi bi

Şekil 4.115. Acem Ağırsemâî, Zekâî Dede

2

ACEM AĞIRSEMÂİ

25 4.B

nū dil de a bad al ma dı ah ben ha rab

28

ol mak da yım bu kal bi vi ra nım gi bi

Şekil 4.115. (devam)

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B] +

3.D + 4.B + [T1.C + 4.B]

Eserin güftesi:

Etmezem ikrâr aşkı salarım cânım gibi

Çâk ederse sînemi â'dâ' giribânım gibi

Hâne-i aşkın derûn-i dilde âbâd olmadı

Ben harâb olmaktayım bu kalb-i vîrânım gibi

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün veznindedir.Eserin güfte-terennüm dağılımı:Etmezem ikrâr aşkı salarım cânım gibi (**1.A**)Çâk ederse sînemi â'dâ' giribânım gibi (**2.B**)*Ömrüm ya la ye lel li ye lel lel li ah ter lel li dost yel lel li ah servü naz çare saz
dil nüvaz aman aman (T1.C)*Çâk ederse sînemi â'dâ' giribânım gibi (**2.B**)Hâne-i aşkın derûn-i dilde âbâd olmadı (**3.D**)Ben harâb olmaktayım bu kalb-i vîrânım gibi (**4.B**)*Ömrüm ya la ye lel li ye lel lel li ah ter lel li dost yel lel li ah servü naz çare saz
dil nüvaz aman aman (T1.C)*Ben harâb olmaktayım bu kalb-i vîrânım gibi (**4.B**)

HİCAZ-HÜMAYÜN AĞIRSEMÂİ

"Şeb cümuni dil dimagamra perişan kerdebud"

Usûl : Sengin Semâi

Beste : Seyyid Nuh

1.A

Şeb cü nu ni dil di ma gam

3

ra pe ri şan

5

2.B

ker de bud Ba ha ya li

7

o me ra ça ki gi ri

9

ban ker de bud

11

¶ T1.C

Ah a şı kı za rem ney leyim ben bi ka

13

ra rem neş le yim tir yel le le lel

15

le lel le le le li vay

Şekil 4.116. Hicaz-hümâyün Ağırsemâi, Seyyid Nuh

17 sa bir ne da rem neş le yim SON

19 **3.D** Düş ser mi zed be ca yi

21 şu le nu reş

23 **4.B** ha ki ma Ga li ba hon

25 ri zi ma ya di şe hi

27 dan ker de bud

Şekil 4.116. (devam)

1.A + 2.B + T1.C +

3.D + 4.B + T1.C

Eserin güftesi:

Şeb cünuni dil dimagamra perişan kerdebud

Ba hayali o mera çaki giriban kerdebud

Düş ser mized beçayi şule nureş hakima

Galiba honrizima yadi şehidan kerdebud

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün veznindedir.Eserin güfte-terennüm dağılımı:Şeb cünuni dil dimagamra perişan kerdebud (**1.A**)Ba hayali o mera çaki giriban kerdebud (**2.B**)

Ah aşiki zarem neyleyim ben bikararem neyleyim tir yel lele lel lele lele leli vay
sabir nedarem neşleyim **(T1.C)**

Düş ser mized beçayı şule nureş hakima **(3.D)**

Galiba honrizima yadi şehidan kerdebud **(4.B)**

Ah aşiki zarem neyleyim ben bikararem neyleyim tir yel lele lel lele lele leli vay
sabir nedarem neşleyim **(T1.C)**

HİCAZKAR AĞIRSEMÂİ

"Süzme çeşmin gelmesin müjgan müjgan üstüne"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Hamparsum Limonciyan

1.A

Ah Süz me çeş min 3 3

3
gel me sin müj gan

5
müj gan üs tû ne

7
2.B
4.B
Ur ma zah mi
Lut fu var ol

9
si ne me pey kan
sun e der ih san

11
pey kan üs tû ne
ih san üs tû ne

13
T1.C
Ah ey vah

15
dil ber yar e lin den

Şekil 4.117. Hicazkar Ağırsemâi, Hamparsum Limonciyan

17
ah di lin den gel

19
ca nim gel

21
gü lüm bü bü lüm

23
3.D
üs tün e Ah Ri ze

25
i el mas e ker

27
her aç dı ğı zah

29
ma o şuh

Şekil 4.117. (devam)

1.A + 2.B + T1.C +
3.D + 4.B + T1.C

Eserin güftesi:

Süzme çeşmin gelmesin müjgan müjgan üstüne

Urma zahm-ı sineme peykan peykan üstüne

Rize-i elmas eker her açdığı zahma o şub

Lutfu var olsun eder ihsan ihsan üstüne

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün veznedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Süzme çeşmin gelmesin müjgan müjgan üstüne **(1.A)**

Urma zahm-ı sineme peykan peykan üstüne **(2.B)**

Ah ey vah dilber yar elinden ah dilinden gel canım gel gülüm bülbülüm üstüne
(1.C)

Rize-i elmas eker her açdığı zahma o şub **(3.D)**

Lutfu var olsun eder ihsan ihsan üstüne **(4.B)**

Ah ey vah dilber yar elinden ah dilinden gel canım gel gülüm bülbülüm üstüne
(1.C)

MUHAYYER AĞIRSEMÂİ

"Bahar erse yine sahra serapa lalezar olsa"

Usül : Aksak Semâî

Beste : Ebubekir Ağa

1.A

Ah ba har er se yi ne sah ra

3

se ra pa la le zar ol sa

2.B 2.B¹a

5

Bi ze nuş et me ye sa ki

2.B²b

7

şa ra bı hoş gü var ol sa

§ T1.C

9

Ah ca nım ya la ye lel lel la

11

mi rim ya la ye lel lel la

2.B²b

13

şe ra bı hoş gü var ol sa
gü zel pek şî ve kar ol sa

3.D

15

Ah a çıl sa gon ca lar yer yer

Şekil 4.118. Muhayyer Ağırsemâî, Ebûbekir Ağa

17 a ğa ze baş la sa bül bül

4.B 4.B¹a

19 Te bes süm le ni gah et se

4.B²b

21 gü zel pek şî ve kar ol sa

Şekil 4.118. (devam)

$$1.A + 2.B (2.B^1a + 2.B^2b) + [T1.C + 2.B^2b] + \\ 3.D + 4.B (4.B^1a + 4.B^2b) + [T1.C + 4.B^2b]$$

Eserin güftesi:

Bahar erse yine sahra serapa lalezar olsa

Bize nuş etmeye saki şarab-ı hoş-güvar olsa

Açılsa goncalar yer yer ağaze başlasa bülbül

Tebessümle nighah etse güzel pek şivekar olsa

Mefâîlün / Mefâîlün / Mefâîlün / Mefâîlün veznedir.Eserin güfte-terennüm dağılımı:Bahar erse yine sahra serapa lalezar olsa (**1.A**)Bize nuş etmeye saki şarab-ı hoş-güvar olsa (**2.B**)*Ah canım ya la ye lel lel la mirim ya la ye lel lel la* (**T1.C**)*şarab-ı hoş-güvar olsa* (**2.B²b**)Açılsa goncalar yer yer ağaze başlasa bülbül (**3.D**)Tebessümle nighah etse güzel pek şivekar olsa (**4.B**)*Ah canım ya la ye lel lel la mirim ya la ye lel lel la* (**T1.C**)güzel pek şivekar olsa (**4.B²b**)

NEVA-KÜRDİ AĞIRSEMÂİ

"Gül yüzün gülşende cana gösterirken gülgüle"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Zekai Dede

1.A

Ah Gül yü zün gül şen de ca

3

na gös te rir ken gül gü le

5

2.B

Ah Hem ze ba nı na le vü

7

zar ol du bül bül bül bü le

9

T1.C

Ah yel lel lel le yel lel lel li

11

te rel lel la yel lel lel li

13

öm rüm ye le la yel lel lel li

15

mi rim ye le la ye lel lel li

Şekil 4.119. Neva-kürdi Ağırsemâi, Zekâi Dede

17
ca nim ye le la ye lel lel li

19
gü lüm ye le la yel lel lel li

21
2.B
4.B
ah Hem ze ba ni na le vü
ah Ba ğı cen net de sa ni

23
zar ol du bü bü bü bü le
miş san ki sün bü bü sün bü le

25
3.D
Ah Ru yin üz re ey pe ri

27
pi çi de gör düm zül fû ni

29
4.B
Ah Ba ğı cen net de sa ni

31
miş san ki sün bü sün bü le

Şekil 4.119. (devam)

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B] +
3.D + 4.B + [T1.C + 4.B]

Eserin güftesi:

Gül yüzün gülşende cana gösterirken gülgüle
Hem zebanı nale vü zar oldu bülbül bülbüle
Ruyin üzre ey peri piçide gördüm zülfünü
Bağı cennette sarılmış sanki sünbül sünbüle

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Gül yüzün gülşende cana gösterirken gülgüle **(1.A)**

Hem zebanı nale vü zar oldu bülbül bülbüle **(2.B)**

*Ah yel lel lel le yel lel lel li te rel lel la tel lel lel li ömrüm ye le la yel lel lel li mirim
ye le la ye lel lel li canım ye le la ye lel lel li gülüm ye le la yel lel lel li (T1.C)*

Hem zebanı nale vü zar oldu bülbül bülbüle **(2.B)**

Ruyin üzre ey peri piçide gördüm zülfünü **(3.D)**

Bağı cennette sarılmış sanki sümbül sünbüle **(4.B)**

*Ah yel lel lel le yel lel lel li te rel lel la tel lel lel li ömrüm ye le la yel lel lel li mirim
ye le la ye lel lel li canım ye le la ye lel lel li gülüm ye le la yel lel lel li (T1.C)*

Bağı cennette sarılmış sanki sümbül sünbüle **(4.B)**

NİŞABUREK AĞIRSEMÂİ

"Her ne dem bir buse etsem iltimas"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Salih Ağa (yağlıkcı)

1.A
Her nedem bir bu se et sem

4
2.B
il ti mas iç ti nab üz re e

7
T1.C
der ar zı hi ras ah ser vi na

10
zim iş ve ba zim nev ci va nım a man a

13
man ah ha lim pek ya man vay vay hey ca nım

16
3.D
pa yı mal ol muş i ken ol

19
4.B
şu ha ben sa i re bil mem ni

22
çin ey ler kı yas

Şekil 4.120. Nişaburek Ağırsemâi, Sâlih Ağa (Yağlıkcı)

1.A + 2.B + T1.C +
3.D + 4.B + T1.C

Eserin güftesi:

Her ne dem bir buse etsem iltimas

İçtinab üzre eder arzı hiras

Payimal olmuş iken ol şuha ben

Saire bilmem niçün eyler kıyas

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün vezindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Her ne dem bir buse etsem iltimas **(1.A)**

İçtinab üzre eder arzı hiras **(2.B)**

Ah servi naim işve bazım nevcivanım aman aman ah halim pek yaman vay vay hey canım (T1.C)

Payimal olmuş iken ol şuha ben **(3.D)**

Saire bilmem niçün eyler kıyas **(4.B)**

Ah servi naim işve bazım nevcivanım aman aman ah halim pek yaman vay vay hey canım (T1.C)

ŞEHNAZ-BÛSELİK AĞIRSEMÂİ

"Nâz etse n'ola cihâne ol gül"

Usûl : Aksak Semâî

Beste: Zekâî Dede

1.A
Na zet se no la ci ha ne ol

1.A
gül na zet se no la ci ha ne ol

2.B
gül bir gon ca i sad he za re bül

2.B
bül bir gon ca i sad he za re bül

T1.C
bül Ten ni ten ni dir dir ten ni ten ni ten ni ten ni

ten dir dir ten ni ten dir dir ten ser vi na zım

dil nü va zım ça re sa zım hey hey hey hey

2.B
4.B
ya ri men bir gon ca i sad he za re bül
2.B bu bab da i sad ey le gel te em

4.B
bül bir gon ca i sad he za re bül
mül bu bab da i sad ey le gel te em

Şekil 4.121. Şehnaz-bûselik Ağırsemâî, Zekâî Dede

3.D

bül Du rol ma Fa si hi der ge hin
mül

3.D

den du rol ma Fa si hi der ge hin

4.B

den bu bab da ey le gel te em

4.B

mül bu bab da ey le gel te em mül ten ni

Şekil 4.121. (devam)

$$1.A + 1.A + 2.B + 2.B + [T1.C + 2.B + 2.B] +$$

$$3.D + 3.D + 4.B + 4.B + [T1.C + 4.B + 4.B]$$

Eserin güftesi:

Nâz etse n'ola cihâne ol gül

Bir gonca-i sad hezâre bülbül

Dûr olma fasih dergehinden

Bu babda eyle gel teemmül

Mefûlü / Mefâilün / Feûlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Nâz etse n'ola cihâne ol gül (**1.A**)

Nâz etse n'ola cihâne ol gül (**1.A**)

Bir gonca-i sad hezâre bülbül (**2.B**)

Bir gonca-i sad hezâre bülbül (**2.B**)

Ten ni ten ni dir dir ten ni ten ni ten ni ten ni ten dir dir tenni ten dir dir ten servi

nazım dilnüvazım çare sazım hey hey hey hey yâri men (**T1.C**)

Bir gonca-i sad hezâre bülbül (**2.B**)

Bir gonca-i sad hezâre bülbül (2.B)

Dûr olma fasih dergehinden (3.D)

Dûr olma fasih dergehinden (3.D)

Bu babda eyle gel teemmül (4.B)

Bu babda eyle gel teemmül (4.B)

*Ten ni ten ni dir dir ten ni ten ni ten ni ten ni ten dir dir tenni ten dir dir ten servi
nazım dîlnüvazım çare sazım hey hey hey hey yâri men (T1.C)*

Bu babda eyle gel teemmül (4.B)

Bu babda eyle gel teemmül (4.B)

TÂHİR AĞIRSEMÂİ

"Diriğ itmez meyi cevri sunar her lahza cananım"

Usûl : Aksak Semâî

Beste : Zekâî Dede

1.A

Di nğ it mez me yi cev ri su nar her lah

2.B

za ca na nım le bi la lin le mes tol sak

T1.C

no la ey şa hı hu ba nım am ma nım a man

ey şe hi hu ban am ma nım a man ey naz lı ce nan

hüs nu gü zel se si gü zel na zi ri yok

dur bi be del çeş mi gü zel tav rı gü zel

hu ri mi sal di o dil ber da dey

da dey da dey yar ey yar ey

da dey da dey da dey yar

Şekil 4.122. Tâhir Ağırsemâî, Zekâî Dede

ey yar ey of of of
of yar ey ter dil li te
dir dir dir ten o şi rin ten o na zik ten
2.B
4.B
le bi la lin kal 3.D le mes tol sak no la ey şa let
te ham mül kal 3.D ma dı dil de be nim dev let
hi hu ba nim Son Bi ze bu na zü is tiğ na
li sul ta nim 4.B
re kı be lut fu gu na gun te ham mül kal
ma dı dil de be nim dev let li sul ta nim

Şekil 4.122. (devam)

1.A + 2.B + [T1.C + 2.B] +

3.D + 4.B + [T1.C + 4.B]

Eserin güftesi:

Diriğ itmez meyi cevri sunar her lahza cananım

Lebi lalinle mest olsak nola ey şah-ı hubanım

Bize bu naz ü istiğna rakibe lutfu gûna gûn

Tehammül kalmadı dilde benim devletli sultanım

Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün veznedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Diriğ itmez meyi cevri sunar her lahza cananım **(1.A)**

Lebi lalinle mest olsak nola ey şah-ı hubanım **(2.B)**

*Ammanım aman ey şehi huban ammanım aman ey nazlı cenan hüsnü güzel sesi güzel naziri yok dur bi bedel çeşmi güzel tavrı güzel huri misaldi o dilber dadey dadey dadey yar ey yar ey dadey dadey dadey yar ey yar of of of of yar ey ter dilli te dir dir dir ten o şirin ten o nazik ten **(T1.C)***

Lebi lalinle mest olsak nola ey şah-ı hubanım **(2.B)**

Bize bu naz ü istiğna rakibe lutfu gûna gûn **(3.D)**

Tehammül kalmadı dilde benim devletli sultanım **(4.B)**

*Ammanım aman ey şehi huban ammanım aman ey nazlı cenan hüsnü güzel sesi güzel naziri yok dur bi bedel çeşmi güzel tavrı güzel huri misaldi o dilber dadey dadey dadey yar ey yar ey dadey dadey dadey yar ey yar of of of of yar ey ter dilli te dir dir dir ten o şirin ten o nazik ten **(T1.C)***

Tehammül kalmadı dilde benim devletli sultanım **(4.B)**

TARZ-I CEDİD AĞIRSEMÂİ

"Ben bendesiyem bendesiyem bendesiyem"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Dede Efendi

1.A

Ben ben de si yem ben de si yem

3

ben de si yem ah ca nım

5

ah ca nım Ben mut rı bi gu

7

yen de i üf ken de si yem

9

T1.C

Ah ce nan ey dost gü lüm ey

11

ben de si yem vay ca nım

13

3.D

Her ben de ki a zad o la cak

15

şad o lur am ma ah ca nım

Şekil 4.123. Tarz-ı Cedid Ağırsemâi, Dede Efendi

2

TARZ-I CEDİD AĞIRSEMÂİ

17 **2** **4.B**

ma ah ca nim Ben şa dım a nın

19

çün ki he man ben de si yem

21 **T1.C**

Ah ce nan ey dost gü lüm ey

23

ben de si yem vay

Şekil 4.123. (devam)

1.A + 2.B + T1.C +
3.D + 4.B + T1.C

Eserin güftesi:

Ben bendesiyem bendesiyem bendesiyem
Ben mutrib-i guyende-i efkendesiyem
Her benдеgi azad olıcak şad olur amma
Ben şadım anın çünkü heman bendesiyem
Mefûlü / Mefâîlü / Mefâîlü / Feûlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Ben bendesiyem bendesiyem bendesiyem (1.A)
Ben mutrib-i guyende-i efkendesiyem (2.B)
Ah cenan ey dost gülüm ey bendesiyem vay canım (T1.C)
Her benдеgi azad olıcak şad olur amma (3.D)
Ben şadım anın çünkü heman bendesiyem (4.B)
Ah cenan ey dost gülüm ey bendesiyem vay canım (T1.C)

4.2.4. Her Mısrası Farklı Melodik Yapıda Olan Nakışlar

FERAHFEZA AĞIRSEMÂİ

"Bir dilber-i nadide bir kamet-i müstesna"

Usül : Ağır Sengin Semâi

Beste : Dede Efendi

1.A

Bir dil be ri na di de bir ka me ti müs

2.B

tes na me de dey tes na An ka yı di lü

3.D

ca ni say dey le di bi per va (SAZ)

T1.C

Ca nim yel le lel le le le la li me de dey

3.D

mi rim te re lel le le le le lel le le le la

3.D

li gü lüm ey say dey le di bi per va (SAZ)

3.D

Gel kan de sin ey meh ru fer ya dım i şit

3.D

ya hu me ded ey gel kan de sin ey meh ru

Şekil 4.124. Ferahfeza Ağırsemâi, Dede Efendi

2

FERAHFEZA AĞIRSEMÂİ

25
fer ya dım i Şit ya hu (SAZ) Gz ya Őım i le

28
ber su ol du yi ne bir der ya(SAZ)

4.E

Şekil 4.124. (devam)

1.A + 1.A + 2.B + T1.C +
3.D + 3.D + 4.E + T1.C

Eserin güftesi:

Bir dilber-i nadide bir kamet-i müstesna

Ankayı dil- canı saydeyledi bi-perva

Gel kandesin ey mehru feryadım iŐit yahu

GzyaŐım ile her su oldu yine bir derya

Mefl / Mefiln / Mefl / Mefiln veznindedir.Eserin güfte-terennüm dağılımlı:Bir dilber-i nadide bir kamet-i müstesna (**1.A**)Bir dilber-i nadide bir kamet-i müstesna (**1.A**)Ankayı dil- canı saydeyledi bi-perva (**2.B**)*Canım yel le le le le le la li meded ey mirim te re le le le le le la li**gülüm ey sayd eyledi bi-perva (T1.C)*Gel kandesin ey mehru feryadım iŐit yahu (**3.D**)Gel kandesin ey mehru feryadım iŐit yahu (**3.D**)GzyaŐım ile her su oldu yine bir derya (**4.E**)*Canım yel le le le le le la li meded ey mirim te re le le le le le la li**gülüm ey sayd eyledi bi-perva (T1.C)*

ŞİVENÜMA AĞIRSEMÂİ

"Aya ne ola hilal ebru"

Usül : Aksak Semâî

Beste : Abdülhalim Ağa

1.A

A ya ne o la ol hi lal eb ru

2.B

sün bül mü a ceb ne dir bu gey su

T1.C

Ten ne nen ni te nen ni te nen ni te nen

gel be nim ca nım gon ca de ha nım (SON)

3.D

Tit rer se ni her gö ren e fen dim

4.E

şeb bu gi bi ol tab ı se men bu

Şekil 4.125. Şivenüma Ağırsemâî, Abdülhalim Ağa

1.A + 2.B + T1.C +

3.D + 4.E + T1.C

Eserin güftesi:

Aya ne ola hilal ebru

Sünbül mü aceb nedir bu geysu

Titrer seni her gören efendim

Şebbu gibi ol tab'ı semen bu

Mefûlü / Mefâilün / Feûlün veznedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Aya ne ola hilal ebru (1.A)

Sünbül mü aceb nedir bu geysu (2.B)

Ten ne nen ni te nen ni te nen ni te nen gel benim canım gonca dehanım (T1.C)

Titrer seni her gören efendim (3.D)

Şebbu gibi ol tab'ı semen bu (4.E)

Ten ne nen ni te nen ni te nen ni te nen gel benim canım gonca dehanım (T1.C)

SÛZİNÂK AĞIRSEMÂİ

"Nesin sen a güzel nesin huri mi ya melek misin"

Usûl : Aksak Semâî

Beste : Dede Efendi

1.A
Ah ne sin sen a gü zel ne sin

hu ri mi ya me lek mi sin (SAZ

2.B¹a
) i ki gö zü mün nu ru sun ah

2.B¹a
i ki gö zü mün nu ru sun ah

2.B²b
hem gön lü mün su ru ru sun (SAZ

§
T1.C
) A man a ca nım (SAZ) a man a gü lüm (SAZ

) ne dir bu e da ne dir bu ce fa

gel ey le ce fa a man e fen

1
dim (SAZ) 2
dim (SAZ)

Şekil 4.126. Sûzînâk Ağırsemâî, Dede Efendi

3.D¹a

) Sa çın sün bül yü zün gül dür

3.D¹a

sa çın sün bül yü zün gül dür

3.D²b

le bin uş şa kı na mül dür

4.E

gö nül şev kın le bül bül dür (SAZ

) be ni ağ lat ma gel gül dür (SAZ)

Şekil 4.126. (devam)

1.A + 2.B (2.B¹a + 2.B¹a + 2.B²b) + T1.C +
 3.D (3.D¹a + 3.D¹a + 3.D²b) + 4.E + T1.C

Eserin güftesi:

Nesin sen a güzel nesin huri mi ya melek misin
 İki gözümün nurusun hem gönlümün sururusun
 Saçın sümbül yüzün güldür lebin uşşakına müldür
 Gönül şevkinle bülbüldür beni ağlatma gel güldür
Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün vezindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Nesin sen a güzel nesin huri mi ya melek misin (1.A)
 İki gözümün nurusun (2.B¹a)
 İki gözümün nurusun hem gönlümün sururusun 2.B (2.B¹a + 2.B²b)

*Aman canım aman gülüm nedir bu eda nedir bu cefa gel eyle cefa aman efendim
aman canım aman gülüm nedir bu eda nedir bu cefa gel eyle cefa aman efendim*
(T1.C)

Saçın sümbül yüzün güldür **(3.D^{1a})**

Saçın sümbül yüzün güldür lebin uşşakına müldür **(3.D^{1a} + 3.D^{2b})**

Gönül şevkinle bülbüldür beni ağlatma gel güldür **(4.E)**

*Aman canım aman gülüm nedir bu eda nedir bu cefa gel eyle cefa aman efendim
aman canım aman gülüm nedir bu eda nedir bu cefa gel eyle cefa aman efendim*
(T1.C)

4.2.5. Özel Kullanımlar

PENÇGAH AĞIRSEMÂİ

"Bitü nefesi hoş nezedem hoş nenişestem"

Usül : Aksak Semâi, Yürük Semâi

Beste : Abdülkadir Merâği

1.A
2.A

Bi tü ne fe si bi tü ne fe si
Ca yi ne ni şes ca yi ne ni şes

3
hoş ne ze dem hoş ne ni şe si
lem ki be ra teş ne ni şe si

5
T1.B
tem ye le la yel lel la
tem

7
tir la ha dost tir la ha yel lel li ah

10
3.C
Ey pa di şe hi ho ban de gez ga mı ten

13
3.D
ha yi yi ey pa di şe hi ho ban ca nım

16
4.D
da dez ga mı ten ha yi yi Dil bi tü be can

19
a me di ca nım yak test ki ba za yi a man of

Şekil 4.127. Pençgâh Ağırsemâi, Abdülkadir Meragi

22 yak test ki ba za yi ye lel

24 **T2.E**
la yel lel la yel le la ye lel la yel lel la yel le la ye lel

28 la tir yel lel li hey mi rim ye lel la tir yel lel li hey mi rim ye lel

32 la yel lel la tir la ha dost tir la ha yel lel li

Şekil 4.127. (devam)

1.A + T1.B + 2.A + T1.B +
6/4 3.C + 3.D + 4.D + 10/8 T2.E

Eserin güftesi:

Bitü nefesi hoş nezedem hoş nenişestem

Cayi nenişestem ki her ateş nenişestem

Ey pedişeh-i hoban dad ez gami tenhayi

Dil bitü becan amed yaktest ki bazayi

Mefûlü / Mefâilü / Mefâilü / Feûlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Bitü nefesi hoş nezedem hoş nenişestem (1.A)

Ye le la yell el la tir la ha dost tir la ha yell el li ah (T1.B)

Cayi nenişestem ki her ateş nenişestem (2.A)

Ye le la yell el la tir la ha dost tir la ha yell el li ah (T1.B)

Ey pedişeh-i hoban dad ez gami tenhayi (6/4 3.C)

Ey pedişeh-i hoban dad ez gami tenhayi (3.D)

Dil bitü becan amed yaktest ki bazayi (4.D)

*Ye lel la yel lel la yel le la ye lel la yel lel la yel le la ye lel la tir yel lel li hey mirim
ye lel la yel lel la tir la ha dost tir la ha yel lel li (10/8 T2.E)*

RAST AĞIRSEMÂİ

"Çekmiş yüzüne nikab-ı işve"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Recep Çelebi

1.A
2.A

Çek miş yü zü ne ni ka bı iş
maz maz ha rı a fi ta bı iş

3 ve Ey ve ten

5 T1.B
Ten ni dir bir ten te nen ni ta

7 na te ne dir ney ye lel

9 la yel lel la ye le li ya

11 la ya la ya

13 2.A
4.A
la ye le lel li Ey
Gél

15 maz ha rı a fi ta bı iş
miş gö zü ne şe ra bı iş

Şekil 4.128. Rast Ağırsemâi, Recep Çelebi

2 RAST AĞIRSEMÂİ

3.A
4.A

17 ve ve Son kim kar şı du
ve miş gö zu

19 ni ga hı mes te gel
şe ra bı iş

21 ve ten ni

Şekil 4.128. (devam)

1.A + 2.A + [T1.B + 2.A] +
3.A + 4.A + [T1.B + 4.A]

Eserin güftesi:

Çekmiş yüzüne nikab-1 işve

Ey mazhar-1 afıtab-1 işve

Kim karşı durur nigah-1 meste

Gelmiş gözüne şerab-1 işve

Mefûlü / Mefâilün / Mefâil İran kalıbında kullanılan bir vezindir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Çekmiş yüzüne nikab-1 işve (1.A)

Ey mazhar-1 afıtab-1 işve (2.A)

*Ten ni dir dir ten ten en ni ta na te ne dir ney ye lel la yel lel la ye le li ya la ya la ya
la ye le lel li (T1.B)*

Ey mazhar-1 afıtab-1 işve (2.A)

Kim karşı durur nigah-1 meste (3.A)

Gelmiş gözüne şerab-1 işve (4.A)

*Ten ni dir dir ten ten en ni ta na te ne dir ney ye lel la yel lel la ye le li ya la ya la ya
la ye le lel li (T1.B)*

Gelmiş gözüne şerab-1 işve (4.A)

4.3. Terennümsüzler

Sözlü mûsikîmizin klasik formlarında terennüm bölümü önemli bir kıstastır. Formu belirleyen önemli etkenlerden birisi terennümün nerelerde ve ne şekilde kullanıldığıdır (Yavaşca, 1992:543). Ağırsemâî formlarının büyük bir kısmı terennümlüdür. Bu kısımda sayısı gayet az olan terennümsüz Ağırsemâîler incelenecektir.

Terennümsüz Ağırsemâîler kendi içerisinde;

- Murabba kullanımına benzeyen terennümsüzler,
- Nakış kullanımına benzeyen terennümsüzler,
- Özel kullanımlar,

olmak üzere üç alt grupta analiz edilecektir. Terennümsüz Ağırsemâîler, alt grupları ile birlikte aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.3. Terennümsüz Ağırsemâîler

Alt Grup	No	Makam	Bestekar
Murabba Kullanımına Benzeyen Terennümsüzler	1	Bayati-Bûselik	Zekâî Dede
	2	Beste-İsfahan	Ebubekir Ağa
	3	Hicaz-Bûselik	Dede Efendi
	4	Rast	Mehmed Efendi (Nailçezade)
	5	Saba	Zekâî Dede
Nakış Kullanımına Benzeyen Terennümsüzler	1	Mahur	İtri
	2	Maye	Halil Efendi (Cerrahpaşa Müezzini)
	3	Nişaburek	Kantemiroğlu
	4	Şehnaz	Nazım Efendi
Özel Kullanımlar	1	Rast-Maye	Dede Efendi

4.3.1. Murabba Kullanımına Benzeyen Terennümsüzler

BAYATI-BÛSELİK AĞIRSEMÂİ

"Rahat bulamam ney gibi zar eylemedikçe"

Usül : Sengin Semai

Beste : Zekâî Dede

1.A 1.A^{1a} 2.A^{1a} 4.A^{1a}

1.A^{2b} 2.A^{2b} 4.A^{2b}

1.A^{2c} 2.A^{2c} 4.A^{2c}

3.B 3.B^{1a} 3.B^{2b} 3.B^{2c}

13

Ra hat bu la mam ney gi bi zar
Ol göz le ri a hu yi şî kar
Ta zül fi şe mi min de ka rar

le me yin ce me ded ey

ey le me yin ce hey ca nım

ce hey ca nım Bir lah za gö nül

e ğ le ne mez sen siz e fen

dim meded ey sen siz e fen

dim hey ca nım

Şekil 4.129. Bayati-bûselik Ağırsemâî, Zekâî Dede

- 1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b} + 1.A^{2c}) +
2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b} + 2.A^{2c}) +
3.B (3.B^{1a} + 3.B^{2b} + 3.B^{2c}) +
4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b} + 4.A^{2c})

Eserin güftesi:

Rahat bulamam ney gibi zar eylemeyince

Ol gözleri ahuyu şıkar eylemeyince

Bir lahza gönül eğlenemez sensiz efendim

Tâ zülf-i şemiminde karar eylemeyince

Mefûlü / Mefâilü / Mefâilü / Feûlün vezindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Rahat bulamam ney gibi zar eylemeyince **1.A (1.A¹a + 1.A²b)**
eylemeyince **(1.A²c)**

Ol gözleri ahuyu şıkar eylemeyince **2.A (2.A¹a + 2.A²b)**
eylemeyince **(2.A²c)**

Bir lahza gönül eğlenemez sensiz efendim **3.B (3.B¹a + 3.B²b)**
sensiz efendim **(3.B²c)**

Tâ zülf-i şemiminde karar eylemeyince **4.A (4.A¹a + 4.A²b)**
eylemeyince **(4.A²c)**

BESTE-ISFAHAN AĞIRSEMÂİ

"O nühüfte gamzelerden bunu kim reca ederdi"

Usül : Aksak Semâi

Beste : EbuBekir Ağa

1.A 1.A¹a

Ah o nühüfte te gam ze ler

3 1.A¹a

den ca nim o nühüfte te gam ze ler

5 1.A²b

den ca nim bu nu kim re ca e der

7 1.A²c

di a man bu nu kim re ca e der

9 2.A 2.A¹a

di Ah bu ni ga hı a şı na

11 2.A¹a

yı ca nim bu ni gâ hı a şı na

13 2.A²b

yı ca nim ne den ik ti za e der

15 2.A²c

di a man ne den ik ti za e der

Şekil 4.130. Beste-İsfahan Ağırsemâi, Ebûbekir Ağa

2

BESTE-ISFAHAN AĞIRSEMÂI

17 **3.B 3.B¹a**
 di ah ge ce gör düm en cü men

19 **3.B¹a**
 de ca nım ge ce gör düm en cü men

21 **3.B²b**
 de ca nım bü ni nah li na re ven

23 **3.B²c**
 de a man bü ni nah li na re ven

25 **4.A 4.A¹a**
 de a man ki ra ki bi le çe men

27 **4.A¹a**
 de ca nım ki ra ki bi le çe men

29 **4.A²b**
 de ca nım çe le bim sa fa e der

31 **4.A²c**
 di a man çe le bim sa fa e der

Şekil 4.130. (devam)

- 1.A (1.A¹a + 1.A¹a + 1.A²b + 1.A²c) +
 2.A (2.A¹a + 2.A¹a + 2.A²b + 2.A²c) +
 3.B (3.B¹a + 3.B¹a + 3.B²b + 3.B²c) +
 4.A (4.A¹a + 4.A¹a + 4.A²b + 4.A²c)

Eserin güftesi:

O nühüfte gamzelerden bunu kim reca ederdi

Bu nigah-ı aşınayı neden iktiza ederdi

Gece gördüm encümende bün-i nahl-i ravende
Ki rakib ile çemende çelebim safa ederdi
Mütefâilün / Feûlün / Mütefâilün / Feûlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

O nühüfte gamzelerden $(1.A^1a)$
O nühüfte gamzelerden bunu kim reca ederdi $1.A (1.A^1a + 1.A^2b)$
bunu kim reca ederdi $(1.A^2c)$
Bu nigah-ı aşınayı $(2.A^1a)$
Bu nigah-ı aşınayı neden iktiza ederdi $2.A (2.A^1a + 2.A^2b)$
neden iktiza ederdi $(2.A^2c)$
Gece gördüm encümende $(3.B^1a)$
Gece gördüm encümende bün-i nahl-i ravened $3.B (3.B^1a + 3.B^2b)$
bün-i nahl-i ravened $(3.B^2c)$
Ki rakib ile çemende $(4.A^1a)$
Ki rakib ile çemende çelebim safa ederdi $4.A (4.A^1a + 4.A^2b)$
çelebim safa ederdi $(4.A^2c)$

HİCAZ-BÛSELİK AĞIRSEMÂİ

"Bir afetin aşkıyla gönül eyledi ülfet amma ki ne afet"

Usûl : Ağır Aksak Semâi

Beste : Dede Efendi

1.A'a
2.A'a
4.A'a

1.A
2.A
4.A

Bir bir a a fe tin aş
Bin bin na na zi le uş
Kim i i de bi lir

2
kı k k le gö nül
ş ş ş kı na it
a a a rı zı na

3
1.A²b
2.A²b
4.A²b

e ey le di ül
me mez hiç i zi
na naz ra i dik

4
fe fet a ca nım
ye yet a ca nım
ka kat a ca nım

5
1.A²b
2.A²b
4.A²b

e ey le di ül
hi hî naz ra i ziy
na naz ra i dik

6
1.A³c
2.A³c
4.A³c

fe fet ce na ney
yet yet ce na ney
kat kat ce na ney

7
am ma kı ne a a
pür rah mü mü rüv a rüv
müm kün mü mü rüv a rüv
müm kün mü ya ta ta

Şekil 4.131. Hicaz-bûselik Ağırsemâi, Dede Efendi

8 **3.B 3.B^{1a}**

fet
vet
kat

ol nu ri zi ya

10

kü küş te re bak

11 **3.B^{2b}**

ma mak ni ce müm müm

12

kin kin a ca nım

13 **3.B^{2c}**

ah ah ni ce müm müm

14

ki kin ce nan ey

15 **3.B^{3d}**

ey mah ba kı kıl maz kim kim

En başa

Şekil 4.131. (devam)

$$\begin{aligned}
& 1.A (1.A^1a + 1.A^2b + 1.A^2b + 1.A^2c) + \\
& 2.A (2.A^1a + 2.A^2b + 2.A^2b + 2.A^2c) + \\
& 3.B (3.B^1a + 3.B^2b + 3.B^2b + 3.B^2c) + \\
& 4.A (4.A^1a + 4.A^2b + 4.A^2b + 4.A^2c)
\end{aligned}$$

Eserin güftesi:

Bir afetin aşkıyla gönül eyledi ülfet,

Amma ki ne afet

Bin naz ile uşşakına etmez hiç eziyyet,

Pür rahm ü mürüvvet

Ol nur-i ziya küştere bakmak nice mümkün,

Ey mah(i) bakılmaz

Kim îdebilir ârızına nazra-i dikkat,

Mümkün mi ya takat

Mefûlü / Mefâîlü / Mefâîlü / Feûlün

Mefûlü / Feûlün veznindedir. Müstezat formundadır.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Bir afetin aşkıyla gönül eyledi ülfet **1.A (1.A'a + 1.A'b)**

Eyledi ülfet amma ki ne afet **(1.A'b + 1.A'c)**

Bin naz ile uşşakına etmez hiç eziyyet **2.A (2.A'a + 2.A'b)**

Hiç eziyyet pür rahm ü mürüvvet **(2.A'b + 2.A'c)**

Ol nur-i ziya küştere bakmak nice mümkün **3.B (3.B'a + 3.B'b)**

Nice mümkün ey mah(i) bakılmaz **(3.B'b + 3.B'c)**

Kim îdebilir ârızına nazra-i dikkat **4.A (4.A'a + 4.A'b)**

Nazra-i dikkat mümkün mi ya takat **(4.A'b + 4.A'c)**

RAST AĞIRSEMÂİ

"Hevayı aşkına şahım, düşürdüm bu dil-i zarım"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Nazilçezade Mehmed Efendi

1.A
2.A
4.A

Ah he va yı aş kı na şa hım
Ah te rah hüm ey gel 3 kı na şa hım
Ah ke rem kil gel bu na şa hım
dü şür düm bu di li za rım
gel in sa fa hey za rım
o lup müş kül be hey za rım
di li za rım ca nım
be hey za rım
be nim ha lim
ca nım Ah no la ol sam
da üf ta de ge tir mez sin
be ni ya de be ni ya de
ca nım

Şekil 4.132. Rast Ağırsemâi, Nailçezâde Mehmed Efendi

1.A + 2.A +

3.B + 4.A

Eserin güftesi:

Hevayı aşkına şahım, düşürdüm bu dil-i zarım
Terahhüm eyleyüb mahım, gel insafa be hey zalim
Nola olsam da üftade getirmezsın beni yade
Kerem kıl gel bu naşade olup müşkül benim halim

Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Hevayı aşkına şahım, düşürdüm bu dil-i zarım **(1.A)**

Terahhüm eyleyüb mahım, gel insafa be hey zalim **(2.A)**

Nola olsam da üftade getirmezsın beni yade **(3.B)**

Kerem kıl gel bu naşade olup müşkül benim halim **(4.A)**

SABA AĞIRSEMÂÎ

"Kalmaz kararım ol büt-i mekkarî görmesem"

Usûl : Ağır Aksak Semâî

Beste : Zekâî Dede

1.A^{1a}
2.A^{1a}
4.A^{1a}

1.A^{2b}
2.A^{2b}
4.A^{2b}

1.A^{2c}
2.A^{2c}
4.A^{2c}

3.B 3.B^{1a}
3.B^{2b}
3.B^{2c}

11

Kal maz ka ra rim ol bü ti mek
Bir lah za ra hat ey le ye mem
Eb ru rin de şî ve i ef

ka ri gör me sem gel a man
ya ri gör me sem gel a man
ra di gör me sem gel a man

ah gör me sem vay

Hır sim bu rüt be ol maz i di

bü si la li ne gel a man

bü si la li ne vay

Şekil 4.133. Saba Ağırsemâî, Zekâî Dede

1.A (1.A^{1a} + 1.A^{2b} + 1.A^{2c}) +
2.A (2.A^{1a} + 2.A^{2b} + 2.A^{2c}) +
3.B (3.B^{1a} + 3.B^{2b} + 3.B^{2c}) +
4.A (4.A^{1a} + 4.A^{2b} + 4.A^{2c})

Eserin güftesi:

Kalmaz kararım ol büt-i mekkarî görmesem

Bir lahza rahat eyleyemem yarı görmesem

Hırsım bu rütbe olmaz idi bus-i lâ'line

Ebrulerinde şive-i efradı görmesem

Mefûlü / Fâilâtü / Mefâilü / Fâilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Kalmaz kararım ol büt-i mekkanı görmesem **1.A** (**1.A'a + 1.A'b**)
görmesem (**1.A²c**)

Bir lahza rahat eyleyemem yarı görmesem **2.A** (**2.A'a + 2.A'b**)
görmesem (**2.A²c**)

Hırsım bu rütbe olmaz idi bus-i lâ'line **3.B** (**3.B'a + 3.B'b**)
lâ'line (**3.B²c**)

Ebrulerinde şive-i efradı görmesem **4.A** (**4.A'a + 4.A'b**)
görmesem (**4.A²c**)

4.3.2. Nakış Kullanımına Benzeyen Terennümsüzler

MÂHUR AĞIRSEMÂİ

"Cihan-ı lal gun iden sirişki erguvanumdır"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Itri

1.A

Ah ci ha nı la lı gu ni de

3

n si riş ki er gu va nın dır

5

2.B

a h gö züm ya şı

7

n fû zu ni den o ser keş ne

9

v ci va nım dır a h

11

3.C

Ah ka şın kas dı zi yan it me

13

k re va mı bu n da ka nit me

15

4.B

k a h yo lun da te

Şekil 4.134. Mâhur Ağırsemâi, Itri

2

MÂHUR AĞIRSEMÂÎ

r ki ca nit me k ha ya tı ca
vi da nım dır a h

Şekil 4.134. (devam)

1.A + 2.B +
3.C + 4.B

Eserin güftesi:

Cihan-ı lal gun iden sirişki erguvanımdır

Gözüm yaşın füzun iden o serkeş nevcivanımdır

Kaşın kasdi ziyân itmek reva mı bunda kan itmek

Yolunca terk-i can itmek hayatı cavidanımdır

Mefâîlün / Mefâîlün / Mefâîlün / Mefâîlün vezindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Cihan-ı lal gun iden sirişki erguvanımdır (**1.A**)

Gözüm yaşın füzun iden o serkeş nevcivanımdır (**2.B**)

Kaşın kasdi ziyân itmek reva mı bunda kan itmek (**3.C**)

Yolunca terk-i can itmek hayatı cavidanımdır (**4.B**)

MÂYE AĞIRSEMÂİ

"Yine bend oldu dil bir nev-civana"

Usül : Ağır Aksak Semâi

Beste : Halil Efendi (Cerrahpaşa müezzini)

1.A 1.A¹a
Ah yar yi ne bend ol du dil

3 1.A²b
bir nev ci va na na ze nin a

5 1.A²c 2.B 2.B¹a
man bir nev ci va na yar na zi

7 2.B²b
ri gel me miş dev ri za ma

9 2.B²c
na na ze nin a man dev ri za ma

11 3.C 3.C¹a
na yar fi gan ey ler i sem

13 3.C²b
şa yes te dir kim na ze nin a man

15 3.C²c 4.B 4.B¹a
şa yes te dir kim yar vu rul

Şekil 4.135. Mâye Ağırsemâi, Halil Efendi (Cerrahpaşa Müezzini)

2

MÂYE AĞIRSEMÂİ

17 **4.B²b**
dum öy le bir ka şı ke ma

19 **4.B²c**
na na ze nin a man ka şı ke ma

21
na

Şekil 4.135. (devam)

$$1.A (1.A^1a + 1.A^2b + 1.A^2c) +$$

$$2.B (2.B^1a + 2.B^2b + 2.B^2c) +$$

$$3.C (3.C^1a + 3.C^2b + 3.C^2c) +$$

$$4.B (4.B^1a + 4.B^2b + 4.B^2c)$$
Eserin güftesi:

Yine bend oldu dil bir nev-civana

Naziri gelmemiş devr-i zamana

Fıgan eyler isem şayestedir kim

Vuruldu öyle bir kaşı kemana

Mefâîlün / Mefâîlün / Feûlün veznindedir.Eserin güfte-terennüm dağılımı:Yine bend oldu dil bir nev-civana **1.A (1.A¹a + 1.A²b)**bir nev-civana **(1.A²c)**Naziri gelmemiş devr-i zamana **2.B (2.B¹a + 2.B²b)**devr-i zamana **(2.B²c)**Fıgan eyler isem şayestedir kim **3.C (3.C¹a + 3.C²b)**şayestedir kim **(3.C²c)**Vuruldu öyle bir kaşı kemana **4.B (4.B¹a + 4.B²b)**kaşı kemana **(4.B²c)**

NİŞABUREK AĞIRSEMÂİ

"Nutm ederse hal ile bir tir-i zebandır gözlerin"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Kantemiroğlu

1.A
Nutm e der se hal i le bir ti ri
ze ban dır göz le rin
2.B
göz le rin Ka fi ri gam
zen den ey meh ter ce man dır göz le rin vay
3.C
Eb ru va nın ger çii rahm ey
ler ge hi i ma ni le vay
4.B
öl dü rür uş şa kı ey meh
bi a man dır göz le rin

Şekil 4.136. Nişaburek Ağırsemâi, Kantemiroğlu

1.A + 2.B +

3.C + 4.B

Eserin güftesi:

Nutm ederse hal ile bir tir-i zebandır gözlerin

Kafir-i gamzenden ey meh tercemandır gözlerim

Ebrvanın gerçi rahm eyler geh-i ima ile

Öldürür uşşakı ey meh bi amandır gözlerin

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün vezindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Nutk ederse hal ile bir tir-i zebandır gözlerin **(1.A)**

Kafir-i gamzenden ey meh tercemandır gözlerim **(2.B)**

Ebrvanın gerçi rahm eyler geh-i ima ile **(3.C)**

Öldürür uşşakı ey meh bi amandır gözlerin **(4.B)**

ŞEHNAZ AĞIRSEMÂİ

"Didem yüzüne nazır nazır yüzüne didem"

Usül : Sengin Semâî

Beste : Nazîm

1.A

Di dem yü zü ne na
Di dem ru hu nu göz
zir ler

na zir yü zü ne di
göz ler ru hu nu di dem dem

2.B

Kıb lem o la lı ka şın

ka şın o la lı kıb lem

3.C

Gam zen ci ğe rim del di

del di ci ğer rim gam zen

Gam zen ci ğe rim del di

del di ci ğe rim gam zen

4.B

Bil mem ni co lur ha lim

ha lim ni co lur bil mem (SON)

Şekil 4.137. Şehnaz Ağırsemâî, Nazîm

1.A + 2.B +

3.C + 4.B

Eserin güftesi:

Didem yüzüne nazır nazır yüzüne didem

Kıblem olalı kaşın kaşın olalı kıblem

Gamzen ciğerim deldi deldi ciğerim gamzen
Bilmem nicolur halim halim nicolur bilmem
Mefûlü / Mefâîlün / Mefûlü / Mefâîlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Didem yüzüne nazır nazır yüzüne didem (**1.A**)

Kıblem olalı kaşın kaşın olalı kıblem (**2.B**)

Gamzen ciğerim deldi deldi ciğerim gamzen (**3.C**)

Bilmem nicolur halim halim nicolur bilmem (**4.B**)

4.3.3. Özel Kullanımlar

RAST-MÂYE AĞIRSEMÂİ

"Bâ tü yek dem baht-ı bed hemdem nemi sazed mera"

Usül : Sengin Semâi

Beste : Hammamizade Dede Efendi

1.A
Ah Ba tü yek de mi bah tu bed hem
3
dem ne mi sa ze di me ra ca nim
5
2.B
Ah Der ha ri mi vas li tü ma
7
hem ne mi sa ze di me ra ca nim
9
3.C
Ah Di ge rân ra şa dı da ri
11
tü be va sı lı hod ki men ca nim
13
4.A
Ah A şı kı ga mı ha re em cüz
15
gam ne mi sa ze di me ra Son

Şekil 4.138. Rast-mâye Ağırsemâi, Dede Efendi

1.A + 2.B +

3.C + 4.A

Eserin güftesi:

Bâ tü yek dem baht-ı bed hemdem nemi sazed mera

Der harimi vasl-ı tü mahrem nemi sâzed mera

Digeran râ şad dani tü be vasl-1 hod ki men
Âşık-1 gam hârem cüz gam nemi sâzed mera
Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Bâ tü yek dem baht-1 bed hemdem nemi sazed mera (**1.A**)

Der harimi vasl-1 tü mahrem nemi sâzed mera (**2.B**)

Digeran râ şad dani tü be vasl-1 hod ki men (**3.C**)

Âşık-1 gam hârem cüz gam nemi sâzed mera (**4.A**)

4.4. İki, Sekiz ve On İki Mısralılar

Ağırsemâi formunun güftesi çoğunlukla dört mısradan oluşan şiirlerden oluşmakla birlikte dört mısradan daha az veya daha çok mısraya sahip Ağırsemâiler de mevcuttur. Bu kısımda bu istisnai durumlar;

- İki Mısralılar,
- Sekiz Mısralılar,
- On İki Mısralılar,

olmak üzere üç alt grup halinde incelenecektir. İki, sekiz ve on iki mısralı Ağırsemâiler, alt grupları ile birlikte aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.4. İki, Sekiz ve On İki Mısralı Ağırsemâiler

Alt Grup	No	Makam	Bestekâr
İki Mısralılar	1	Bayati	Bolâhenk Nûri Bey
	2	Gerdaniye	Zekâi Dede
	3	Rast	İtri
	4	Saba-Bûselik	Dede Efendi
Sekiz Mısralılar	1	Bestenigar	Dede Efendi
	2	Segah	Büyük Osman
On İki Mısralılar	1	Acem-Bûselik	Mehmed Ağa (Küçük)

4.4.1. İki Mısralılar

BAYATI AĞIRSEMÂÎ

"Söylen ol afete dünyayı harab eylesin"

Usül : Aksak Semâî

Beste : Bolâhenk Nuri Bey

1.A

Ah söy len ol a fe te dün ya
yı ha rab ey le me sin

3

T1.B

ca nım ya le lel le lel le li vay
mi rim te re le le le le li vay

7

9

bir şî rin ze ban bir ka şî ke man

11

bir a fe ti can mûm ta zı ci han

13

2.C

ge ce ler her dem ağ yar

15

i le dir hep bi li rim vay

Şekil 4.139. Bayati Ağırsemâî, Bolâhenk Nuri Bey

1.A + T1.B +

2.C + T1.B

Eserin güftesi:

Söylen ol mehveşe dünyayı harâb eylesin

Geceler her dem ağyar iledir hep biliriz

Feilâtün / Feilâtün / Feilâtün / Feilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Söylen ol mehveşe dünyayı harâb eylesin (**1.A**)

*Canım ya le lele leleleleli vay mirim te re leleleleli vay bir şirin zeban bir kaşı
keman bir afeti can mümtazı cihan (T1.B)*

Geceler her dem ağyar iledir hep biliriz (**2.C**)

*Canım ya le lele leleleleli vay mirim te re leleleleli vay bir şirin zeban bir kaşı
keman bir afeti can mümtazı cihan (T1.B)*

GERDANIYE AĞIRSEMÂİ

"Etse gerdaniyeden yâr ağız"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Zekâi Dede

T1.A

Ten ten dir dir tem dir tem mi ta na te ne dir

4

ney ten ten dir dir ten dir ten ni ta na te ne dir

8

ney ca öm rüm be li ya rim ca nım

12

1.B

öm rüm be li ya rim (SAZ) et se ger da ni ye den

16

2.C

ya rı a ğaz (SAZ) sa rı lırboy nu na ba zu yi ni

20

T1.A

yaz (SAZ) ten ten dir dir ten dir ten ni ta na te ne dir

24

ney ten ten dir dir ten dir ten ni ta na te ne dir

28

ney ca nım öm rüm be li ya rim ca nım

Şekil 4.140. Gerdaniye Ağırsemâi, Zekâi Dede

Şekil 4.140. (devam)

T1.A + 1.B + 2.C + T1.A

Eserin güftesi:

Etse gerdaniyeden yar ağaz
Sarılr boynuna bazuyi niyaz
Vezni saptanamamıştır.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

*Ten dir dir ten dir ten ni ta na te ne dir ney ten ten dir dir ten dir ten ni ta na ne dir
ney canım ömrüm beli yârim canım ömrüm beli yârim (T1.A)*

Etse gerdaniyeden yar ağaz (**1.B**)

Sarılr boynuna bazuyi niyaz (**2.C**)

*Ten dir dir ten dir ten ni ta na te ne dir ney ten ten dir dir ten dir ten ni ta na ne dir
ney canım ömrüm beli yârim canım ömrüm beli yârim (T1.A)*

RAST AĞIRSEMÂİ

"Ne bülbül-suz ne giriftar-ı reng-ü-bu oluruz vay"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Itri

1.A

Ah ne bülbül bülbül suz ne gi rif ta

ri ren gü bu o lu ruz vay

§ T1.B

gel gel et me ben de ni na

lan ey ser vi hı ra man

sad el a man a fe ti can

Be li be li ye le lel le li

be li be li ye le lel le li

ren gü bu o lu ruz vay

Şekil 4.141. Rast Ağırsemâi, Itri

2 RAST AĞIRSEMÂÎ

2.C

17 Ah ni ga hı hış mi le mir a

19 te kal bim et me şî kest vay

Şekil 4.141. (devam)

1.A + T1.B +

2.B + T1.B

Eserin güftesi:

Ne bülbül-suz ne giriftar-ı reng-ü-bu oluruz vay

Ah nigahı hışm'ile mir'at-ı kalbim etme şikest vay

Vezni saptanamamıştır.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Ne bülbül-suz ne giriftar-ı reng-ü-bu oluruz vay (**1.A**)

Gel gel etme bendeni nalan ey servi hıraman şad et aman afeti can beli beli ye le lel

le li beli beli ye le lel le li rengü bu oluruz vay (**T1.B**)

Ah nigahı hışm'ile mir'at-ı kalbim etme şikest vay (**2.B**)

Gel gel etme bendeni nalan ey servi hıraman şad et aman afeti can beli beli ye le lel

le li beli beli ye le lel le li rengü bu oluruz vay (**T1.B**)

SABA-BÛSELİK AĞIRSEMÂİ

"Diyemez hali bulup halini canane gönül"

Usûl : Ağır Aksak Semâi

Beste : Dede Efendi

1.A

Ah Di ye mez ha li bu lup ha

3

li ni ca na ne gö nül ah

5 **T1.B**

Yel lel le le lel le le lel le le lel

7

li vay 3 vay

9

be li şa hi men vay Son gel hey ca nim

11 **2.C**

Ah dön dü su zi ga mı hic ra

13

ni le pür ya ne si nem vay

Şekil 4.142. Saba-bûselik Ağırsemâi, Dede Efendi

1.A + T1.B +

2.C + T1.B

Eserin güftesi:

Diyemez hâli bulup hâlini cânâne gönül

Döndü sûz-i gam-ı hicrân ile püryâne sînem

Feilâtün / Feilâtün / Feilâtün / Feilün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Diyemez hâli bulup hâlini cânâne gönül (1.A)

Yel lel le le lel le le lel le le lel li vay vay beli şâhi men vay gel hey cânım (T1.B)

Döndü sûz-i gam-ı hicrân ile püryâne sînem (2.C)

Yel lel le le lel le le lel le le lel li vay vay beli şâhi men vay gel hey cânım (T1.B)

4.4.2. Sekiz Mısralılar

BESTENİGAR AĞIRSEMÂİ

"Men bende şüdem bende şüdem bende şüdem"

Usül Ağır Aksak Semâi

Beste : Dede Efendi

1.A
5.A

Men ben de şü dem ben de şü dem
Men a şı kı na ça ri tü em

3
2.B
ben de şü dem vay ca nim
ben de şe vem

5
6.B
men ben de be hi hiz me tet se ri üf
men ne şe yi di dil da ri tü em

7
3.C
ken de şü dem vay ca nim
ben de şe vem

9
7.C
Her bend ki a zad şe ved
Ey des ti re si a lem

11
3.D
şad şe ved ey vay ca nim
vey has ta ne vaz

13
7.D
Her bend ki a zad şe ved
Ey des ti re si a lem

15
şad şe ved ey vay ca nim
vey has ta ne vaz

Şekil 4.143. Bestenigâr Ağırsemâi, Dede Efendi

2 **4.E 4.E¹a** **8.E 8.E¹a** BESTENİGAR AĞIRSEMÂİ

17 Men şad e za nem ki tû ra em
Bi ma rı tû bi ma rı tû em

19 **4.E²b** **8.E²b**
ben de şü dem a man a man a man
ben de şe vem

21 **8.E²c**
ben de şü dem vay ca nım
ben de şe vem

23 **T1.F**
ca nım yel lel le lel lel le le li vay

25 ey şa şa hı men vay SON

Şekil 4.143. (devam)

1.A + 2.B + 3.C + 3.D + 4.E (4.E¹a + 4.E²b) + 4.E²c + T1.F +
5.A + 6.B + 7.C + 7.D + 8.E (8.E¹a + 8.E²b) + 8.E²c + T1.F

Eserin güftesi:

Men bende şüdem bende şüdem bende şüdem

Men bende behaclet beser üfkende şüdem

Her bende şeved şâd ki âzâd şeved

Men şâd ezânem ki turâ bende şüdem

Men aşık-ı naçar-ı tüem bende şevem

Men neş'e-yi dildar-ı tüem bende şevem

Ey destires-i alem v'ey hasta nevaz

Bimar-ı tü بیمار-ı tüem bende şevem

Mefülü / Mefâilü / Mefâilü / Faül Ahreb Rubai veznindedir.

Eserin güfte–terennüm dağılımı:

Men bende şüdem bende şüdem bende şüdem (1.A)

Men bende behaclet beser üfkende şüdem (2.B)

Her bende şeved şâd ki âzâd şeved (3.C)

Her bende şeved şâd ki âzâd şeved (3.D)

Men şâd ezânem ki turâ bende şüdem (4.E)

Canım yell el le lel le le le li vay ey şa şahı men vay (T1.F)

Men aşık-ı naçar-ı tüem bende şevem (5.A)

Men neş'e-yi dildar-ı tüem bende şevem (6.B)

Ey destires-i alem v'ey hasta nevaz (7.C)

Ey destires-i alem v'ey hasta nevaz (7.D)

Bimar-ı tü بیمار-ı tüem bende şevem (8.E)

Canım yell el le lel le le le li vay ey şa şahı men vay (T1.F)

SEGAH AĞIRSEMÂİ

"Yarım şikardan gelir hayli zamandır"

Usül : Aksak Semâi

Beste : Büyük Osman

1.A
5.A

Yâ rim şî kar dan ge lir hay li za man
lik la be nim hâ lim ya man

2.B
6.B

3
dır me ğer yağ mur ya ğar yol lar du man
dır a kan göz le ri min ya şı re van

3.C
7.C

6
dır di ke rim ya re mi zah mım o nul
dır ka şı nın ya yı na kar şı du rul

4.D
8.D

9
maz a ça rım si ne mi dop do lu kan
maz mü jün ok la ri na si nem ni şan

T1.E

12
dır ten dir dir dir ten ten

15
dır dir dir ten ten dir dir ten

18
ten dir ten te nem na dir ney a ça

21
rım si ne mi dop do lu kan dir Son A şık

Şekil 4.144. Segah Ağırsemâi, Büyük Osman

1.A + 2.B + 3.C + 4.D + T1.E +

5.A + 6.B + 7.C + 8.D + T1.E

Eserin güftesi:

Yarım şikardan gelir hayli zamandır

Meğer yağmur yağar yolla dumandır

Dikerim yâremi zahmım unulmaz

Açarım sinemi dopdolu kandır

Aşıklıkla benim halim yamandır
Akan gözlerimin yaşı revandır
Kaşının yayına karşı durulmaz
Müjen oklarına sinem nişandır
Mefâîlün / Mefâîlün / Feûlün vezindedir.

Eserin güfte–terennüm dağılımı:

Yarım şikardan gelir hayli zamandır **(1.A)**

Meğer yağmur yağar yolla dumandır **(2.B)**

Dikerim yâremi zahmım unulmaz **(3.C)**

Açarım sinemi dopdolu kandır **(4.D)**

*Ten dir dir dir ten ten dir dir dir ten ten dir dir ten ten dir ten ten en na dir ney
açarım sinemi dopdolu kandır (T1.E)*

Aşıklıkla benim halim yamandır **(5.A)**

Akan gözlerimin yaşı revandır **(6.B)**

Kaşının yayına karşı durulmaz **(7.C)**

Müjen oklarına sinem nişandır **(8.D)**

*Ten dir dir dir ten ten dir dir dir ten ten dir dir ten ten dir ten ten en na dir ney
açarım sinemi dopdolu kandır (T1.E)*

4.4.3. On İki Mısralılar

ACEMBUSELİK AĞIRSEMÂİ

"Dağ-ı elem-i aşkımız afaka nihandır"

Usül : Ağır Sengin Semâi

Beste : Küçük Mehmed Ağa

1.A

Da ğı e le mi a aş kı mız a

3

fa fa ka ni han dır a man a man

5 2.B

er ba bı na am ma ki gü neş

7

gi bi a yan dır

9 2.B

er ba bı na am ma ki gü neş

11 3.C 3.C'a

gi bi a yan dır hic

13 3.C²b 3.C 3.C'a

ran i le şad şer ha di li za rı ma düş dü hic

17 3.C²b

ran i le şad şar ha di li za rı ma düş dü (SAZ)

Şekil 4.145. Acembûselik Ağırsemâi, Küçük Mehmed Ağa

21 **3.C²c** **4.D 4.D¹a**
 yar yar yar za ri ma düş dü en

25 **4.D²b**
 di şe i vus lat di li bi ma ri ma dü dü (SAZ)

29 **4.D²c** **5.E 5.E¹a**
 yar yar yar bi ma rı ma düş dü hu

33 **5.E²b** **5.E**
 ba ne gi riş me o li cak naz i le tev zi hu

37 **5.E²b** **5.E**
 ba ne gi riş me o li cak na zı le tev zi (SAZ)

41 **5.E²c** **6.D 6.D¹a**
 yar yar yar naz i le tev zı heb

45 **6.D²b**
 cev ri si tem şu hı dil a za ri ma düş dü (SAZ)

49 **6.D²c**
 yar yar yar za ri ma düş dü

Şekil 4.145. (devam)

53 **2.B**

er ba bı na gü ya kı gü neş

55

gi bi a yan dır

57 **2.B**

er ba bı na am ma ki gü neş

59

gi bi a yan dır (SAZ)

61 **7.F**

ah di di li pür du di şe rer

63

den mi ne den dir a man a man

65 **8.B**

dil zi ri se ha bi ga mi dir

67

ha li za man dır

Şekil 4.145. (devam)

69 **8.B**

dil zi ri se ha bi ga mı dir

71 **9.C 9.C'a**

hay li ze man dir düş

73 **9.C'b 9.C**

düm ben a nın ca hı ze nah da nı na bi tab düş

77

düm ben a nın ca hı za nah da nı na bi tab (SAZ)

81 **9.C²c 10.D 10.D'a**

yar yar yar da nı na bi tab ol

85 **10.D²b**

meh de be nim ta li i na ça rı ma düş dü (SAZ)

89 **10.D²c**

yar yar yar ça rı ma düş dü ti

93 **11.E 11.E'a**

ri ni ge him kur a veş it dim de miş ol meh ti

Şekil 4.145. (devam)

97 **11.E²b**
 ri ni ge him kur a vest it dim de miş ol meh (SAZ)

101 **11.E²c** **12.D** **12.D¹a**
 yar yar yar dim de miş ol meh her

105 **12.D²b**
 nev ki va rub şa ki ri bi ma rı ma düş dü (SAZ)

109 **12.D²c**
 yar yar yar ma rı ma düş dü

113 **8.B**
 dil zi ri se ha bi ga mı dir

115
 hay li ze man dir

117 **8.B**
 dil zi ri se ha bi ga mı dir

119
 hay li ze man dir SON

Şekil 4.145. (devam)

1.A + 2.B + 2.B + 3.C (3.C¹a + 3.C²b) + 3.C + 3.C²c + 4.D (4.D¹a + 4.D²b) + 4.D²c +
5.E (5.E¹a + 5.E²b) + 5.E + 5.E²c + 6.D (6.D¹a + 6.D²b) + 6.D²c + 2.B + 2.B +
7.F + 8.B + 8.B + 9.C (9.C¹a + 9.C²b) + 9.C + 9.C²c + 10.D (10.D¹a + 10.D²b) +
10.D²c +
11.E (11.E¹a + 11.E²b) + 11.E + 11.E²c + 12.D (12.D¹a + 12.D²b) + 12.D²c + 8.B +
8.B

Eserin güftesi:

Dağ-ı elem-i aşkımız afaka nihandır
Erbabına amma ki güneş gibi ayandır
Hicran ile sad şarba dil-i zarıma düşdü
Endişe-i vuslat dil-i bimarıma düşdü
Hubane girişme olacak naz ile tevzi
Heb cevri ü sitem şuh-i dilazarıma düşdü

Ahi dili bir dudi şererden mi nedendir
Dil ziri sehabi gamıdır hayli zemandır
Düşdüm ben anın çahi zenahdanına bîtab
Ol mehde benim talî-i na çarıma düşdü
Tir-i nighim kuraveş itdim demiş ol meh
Her nev ki varub şakir-i bimarıma düşdü
Mefûlü / Mefâîlü / Mefâîlü / Feûlün veznindedir.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Dağ-ı elem-i aşkımız afaka nihandır (**1.A**)
Erbabına amma ki güneş gibi ayandır (**2.B**)
Erbabına amma ki güneş gibi ayandır (**2.B**)
Hicran ile sad şarba dil-i zarıma düşdü (**3.C**)
Hicran ile sad şarba dil-i zarıma düşdü (**3.C**)
zarıma düşdü (**3.C²c**)
Endişe-i vuslat dil-i bimarıma düşdü (**4.D**)
bimarıma düşdü (**4.D²c**)

Hubane girişme olacak naz ile tevzi (5.E)

Hubane girişme olacak naz ile tevzi (5.E)

naz ile tevzi (5.E^{2c})

Heb cevır ü sitem şuh-i dilazarıma düşdü (6.D)

dilazarıma düşdü (6.D^{2c})

Erbabına amma ki güneş gibi ayandır (2.B)

Erbabına amma ki güneş gibi ayandır (2.B)

Ahi dili bir dudi şererden mi nedendir (7.F)

Dil ziri sehabi gamıdır hayli zemandır (8.B)

Dil ziri sehabi gamıdır hayli zemandır (8.B)

Düşdüm ben anın çahi zenahdanına bîtab (9.C)

Düşdüm ben anın çahi zenahdanına bîtab (9.C)

zenahdanına bîtab (9.C^{2c})

Ol mehde benim talî-i na çarima düşdü (10.D)

çarima düşdü (10.D^{2c})

Tir-i nıgehim kuraveş itdim demiş ol meh (11.E)

Tir-i nıgehim kuraveş itdim demiş ol meh (11.E)

demiş ol meh (11.E^{2c})

Her nev ki varub şakir-i bimarıma düşdü (12.D)

bimarıma düşdü (12.D^{2c})

Dil ziri sehabi gamıdır hayli zemandır (8.B)

Dil ziri sehabi gamıdır hayli zemandır (8.B)

5. BULGULAR VE YORUM

5.1. Birinci Alt Problem

- Klâsik Türk Mûsikîsi'nde Ağırsemâî formunun bugün bilinen özellikleri nelerdir? Sorusuyla ilgili Onur Akdoğu, Alaeddin Yavaşca ve Nazmi Özalp'in eserlerinden şu bulgular elde edilmiştir:

Onur Akdoğu “Türk Müziği'nde Türler ve Biçimler” adlı eserinde Ağırsemâî formundan bahsetmiş (Akdoğu, 1995: 283), bu formun sözel bir tür olup, formu oluşturan temel öğelerin; terennüm bölmesinin olması, on zamanlı Aksak Semâî usûlünün 10/8 ya da 10/4'lük türevlerinden biriyle bestelenmesinden oluştuğunu söylemiştir. Ağırsemâî formunun iki ya da dört bölmeden oluştuğunu söyleyen Akdoğu bu iki farklı kullanımı şu şekilde açıklamıştır: “Dört bölmeli Ağırsemâî, ya dört dizeden, ya da ayrı iki beytin ezgilendirilmesiyle oluşur.” Dört dizeli Ağırsemâî'de, her dizeden (mısradan) sonra terennüm bölmesi gelir, beyitlerden oluşan iki bölmeli Ağırsemâî'de ise her beyitten (iki mısradan) sonra terennüm gelir. Bu terennüm bölmesi ise gayet uzun ve süslüdür. Bundan ötürü bu Ağırsemâîler Nakış Ağırsemâî olarak anılmıştır. Her iki şekilde de birinci, ikinci ve dördüncü dizeler aynı ezgiyle okunur, üçüncü dize ise meyan olarak ezgilendirilir. Terennümden sonra ise bir dizenin son kısmı terennüm içine alınarak eser bitirilebilir. Örnek olarak ise Muallim İsmail Hakkı Bey'in Nihâvend makamında Ağırsemâî'si: “*Ah, seni hükm-i ezel*”i örnek göstermiştir (Akdoğu, 1995).

Alaeddin Yavaşca Türk Mûsikîsi'nin beste formları hakkındaki geniş kapsamlı çalışmalardan birisi olan “Türk Mûsikîsi'nde Kompozisyon ve Beste Biçimleri” adlı eserinde, Ağırsemâîlerden Fasil tertibinde Beste formundan sonra, Şarkılardan evvel yer alan bir biçim olarak bahsetmiştir. Yavaşca Ağırsemâîlerde kullanılan usûlleri: Aksak Semâî (10/8), Ağır Aksak Semâî (10/4), Ağır Sengin Semâî (6/4), Ağır-Ağır Sengin Semâî (6/2) olarak belirtmiş ve bu usûllerin aynı eserde birkaçının bir arada bulunabilmesi gibi, bazı Ağırsemâîlerde yer yer Curcuna, Yürük Semâî gibi usûl geçkilerine rastlandığına yer vermiştir (Yavaşca, 2002: 502).

Bu tarz kullanımlara örnek olarak ise Abdülkadir Meragi'ye ait olduğu kaydedilen Pençgâh Ağırsemâiyi göstermiş ve bu eserde esas yapı olan Aksak Semâi usûlünün dışında, Sengin Semâi usûl geçkileri de olduğunu ifade etmiştir. Başka bir örnek olarak ise Tab'i Mustafa Efendi'nin Bayati Ağırsemâisindeki, Aksak Semâi usûlünün dışında yer yer Yürük Semâi ile Curcuna usûlleri kullanılmasını göstermiştir.

Yavaşça'ya göre Ağırsemâilerin güftesi genel olarak dört mısralı murabba şiirler seçilmiş olup, Murabba ve Nakış olmak üzere iki farklı biçime ayrılmaktadır. Murabba biçiminde olan Ağırsemâilerde kayda değer farklılıklara rastlanmadığını söyleyen Yavaşça, Nakış olanlarda ise, çeşitli kullanımlarla karşılaştığını söylemiştir.

Murabba Ağırsemâi'lere verdiği örnekler arasında ise Hâfız Kömür Efendi'nin Hüseyini Murabba Ağırsemâisi “Açıldı gonca-i baharım pür oldu” vardır ve bu eserin yapısını şu şekilde açıklamıştır:

AB.....Birinci mısra + Terennüm (Anlamlı) – Hüseyini'de asma karar

AB.....İkinci mısra + Terennüm (Anlamlı) – Karar

Miyan - CB.....Üçüncü mısra + Terennüm (Anlamlı) – Hüseyini'de asma karar

AB.....Dördüncü mısra + Terennüm (Anlamlı) – Son Karar

Nakış Ağırsemâilere verdiği örnekler arasında Meragalı Hoca Abdülkadir'e mal edilen “Bitü nefesi hoş nezedem hoş nenişestem” adlı Pençgah Nakış Ağırsemâi vardır ve yapısını şu şekildedir:

10/8.....A.....Birinci mısra

10/8.....B.....Terennüm (Anlamsız), Neva'da asma kalış

10/8.....A.....İkinci mısra

10/8.....B.....Terennüm (Anlamsız), Neva'da asma kalış

6/4.....C.....Üçüncü Mısra (Miyanhane)

6/4.....D.....Dördüncü Mısra, Neva'da kalış

10/8.....E.....Terennüm (Anlamsız), KARAR

Nazmi Özalp, “Türk Mûsikisi Beste Formları” adlı eserinde, Ağırsemâi formunu klasik takım sıralamasında Beste’den sonra gelen, çok rağbet edilmiş bir tür ve Türk Sanat Mûsikîsi’nde Semâi formunun birinci şekli olarak tanımlamaktadır. Bu formun daha çok Aksak Semâi usûlünün 10/4, 10/8 mertebeleri, daha seyrek olarak da Sengin Semâi usûlünün 6/2, 6/4 şekilleri ile bestelendiğini ifade etmiştir. Eğer eserin ritmi 10/8 ya da 6/4 ise Ağırsemâi; 10/4 ya da 6/2 usûlü ile bestelenmiş ise Ağır Ağırsemâi adını aldığını belirten Özalp önemli bir bilgi olarak; Ağırsemâi formunun daha sonra sadeleşerek biçim ve anlam değiştirip şarkı formunun gelişmesine zemin hazırladığını söylemiştir. Ağırsemâilerin genellikle terennümlü olduğunu söyleyen Özalp’a göre en sık kullanılan şeklin teknik yapısı şöyledir:

AB: Birinci mısra ve lâzime

AB: İkinci mısra ve lâzime

CB: Üçüncü mısra ve lâzime

AB: Dördüncü mısra ve lâzime

Bu şekilde bestelenen Ağırsemâiler olduğu gibi Nakış biçiminde de bestelenen Ağırsemâilerin de olduğunu ifade eden Özalp, eserlerin terennümlü veyahut terennümsüz bölümlerinde ritim değişikliği olabildiğinden bahsetmiştir. Özalp, Suphi Ezgi’nin “Nazari ve Ameli Türk Musikisi” adlı eserinde Ağırsemâi formunu açıklarken farklı bestelenme şekillerinden bahsetmesine bir eleştiri olarak şunları söyler: “Suphi Ezgi, beste şekli değişik on iki tür Ağırsemâi’den söz etmektedir. Bunları çok belirgin farkları olan şekiller olmaktan çok bestekârların sanatın hür lirizmi içinde ilhamlarını akıtacak değişik kanallar aramasına bağlayarak bu şekillerin ortaya çıkmasını düşünmek gerekir” (Özalp, 1992: 17).

Özalp, tarif edilen şekillerden şu üç tanesini örnek olarak sunar:

1 - Şiir dört mısralıdır. Birinci mısraın melodik seyri uygun bir perdede asma karar verdikten sonra terennüm devresi gelir. Bundan sonra ikinci olarak bestelenen birinci mısra tamamlayıcı bir melodik seyirle bestelenmiş olan makamın karar perdesinde karar eder. İkinci mısraın beste yapısı da birinci mısra gibidir. Üçüncü mısra modülasyonlu bir seyirle gereken şekilde karar verdikten sonra yine terennüm devresi başlar. Terennüm devresinden sonra üçüncü mısra değişik şekilde ikinci kez bestelenir ve değişik bir seyirle

tamamlanır. Dördüncü mısraın bestesi birinci ve ikinci mısraın bestesi gibidir. Yani bendler sırası ile ABc - ABc - DEc - ABc formülüne uyar. Bu şeklin en tanınmış örneği “Seyredip aks-i rûhun câm-ı safâ-memlûda” güfteli ağır semâidir.

2 - Eserin sözleri yine murabba’dır. Birinci mısraın melodik seyri bir perdede asma karar verdikten sonra ikinci mısra aynı melodilerle harekete başlar. Bu mısra karar edeceği için sonu birinci mısraın sonuna göre daha değişik bir yapıya sahiptir. Sonra terennüm devresi başlar. Arkasından makam geçkili üçüncü mısra yani miyan gelir. Dördüncü mısraın melodik yapısı ikinci mısraya benzer ve bunu terennüm izler. İkinci türün örneği ise “Ne dâne vü ne dâm ü sayyâd gerekir” güfteli eserdir.

3 - Sözler yine dört mısradan ibarettir, yani murabbadır. Birinci ve ikinci mısraların bestesi aynıdır ve bunu terennüm izler. Sonra yeniden ikinci mısra icra edilir. Diğer iki mısraın bestesi ve icrası da ilk iki mısra gibidir. “Çekmiş rûyine nikâb-ı işve” mısra ile başlayan ağır semâi bunun en güzel örneğidir.

Ağırsemâi formu ekseriyetle Aksak Semâi usûlünde olduğuna, Aksak Semâi’ye uygunluk gösteren bir vezin kalıbı olarak ise “Fâ’ilâtün / Fe’ilâtün / Fâ’ilün (Falün)” kalıbına dikkat çeken Özalp buna örnek olarak ise; hem Esad Efendi hem de Zekâi Dede’nin bu formda bestelemiş olduğu “Etse gerdaniyeden yar âgâz” güftesini göstermiştir (Özalp, 1992: 17-18).

5.2. İkinci Alt Problem

- Klâsik Türk Mûsikîsi’nde Ağırsemâi formunun bugün bilinen özelliklerinin dışında farklı yapısal özellikleri var mıdır? Alt problemine dair yapılan araştırmalar ve kaynak taramaları sonucu Suphi Ezgi’nin alışılmışın dışında Ağırsemâinin on iki farklı çeşidinden bahsettiğine rastlanmıştır. Suphi Ezgi’nin bu kaynağına sıklıkla başvurulmadığından form anlatılırken bu farklı çeşitlerinden bahsedilmemektedir. Dolayısıyla bugün Ağırsemâinin yalnızca Murabba ve Nakış olmak üzere anlatılan iki çeşidinden bilinmektedir. Suphi Ezgi’nin kitabında bahsi geçen Ağırsemâi formu ve on iki çeşit şu şekildedir:

Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Musikisi” adlı eserinin üçüncü cildinde Ağırsemâi formunu açıklamadan önce ise Semâi kavramına değinerek “Umûmiyet üzre semâiler” ve “Hususiyet üzre semâiler” diyerek iki başlık altında ayırır.

Umûmiyet üzere semâiler kısmında semâi formuna genel bir bakış olarak temel özelliklerinden bahseder ve Semâiyi “Muhtelif şiiirlerin aksak ve yürük semâi ölçülerile yapılmış olan ezgileri” olarak adlandırır (Ezgi, 1933: 167). Semâilerin genel özellikleri olan çoğunlukla terennümlü nadiren terennümsüz, terennüm kısımlarının da anlamlı (lafzi) yahut anlamsız (ikâi) olabileceklerinden bahseder.

Eserin “Hususiyet üzere semâiler” başlıklı bölümünde ise biraz daha ayrıntıya girilerek bu formun Yürüksemâi ve Aksaksemâi olmak üzere iki kısma ayrıldığı belirtilir. Suphi Ezgi, Ağırsemâi formunu Aksaksemâi olarak ifade eder. Buna karşılık Cinuçen Tanrıkorur’un savunma niteliğinde bir ifadesi vardır:

Ağır semâi formundaki eserler için tasnifin büyük önem taşıdığı zamanlardan kalma bir alışkanlıkla “aksaksemâi” adının kullanılması yanlıştır. Çünkü Aksaksemâi bir usulün, Ağır semâi ise bir formun adıdır. Bu form güfte mısralarının aynı veya değişik ezgilerle bestelenmesine, mısra tekrarına ve terennümlerin yerleştirildiği yerlere göre değişik beste şemaları içinde kullanılmıştır (Tanrıkorur, 1988: 468).

Suphi Ezgi eserinde Ağırsemâi formunu diğer araştırmacılara nazaran daha çok farklı çeşide ayırarak incelemiştir. Bu farklı kullanımları ayrıntılı bir şekilde anlatıp örnekleyen Ezgi şöyle yazmaktadır:

Birinci Şekil: Bu şekilde semâinin şiiiri dört mısralı olur. Evvela iki mısranın ve lazimesinin lahni (melodisi) birbirinin aynı olur; üçüncü mısra meyanhâne namı ile, ilk mısranın ezgisinden gayri bir makama geçkili bir lahne bağlanmış olur; dördüncü mısranın lahni de birincinin gibidir. Örnek olarak Salih Ağa’nın Beyati makamındaki Ağırsemâisi gösterilebilir; “Dil âşıkları bend etmede bir pehlivansın sen”.

İkinci Şekil: Şiiir dört mısralıdır; birinci mısra bir lahinle (melodiyle) asma kalır, sonra terennüm gelir ve daha sonra ilk mısraya mütemmim (tamamlayıcı) bir ezgi bağlanarak karar eder; ikinci mısranın ezgisi birincinin gibidir, üçüncü mısra başka bir makama geçkili bir lahinle muvakkat (geçici) kalır sonra yine üçüncü mısra güftesi birincinin kararı gibi kalır: dördüncü mısranın ezgisi birinci gibidir. Örnek olarak: Tabi ‘nin Nühüft makamındaki Ağırsemâisi gösterilebilir; “Seyr edip aks-i ruhun cam-ı safa-memluda”.

Üçüncü Şekil: Bunda şiiir yine dörtlüdür; birinci mısra bir lahinle asma kalır, ikinci mısra aynı lahinle ve fakat nihayeti değişmiş olarak karar eder; sonra lâzime gelir: üçüncü mısra başka bir makama geçki yapar ve asma kalır, dördüncü mısra ikinci mısranın lahni ile (melodisiyle) gelir ve lâzime onu takip

eder. Buna misal olarak Dellalzâde'nin Karcıġar makamındaki Ağırsemâisi gösterilebilir; “Ne dane vü ne dam ü ne sayyad gerektir”.

Dördüncü Şekil: Bunda da şiir kıtası dörtlü olur; birinci ikinci mısralar aynı lahne bağlanmış olur; sonra ikâi terennümlü mülazime gelir; sonra ikinci mısra ilk ezgi ile mevki alır; şiirin diġer iki mısrası da yukardaki ve mülazime lahniyle okunur. Buna misal olarak Recep Çelebi'nin Rast Nakış Ağırsemâisi gösterilebilir ; “Çekmiş yüzüne (ruhuna) nikab-ı işve”.

Beşinci Şekil: Şiir altılı olur; birinci mısra bir lahinle asma kalır; ikinci mısra diġer bir ezgiyle karar eder, sonra terennüm lahni gelir; bunu müteakip şiirin üç, dördüncü mısraları başka ölçülü bir lahne terfîk edilmiş (katılmış) olur; beşinci, altıncı mısralar başka başka ezgilerle bestelenmiş olur; muvakkat (geçici) kalıştan sonra mülazime ile karar eder; şiirin ikinci bendinin lahni de birincinin gibidir. Buna misal olarak Nazîm'in Beyati Ağırsemâisi gösterilebilir; “Didi çi kerdi çi kerdi”.

Altıncı Şekil: Şiir bunda da dört mısralı olur; birinci, ikinci mısralar aynı bir lahinle, üçüncü mısra meyanhâne olarak diġer ezgiye, dördüncü mısra ikinci mısranın ezgisine bağlanmıştır. Bu şekilde mülâzime yoktur. Buna misal olarak Cerrahpaşa Müezzini Halil Efendi'nin Maye makamındaki Ağırsemâisi gösterilebilir; “Yine bend oldu dil bir nev civane”.

Yedinci Şekil: Bunda güfte yine dört mısralı olur; birinci mısra makama giren ve asma kalan bir lahne (melodiye) bağlı olur; ikinci mısra diġer bir ezgiyle durakta kalır; üçüncü mısra mütekerriren(tekrardan) meyanhane olarak başka bir lahne bestelidir; dördüncü diġer bir lahine merbut (bağlanmış) olur; sonunda bir terennüme bağlı ve karar veren bir lahin mevki almış olur. Buna misal olarak Dede Efendi'nin Bestenigâr Aksak Semâisi gösterilebilir; “Men bende şüdem bende şüdem”.

Sekizinci Şekil: Güfte dört mısralı bir şiir olur; birinci mısranın lahni muvakkat (geçici) kalır; ikinci mısranın ezgisi durakta karar eder; sonra usûl geçkili mülazimenin lahni gelir; bunu müteakip (takip eden) ikinci mısra kendi lahniyle mevki alır; üçüncü mısra geçkili bir lahinle muvakkat (geçici) kalır; dördüncü ikincinin ezgisiyle karar eder; sonra mülazime gelir; nihayette dördüncü mısra yine ikincinin lahniyle karar eder. Buna misal olarak Dede Efendi'nin Ferahnak Aksak Semâisi gösterilebilir; “Dil-i bî-çâreyi mecruh eden tiġ-i nigahındır”.

Dokuzuncu Şekil: Güfte yine dört mısralı olur; birinci mısra bir lahne ve sonra bir terennüm diġer bir ezgiye bağlı olurlar; ikinci mısra ve terennümü de ayrı ezgilere bağlı olurlar; üçüncü mısra geçkili bir ezgile okunmuş ve terennümü de ona münasip bir lahne terfîk edilmiştir (katılmıştır). Dördüncü mısra ve terennümün ezgileri birincilerinki gibidir; sonra güftevi ve ikai terennüm lahinleri mevki almıştır. Buna misal olarak Kadri'nin Neva Aksak Semâi'si gösterilebilir; “Sevdi seni bu gönül yaman eylemedi.”

Onuncu Şekil: Bu şekilde de şiir dört mısralı olur; birinci mısra muvakkat (geçici) kararlı bir lahne bağlı olur; onu müteakip bir terennüme besteli ezgi gelir; bundan sonra yine bir terennüme bağlı fakat ölçüsü değişik bir ezgi mevki alır; en nihayette, ilk mısranın bir kısmına merbut (bağlanmış) bir lahin kati karar verir; ikinci mısra ve terennümlerinin ezgileri birincidekilerin aynıdır; üçüncü başka bir makama geçkili bir lahne merbut olur (bağlanır); ve bunun birinci terennümünde makamı değişik olur; ikinci terennüm birincideki lahne terfik edilmiş (katılmış) olur; en nihayette üçüncü mısranın nısfı ahiri(son yarısı) birinci mısranın sonundaki lahinle karar etmiş olur; dördüncü mısra ve terennümleri birincidekilerin aynıdır. Buna misal olarak Osman Ağa'nın Eviç Aksak Semâisi gösterilebilir; "Sabreyleyemem ol güle canım demedikçe".

On birinci Şekil: Bunda da şiir dörtlü olur; birinci ikinci mısralar mütekerriren(tekrardan) aynı bir lahne bağlı olurlar; mülazime lahni gelir; bunda usûlü değişik olarak güfte terennümüne mükerrer (tekrar) bir ezgi bestelenmiştir; daha sonra güfte terennümüne ölçüsü değişik bir lahin terfik edilmiş(katılmış) olur; nihayette ikinci mısra ezgisiyle mevki almış olur; üçüncü mısra başka bir lahinle bestelidir; sonra dördüncü mısra ikincisinin ezgisiyle gelir, onu müteakip mülazime lahinleri mevki almış olurlar. Onun şeklini şöyle gösterdik: (1) A birinci mısra (2) A ikinci mısra (3) BB güfte terennümü usulü değişik (4) CDD güfte terennümü başka usullü (5) A ikinci mısra (6) E üçüncü mısra (7) A dördüncü mısra (8) BB güfte terennümü usulü değişik (9) CDD güfte terennümü daha başka usullü (10) A dördüncü. Buna misal olarak Tabi'nin Beyati Semâisi örnek gösterilebilir; "Çıkmaz derun-i dilden efendim mahabbetin".

On ikinci Şekil: Bunda şiir yine dört mısralıdır; bu şeklin lahin noktasından ikinci şekilden farklı olmayıp yalnız güfte cihetinden mısralardan sonra iki terennüm devresi gelir. Şeklini buraya yazdık: (1) A birinci mısra (2) BC terennümler (3) A ikinci mısra (4) BC terennümler (5) D üçüncü mısra (6) EF terennümler (7) A dördüncü mısra (8) BC terennümler. Buna misal olarak İtrî'nin Irak Aksak Semâisi gösterilebilir; "Nevruz erişti bağa şerab istemez misin". (Ezgi, 1933, s.167-183).

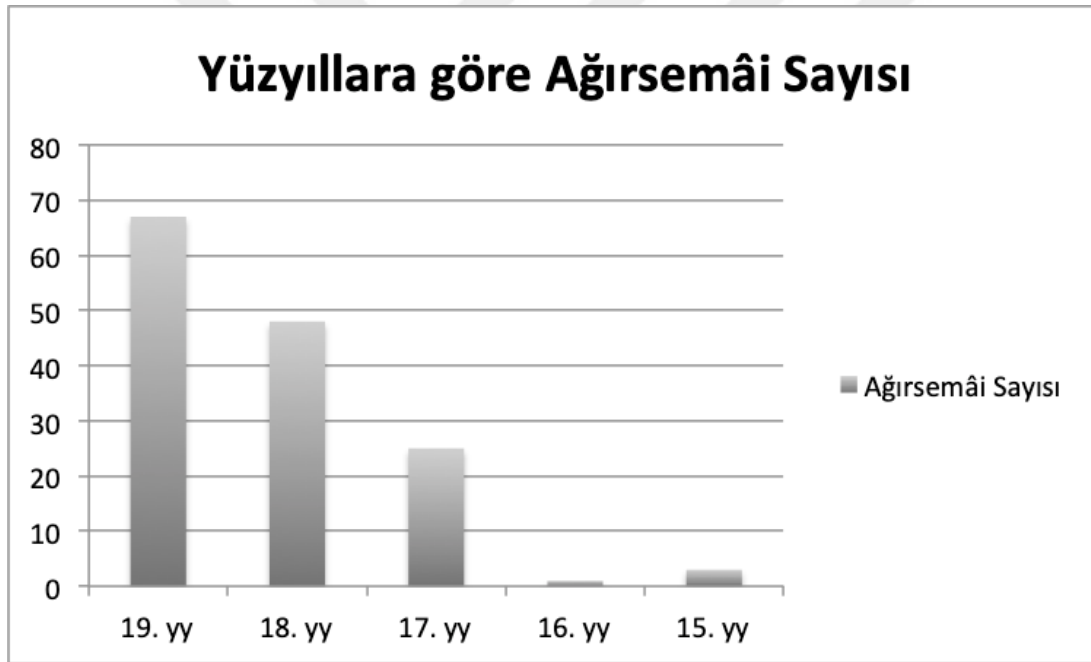
Ancak görüldüğü üzere bu şekiller güftenin ezgiyle nasıl kullanıldığından ziyade ezginin nasıl seyrettiğine dayanarak oluşturulmuştur. Ezginin nasıl bir melodik yapı seyrettiği tam karar, asma karar, yarım karar vb. durumlar bu şekilleri belirlemede önemli bir etken olmuştur. Bu bağlamda Ezgi, bu ayrımlarıyla tam olarak ihtiyacı karşılayamamaktadır. Bu tezde oluşturulan güfte-ezgi eksenli analizlerin sonucunda daha farklı bir sınıflandırma yapılmış ve bu sınıflandırmadan sonuç kısmında detaylı bir şekilde bahsedilmiştir.

5.3. Üçüncü Alt Problem

- Klâsik Türk Mûsikîsi'nde Ağırsemâi formunun yüzyıllara göre dağılımı nedir?

Bu probleme ait bulgular:

Ağırsemâi formunun bestelenişi yüzyıllara göre değişkenlik göstermektedir. On beşinci yüzyıldaki ilk örneklerine bakacak olursak Abdülkadir Merâgi'ye ait üç adet eser karşımıza çıkmaktadır. Sonraki yüzyılda sadece (Hâfız Kumral) Mehmed Efendi'nin bestelediği bir adet Ağırsemâi mevcuttur. On yedinci yüzyılda yirmi beş adet Ağırsemâi, on sekizinci yüzyılda kırk sekiz adet Ağırsemâi ve on dokuzuncu yüzyılda altmış yedi adet Ağırsemâi bestelendiği görülmektedir.

Şekil 5.1. Yüzyıllara Göre Ağırsemâi Sayısı

5.4. Dördüncü Alt Problem

- Klâsik Türk Mûsikîsi'nde Ağırsemâi formunun bestekârlara göre dağılımı nedir?

Bu problemlere dair bulgular:

TRT, Kültür Bakanlığı ve Dârü'l-Elhân nota arşivleri taranarak elde edilen verilere göre Ağırsemâî formunu en çok besteleyen bestekâr Zekâî Dede'dir. Kendisine ait yirmi bir adet Ağırsemâîsi bulunmaktadır. Daha sonra ise Türk Mûsikîsi'nin neredeyse her formunda eser bestelemiş olan bestekârı Dede Efendi gelmektedir (Özcan, 2001: 94). Aynı zamanda Zekâî Dede'nin de hocası olan Dede Efendi'nin on yedi adet Ağırsemâîsi vardır. Bestekârlar ve besteledikleri Ağırsemâî sayısı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 5.1. Ağırsemâî Bestekârları ve Beste Sayıları

Bestekâr	Beste Sayısı	Bestekâr	Beste Sayısı
Abdülaziz Efendi (hekimbaşı)	1	Kantemiroğlu	1
Abdülhalim Ağa (çavuş)	2	Kara İsmail Ağa	1
Abdülkadir Meragi	3	Koca Osman	1
Abdürrahim Dede (Hâfız Şeyda)	3	Köm. Hâfız Mehmet Ef.	3
Ahmet Ağa (vardakosta)	1	Mehmed Ağa (küçük)	5
Ali Dede (Nalizade)	1	Mehmed Efendi (Hâfız Kumral)	1
Arif Mehmet Ağa	1	Mehmed Efendi (Küçük Müezzin)	1
Bolâhenk Nûri Bey	1	Mehmed Efendi (nailçezade)	1
Dede Efendi	17	Mustafa Ağa (müezzin)	1
Dellalzade	5	Nane Ahmet Çelebi	1
Ebubekir Ağa	9	Nazım Efendi	1
Enfi Hasan Ağa	1	Neyzen Raşit Efendi	1
Ethem Dede	1	Osman Ağa	1
Eyyûbi Mehmet Bey	2	Osman Ağa (hatipzade)	1
Hacı Faik Bey	2	Osman Ağa (Tanburi)	1
Hacı Sâdullah Ağa	6	Recep Çelebi (Çömlekçizade)	1
Hacı Salih Efendi	1	Rıfay Bey (sermüezzin)	1
Hâfız Abdullah	1	Sadık Ağa	1
Hâfız Post	1	Salih Ağa (Acem)	1
Halil Efendi (Cerrahpaşa Müezzini)	1	Sermüezzin Sâdullah Efendi	1
Hamparsum Limonciyan	5	Şeştari Murat Ağa	1
Haşim Bey	3	Seyyid Nuh	1
İbrahim Ağa	2	Tab'i Mustafa Efendi	5
İbrahim Efendi (Kürkçüzade)	1	Tahir Efendi	1
III. Selim	4	Tanburi İzak	1
İlya	1	Taşcızade Recep Çelebi	1
Itri	8	Zaharya (Mir Cemil)	3
Kadri Efendi	1	Zekâî Dede	21

5.5. Beşinci Alt Problem

- Klâsik Türk Mûsikîsi'nde Ağırsemâî formunun vezinlere göre dağılımı nedir?

Eserlerin güftelerinin vezinleri tespit edildiğinde en çok kullanılan ilk üç vezin kalıbı sırasıyla; *mefûlü / mefâilü / mefâilü / feûlün* otuz dört eserde, *mefâilün / mefâilün / mefâilün / mefâilün* yirmi bir eserde ve *fâilâtün / fâilâtün / fâilâtün / fâilün* on yedi eserde kullanılmıştır. Eserlerin güftelerinin üç tanesinde “Ahreb Rubâî” vezin kalıbı ve bir tanesinde de az rastlanan “Müstezat” formunda şiir tespit edilmiştir. Dört tanesinin vezni saptanamayan Ağırsemâîlerin vezin kalıplarına göre dağılım tablosu şu şekildedir:

Tablo 5.2. Ağırsemâîlerin Vezin Kalıpları

No	Vezin Kalıbı	Eser Sayısı
1	Mefûlü / Mefâilü / Mefâilü / Feûlün	34
2	Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün	21
3	Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün	17
5	Feilâtün / Feilâtün / Feilâtün / Feilün	13
4	Mefûlü / Fâilatü / Mefâilü / Fâilün	13
6	Mefâilün / Feilâtün / Mefâilün / Feilün	11
7	Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün	6
8	Mefâilün / Mefâilün / Feûlün	5
9	Mefûlü / Mefâilü / Mefâilü / Faül Ahreb Rubai	3
10	Mefûlü / Mefâilün / Mefûlü / Mefâilün	3
11	Feilâtün / Feilâtün / Feilâtün / Feilâtün	2
12	Mefûlü / Mefâilün / Feûlün	2
13	Mütefâilün / Feûlün / Mütefâilün / Feûlün	2
14	Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün	1
15	Fâilâtün / Mefâilün / Fa'lün	1
16	Fâilâtün / Mefâilün / Feûlün	1
17	Mefûlü / Mefâilü / Mefâilü / Feûlün	1
18	Mefûlü / Fâilâtün / Mefûlü / Fâilatün	1
19	Mefûlü / Mefâilü / Mefâilü / Feûlün / Mefûlü / Feûlün	1
20	Mefûlü / Mefâilün / Mefâil	1
21	Müstef'ilün / Müstef'ilün / Müstef'ilün / Müstef'ilün	1

5.6. Altıncı Alt Problem

- Klâsik Türk Mûsikîsi'nde Ağırsemâî formunun makamlara göre dağılımı nedir?

Bu probleme dair bulgular:

Ağırsemâî formunun hangi makamda ne sayıda bestelendiği aşağıdaki tabloda şekilsel olarak açıklanmıştır. Bu veriler daha detaylı olarak sonuçlar kısmında yorumlanmıştır.

Tablo 5.3. Ağırsemâîlerin Makamlara Göre Dağılımı

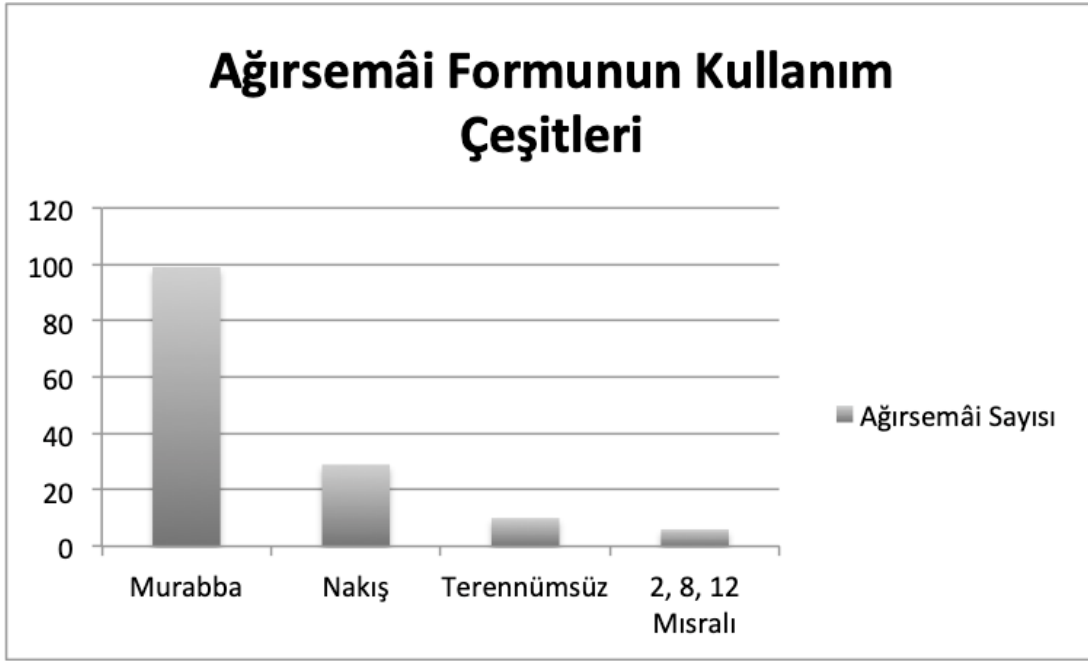
Makam	Eser Sayısı	Makam	Eser Sayısı	Makam	Eser Sayısı
Acem	1	Eviç	3	Isfahan	2
Acem-Bûselik	1	Eviç-Bûselik	1	Isfahanek	1
Acem-Kürdi	1	Ferahfeza	1	Karcığar	3
Acemaşiran	1	Ferahnak	1	Mahur	3
Arazbar	1	Gerdaniye	2	Mahur-Bûselik	2
Arazbar-Bûselik	1	Gülizar	1	Maye	1
Bayati	6	Hicaz	5	Muhayyer	2
Bayati-Araban	2	Hicaz-Aşiran (Rahatfeza)	1	Muhayyer-Bûselik	1
Bayati-Bûselik	1	Hicaz-Bûselik	1	Muhayyer-Kürdi	1
Beste-Isfahan	1	Hicaz-Hümayun	2	Muhayyer-Sünbüle	1
Bestenigar	2	Hicazkar	2	Müstear	1
Bûselik	3	Hisar	2	Neva	2
Bûselik-Aşiran	1	Hisar-Bûselik	3	Neva-Bûselik	2
Büzürg	1	Hüseyni	4	Neva-Kürdi	1
Dilkeşhâveran	2	Hüseyni-Aşiran	2	Neveser	1
Dügah	2	Hüzzam	1		
Evcara	1	Irak	2		

5.7. Yedinci Alt Problem

- Klâsik Türk Mûsikîsi'nde Ağırsemâî formunun hangi türü ne kadar tercih edilmiştir?

Bu probleme dair bulgular:

Eserler analiz edildiğinde çoğu kaynakta da belirtildiği gibi bu formun en çok kullanılan çeşidinin “murabba” olduğu görülmüştür. İncelenen 144 adet eserden doksan dokuz tanesi “murabba” çeşidindedir. Bu kullanımdan sonra yirmi dokuz adet eserle “nakış” kullanımı gelmektedir. İncelenen eserlerin on tanesi ise terennümsüz bestelenen Ağırsemâilerdir. İstisnai bir durum olan güftesi dört mısradan daha az veya daha çok olan Ağırsemâilerin sayısı ise altı adettir.

Şekil 5.2. Ağırsemâi Formunun Kullanım Çeşitleri

5.8. Sekizinci Alt Problem

- Klâsik Türk Mûsikîsi'nde Ağırsemâi formunun tashihe ihtiyaç duyacak örnekleri var mıdır?

Bu probleme dair bulgular:

Eserler incelenirken bazı nüshalarda murabba eserlerin güftelerinin sadece birinci ve üçüncü mısralarının notaya alındığı, zeminin bir parçası olan iki ve dördüncü sözlerin yazılmadığı tespit edilmiştir. Bu pek çok eserde karşılaşılan bir durumdur. Bu durumun eserlerin önemli icrâcılardan dinlenerek yazılması ile ortaya çıkmış

olması muhtemeldir. Bazen kayıtlarda minutaja bağılı olarak yer verilmeyen ikinci ve dördüncü mısralar, notaya da bu şekilde aktarılmış ve eserin form yapısının bozulmasına neden olmuştur. Çalışmamızda yapılan incelemeler sonucu bazı eserlerin güfte-terennüm dağılımlarında veya güftelerinde bazı sorunlar olduğu tespit edilmiştir. Bu eserler şunlardır:

- Sâdullah Efendi'nin Arazbar makamında "*Gönül tâb-âver oldu şimdi mânendi meh-i tâbân*" mısralı Ağırsemâisi,
- Hacı Sâdullah Ağa'nın Arazbar-bûselik makamında "*Düştüim düşeli aşk oduna rûz-i ezelden*" mısralı Ağırsemâisi,
- Hâfız Abdullah Ağa'nın "*Ah ü van üftâde olmuş dide-i mahmuruna*" mısralı Ağırsemâisi
- Küçük Mehmed Ağa'nın Dilkeşhâverân makamında "*Hâl-i ruhsarına necm-i seher ülker mi desem*" mısralı Ağırsemâisi,
- Küçük Mehmed Ağa'nın Saba-zemzeme makamında "*Yetiş ki ey dil-i şuride cana can katalım*" mısralı Ağırsemâisi,
- İtri'nin Hisar makamında "*Sanman ki mugan zahide peymâne sunarlar*" mısralı Ağırsemâisi
- Zekâi Dede'nin Hüseyinî-aşîran makamında "*Reng-i al-i ruhundan almış gül*" mısralı Ağırsemâisi,
- İlya'nın Sazkâr makamında "*Nice bir bülbül-i nâlân gibi feryad edeyim*" mısralı Ağırsemâisi.

Bu eserlerde saptanan eksikliklere ve restorasyonlara eserlerin analizinde yer verilmiş ve tespit edilen eksiklere sonuç bölümünde ayrıca değinilmiştir. Bu eserlere ilave olarak,

- Ebubekir Ağanın Eviç makamında "*O şuha arz-ı niyaz etmeye şitab ederim*" mısralı Ağırsemâisi,
- Ebubekir Ağa'nın Muhayyer makamında "*Bahar erse yine sahra serapa lalezar olsa*" mısralı Ağırsemâisi,
- Ebubekir Ağa'nın Şehnaz makamında "*Yârin biliriz bezmimize rağbeti vardır*" mısralı Ağırsemâisi,

- Dellalzâde İsmail Efendi'nin Yegah makamında "*Cefa-yı tali-i na-sazkarı benden sor*" mısralı Ağırsemâisinin, sadece eski yazı ve eski nota sistemiyle nota arşivlerde yer aldığı görülmüş, herhangi bir sesli arşivde icrası da mevcut olmayan bu Ağırsemâî eserler, çalışmamızda günümüz nota sistemiyle tekrar yazılıp analiz edilmiştir.

6. SONUÇ

Ağırsemâî formunun tahlil ve tasnif edildiği çalışmamızda şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Klâsik Türk Mûsikîsi literatüründe form hususuna değinen pek fazla çalışma bulunmadığı, çoğu yazılı kaynağın ise bu müziğin besteleniş türlerinden ziyade melodik yapısına mercek tuttuğu görülmüştür. Elde olan bu kaynakların da sayıca az olmasıyla beraber neredeyse hepsinin yakın tarihte yazıldığı anlaşılmıştır. Çalışmamızın konusunu oluşturan Ağırsemâî formu ise bu kaynaklarda hep birbirini tekrar eden yüzeysel bilgilerle sınırlı kalmıştır.

İncelenen 144 eser sonucunda Ağırsemâî formunun bilinenlerin dışında birçok farklı yapısal özellikleri olduğu tespit edilmiştir. Ağırsemâî formunun bugün bilinen “Murabba” ve “Nakış” biçimleri dışında farklı kullanımlarına rastlanmıştır. Terennüm, formu belirlemede önemli bir faktöre sahip olduğu için terennümsüz olan Ağırsemâîler farklı bir grupta toplanma ihtiyacı duyulmuş, yine Ağırsemâî formu genellikle dört mısradan oluşan şiirlerden meydana geldiği için dört mısradan daha az veya daha çok mısralı güfteli olanlar da ayrı bir grup altında değerlendirilmiştir. Yapılan analizler sonucunda bunların formu belirleyen özelliklerden gösterdikleri farklılıklarla “Terennümsüzler” ve “İki, Sekiz ve On İki Mısralılar” şeklinde uygulandığı anlaşılmış ve bu isimlerle adlandırılarak sınıflandırılmıştır.

Birçok kaynakta “Murabba” kullanımı ile ilgili, bu şeklin hiç değişmeden aynı şekilde bestelendiği algısına neden olan bir anlayışta tanımlandığı tespit edilmiş, yapılan çalışma neticesinde “Murabbalar”ın kendi içerisinde de alt gruplara ayrıldığı anlaşılmıştır. Beş ayrı şekli tespit edilen bu kullanım tarafımızdan yapılan adlandırmalarla: “En sade hâldeki murabbalar,” “Mısranın tamamını veya bir kısmını terennümden sonra tekrar eden murabbalar,” “Mısranın tamamını veya bir kısmını mısradan sonra tekrar eden murabbalar,” “Mısranın tamamını veya bir kısmını mısra ve terennümden sonra tekrar eden murabbalar,” ve “Usûl geçkili olan murabbalar”dır.

Çalışmamızda Nakış kullanımının mevcut literatürde yapılan tasniflerden daha çeşitli biçimlere sahip olduğu anlaşılmış ve Nakışların beş alt grubu tespit edilmiştir. Bu alt gruplar tarafımızdan, özellikleri itibariyle “Birinci, ikinci ile dördüncü mısraları aynı melodik yapıda olan nakışlar,” “Birinci ile üçüncü, ikinci ile dördüncü mısraları aynı melodik yapıda olan nakışlar,” “Yalnızca ikinci ile dördüncü mısraları aynı melodik yapıda olan nakışlar,” “Her mısrası farklı melodik yapıda olan nakışlar,” ve “Özel kullanımlar” olarak tarif ve tasnif edilmiştir . Bu alt sınıflandırmaların da ayrıca kendi içerisinde “usûl geçkili olanlar” ve “usûl geçkili olmayanlar” olmak üzere ikiye ayrıldığı belirlenmiştir.

Terennümsüz olan Ağırsemâilerin de kendi içerisinde üç alt gruba ayrıldığı anlaşılmış, bunlar: “Murabba kullanımına benzeyen terennümsüzler,” “Nakış kullanımına benzeyen terennümsüzler” ve “Özel kullanımlar” şeklinde adlandırılarak tasnif edilmiştir.

Yine çalışmamızdaki analizler neticesinde, kaynaklarda tarif edilenin dışında, dört mısradan daha az veya daha çok mısralı şiirlerden oluşan Ağırsemâiler olduğu görülmüş, bunlar da yine ayrı bir başlık altında incelenmiştir. Bu Ağırsemâilerin kendi içerisinde mısra sayısına göre üç ayrı şekilde kullanıldığı belirlenmiş ve üç alt grupta tasnif edilmiştir. Bunlar “İki mısralılar,” “Sekiz mısralılar” ve “On iki mısralılar”dır.

Ağırsemâi formunun tarih içerisinde yüzyıllara göre değişiklik gösterdiği anlaşılmış. İlk örneklerine on beşinci yüzyılda rastladığımız Ağırsemâilerin daha sonraki asırlarda sayıları artarak devam ettiği tespit edilmiştir. On yedinci ve on sekizinci yüzyılda artan bir sayıyla bestelendiği görülen Ağırsemâilerin en fazla on dokuzuncu yüzyılda bestelendiği tespit edilmiştir.

Ağırsemâi formu besteleyen isimler besteledikleri incelendiğinde, eser adedi açısından iki bestekârın öne çıktığı görülmüştür. Bunlar mûsıkîmizin hemen her formunda beste meydana getirmiş bestekârı Dede Efendi ve yine aynı üslupta devam eden talebesi Zekâi Dede’dir.

Eserlerin vezin kalıplarına bakıldığında yine bazı vezin kalıplarının öne çıktığı tespit edilmiştir. Ağırsemâilerde kullanılan bu belli vezin kalıpları, sözlü mûsıkîmizde usûl-vezin ilişkisi açısından ayrı bir araştırmanın konusu olarak ele alınmalıdır.

Ağırsemâiler makamlarına göre incelendiğinde herhangi bir makamın ön plana çıkmadığı görülmüştür.

Ağırsemâinin en çok tercih edilen şeklinin Murabba olduğu, bestekârların daha sonra Nakış halini kullandıkları tespit edilmiştir. Daha sonra terennümsüz şeklinin uygulandığı görülen bu formun en az sayıdaki örnekleri ise bu form için alışılmışın dışında dört mısradan daha az veya daha çok mısralı şekillerden oluşturulduğu sonucuna varılmıştır.

Eser analizlerinde formun simetrik bir yapıda olduğu görülmüştür. Analizler neticesinde edinilen bu bilgiler doğrultusunda simetri eksikliği olan eserlerde icra ya da nota yazım yanlışlığından kaynaklı hatalar olduğu anlaşılmış, hatalı notaya alındığı tespit edilen eserler nispeti ölçüsünde restore edilerek düzenlenmiştir:

- Yapılan biçim analizi neticesinde; Sâdullah Efendi'nin Arazbar makamında “*Gönül tâb-âver oldu şimdi mânendi meh-i tâbân*” mısralı Ağırsemâisinin notasında her mısradan sonra tekrar eden terennüm kısmının meyanhânedden sonra yazılmadığı belirlenmiş, eser bu kısım eklenerek yeniden notaya alınmıştır.
- Hacı Sâdullah Ağa'nın Arazbar-bûselik makamında “*Düştüüm düşeli aşk oduna rûz-i ezelden*” mısralı Ağırsemâisinin notasında her mısradan sonra tekrar eden Terennüm kısmı meyanhânedden sonra yazılmadığı görülmüş, biçim analizi doğrultusunda simetrik yapı gözetilerek eser restore edilerek yeniden notaya alınmıştır.
- Abdürrahim Şeydâ Dede'nin Hicaz makamında “*Ser dağ-ı gönül taze açılmış gülümüzdür*” mısralı Ağırsemâisinin notasında simetrisinin yalnız bir kısımda bozulduğu görülmüş, bu kısım düzeltilerek 4.A ve 4.A²b kısımları eklenmiştir.
- Hâfız Abdullah Ağa'nın “*Ah ü van üftâde olmuş dide-i mahmuruna*” mısralı Ağırsemâisinin notasında her dönüştteki terennümün sonunda hep ilk mısranın

bir kısmının tekrar ettiği tespit edilmiş, incelenen diğer eserlerin tamamında görülen simetri doğrultusunda; eserde, terennüme ilgili mısranın tekrar eden bölümü eklenerek düzeltilmiştir.

- Küçük Mehmed Ağa'nın Dilkeşhâverân makamında “*Hâl-i ruhsarına necm-i seher ülker mi desem*” mısralı Ağırsemâisinin notasında simetri sağlanması için en sona eksik olduğunu tespit ettiğimiz 4.A kısmı eklenmiştir.
- Küçük Mehmed Ağa'nın Saba-zemzeme makamında “*Yetiş ki ey dil-i şuride cana can katalım*” mısralı Ağırsemâisinin notasında ikinci terennüm kısmının bulunmadığı belirlenmiş, bu kısım melodinin altına tekrar giydirilerek simetri sağlanmıştır.
- İtri'nin Hisar makamında “*Sanman ki mugan zahide peymâne sunarlar*” mısralı Ağırsemâisinin notasında her dönüşteki Terennümün sonunda ilk mısranın bir kısmının tekrar ettiği görülmüş, diğer eserlerde olduğu gibi; eserde, terennüme o mısranın ilgili bölümü eklenerek olması gereken şekle getirilmiştir.
- Zekâi Dede'nin Hüseyinî-aşîran makamında “*Reng-i al-i ruhundan almış gül*” mısralı Ağırsemâisinin notasında her dönüşteki Terennümün sonunda ilk mısranın bir kısmının tekrar ettiği tespit edilmiş, form açısından hataya neden olan bu kullanım diğer eserlerde görüldüğü üzere; terennüme o mısranın ilgili bölümü eklenerek düzenlenmiştir.
- İlya'nın Sazkâr makamında “*Nice bir bülbül-i nâlân gibi feryad edeyim*” mısralı Ağırsemâisinin notasında her mısra sonunda, Terennümün ilk mısranın bir kısmı ile tekrar ettiği anlaşılmış, terennüme her mısranın ilgili bölümü eklenerek düzenlenmiştir.

Bu düzeltmeler nota yazımındaki hataların icracıdan dinlenilip notaya alınırken yapıldığına işaret etmektedir. İcracı özellikle murabba olan eserleri icra ederken aynı melodik yapıya sahip olan ilk üç mısrayı okumak yerine farklı melodide olan ilk ve üçüncü mısrayı icra edebilmektedir. Eser trafiğinde önemli hatalara yol açan bu tür icralar kimi zaman vakit probleminden kimi zaman ise icracının dikkatsizliğinden kaynaklanmaktadır. Bu tür örneklere mevcut kayıtlar incelediğinde de rastlamak mümkündür.

TRT, Kùltür Bakanlığı ve Dârü'l-Elhân nota arşivleri tarandığında Muhayyer makamında “*Bahar erse yine sahra serâpa lâlezâr olsa*” mısralı Ağırsemâinin Muallim İsmâil Hakkı Bey'e ait olduğu gözükmekteyken, yaptığımız araştırma neticesinde ulaşılan bir Osmanlıca nüshada eserin Ebûbekir Ağa'ya ait bir nüshası tespit edilmiş, diğer arşivlerdeki nüshalarla karşılaştırıldığında ise eserin Ebûbekir Ağa'ya ait olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışmamızda bu eserin bestekârı düzeltilerek notaya alınılmıştır.

KAYNAKLAR

- Akdoğu, O. (1995). *Türk Müziği'nde Türler ve Biçimler*. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Alkan, U. (2013). *Osmanlı Başkentlerinde Günümüz Ezan ve Salât-u Selam Musikisi Uygulamalarının Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Ayverdi, İ. (2005). *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*. İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı Yayınları.
- Baykara, R. (1999). *Türk Din Musikisinde Formlar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çağbayır, Y. (2007). *Ötüken Türkçe Sözlük*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Çiftdal, V. (1996). *İstanbul Türkülerinin Musiki Açısından Analizi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Dizdaroğlu, H. (1969). *Halk Şiirinde Türler*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Develioğlu, F. (2007). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügât*. Ankara: Aydın Kitabevi.
- Ersoy, G. (2018) *Sadeddin Kaynak'a Ait TRT Repertuarında Yer Alan Şarkı Formundaki Eserlerin Makamsal Analizi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Erzurum.
- Ezgi, S. (1933). *Nazari ve Ameli Türk Musikisi*. İstanbul: Bankalar Basımevi.
- Güngördü, B. (1993). *Nayi Osman Dede'nin Mi'raciyesi'nin Türk Musikisindeki Yeri (Musikimizde Mi'rac ve Kutb-i Nayi Osman Dede)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karasar, N. (2015) *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Koç, F. (2003). *Sultan III. Selim Han'ın Musiki Eserlerinin Müzikal Analizi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Meydan Larousse. (1972). *Büyük Lügat ve Ansiklopedi*. İstanbul: Meydan Yayınevi.
- Türkel Oter, S. (2018). "Klasik Türk Mûsikîsi'nde Sözlü Eserlere Yönelik Olarak Yeni Bir Form Analizi Yöntem Önerisi." *Turan-Stratejik Araştırmalar Dergisi* 10 (39): 292-298.
- Özalp, N. (1992). *Türk Mûsikîsi Beste Formları*. Ankara: TRT Yayınları.

- Özcan, N. (2001). "Dede Efendi." *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (23): 94.
- Özelçağlayan, O. (2017). *Dini Müzik Formlarından Ezan'ın Geçmişten Günümüze Aktarımı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Pala, İ, ve Kılıç, F. (2006). "Musammat." *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (31): 233-235.
- Pelikoğlu, M. C. ve Özşen, B. (2015). "Türk Müziği ve Batı Müziğinde Kullanılan Bazı Tür ve Biçimlerin Birbirlerine Benzerlikleri Üzerine Bir Değerlendirme." *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 1 (2): 51-60.
- Şardağ, R. (1992). *Mustafa İtrî Efendi*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Talat, A. (1928). *Halk Şiirlerinin Şekil ve Nev'i*. Ankara: Maarif Vekaleti.
- Tanrıkörur, C. (1988). "Ağır semai." *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, 1: 468-469.
- Tanrıkörur, C. (2003). *Müzik, Kültür, Dil*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Tanrıkörur, C. (2004). *Türk Müziği Kimliği*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Tanrıkörur, C. (2005). *Osmanlı Dönemi Türk Müsîkîsi*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Tüysüz, F. (2017). *Türk Din Musikisi Formlarında İlahi ve TRT Repertuarındaki İlahilerin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Uludağ, S. (1992). *İslâm Açısından Müsîkî ve Semâ*. Bursa: Uludağ Yayınları.
- Ünver, C. (2011). *Türk Tasavvuf (Tekke) Musikisi'nde İcra Edilen Türlerle Örnek Eserler ve Bu Eserlerin Musiki Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Varol, A. (1996). *Türk Tasavvuf Musikisinde Durak Formunun Yeri ve Önemi*. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yavaşca, A. (2002). *Türk Müsîkîsi'nde Kompozisyon ve Beste Biçimleri*. İstanbul: Türk Kültürüne Hizmet Vakfı.
- Yavaşca, A. (1992). "Beste." *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (5): 543.
- Yavaşca, A. (2002). *Türk Müsîkîsi'nde Kompozisyon ve Beste Biçimleri*. İstanbul: Türk Kültürüne Hizmet Vakfı.

Yaygingöl, H. S. (1988). *Müziğim Gelişimi ve Biçimleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayinevi.

Yeni Türk Ansiklopedisi. (1985). İstanbul: Ötüken Neşriyatı.

Yıldırım, A. Şimşek, H. (1999). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, A. (1994). *Türk Musikisi'nde Şarkı Formu (Doğuşu ve Gelişimi)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kişisel Görüşme: Ahmed Şahin, 20.05.2018 - Bursa.

Kişisel Görüşme: Ali Tan, 10.05.2018 - İstanbul.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : CİNPIR, Eray
Uyruğu : Türkiye Cumhuriyeti
Doğum tarihi ve yeri : 04.02.1992 BURSA
Medeni hali : Bekar
Telefon : 0541 624 5950
Faks : -
e-mail : erayamca@gmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet Tarihi
Yüksek Lisans	Hacı Bayram Veli Üniversitesi	2019
Lisans	Selçuk Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	2014
Lise	Bursa Atatürk Anadolu Lisesi	2009

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2013 - 2019	Kültür ve Turizm Bakanlığı	Misafir Ses Sanatçısı

Yabancı Dil

İngilizce

le.ahbv.edu.tr